

Bryssel 23.2.2017
COM(2016) 864 final

2016/0380 (COD)

Ehdotus

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVI

sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä

(uudelleenlaadittu)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

{SWD(2016) 410}

{SWD(2016) 411}

{SWD(2016) 412}

{SWD(2016) 413}

PERUSTELUT

1. EHDOTUKSEN TAUSTA

• Ehdotuksen perustelut ja tavoitteet

Toimintaympäristö

Euroopan kansalaiset käyttävät merkittävän osan tuloistaan energiaan, ja energia on tärkeä tekijä Euroopan teollisuudelle. Samaan aikaan energia-ala on keskeisessä asemassa, kun unioni pyrkii täyttämään velvoitteensa vähentää kasvihuonekaasupäästöjä vähintään 40 prosenttia vuoteen 2030 mennessä siten, että uusiutuvien energialähteiden osuuden odotetaan olevan 50 prosenttia vuonna 2030.

Ehdotukset sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä annetun direktiivin, sähkömarkkinoista annetun asetuksen ja Euroopan energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston perustamisesta annetun asetuksen uudelleenlaatimisesta ovat osa komission laajempaa aloitepakettia ("Puhdasta energiaa kaikille"). "Puhdasta energiaa kaikille" -paketti koostuu komission keskeisistä aloitteista, joiden tavoitteena on energiaunionin täytäntöönpano energiaunionin etenemissuunnitelman¹ mukaisesti. Siihen sisältyy sekä lainsäädäntöehdotuksia että muita aloitteita, joilla pyritään luomaan suotuisat puitteet konkreettisten hyötyjen tuottamiselle kansalaisille sekä työpaikkojen, kasvun ja investointien synnyttämiseksi ja edistämään samalla energiaunionistrategian kaikkia viittä toimintaloikkaa. Paketin painopisteitä ovat energiatehokkuuden asettaminen etusijalla, EU:n maailmanlaajuinen johtoasema uusiutuvan energian alalla ja kohtuullisten sopimusehtojen tarjoaminen energian kuluttajille.

Sekä Eurooppa-neuvosto² että Euroopan parlamentti³ ovat toistuvasti korostaneet, että hyvin toimivat yhdenmetyt energiamarkkinat ovat paras keino taata kohtuulliset energianhinnat ja energian toimitusvarmuus ja mahdollistaa suurempien uusiutuvista energialähteistä tuotettujen sähkömäärien syöttäminen verkkoon ja kehittäminen kustannustehokkaalla tavalla. Kilpailukykyiset hinnat ovat olennaisen tärkeitä kasvun ja kuluttajien hyvinvoinnin saavuttamiseksi Euroopan unionissa, ja ne ovat siten myös EU:n energiapolitiikan ytimessä. Sähkömarkkinoiden nykyinen rakenne perustuu vuonna 2009 hyväksytyyn ns. kolmanteen energiapakettiin⁴. Näitä sääntöjä on sittemmin täydennetty markkinoiden väärinkäytön ehkäisemiseen tähtäävällä lainsäädännöllä⁵ sekä sähkökauppaa ja verkon käytönsäätöjä

¹ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle, alueiden komitealle ja Euroopan investointipankille: Joustavaa energiaunionia ja tulevaisuuteen suuntautuvaa ilmastomuutospolitiikkaa koskeva puitestrategia, COM(2015) 080 final.

² Neuvoston 3429. istunnon (liikenne, televiestintä ja energia) tulokset, 26. marraskuuta 2015, 14632/15; neuvoston 3472. istunnon (liikenne, televiestintä ja energia) tulokset, 6. kesäkuuta 2016, 9736/16.

³ Euroopan parlamentin 13. syyskuuta 2016 antama päätöslauselma "Kohti energiamarkkinoiden uutta rakennetta" (P8_T A(2016) 0333).

⁴ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/72/EY, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009, sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2003/54/EY kumoamisesta (EUVL L 211, 14.8.2009, s. 55–93), jäljempänä 'sähködirektiivi'; Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 714/2009, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009, verkkoon pääsyä koskevista edellytyksistä rajat ylittävissä sähkön kaupassa ja asetuksen (EY) N:o 1228/2003 kumoamisesta (EUVL L 211, 14.8.2009, s. 15–35), jäljempänä 'sähköasetus'; Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 713/2009, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009, energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston perustamisesta (EUVL L 211, 14.8.2009, s. 1–14), jäljempänä 'viraston perustamisasetus'.

⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1227/2011, annettu 25 päivänä lokakuuta 2011, energian tukkumarkkinoiden eheydestä ja tarkasteltavuudesta (EUVL L 326, 8.12.2011, s. 1–16); komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 1348/2014, annettu 17 päivänä joulukuuta 2014, tietojen

koskevilla täytäntöönpanosäädöksillä⁶. EU:n sähkön sisämarkkinat perustuvat vakiintuneisiin periaatteisiin, joita ovat muun muassa kolmansien osapuolten oikeus päästä sähköverkkoon, kuluttajien vapaus valita toimittajansa, toimintojen eriyttämistä koskevat vahvat säännöt, rajat ylittävän kaupan esteiden poistaminen, riippumattomien energia-alan sääntelyviranomaisten harjoittama markkinavalvonta sekä sääntelyviranomaisten ja verkonhaltijoiden EU:n laajuinen yhteistyö energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyövirastossa (ACER) ja siirtoverkonhaltijoiden eurooppalaisessa verkostossa (ENTSO).

Kolmas energiapaketti on tuonut konkreettisia hyötyjä kuluttajille. Se on kasvattanut Euroopan sähkömarkkinoiden likviditeettia ja lisännyt merkittävästi rajat ylittävää kauppaa. Monien jäsenvaltioiden kuluttajilla on nyt enemmän valinnan varaa. Kilpailun lisääntyminen etenkin tukkumarkkinoilla on auttanut pitämään tukkuhinnat kurissa. Kolmannella energiapaketilla käyttöön otetut uudet kuluttajien oikeudet ovat selvästi parantaneet kuluttajien asemaa energiamarkkinoilla.

Uudet kehitysaskeleet ovat johtaneet perinpohjaisiin muutoksiin Euroopan sähkömarkkinoilla, Uusiutuvista energialähteistä tuotetun sähkön osuus on kasvanut voimakkaasti. Tämä siirtymä uusiutuvien energialähteiden käyttöön tulee jatkumaan, sillä se on keskeinen edellytys sille, että unioni pystyy täyttämään Pariisin ilmastopimuksen mukaiset velvoitteensa. Uusiutuvien energialähteiden fyysinen luonne eli se, että ne ovat vaihtelevampia, huonommin ennustettavia ja hajautetumpia kuin perinteiset tuotantomuodot, vaatii markkinoiden ja verkon käytösääntöjen mukauttamista markkinoiden joustavampaan luonteeseen. Samaan aikaan valtioiden puuttuminen markkinoiden toimintaan, mikä on usein suunniteltu koordinoimattomasti, on johtanut sähkön tukkumarkkinoiden vääristymiin, joilla on kielteisiä vaikutuksia investointeihin ja rajat ylittävään kauppaan⁷. Myös teknologiapuolella on tapahtumassa merkittäviä muutoksia. Sähköllä käydään kauppaa lähes koko Euroopan laajuisesti niin sanotun markkinoiden yhteenkytkennän avulla, jonka sähköpörssit ja siirtoverkonhaltijat organisoivat yhdessä. Digitalisaatio ja internetpohjaisten mittaus- ja kaupankäyntiratkaisujen nopea kehitys tarjoavat teollisuudelle, yrityksille ja jopa kotitalouksille mahdollisuuden tuottaa ja varastoida sähköä sekä osallistua sähkömarkkinoille niin sanottuun kysyntäjoustoon liittyvien ratkaisujen avulla. Seuraavan vuosikymmenen sähkömarkkinoille on luonteenomaista vaihtelevampi ja hajautetumpi sähköntuotanto,

ilmoittamisesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1227/2011 8 artiklan 2 ja 6 kohdan täytäntöönpanemiseksi (EUVL L 363, 18.12.2014, s. 121–142).

⁶ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1227/2011, annettu 25 päivänä lokakuuta 2011, energian tukkumarkkinoiden eheydestä ja tarkasteltavuudesta (EUVL L 326, 8.12.2011, s. 1–16); komission asetus (EU) N:o 543/2013, annettu 14 päivänä kesäkuuta 2013, tietojen antamisesta ja julkaisemisesta sähkömarkkinoilla ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 714/2009 liitteen I muuttamisesta (EUVL L 163, 15.6.2013, s. 1–12); komission asetus (EU) 2015/1222, annettu 24 päivänä heinäkuuta 2015, kapasiteetin jakamista ja ylikuormituksen hallintaa koskevien suuntaviivojen vahvistamisesta (EUVL L 197, 25.7.2015, s. 24–72); komission asetus (EU) 2016/631, annettu 14 päivänä huhtikuuta 2016, tuottajien verkkoliitännävaatimuksia koskevasta verkkosäännöstä (EUVL L 112, 27.4.2016, s. 1–68); komission asetus (EU) 2016/1388, annettu 17 päivänä elokuuta 2016, kulutuksen verkkoon liittämistä koskevasta verkkosäännöstä (EUVL L 223, 18.8.2016, s. 10–54); komission asetus (EU) 2016/1447, annettu 26 päivänä elokuuta 2016, suurjännitteisten tasasähköjärjestelmien ja tasasähköön liitettyjen suuntaajakytkettyjen voimalaitosten verkkoliitännävaatimuksia koskevasta verkkosäännöstä (EUVL L 241, 8.9.2016, s. 1–65); komission asetus (EU) 2016/1719, annettu 26 päivänä syyskuuta 2016, pitkän aikavälin kapasiteetin jakamista koskevista suuntaviivoista (EUVL L 259, 27.9.2016, s. 42–68); muita suuntaviivoja ja verkkosääntöjä on laadittu jäsenvaltioiden hyväksynnällä ja ne odottavat lopullista hyväksymistä.

⁷ Ks. komission tiedonanto ”Sähkön sisämarkkinoiden toteuttaminen ja julkisten toimien täysimittainen hyödyntäminen”, C(2013) 7243 final, 5.11.2013.

jäsenvaltioiden suurempi keskinäinen riippuvuus ja uuden teknologian kuluttajilla tarjoamat mahdollisuudet pienentää energialaskujaan ja osallistua aktiivisesti sähkömarkkinoille kysyntäjouston, oman kulutuksen tai varastoinnin kautta.

Tällä sähkömarkkinoiden rakennetta koskevalla aloitteella pyritään siis mukauttamaan nykyiset markkinasäännöt uusiin markkinarealiteetteihin ja mahdollistamaan vääristymättömien hintasignaalien avulla sähkön vapaa liikkuminen sinne missä sitä milloinkin eniten tarvitaan. Samalla pyritään lisäämään kuluttajien vaikutusmahdollisuuksia, maksimoimaan rajat ylittävästä kilpailusta yhteiskunnalle aiheutuvat hyödyt ja tarjoamaan oikeita signaaleja ja kannustimia investoinneille, joita tarvitaan energiajärjestelmämme hiilestä irtautumisen mahdollistamiseksi. Siinä asetetaan myös etusijalle energiatehokkuuteen liittyvät ratkaisut, ja sillä edistetään tavoitetta, jonka mukaan unionista pitäisi tulla maailman johtava uusiutuviin energialähteisiin perustuvan energian tuottaja. Tämä puolestaan tukee työpaikkojen ja kasvun luomista ja investointien houkuttelemista koskevaa unionin tavoitetta.

Markkinasääntöjen mukauttaminen

Nykyiset markkinasäännöt perustuvat viime vuosikymmenen hallitseviin tuotantotekniikoihin eli keskitettyihin, suurikokoisiin fossiilisia polttoaineita käyttäviin voimalaitoksiin. Säännöt eivät myöskään juuri anna mahdollisuuksia kuluttajien osallistumiselle. Koska vaihtelevilla uusiutuvilla energialähteillä on entistä suurempi merkitys tulevassa energialähteiden valikoimassa ja koska kuluttajilla olisi annettava mahdollisuus osallistua markkinoihin niin halutessaan, näitä sääntöjä on mukautettava. Lyhyen aikavälin sähkömarkkinat, jotka mahdollistavat uusiutuvista energialähteistä tuotetulla sähköllä käytävän kaupan yli rajojen, ovat keskeisessä asemassa, jotta uusiutuvista energialähteistä tuotettu sähkö voidaan integroida markkinoille. Tämä johtuu siitä, että suurimmasta osasta uusiutuviin energialähteisiin perustuvasta tuotannosta voidaan antaa tarkka ennuste vasta vähän ennen tuotantoa (epävarmoista sääolosuhteista johtuen). Sellaisten markkinoiden luominen, jotka mahdollistavat osallistumisen lyhyellä varoitusajalla ennen toimitusta (ns. päivänsisäiset markkinat tai tasehallintamarkkinat), on olennaisen tärkeää, jotta uusiutuvia energialähteitä käyttävät sähköntuottajat voivat myydä tuottamaansa sähköä reiluin ehdoin, ja se kasvattaa myös markkinoiden likviditeettiä. Lyhyen aikavälin markkinat tarjoavat osallistujille uusia liiketoimintamahdollisuuksia varaenergiaratkaisujen tarjonnassa aikoina, joina kysyntä on suurta ja uusiutuvaa energiaa on niukasti saatavilla. Tällaisia toimijoita ovat varastointioperaattorit tai joustavat tuottajat, ja tähän sisältyy myös kuluttajien mahdollisuus siirtää kulutustaan ("kysyntäjousto"). Vaihteleviin olosuhteisiin vastaaminen voi olla hyvin kallista pienillä alueilla, mutta vaihtelevan tuotannon yhdistäminen laajemmilta alueilta voi auttaa kuluttajia säästämään huomattavia summia rahaa. Integroidut lyhyen aikavälin markkinat puuttuvat kuitenkin edelleen.

Nykyisten markkinajärjestelyjen puutteet vähentävät energia-alan kykyä houkutella uusia investointeja. Riittävästi yhteenliitetty, markkinapohjainen energiajärjestelmä, jossa hinnat seuraavat markkinasignaaleja, synnyttää tehokkaalla tavalla tarvittavia investointeja sähköntuotantoon ja -siirtoon ja varmistaa, että ne toteutetaan siellä, missä markkinat niitä eniten tarvitsevat, mikä vähentää valtiojohtoisten investointien tarvetta.

Kansalliset markkinasäännöt (kuten hintakatot) ja valtion puuttuminen toimintaan aiheuttavat sen, että hinnoista ei nykyisin näy, milloin sähköstä on pulaa. Lisäksi hintavyöhykkeet eivät usein vastaa todellista niukkuutta, jos ne ovat huonosti suunniteltuja ja seuraavat sen sijaan poliittisia rajoja. Uudella markkinarakenteella pyritään auttamaan markkinasignaaleja ohjaamaan investointeja alueille, joilla niitä eniten tarvitaan, siten, että ne perustuvat pikemmin verkon rajoituksiin ja kysynnän keskuksiin kuin kansallisiin rajoihin. Hintasignaalien pitäisi myös mahdollistaa riittävän korvauksen saaminen joustavista

resursseista (mukaan lukien kysyntäjousto ja varastointi), sillä nämä resurssit ovat riippuvaisia lyhyemmiltä ajanjaksoilta saatavista palkkioista (esim. nykyaikaiset kaasuvoimalat, joita käytetään vain kulutushuippujen aikana, tai teollisuuskulutuksen vähentäminen kulutushuippujen tai verkon ylikuormituksen aikana). Toimivat hintasignaalit varmistavat myös olemassa olevien tuotantolaitosten ajojärjestyksen tehokkaan määrittelyn. Siksi on olennaisen tärkeää tarkastella uudelleen nykyisiä sääntöjä, jotka vääristävät hinnanmuodostusta (kuten säännöt, jotka asettavat tietyt laitokset ajojärjestyksessä etusijalle), jotta kulutuspuolen tarjoamat joustomahdollisuudet voidaan aktivoida ja hyödyntää täydessä mitassa.

Kuluttajat keskeiseen asemaan energiamarkkinoilla

Integroimalla teolliset, kaupalliset ja kotitalouskuluttajat täysin energiajärjestelmään voidaan välttää varatuotannosta aiheutuvat merkittävät kustannukset, jotka muutoin päätyisivät kuluttajien maksettaviksi. Se antaa myös kuluttajille mahdollisuuden hyötyä hintojen vaihteluista ja ansaita rahaa osallistumalla markkinoille. Kuluttajien osallistumisen mahdollistaminen on siten ennakoedellytys sille, että energiakäännettä voidaan hallita onnistuneesti ja kustannustehokkaasti.

Energiankuluttajien aseman vahvistaminen on yksi energiaunionin keskeisistä sitoumuksista. Nykyiset markkinasäännöt eivät kuitenkaan useinkaan salli kuluttajien hyötyä näistä uusista mahdollisuuksista. Vaikka kuluttajat voivat tuottaa ja varastoida sähköä sekä hallita omaa kulutustaan helpommin kuin koskaan, vähittäismarkkinoiden nykyinen rakenne estää heitä hyödyntämästä näitä mahdollisuuksia täydessä mitassa.

Useimmissa jäsenvaltioissa kuluttajilla on vähän tai ei lainkaan kannustimia muuttaa kulutustaan vastauksena markkinoiden muuttuviin hintoihin, sillä reaaliaikaisia hintasignaaleja ei välitetä loppukuluttajille. Markkinarakennepaketti tarjoaa mahdollisuuden täyttää edellä mainittu sitoumus. Läpinäkyvämmät reaaliaikaiset hintasignaalit edistävät kuluttajien osallistumista, joko yksin tai yhteenliittymän kautta, ja tekevät sähköjärjestelmästä joustavamman, mikä helpottaa uusiutuvista energialähteistä tuotetun sähkön syöttämistä markkinoille. Tekniikan kehitys tarjoaa kotitalouksille suuria mahdollisuuksia energian säästön, mutta se merkitsee myös sitä, että laitteet ja järjestelmät, kuten älykkäät kodinkoneet, sähköajoneuvot, sähkölämmitys, eristettyjen rakennusten ilmastointi ja lämpöpumput sekä kaukolämmitys ja jäähdytys, pystyvät automaattisesti seuraamaan hintojen vaihteluja ja suuremmassa mittakaavassa tuottamaan merkittävän ja joustavan panoksen sähköverkkoon. Jotta kuluttajat voisivat saada rahallista hyötyä näistä uusista mahdollisuuksista, heillä on oltava käytössään tarkoitukseen soveltuvia älykkäitä järjestelmiä ja heidän on voitava tehdä sähköntoimitussopimuksia, joissa sovelletaan spot-markkinoihin sidottua dynaamista hinnoittelua. Sen lisäksi, että kuluttajat mukauttavat kulutustaan hintasignaalien perusteella, parhaillaan on syntymässä uusia kulutuspalveluja, joissa uudet markkinatoimijat tarjoutuvat hallitsemaan tietyn kuluttajajoukon sähkönkulutusta maksamalla näille korvauksen joustavuudesta. Vaikka tällaisia palveluja edistetään jo voimassa olevassa EU-lainsäädännössä, tähän mennessä saadut kokemukset osoittavat, että näillä säännöksillä ei ole onnistuttu täysin poistamaan tärkeimpiä markkinaesteitä, jotka haittaavat tällaisten palveluntarjoajien tuloa markkinoille. Näitä säännöksiä on terävöitettävä, jotta tällaisia uusia palveluja voidaan edistää tehokkaammin.

Useissa jäsenvaltioissa sähkön hinnat eivät seuraa kysyntää ja tarjontaa, vaan ne ovat viranomaisten sääntelemiä. Hintasääntely voi rajoittaa toimivan kilpailun kehittymistä, vähentää kiinnostusta investointeihin ja haitata uusien markkinatoimijoiden tuloa

markkinoille. Siksi komissio sitoutui energiaunionia koskevassa puitestrategiassaan⁸ poistamaan vaiheittain kustannuksia alhaisemmat säännellyt hinnat ja kannustamaan jäsenvaltioita laatimaan etenemissuunnitelman, jotta kaikki säännellyt hinnat poistettaisiin vaiheittain. Uudella markkinarakenteella pyritään varmistamaan, että toimitushintoihin vaikutetaan julkisilla toimilla ainoastaan perustelluissa poikkeustapauksissa.

Teknologiakustannusten nopea aleneminen merkitsee, että yhä useammat kuluttajat pystyvät pienentämään energialaskujaan käyttämällä esimerkiksi katolle asennettavien aurinkopaneelien ja akkujen kaltaista tekniikkaa. Sähkön tuotantoa omaan käyttöön haittaa kuitenkin näitä ”tuluttajia” koskevien yhteisten sääntöjen puuttuminen. Nämä esteet voitaisiin poistaa sopivilla säännöillä, esimerkiksi takaamalla kuluttajien oikeudet tuottaa sähköä omaan käyttöönsä ja myydä ylijäämä verkkoon, samalla kun otetaan huomioon koko järjestelmälle aiheutuvat kustannukset ja hyödyt (esim. asianmukainen osallistuminen verkkokustannuksiin).

Paikalliset energiayhteisöt voivat olla tehokas tapa hallita sähkönkulutusta yhteisön tasolla siten, että ne kuluttavat tuottamansa sähkön suoraan sähkötehona tai käyttävät sen (kauko-)lämmitykseen ja jäähdytykseen joko jakeluverkkoihin liitettyinä tai ilman tällaista liittymää. Sen varmistamiseksi, että tällaiset aloitteet voivat kehittyä vapaasti, uudessa markkinarakenteessa edellytetään, että jäsenvaltiot ottavat käyttöön asianmukaisen oikeudellisen kehyksen, joka mahdollista niiden toiminnan.

Nykyisin yli 90 prosenttia vaihtelevista uusiutuvista energialähteistä on liitetty jakeluverkkoihin. Paikallisen tuotannon integrointi on itse asiassa osaltaan johtanut kotitalouskuluttajien verkkotariffien merkittävään nousuun. Lisäksi verkon laajentamisen ja uusiutuviin energialähteisiin tehtävien investointien rahoittamiseksi perittävät verot ja maksut ovat kasvaneet voimakkaasti. Uusi markkinarakenne ja uusiutuvia energialähteitä koskevan direktiivin tarkistus tarjoavat mahdollisuuden puuttua näihin puutteisiin, joilla voi olla suhteettoman suuri vaikutus joihinkin kotitalouskuluttajiin.

Verkkokustannuksia voitaisiin pienentää merkittävästi antamalla jakeluverkonhaltijoille mahdollisuus hallita joitain vaihtelevaan tuotantoon liittyviä haasteita paikallisemmin (esim. hallitsemalla paikallisia joustoressursseja). Koska monet jakeluverkonhaltijat ovat kuitenkin sellaisten vertikaalisesti integroituneiden yritysten osia, joilla on myös toimituksiin liittyvää liiketoimintaa, tarvitaan sääntelyllisiä suojatoimia jakeluverkonhaltijoiden puolueettomuuden takaamiseksi niiden toimiessa uusissa tehtävissään; tämä koskee esimerkiksi tiedonhallintaa ja sitä, milloin joustavuutta käytetään paikallisen ylikuormituksen hallintaan,

Yksi kilpailua ja kuluttajien osallistumista vauhdittava keskeinen tekijä on tieto. Komission aikaisemmin toteuttamat kuulemiset ja tekemät selvitykset ovat osoittaneet, että kuluttajat valittavat sähkömarkkinoiden puutteellisesta läpinäkyvyydestä, joka heikentää heidän kykyään hyötyä kilpailusta ja osallistua aktiivisesti markkinoihin. Kuluttajat eivät koe saavansa riittävästi tietoa vaihtoehtoisista toimittajista ja uusien energiapalvelujen saatavuudesta ja valittavat toimittajan vaihtamiseen liittyvien tarjousten ja menettelyjen monimutkaisuutta. Uudistuksella varmistetaan myös tietosuoja, kun uudet tekniikat (etenkin älykkäät mittausjärjestelmät) tuottavat runsaasti energiadataa, jolla on suuri kaupallinen arvo.

Kun kuluttajat asetetaan keskeiseen asemaan energiamarkkinoilla, yksi uuden markkinarakenteen olennainen näkökohta on se, kuinka varmistetaan, että yhteiskunnassa heikoimmassa asemassa olevia suojellaan ja ettei energiaköyhyydestä kärsivien kotitalouksien

⁸ Ks. komission tiedonanto ”Joustavaa energiaunionia ja tulevaisuuteen suuntautuvaa ilmastonmuutospolitiikkaa koskeva puitestrategia”, COM(2015) 080 final.

kokonaismäärä kasva entisestään. Koska energiaköyhyys on kasvussa ja vallitsee epäselvyys sen suhteen, mitkä olisivat parhaat keinot puuttua kuluttajien haavoittuvuuteen ja energiaköyhyyteen, uutta markkinarakennetta koskevassa ehdotuksessa edellytetään, että jäsenvaltiot mittaavat ja seuraavat energiaköyhyyttä säännöllisesti EU:n tasolla määriteltujen periaatteiden pohjalta. Tarkistetuissa energiatehokkuusdirektiivissä ja rakennusten energiatehokkuusdirektiivissä säädetään energiaköyhyyden torjuntaa koskevista lisätoimenpiteistä.

Sähkön toimitusvarmuus

Sähkön toimitusvarmuus on välttämättömyys moderneissa yhteiskunnissa, jotka ovat suurelta osin riippuvaisia sähkö- ja verkkokäyttöisistä järjestelmistä. Siksi on välttämätöntä arvioida Euroopan sähköjärjestelmien kykyä taata riittävä tuotanto ja joustavuus luotettavien sähkötoimitusten varmistamiseksi kaikkina aikoina (resurssien riittävyys). Toimitusvarmuuden takaaminen ei ole ainoastaan kansallinen velvollisuus, vaan yksi EU:n energiapolitiikan peruspilareista⁹. Tämä johtuu siitä, että toimitusvarmuus voidaan järjestää huomattavasti tehokkaammin ja kilpailukykyisemmin täysin yhteenliitettyssä ja synkronoidussa verkossa ja hyvin toimivilla markkinoilla kuin puhtaasti kansalliselta pohjalta. Yksittäisten jäsenvaltioiden verkon stabiilisuus riippuu usein suuresti naapurimaista tulevista sähkönsiirroista, ja mahdollisilla toimitusvarmuuteen liittyvillä ongelmilla on siten yleensä alueellisia vaikutuksia. Tästä syystä alueelliset ratkaisut ovat usein tehokkaimpia lääkkeitä kansallisiin tuotantovajeisiin, kun jäsenvaltiot voivat hyödyntää muiden maiden tuotantoylijäämiä. Siksi olisi otettava käyttöön koordinoitu eurooppalainen riittävyysarviointi, jossa noudatetaan yhteisesti sovittuja menetelmiä, jotta voidaan saada realistinen kuva mahdollisista tuotantotarpeista, ottaen huomioon sähkömarkkinoiden integrointi ja mahdolliset siirrot muista maista. Jos koordinoitu riittävyysarviointi osoittaa, että tietyissä maissa tai tietyillä alueilla tarvitaan kapasiteettimekanismeja, tällaiset mekanismit olisi suunniteltava siten, että sisämarkkinoille aiheutuvat vääristymät minimoidaan. Siksi olisi määriteltävä selkeät ja läpinäkyvät kriteerit, joilla minimoidaan rajat ylittävän kaupan vääristymät, maksimoidaan kysyntäjoustopon käyttö ja vähennetään hiilestä irtautumista haittaavia vaikutuksia, jotta voidaan välttää riski, että hajanaiset kansalliset kapasiteettimekanismit luovat uusia markkinaesteitä ja heikentävät kilpailua¹⁰.

Alueellisen yhteistyön lujittaminen

EU:n jäsenvaltioiden tiivis vuorovaikutus yhteisen Euroopan laajuisen verkon kautta on ainutlaatuista maailmassa ja suuri voimavara, kun energiakäänne pyritään toteuttamaan tehokkaasti. Ilman kykyä turvautua muiden jäsenvaltioiden tuotanto- tai kulutusresursseihin energiakäänneestä kuluttajille aiheutuvat kustannukset olisivat huomattavasti korkeammat. Verkkojen käyttö yli rajojen tapahtuu nykyisin huomattavasti tiiviimmin yhteen kytketyllä tavalla kuin ennen. Tämä johtuu vaihtelevan ja hajautetun tuotannon lisääntymisestä sekä markkinoiden tiiviimmästä integroitumisesta, etenkin lyhyemmillä markkina-aikaväleillä. Tämä merkitsee myös sitä, että sääntelyviranomaisten tai verkonhaltijoiden kansallisilla toimilla voi olla välittömiä vaikutuksia muihin EU:n jäsenvaltioihin. Kokemus on osoittanut, että koordinoimattomat kansalliset päätökset voivat aiheuttaa merkittäviä kustannuksia eurooppalaisille kuluttajille.

⁹ Ks. SEUT-sopimuksen 194 artiklan 1 kohdan b alakohta.

¹⁰ Katso tähän liittyen myös ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi riskeihin varautumisesta sähköalalla, joka kattaa sähkökriisitilanteiden hallintaan liittyvät toimitusvarmuuteen kohdistuvat riskit.

Se, että joitain yhdysjohtoja käytetään ainoastaan 25 prosentilla niiden kapasiteetista, mikä usein johtuu koordinoimattomista kansallisista rajoituksista, sekä se, että jäsenvaltiot eivät ole pystyneet sopimaan asianmukaisista hintavyöhykkeistä, osoittaa, että siirtoverkonhaltijoiden ja sääntelyviranomaisten välillä tarvitaan tiiviimpää koordinointia. Esimerkit onnistuneesta vapaaehtoisesta ja pakollisesta yhteistyöstä siirtoverkonhaltijoiden, sääntelyviranomaisten ja hallitusten välillä ovat osoittaneet, että alueellinen yhteistyö voi parantaa markkinoiden toimintaa ja vähentää kustannuksia huomattavasti. Joillain aloilla, kuten EU:n laajuisessa markkinoiden yhteenkytkentämekanismeissa, siirtoverkonhaltijoiden yhteistyöstä on jo tehty pakollista, ja joissain kysymyksissä käytettävä määräenemmistöäänestys on osoittautunut onnistuneeksi aloilla, joilla vapaaehtoisella yhteistyöllä (jossa jokaisella siirtoverkonhaltijalla on veto-oikeus) ei ole saatu aikaan tehokkaita ratkaisuja alueellisiin ongelmiin. Tätä onnistunutta esimerkkiä noudattaen pakollinen yhteistyö olisi laajennettava muille sääntelykehykseen kuuluville aloille. Siirtoverkonhaltijat voisivat siten päättää alueellisissa käyttökeskuksissa niistä kysymyksistä, joissa hajanaisilla ja koordinoimattomilla kansallisilla toimilla voisi olla kielteisiä vaikutuksia markkinoihin ja kuluttajiin (esim. verkon käytön, yhdysjohtojen kapasiteetin laskennan, toimitusvarmuuden ja riskeihin varautumisen aloilla).

Viranomaisvalvonnan mukauttaminen alueellisiin markkinoihin

Myös viranomaisvalvonta on aiheellista mukauttaa uusiin markkinarealiteetteihin. Kaikista viranomaispäätöksistä vastaavat nykyisin kansalliset sääntelyviranomaiset, jopa tapauksissa, joissa tarvitaan yhteistä alueellista ratkaisua. Vaikka ACER on onnistunut tarjoamaan foorumin, jossa kansallisten sääntelyviranomaisten toisistaan poikkeavia intressejä voidaan koordinoida, sen päärooli rajoittuu nykyisellään koordinointiin, neuvonantoon ja seurantaan. Samalla kun markkinatoimijat tekevät entistä enemmän yhteistyötä yli rajojen ja päättävät joistain verkon käyttöä ja sähkökauppaa koskevista kysymyksistä määräenemmistöllä alueellisella tai jopa unionin tasolla¹¹, viranomaistasolla ei ole vastaavia alueellisia päätöksentekomenettelyjä. Viranomaisvalvonta on siis edelleen hajanaisista, mikä johtaa toisistaan poikkeavien päätösten ja tarpeettomien viivästysten riskiin. ACERin toimivaltuuksien vahvistaminen niissä rajat ylittävissä kysymyksissä, jotka vaativat koordinoitua alueellista päätöstä, edistäisi nopeampaa ja tehokkaampaa päätöksentekoa rajat ylittävissä kysymyksissä. Kansalliset sääntelyviranomaiset, jotka päättäisivät näistä kysymyksistä määräenemmistöllä ACERin puitteissa, olisivat edelleen täysimittaisesti mukana prosessissa.

Vaikuttaa myös aiheelliselta määritellä paremmin Sähkö-ENTSON asema sen koordinoivan roolin vahvistamiseksi ja päätöksentekoprosessin läpinäkyvyyden lisäämiseksi.

Tekstin selvennykset

Sähköasetuksen, viraston perustamisasetuksen ja sähködirektiivin uudelleenlaadinnan yhteydessä selvennetään myös joidenkin voimassa olevien sääntöjen sanamuotoa ja järjestellään joitain niistä uudelleen, jotta näiden kolmen säädöksen erittäin teknisistä säännöksistä voidaan tehdä helpommin ymmärrettäviä niiden asiasisältöä kuitenkin muuttamatta.

- **Yhdenmukaisuus muiden politiikan alaa koskevien säännösten ja ehdotusten kanssa**

¹¹ Ks. esim. kapasiteetin jakamista ja ylikuormituksen hallintaa koskevien suuntaviivojen vahvistamisesta 24 päivänä heinäkuuta 2015 annetun komission asetuksen (EU) 2015/1222 (EUVL L 197, 25.7.2015, s. 24–72) 9 artikla.

Markkinarakennealoite liittyy läheisesti muihin energia- ja ilmastolainsäädäntöä koskeviin ehdotuksiin, jotka esitetään rinnakkain sen kanssa. Näihin kuuluvat muun muassa Euroopan energiatehokkuuden parantamiseen tähtäävät aloitteet, uusiutuvia energialähteitä koskeva paketti sekä energiaunionin hallinto- ja raportointimekanismeja käsittelevä kattava aloite. Kaikilla näillä aloitteilla pyritään toteuttamaan toimenpiteet, jotka tarvitaan tavoitteena olevan kilpailukykyisen, varman ja kestäväen energiaunionin saavuttamiseksi. Kokoamalla erilaiset aloitteet yhdeksi paketiksi, johon sisältyy useita lainsäädännöllisiä ja muita välineitä, pyritään varmistamaan näiden erilaisten mutta toisiinsa läheisesti liittyvien toimintapoliittisten ehdotusten suurin mahdollinen yhdenmukaisuus.

Siksi vaikka tässä ehdotuksessa keskitytään markkinasääntöjen päivittämiseen siten, että siirtyminen puhtaan energian käyttöön olisi taloudellisesti edullista, nämä säännökset toimivat yhteisvaikutuksessa EU:n laajemman ilmasto- ja energiapoliittisen toimintakehyksen kanssa. Näitä yhteyksiä selitetään laajemmin komission laatimassa vaikutustenarvioinnissa¹².

Tämä ehdotus liittyy läheisesti uusiutuvista energialähteistä annetun direktiivin tarkistamista koskevaan ehdotukseen, joka luo puitteet vuodelle 2030 asetetun uusiutuvia energialähteitä koskevan tavoitteen saavuttamiselle. Siihen sisältyvät myös uusiutuvien energialähteiden tukijärjestelmiä koskevat periaatteet, jotka tekisivät niistä enemmän markkinasuuntautuneita, kustannustehokkaampia ja laajuudeltaan enemmän alueellisia tapauksissa, joissa jäsenvaltiot päättävät jatkaa tukijärjestelmien soveltamista. Toimenpiteet, jotka aiemmin sisältyivät uusiutuvia energialähteitä koskevaan direktiiviin ja joiden tavoitteena on uusiutuvista energialähteistä tuotetun sähkön integroiminen markkinoille, kuten ajojärjestyksen määrittämistä ja oman kulutuksen markkinoihin liittyviä esteitä koskevat säännökset ja muut markkinoille pääsyä koskevat säännöt, on nyt sisällytetty sähköasetukseen ja sähködirektiiviin.

Energiaunionin hallintoa koskeva asetusehdotus auttaa osaltaan varmistamaan toimintapolitiikan johdonmukaisuuden, sillä siinä yhdenmukaistetaan jäsenvaltioiden suunnittelu- ja raportointivelvollisuuksia, jotta voidaan paremmin tukea lähentymistä kohti EU:n tasolla asetettuja energia- ja ilmastotavoitteita. Tämä uusi suunnittelu-, raportointi- ja seurantaväline mittaa jäsenvaltioiden edistymistä nyt ehdotetuilla säädöksillä käyttöön otettavien Euroopan laajuisten markkinavaatimusten täytäntöönpanossa.

Riskeihin varautumista sähköalalla koskeva asetusehdotus täydentää tätä ehdotusta, ja siinä keskitytään erityisesti hallitusten toimiin sähkökriisitilanteiden hallitsemiseksi ja sähköjärjestelmään kohdistuvien lyhytaikaisten riskien torjumiseksi.

Nyt annettava ehdotus on sovitettu tarkasti yhteen komission kilpailupolitiikan kanssa energia-alalla. Siinä on erityisesti otettu huomioon kapasiteettimekanismeja koskevan komission toimialatutkinnan tulokset, mikä takaa täyden yhdenmukaisuuden energia-alan valtiontukia koskevan komission valvontapolitiikan kanssa.

• **Yhdenmukaisuus unionin muiden politiikkojen kanssa**

Ehdotuksella pyritään saavuttamaan energiaunionin keskeiset tavoitteet, jotka on määritelty joustavaa energiaunionia ja tulevaisuuteen suuntautuvaa ilmastomuutospolitiikkaa koskevassa puitestrategiassa. Kuten edellä mainitaan, paketin yksityiskohdat vastaavat myös unionin hiljattain tekemää globaalia sitoumusta saavuttaa YK:n ilmastopöytäkirjan 21. osapuolikokouksessa (COP 21) saavutetun sopimuksen mukaiset kunnianhimoiset ilmastotavoitteet. Nyt esitettävä ehdotus tukee ja täydentää vastavuoroisesti kesäkuussa 2015 esitettyä ehdotusta EU:n päästökauppajärjestelmän tarkistamisesta.

¹² [Julkaisutoimisto lisää linkin vaikutustenarviointiin.]

Lisäksi siltä osin kuin sähkömarkkinarakenteen tarkistuksen tavoitteena on lisätä kilpailua Euroopan sähkömarkkinoilla ja helpottaa uusien energiateknologioiden tuloa markkinoille, ehdotus edesauttaa myös työpaikkojen ja kasvun luomista koskevan unionin tavoitteen saavuttamista. Tarjoamalla markkinamahdollisuuksia uudelle teknologialle ehdotus edistää useiden sellaisten palvelujen ja tuotteiden käyttöönottoa, jotka antaisivat Euroopan yrityksille etulyöntiaseman, kun siirtyminen puhtaaseen energiaan etenee maailmanlaajuisesti.

2. OIKEUSPERUSTA, TOISSIJAISUUSPERIAATE JA SUHTEELLISUUSPERIAATE

• Oikeusperusta

Ehdotettujen toimenpiteiden oikeusperusta on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT-sopimus) 194 artikla, jossa vahvistetaan ja selvennetään EU:n toimivalta energia-alalla. SEUT-sopimuksen 194 artiklan mukaan EU:n energiapolitiikalla pyritään varmistamaan energiamarkkinoiden toimivuus; varmistamaan energian toimitusvarmuus unionissa; edistämään energiatehokkuutta ja energiansäästöä sekä uusiin ja uusiutuviin energialähteisiin perustuvien energiamuotojen kehittämistä; ja edistämään energiaverkkojen yhteenliittämistä.

Nyt esitettävä aloite pohjautuu myös laajaan kokonaisuuteen säädöksiä, joita on annettu ja saatettu ajan tasalle viimeksi kuluneiden kahden vuosikymmenen aikana. EU on sähkönsisämarkkinoiden luomiseksi hyväksynyt vuosina 1996–2009 kolme peräkkäistä lainsäädäntöpakettia, joiden yleisenä tavoitteena on ollut markkinoiden yhdentäminen ja kansallisten sähkö- ja kaasumarkkinoiden vapauttaminen. Nämä säännökset kattavat laajan valikoiman erilaisia näkökohtia markkinoille pääsystä läpinäkyvyyteen, kuluttajien oikeuksiin ja sääntelyviranomaisten riippumattomuuteen, muutamia esimerkkejä mainitaksemme.

Kun pidetään mielessä voimassa oleva lainsäädäntö ja sähkömarkkinoiden laajemman yhdentymisen yleinen kehitys, nyt esitettävä aloite olisi nähtävä myös osana jatkuvaa pyrkimystä varmistaa Euroopan energiamarkkinoiden yhdentyminen ja tehokas toiminta.

Lisäpohjaa toiminnalle ovat luoneet myös Eurooppa-neuvoston¹³ ja Euroopan parlamentin esittämät toiveet EU-tason toimista Euroopan energiamarkkinoiden loppuun saattamiseksi.

• Toissijaisuusperiaate

Sähkömarkkinoista annetun asetuksen, sähkönsisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä annetun direktiivin ja energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston perustamisesta annetun asetuksen säännöksiin ehdotetut muutokset ovat välttämättömiä EU:n yhdenmukaisen sähkömarkkinoiden tarkoituksen saavuttamiseksi, eikä sitä voida saavuttaa yhtä tehokkaasti kansallisella tasolla. Kuten uudelleenlaadittujen säädösten arvioinnissa¹⁴ yksityiskohtaisemmin kuvataan, kokemus on osoittanut, että erilliset kansalliset ratkaisut ovat johtaneet sähkönsisämarkkinoiden toteuttamisen viivästymiseen, mikä on johtanut puutteellisiin ja yhteensopimattomiin sääntelytoimenpiteisiin, toimien tarpeettomaan päällekkäisyyteen ja viivästykseen markkinoiden tehottomuuden korjaamisessa. Sellaisia energian sisämarkkinoita, jotka tarjoavat kilpailukykyistä ja kestävää energiaa kaikille, ei

¹³ Eurooppa-neuvosto asetti helmikuussa 2011 tavoitteeksi, että energian sisämarkkinat saadaan valmiiksi vuoteen 2014 mennessä ja että tiettyjen jäsenvaltioiden verkkojen eristyneisyyden poistamiseksi tarvittavat yhteenliittämät toteutetaan vuoteen 2015 mennessä. Kesäkuussa 2016 Eurooppa-neuvosto peräänkuulutti myös energia-alan sisämarkkinastrategiaa, johon liittyvät toimintasuunnitelmat komission on esitettävä ja toteutettava vuoteen 2018 mennessä.

¹⁴ [Julkaisu-toimisto lisää linkin vaikutustenarvioinnin arviointiosaan.]

voida saavuttaa hajanaisten kansallisten sääntöjen pohjalta; tämä koskee erityisesti energialla käytävää kauppaa, jaetun verkon käyttöä ja tuotteiden tietynasteista standardointia.

EU:n sähkömarkkinoiden kasvava yhteenliittäminen edellyttää tiiviimpää koordinoitua kansallisten toimijoiden välillä. Kansalliset toimet vaikuttavat sähköalalla suoraan naapurijäsenvaltioihin keskinäisestä energiariippuvuudesta ja verkkojen yhteenliittämisestä johtuen. Verkon stabiilisuuden ja tehokkaan toiminnan varmistaminen on entistä vaikeampaa pelkästään kansallisella tasolla, kun rajat ylittävän kaupan lisääntyminen, hajautetun tuotannon yleistymisen ja kuluttajien kasvava osallistuminen lisäävät kaikki heijastusvaikutusten mahdollisuutta. Yksikään valtio ei pysty toimimaan tehokkaasti yksin, ja yksipuolisten toimien seuraukset ovat tulleet ajan mittaan entistä ilmeisimmiksi. Tämä yleinen periaate pätee kaikkiin nyt esitettävään ehdotukseen sisältyviin toimenpiteisiin, koskivat ne sitten energiakauppaa, verkon käyttöä tai kuluttajien tehokasta osallistumista.

Yhteisillä alueellisilla kysymyksillä, jotka vaativat koordinoitua päätöksentekoa, on usein merkittävä taloudellinen vaikutus yksittäisiin jäsenvaltioihin, ja aiemmat kokemukset ovat osoittaneet, että vapaaehtoisella yhteistyöllä, vaikka se onkin hyödyllistä monilla jäsenvaltioiden välisen yhteistyön aloilla, ei ole useinkaan onnistuttu ratkaisemaan jäsenvaltioiden välisiä teknisesti monimutkaisia riitakysymyksiä, joilla on merkittäviä haittavaikutuksia¹⁵. Olemassa olevat vapaaehtoiset aloitteet, kuten viidenvälinen energiafoorumi, ovat myös maantieteellisesti rajallisia, sillä ne kattavat vain osia EU:n sähkömarkkinoista eivätkä välttämättä kokoa yhteen kaikkia maita, jotka ovat fyysisesti läheisemmin yhteenliitettynä.

Konkreettisena esimerkkinä voidaan mainita, että jakelutariffien periaatteita koskevat koordinoimattomat kansalliset toimintamallit voivat vääristää sisämarkkinoita siinä määrin, että hajautetulle tuotannolle tai sähkön varastointipalveluille tarjotaan hyvin erilaisia kannustimia osallistua markkinoille. Kun käyttöön otetaan uutta teknologiaa ja energiapalveluilla käydään entistä enemmän kauppaa yli rajojen, EU:n toimilla on suuri arvo pyrittäessä varmistamaan tasapuoliset toimintaolosuhteet ja markkinoiden tehokkaampi toiminta kaikkien osapuolten kannalta.

ACERin koordinoitutehtävä on mukautettu energiamarkkinoiden uuteen kehitykseen, kuten kasvaneeseen koordinoitutarpeeseen aikoina, joina rajojen yli siirretään runsaammin sähköä, ja uusiutuviin energialähteisiin perustuvan vaihtelevan sähköntuotannon kasvuun. Riippumattomilla kansallisilla sääntelyviranomaisilla on merkittävä rooli, sillä ne vastaavat kansallisen energia-alansa viranomaisvalvonnasta. Järjestelmä, jossa jäsenvaltioiden keskinäinen riippuvuus kasvaa entisestään sekä markkinoihin liittyvissä toiminna että verkon käytössä, edellyttää kuitenkin kansalliset rajat ylittävää viranomaisvalvontaa. ACER on elin, joka on perustettu harjoittamaan tällaista viranomaisvalvontaa tilanteissa, jotka koskevat useampaa kuin kahta jäsenvaltiota. ACERin päätehtävä kansallisten sääntelyviranomaisten toimien koordinoijana on säilytetty; ACERille on annettu rajallisia lisävaltuuksia aloilla, joilla hajanainen kansallinen päätöksenteko kysymyksissä, joilla on rajat ylittävää merkitystä, johtaisi ongelmiin tai epä johdonmukaisuuksiin sisämarkkinoiden kannalta. Esimerkiksi uudelleenlaaditulla asetuksella (EY) N:o 714/2009 [ehdotus COM(2016) 861/2] perustetut alueelliset käyttökeskukset edellyttävät ACERin harjoittamaa ylikansallista valvontaa, sillä alueelliset käyttökeskukset kattavat useita jäsenvaltioita. Samoin uudelleenlaaditulla asetuksella (EY) N:o 714/2009 [ehdotus COM(2016) 861/2] käyttöön otettu EU:n laajuinen koordinoitu riittävyysarviointi edellyttää sen menetelmien ja laskelmien

¹⁵ Ks. esimerkiksi keskustelu ylikuormituksen hallinnasta Keski-Euroopassa, jossa toisistaan poikkeavat kansalliset edut johtivat merkittäviin viivästyksiin markkinoiden yhdyntymisessä.

viranomaishyväksyntää, jonka voi antaa vain ACER, koska riittävyysarviointi on suoritettava kaikissa jäsenvaltioissa.

Vaikka ACERin uusien tehtävien vuoksi sen henkilöstöä on vahvistettava, ACERin koordinoiva asema keventää kansallisten viranomaisten taakkaa, mikä vapauttaa hallintoresursseja kansallisella tasolla. Ehdotettu lähestymistapa yksinkertaistaa viranomaismenettelyjä (esim. kun käyttöön otetaan ACERin suora hyväksyntä 28 erillisen hyväksynnän sijaan). Menetelmien koordinoitu kehittäminen (esim. riittävyysarviointia varten) vähentää kansallisten viranomaisten työtaakkaa, ja sen avulla voidaan välttää turha työ, joka johtuu yhteensovittamattomien kansallisten viranomaistoimien mahdollisesti aiheuttamista ongelmista.

- **Suhteellisuusperiaate**

Sähköasetuksen, sähködirektiivin ja viraston perustamisasetuksen kattamien poliittisten valintojen tavoitteena on mukauttaa sähkömarkkinoiden rakenne hajautetun tuotannon osuuden kasvamiseen ja teknologian jatkuvaan kehitykseen.

Ehdotetuissa uudistuksissa rajoitetaan tiukasti siihen mikä on välttämätöntä tarvittavan edistymisen saavuttamiseksi sisämarkkinoilla samalla kun jäsenvaltioille, kansallisille sääntelyviranomaisille ja kansallisille toimijoille jätetään laajimmat mahdolliset toimivaltuudet ja vastuut.

Vaihtoehdot, joissa ehdotetaan pidemmälle menevää yhdenmukaistamista, kuten yhtä riippumatonta eurooppalaista sääntelyviranomaista, yhtä integroitua eurooppalaista siirtoverkonhaltijaa tai valtion toimien selvempää kieltämistä ilman mahdollisuuksia poikkeuksiin, on johdonmukaisesti hylätty vaikutustenarvioinnissa. Sen sijaan ehdotuksissa pyritään löytämään tasapainoisia ratkaisuja, jotka rajoittavat mahdollisuutta kansallisiin sääntelytoimiin ainoastaan silloin kuin koordinoitu toiminta tuottaa selvästi suurempia hyötyjä kuluttajille.

Omaksutuilla toimintavaihtoehtoilla pyritään luomaan tasapuoliset toimintamahdollisuudet kaikille tuotantotekniikoille ja poistamaan markkinoiden vääristymät, jotta muun muassa uusiutuvat energialähteet voivat kilpailla tasapuolisesti energiamarkkinoilla. Lisäksi kaikilla markkinaosapuolilla olisi taloudellinen vastuu verkon säilyttämisestä tasapainossa. Verkkoon joustavuutta tuovien palvelujen, kuten kysyntäjoustopalvelujen, esteet tullaan poistamaan. Toimenpiteillä pyritään lisäksi luomaan likvidimmät lyhyen aikavälin markkinat, jotta hintavaihtelut voivat kunnolla seurata kapasiteetin niukkuutta ja tarjota riittäviä kannustimia joustavalle verkolle.

Vähittäismarkkinoiden tasolla jäsenvaltioita kannustetaan myös poistamaan asteittain käytöstä yleinen hintasääntely alkaen kustannuksia alhaisemmista hinnoista. Heikommassa asemassa olevia kuluttajia voidaan suojella siirtymävaiheen hintasääntelyllä. Jotta kilpailua voitaisiin lisätä entisestään, sopimuksen irtisanomismaksujen käyttöä rajoitetaan toimittajan vaihtamisen helpottamiseksi. Korkeatasoisilla periaatteilla varmistetaan samoin, että energialaskut ovat selkeitä ja helposti ymmärrettäviä ja että kuluttajatietoja annetaan käyttöön syrjimättömästi, pitäen kuitenkin samalla voimassa yleiset tietosuojasäännökset.

Linjassa rajat ylittävän sähkökaupan kasvun ja markkinoiden asteittaisen yhdentymisen kanssa institutionaalista kehystä mukautetaan lisääntyvään viranomaisyhteistyön tarpeeseen ja uusiin tehtäviin. ACERille annetaan uusia tehtäviä erityisesti energiajärjestelmien alueellisessa yhteistyössä, mutta samalla säilytetään kuitenkin kansallisten sääntelyviranomaisten keskeinen asema energia-alan sääntelyssä.

Ehdotukseen liittyvässä vaikutustenarvioinnissa kaikki vaihtoehdot on arvioitu perinpohjaisesti sen suhteen, että ne täyttävät suhteellisuusperiaatteen vaatimukset. Tässä

yhteydessä on syytä muistaa, että ehdotetut toimintalinjat edustavat kompromissia alhaalta ylöspäin suuntautuvien aloitteiden ja markkinoiden ylhäältä alaspäin suuntautuvan ohjauksen välillä. Suhteellisuusperiaatteen mukaisesti toimenpiteillä ei millään muotoa kavenneta kansallisten hallitusten, sääntelyviranomaisten ja siirtoverkonhaltijoiden roolia erilaisten kriittisten tehtävien toteuttamisessa. Kansallisia sääntelyviranomaisia kannustetaan tehokkaampaan alueelliseen yhteistyöhön, sekä viralliseen että epäviralliseen, jotta sähköjärjestelmän hallintaan liittyviä kysymyksiä voidaan käsitellä ongelman mittakaavaa vastaavalla tasolla.

Toimenpiteillä ei suinkaan tueta ”täydellisen yhdenmukaistamisen” lähestymistapaa, vaan niillä pyritään luomaan tasapuoliset toimintaolosuhteet kaikille markkinatoimijoille, etenkin silloin kuin markkinamahdollisuudet ulottuvat kansallisia rajoja laajemmalle. Sääntöjen ja tuotteiden jonkinasteinen standardointi on viime kädessä välttämätöntä, jotta sähköllä voidaan käydä tehokkaasti kauppaa rajojen yli; verkon käyttöä koskevat päätökset johtaisivat kuitenkin vajavaisiin markkinatuloksiin, jos ne jätettäisiin toisistaan riippumatta toimivien yksittäisten jäsenvaltioiden ja sääntelyviranomaisten vastuulle. Yhteisten verkko- ja kaupankäyntisääntöjen (ns. verkkosääntöjen ja suuntaviivojen) laadinnasta ja hyväksymisestä vuoden 2009 kolmannen energiapaketin jälkeen saadut suorat kokemukset ovat osoittaneet niiden tuottaneen selvää lisäarvoa, kun sääntelyviranomaisten ja kansallisten viranomaisten on täytynyt kokoontua saman pöydän ääreen sopimaan yhteisistä säännöistä ja menetelmistä sekä korkealla tasolla että teknisten periaatteiden tasolla.

Vähittäis- ja tukkumarkkinoiden välinen kilpailukykyero kasvaa kaiken aikaa, ja ensin mainittu on edelleen jäljessä palvelutarjonnan ja kuluttajille koituvien konkreettisten hyötyjen suhteen. Ehdotetut toimenpiteet koskevat energiaköyhyyden seuranta, läpinäkyvyyttä sekä kuluttajatietojen selkeyttä ja tietojen saatavuutta, eikä niillä perusteettomasti rajoiteta kansallista toimivaltaa.

- **Sääntelytavan valinta**

Ehdotuksella muutetaan kolmannen energiapaketin keskeisiä säädöksiä. Näihin lukeutuvat sähköasetus (N:o 714/2009) ja sähködirektiivi (2009/72/EY) sekä ACERin perustamisasetus (N:o 713/2009). Mainittujen säädösten uudelleenlaadinta parantaa oikeudellista selkeyttä. Muutossäädös ei olisi ollut riittävä väline, koska erilaisia uusia säännöksiä on paljon. Valitulla sääntelytavalla tarkistetaan jo hyväksytyt ja täytäntöönpanut sääntöjä, eli kyseessä on voimassa olevan lainsäädännön luonnollinen kehitys.

3. JÄLKIARVIOINTIEN, SIDOSRYHMIEN KUULEMISTEN JA VAIKUTUSTENARVIOINTIEN TULOKSET

- **Voimassa olevan lainsäädännön jälkiarviointit/toimivuustarkastukset**

Komission yksiköt ovat arvioineet nykyisen lainsäädäntökehityksen (kolmannen energiapaketin) toimivuutta viiden kriteerin perusteella: merkityksellisyys, vaikuttavuus, tehokkuus, yhtenäisyys ja EU:n lisäarvo. Vaikutustenarvioinnin rinnalla on suoritettu erillinen arviointi, ja arvioinnin tulokset on otettu huomioon vaikutustenarvioinnin ongelmanmäärittelyssä.

Arvioinnissa todettiin, että kolmannen energiapaketin tavoite, eli kilpailun lisääminen ja esteiden poistaminen sähkömarkkinoiden rajat ylittävältä kilpailulta, on yleisesti ottaen saavutettu. Lainsäädännön aktiivinen täytäntöönpano on johtanut myönteisiin tuloksiin sähkömarkkinoiden ja kuluttajien kannalta, ja markkinat ovat yleisesti vähemmän keskittyneitä ja paremmin integroituja kuin vuonna 2009. Vähittäismarkkinoiden osalta kolmannella energiapaketilla käyttöön otetut uudet kuluttajien oikeudet ovat selvästi parantaneet kuluttajan asemaa energiemarkkinoilla.

Kolmannen energiapaketin säännösten onnistuminen sähkön sisämarkkinoiden kehittämisessä on kuitenkin jäänyt rajalliseksi useilla aloilla niin tukku- kuin vähittäistasolla. Yleensä ottaen arviointi osoitti, että markkinarakenteen kehystä parantamalla voidaan edelleen saavuttaa suuria hyötyjä, kuten vielä saavuttamatta jääneet yleiset hyvinvointihyödyt ja kuluttajien perimmäiset hyödyt osoittavat. Tukku- ja vähittäismarkkinoiden tasolla rajat ylittävällä kaupalla on edelleen esteitä ja yhdysjohtojen kapasiteettia käytetään vain harvoin täydessä mitassa. Ongelmat johtuvat muun muassa kansallisten verkonhaltijoiden ja sääntelyviranomaisten puutteellisesta yhteistyöstä yhdysjohtojen yhteisessä käytössä. Jäsenvaltioiden kansallinen katsantokanta estää edelleen tehokkaat rajat ylittävät ratkaisut monissa tapauksissa ja viime kädessä rajoittaa muutoin hyödyllisiä rajat ylittäviä siirtoja. Tilanne ei ole sama kaikilla markkinoilla ja kaikilla aikaväleillä, sillä yhdentymisen aste on erilainen vuorokausimarkkinoilla, päivän sisäisillä markkinoilla ja tasehallintamarkkinoilla.

Vähittäismarkkinoilla kilpailun toimivuutta voitaisiin parantaa huomattavasti. Sähkön hinnat vaihtelevat edelleen merkittävästi eri jäsenvaltioissa markkinoihin liittymättömistä syistä, ja kotitalouksien maksamat hinnat ovat nousseet tasaisesti, koska pakolliset maksut ovat nousseet merkittävästi viime vuosina; tällaisia maksuja ovat verkkomaksut, verot ja muut maksut. Kuluttajansuojan osalta kasvava energiaköyhyys ja epäselvyys sen suhteen, mitkä olisivat parhaat keinot puuttua kuluttajien haavoittuvuuteen ja energiaköyhyyteen, ovat hidastaneet energian sisämarkkinoiden syventämistä edelleen. Toimittajan vaihtamiseen liittyvät maksut kuten sopimuksen irtisanomismaksut muodostavat edelleen merkittävän taloudellisen esteen kuluttajien osallistumiselle. Myös laskutukseen liittyvien valitusten suuri määrä¹⁶ osoittaa, että laskutustietojen vertailtavuutta ja selkeyttä voidaan vielä parantaa.

Sen lisäksi, että kolmannen energiapaketin alkuperäiset tavoitteet on saavutettu osittain puutteellisesti, esiin on noussut uusia haasteita, joita ei vielä osattu ennakoita kolmatta energiapakettia laadittaessa. Näihin sisältyvät, kuten edellä mainitaan, uusiutuvien energialähteiden osuuden erittäin voimakas kasvu sähköntuotannossa, valtioiden toimien lisääntyminen sähkömarkkinoilla toimitusvarmuuteen liittyvistä syistä sekä teknologiapuolella tapahtuvat muutokset. Kaikki nämä tekijät ovat johtaneet merkittäviin muutoksiin markkinoiden toimintatavassa, etenkin viiden viimeksi kuluneen vuoden aikana, ja ne ovat heikentäneet uudistusten myönteisiä vaikutuksia kuluttajille ja johtaneet siihen, että mahdollisuuksia modernisointiin on jäänyt käyttämättä. Tämä on synnyttänyt aukon voimassa olevaan lainsäädäntöön sen suhteen, kuinka tähän kehitykseen olisi vastattava.

Erillisen arvioinnin ja siihen liittyvän vaikutustenarvioinnin tulosten mukaisesti nyt esitettävällä ehdotuksella pyritään sulkemaan tämä aukko ja luomaan suotuisat puitteet alan teknologiselle kehitykselle energiajärjestelmiemme siirtyessä uusiin tuotanto- ja kulutusmalleihin.

• Sidosryhmien kuuleminen

Komissio järjesti tätä aloitetta valmistellessaan useita julkisia kuulemisia. Ne olivat avoimia EU:n kansalaisille ja jäsenvaltioiden viranomaisille, energiamarkkinoiden osapuolille ja niiden järjestöille sekä kaikille muille merkityksellisille sidosryhmille, kuten pk-yrityksille ja energiankuluttajille.

Erityisesti on syytä korostaa seuraavia kolmea kuulemistä ja niiden tuloksia:

1) Resurssien riittävyyteen liittyvistä kysymyksistä järjestettiin 15. marraskuuta 2012 – 7. helmikuuta 2013 tuotannon riittävyyttä, kapasiteettimekanismeja ja sähkön sisämarkkinoita

¹⁶ Euroopan komissio (2016), *Second Consumer Market Study on the functioning of retail electricity markets for consumers in the EU*.

koskeva julkinen kuuleminen¹⁷. Sen tarkoituksena oli koota sidosryhmien näkemyksiä resurssien riittävyyden ja sähkön toimitusvarmuuden takaamisesta sisämarkkinoilla.

Kuulemiseen saatiin 148 vastausta julkisilta elimiltä, teollisuudelta (sekä energian tuottajilta että kuluttajilta) ja yliopistomaailmasta. Verkossa on saatavilla yksityiskohtainen taulukko kuulemisen tuloksista¹⁸ sekä kaikki yksittäiset kommentit ja yhteenveto kuulemisen tuloksista¹⁹.

2) Sähkön vähittäismarkkinoihin ja loppukuluttajiin keskittyvä julkinen kuuleminen²⁰ järjestettiin 22. tammikuuta 2014 – 17. huhtikuuta 2014. Komissio sai kuulemiseen 237 vastausta, joista noin 20 prosenttia tuli energiantoimittajilta, 14 prosenttia jakeluverkonhaltijoilta, 7 prosenttia kuluttajajärjestöiltä ja 4 prosenttia kansallisilta sääntelyviranomaisilta. Kuulemiseen osallistui myös merkittävä joukko yksityisiä kansalaisia. Tiivistelmä vastauksista on saatavilla komission verkkosivustolla²¹.

3) Energiamarkkinoiden uudesta rakenteesta järjestettiin laaja julkinen kuuleminen²² 15. kesäkuuta 2015 – 9. lokakuuta 2015.

Komissio sai tämän kuulemismenettelyn perusteella 320 vastausta. Noin 50 prosenttia vastauksista tuli kansallisilta tai EU:n laajuisilta toimialajärjestöiltä. 26 prosenttia vastauksista tuli energia-alalla toimivilta yrityksiltä (toimittajat, välittäjät, kuluttajat) ja 9 prosenttia verkonhaltijoilta. Myös 17 kansallista hallitusta ja useat kansalliset sääntelyviranomaiset vastasivat kuulemiseen. Kuulemiseen osallistui myös merkittävä joukko yksityisiä kansalaisia ja akateemisia laitoksia. Yksityiskohtainen kuvaus kutakin toimintavaihtoehtoa koskevista sidosryhmien mielipiteistä esitetään lainsäädäntöaloitteeseen liittyvässä vaikutustenarvioinnissa.

• Asiantuntijatiedon keruu ja käyttö

Ehdotetun asetuksen ja sen vaikutustenarvioinnin valmistelu perustuu laajaan materiaaliin, johon viitataan vaikutustenarvioinnin alaviitteissä. Siihen sisältyy lähes 30 selvitystä ja mallinnusta, joita ovat tehneet pääasiassa riippumattomat ulkopuoliset tahot ja joissa pyritään arvioimaan tähän ehdotukseen liittyviä vaihtoehtoja. Täydellinen luettelo näistä on vaikutustenarvioinnin liitteessä V. Selvityksissä on käytetty erilaisia menetelmiä, ja niiden painopisteenä on ollut kvantitatiivisten arvioiden esittäminen taloudellisista ja sosiaalisista kustannus-hyötyanalyysistä.

¹⁷ Euroopan komissio (2012) "Consultation Paper on generation adequacy, capacity mechanisms and the internal market in electricity".
https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/20130207_generation_adequacy_consultation_document.pdf

¹⁸ https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/Charts_Public%20Consultation%20Retail%20Energy%20Market.pdf

¹⁹ Euroopan komissio (2012), Consultation on generation adequacy, capacity mechanisms, and the internal market in electricity.
<https://ec.europa.eu/energy/en/consultations/consultation-generation-adequacy-capacity-mechanisms-and-internal-market-electricity>

²⁰ Euroopan komissio (2014), Consultation on the retail energy market.
<https://ec.europa.eu/energy/en/consultations/consultation-retail-energy-market>

²¹ https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/Charts_Public%20Consultation%20Retail%20Energy%20Market.pdf

²² Euroopan komissio (2015), Consultation on a new Energy Market Design, COM(2015) 340 final
<https://ec.europa.eu/energy/en/consultations/public-consultation-new-energy-market-design>

Komissio on lisäksi tehnyt kansallisia kapasiteettimekanismeja koskevan toimialatutkinnan, jonka alustavat tulokset²³ otettiin välittömästi huomioon nyt esitettävän ehdotuksen valmistelussa. Näiden selvitysten tulokset ovat täydentäneet edellä kuvattua sidosryhmiltä saatua laajaa palautetta, ja yleisesti ottaen ne ovat antaneet komissiolle laajan näyttöpohjan, jolle nyt esitettävä ehdotus rakentuu.

- **Vaikutustenarviointi**

Kaikkia ehdotettuja toimenpiteitä tuetaan vaikutustenarvioinnissa. Sääntelytarkastelulautakunta antoi myönteisen lausunnon 7. marraskuuta 2016. Se, kuinka lautakunnan näkemykset on otettu huomioon, esitetään vaikutustenarvioinnin liitteessä I.

Vaikutustenarvioinnissa tarkasteltiin kunkin määritellyn ongelmakokonaisuuden osalta useita toimintavaihtoehtoja. Nämä ongelmakokonaisuudet ja vaihtoehtoiset toimintatavat on lueteltu seuraavassa.

Markkinarakenteen mukauttaminen uusiutuvien energialähteiden yleistymiseen ja teknologian kehitykseen

Vaikutustenarvioinnissa tuettiin nykyisten markkinasääntöjen parantamista, jotta kaikille tuotantotekniikoille ja resursseille voidaan luoda tasapuoliset toimintaedellytykset poistamalla markkinoiden nykyiset vääristymät. Tämä koskee sääntöjä, jotka syrjivät eri resursseja ja jotka rajoittavat tai suosivat joidenkin teknologioiden pääsyä sähköverkkoon. Lisäksi kaikilla markkinaosapuolilla olisi taloudellinen vastuu verkossa aiheutetusta epätasapainosta, ja kaikille resursseille maksettaisiin markkinoilla samoin ehdoin. Kysyntäjoustopoistettaisiin. Valittu vaihtoehto lujittaisi myös lyhyen aikavälin markkinoita tuomalla ne lähemmäs reaaliaikaa, jotta joustotarpeiden täyttämiseen tarjottaisiin mahdollisimman hyvät mahdollisuudet, ja parantamalla tasehallintamarkkinoiden tehokkuutta. Valittuun vaihtoehtoon sisältyy toimenpiteitä, joiden avulla kaikki joustavat ja hajautetut tuotantoon, kulutukseen ja varastointiin liittyvät resurssit voidaan tuoda markkinoille asianmukaisten kannustimien ja niille paremmin soveltuvan markkinakehyksen avulla sekä sellaisten toimenpiteiden avulla, jotka tarjoavat parempia kannustimia jakeluverkonhaltijoille.

Lähestymistapa, johon ei sisälly sääntelyä, hylättiin, koska se antaa vain vähän mahdollisuuksia markkinoiden parantamiseen ja tasapuolisten toimintaedellytysten varmistamiseen kaikille resursseille. EU:n lainsäädäntökehys on kyseessä olevilla aloilla nykyisin rajallinen tai jopa olematon muilla aloilla. Myöskään vapaaehtoisen yhteistyön ei katsottu luovan asianmukaista yhdenmukaistamisen tasoa tai varmuutta markkinoille. Markkinasääntöjen täyden yhdenmukaistamisen vaihtoehto hylättiin samoin, koska muutokset voisivat loukata suhteellisuusperiaatetta ja olisivat yleisesti ottaen tarpeettomia Euroopan energiamarkkinoiden nykyinen tila huomioon ottaen.

Tulevat tuotantoinvestoinnit ja koordinoimattomat kapasiteettimekanismit

Arvioitavana oli erilaisia perusskenaariota pidemmälle meneviä vaihtoehtoja. Kussakin vaihtoehdossa ehdotetaan eriasteista EU:n tasolla tapahtuvaa jäsenvaltioiden välistä yhdenmukaistamista ja koordinointia sekä eritasoista laajuutta sen suhteen, missä määrin markkinaosapuolet olisivat riippuvaisia energiamarkkinamaksuista.

”Pelkät energiamarkkinat” -vaihtoehdossa Euroopan energiamarkkinoiden katsottaisiin olevan riittävästi parantuneet ja yhteenliitetyt, jotta ne tarjoavat tarvittavia hintasignaaleja investointien synnyttämiseksi uusiin resursseihin ja oikeissa paikoissa. Tässä skenaariossa mitään kapasiteettimekanismeja ei enää tarvittaisi.

²³ Interim Report of the Sector Inquiry on capacity Mechanisms, C(2016) 2107 final.

Valittu vaihtoehto pohjautuu tähän pelkkien energiamarkkinoiden skenaarioon, mutta siinä ei suljeta pois jäsenvaltioiden mahdollisuutta käyttää kapasiteettimekanismeja, edellyttäen kuitenkin, että ne perustuvat yhteiseen resurssien riittävyysarviointimenetelmään, jota sovelletaan täysin läpinäkyvästi Sähkö-ENTSON ja ACERin kautta ja jossa noudatetaan yhteisiä rakennepiirteitä, jotka mahdollistavat kansallisten kapasiteettimekanismien paremman yhteensopivuuden ja yhdenmukaistetun rajat ylittävän yhteistyön. Tämä vaihtoehto pohjautuu Euroopan komission suuntaviivoille valtioneuvoston ympäristönsuojelulle ja energia-alalle vuosina 2014–2020 yhdessä kapasiteettimekanismeja koskevan toimialatutkinnan kanssa.

Lähestymistapa, johon ei sisälly sääntelyä, hylättiin, koska EU:n lainsäädännön voimassa olevat säännökset eivät ole riittävän selviä ja vankkoja, jotta niiden avulla voidaan selvittää Euroopan sähköjärjestelmään kohdistuvista haasteista. Myöskään vapaaehtoinen yhteistyö ei välttämättä takaa asianmukaista yhdenmukaistamisen tasoa kaikissa jäsenvaltioissa tai luo varmuutta markkinoille. Tällä alalla tarvitaan lainsäädäntöä, jotta ongelmiin voidaan vastata yhdenmukaisella tavalla. Vaihtoehto, jossa kokonaisten alueiden ja viime kädessä kaikkien EU:n jäsenvaltioiden olisi pakko ottaa käyttöön kapasiteettimekanismit alueellisten tai EU:n laajusten tuotannon riittävyysarviointien pohjalta, hylättiin suhteettomana.

Vähittäismarkkinoiden vajaatoiminta: hidas käynnistyminen ja alhaiset palvelutasot

Valittuun vaihtoehtoon sisältyy yleisen hintasääntelyn asteittainen poistaminen käytöstä jäsenvaltioissa EU:n lainsäädännössä asetettuun määräaikaan mennessä, alkaen kustannuksia alhaisemmista hinnoista. Tässä vaihtoehdossa sallitaan siirtymävaiheen hintasääntely heikommassa asemassa olevien kuluttajien auttamiseksi. Kuluttajien osallistumisen lisäämiseksi sopimuksen irtisanomismaksujen käyttöä rajoitetaan. Kuluttajien luottamusta vertailusivustoihin pyritään lisäämään kansallisten sääntelyviranomaisten käyttämien sertifiointivälineiden avulla. Lisäksi korkeatasoisilla periaatteilla varmistetaan, että energialaskut ovat selkeitä ja helposti ymmärrettäviä, asettamalla kuitenkin mahdollisimman vähän niiden sisältöä koskevia vaatimuksia. Jäsenvaltioiden on myös seurattava energiaköyhyydestä kärsivien kotitalouksien määrää. Myös syrjimätön mahdollisuus saada kuluttajietietoja varmistetaan, jotta uudet markkinoille tulijat ja energiapalveluyritykset voisivat kehittää uusia palveluja.

Muihin harkittuihin mutta hylättyihin vaihtoehtoihin sisältyi kuluttajalainsäädännön täydellinen yhdenmukaistaminen yhdessä kattavan kuluttajansuojan kanssa; EU:n tasolla joko kulutuskynnyksen tai hintakynnyksen perusteella määritellyt poikkeukset hintasääntelyyn; vakioitu tietojenkäsittelymalli, jota valvoo ja josta vastaa puolueeton markkinatoimija kuten siirtoverkonhaltija; kaikkien vaihtomaksujen, mukaan lukien sopimuksen irtisanomismaksut, kieltäminen ja energialaskujen sisällön yhdenmukaistaminen; sekä energiaköyhyyden seurantaa koskeva EU:n kehys, joka perustuu jäsenvaltioiden tekemään asuntokannan energiatehokkuusselvitykseen, ja ennaltaehkäisevät toimenpiteet irtikytkemisen välttämiseksi. Nämä vaihtoehdot hylättiin toissijaisuusperiaatteen ja suhteellisuusperiaatteen perusteella. Juuri yksikään kuulluista sidosryhmistä ei pitänyt nykyisen tilanteen ylläpitämistä varteenotettavana vaihtoehtona.

Institutionaalisen kehityksen ja viraston aseman parantaminen

Kolmannen paketin institutionaalisella kehityksellä pyritään parantamaan kansallisten sääntelyviranomaisten sekä siirtoverkonhaltijoiden keskinäistä yhteistyötä. ACERilla ja ENTSOlla on perustamisestaan lähtien ollut keskeinen rooli edistymisessä kohti toimivia energian sisämarkkinoita. Euroopan energiamarkkinoiden hiljattainen kehitys, jota käsitellään vaikutustenarvioinnissa ja markkinarakennelaitteeseen liittyvissä ehdotuksissa, edellyttävät kuitenkin institutionaalisen kehityksen mukauttamista. Kolmannen paketin täytäntöönpano on

lisäksi tuonut esiin alueita, joilla ACERiin ja ENTSOon sovellettavaa kehystä voidaan vielä parantaa. Institutionaalisen kehyksen uudistamisen yhteydessä harkituista vaihtoehtoista nykyiseen kehitykseen perustuva skenaario hylättiin, koska se johtaisi aukkoihin sääntelyssä ja markkinoiden valvonnassa muualla tässä ehdotuksessa esitetyistä kehittyvistä markkinasäännöksistä ja EU:n johdetun oikeuden meneillään olevasta kehityksestä johtuen.

Harkittavana oli myös muu kuin sääntelyllinen lähestymistapa, johon sisältyisi täytäntöönpanon tehokkaampi valvonta ja vapaaehtoinen yhteistyö ilman uusia lisätoimenpiteitä institutionaalisen kehyksen mukauttamiseksi. Voimassa olevan lainsäädännön täytäntöönpanon parempi valvonta merkitsee kolmannen paketin täytäntöönpanon jatkamista ja verkkosääntöjen ja suuntaviivojen täysimääräistä täytäntöönpanoa – kuten nykykehityksen jatkamista koskevassa vaihtoehdossa kuvataan – yhdistettynä täytäntöönpanon tiukempaan valvontaan. Pelkkä täytäntöönpanon tehokkaampi valvonta ei kuitenkaan yksinään parantaisi nykyistä institutionaalista kehystä.

Harkinnassa oli myös lainsäädännöllinen vaihtoehto, jossa ACER muutettaisiin enemmän yleiseurooppalaista sääntelyviranomaista muistuttavaksi elimeksi, mutta se hylättiin lopulta. Jotta ACER voisi täyttää tällaisen tehtävän, sen budjettia ja henkilöstöä olisi kasvatettava merkittävästi, koska tällainen tehtävä edellyttäisi asiantuntijoiden vahvaa keskittämistä virastoon. Vaikuttaa myös asianmukaiselta, että kansallisten sääntelyviranomaisten osallistuminen viraston päätöksentekoprosessiin säilytetään eikä kansallisten sääntelyviranomaisten määräenemmistöpäätöksiä korvata systemaattisesti viraston johtajan päätöksillä.

Lisäksi harkittiin lainsäädännöllisiä vaihtoehtoja, joissa ACERin asemaa parannettaisiin nykyisen kehyksen pohjalta. Vaikutustenarvioinnissa tuettu vaihtoehto mahdollistaa EU:n institutionaalisen kehyksen mukauttamisen sähköjärjestelmän uusiin realiteetteihin. Siinä käsitellään myös näistä uusista realiteeteista johtuvaa laajemman alueellisen yhteistyön tarvetta sekä olemassa olevia ja odotettuja sääntelyaukkoja energiamarkkinoissa ja tarjotaan näin joustavuutta yhdistämällä alhaalta ylöspäin ja ylhäältä alaspäin suuntautuvia toimia.

Jotta voitaisiin lisäksi korjata nykyinen sääntelyaukko, joka liittyy kansallisten sääntelyviranomaisten aluetason sääntelytehtäviin, tähän vaihtoehtoon sisältyvissä aloitteissa luotaisiin joustava alueellinen sääntelykehys, jolla parannetaan kansallisten sääntelyviranomaisten alueellista koordinoitua ja päätöksentekoa. Tässä vaihtoehdossa otettaisiin käyttöön koordinoitujen alueellisten päätösten järjestelmä ja tiettyjen aiheiden valvonta alueen kansallisten sääntelyviranomaisten toimesta (esim. alueelliset käyttökeskukset ja muut ehdotetuista markkinarakennelaitteista johtuvat rakenteet) ja annettaisiin ACERin tehtäväksi EU:n etujen suojeleminen.

Perusoikeudet

Nyt annettavalla ehdotuksella voi olla vaikutuksia moniin Euroopan unionin perusoikeuskirjassa vahvistettuihin perusoikeuksiin, erityisesti seuraaviin: yksityis- ja perhe-elämän kunnioittaminen (7 artikla), henkilötietojen suoja (8 artikla), syrjintäkielto (21 artikla), oikeus sosiaaliturvaetuksiin (34 artikla), mahdollisuus käyttää yleistä taloudellista etua koskevia palveluja (36 artikla), ympäristönsuojelun korkea taso (37 artikla) ja oikeus tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin (47 artikla).

Tämä on otettu huomioon erityisesti säännöksissä, jotka koskevat kuluttajansuojaa, energiaköyhyyttä, heikommassa asemassa olevien asiakkaiden suojelua, mahdollisuutta käyttää yleistä taloudellista etua koskevia palveluja sekä henkilötietojen ja yksityisyyden suojaa.

Vaikutustenarvioinnin tiivistelmä löytyy komission verkkosivuilta²⁴, kuten myös sääntelytarkastelulautakunnan myönteinen lausunto.

- **Sääntelyn toimivuus ja yksinkertaistaminen**

Ehdotus saattaa lisätä hallinnollisia vaatimuksia, joskin vain rajoitetusti. Esimerkiksi kun kaikille teknologioille luodaan tasapuoliset edellytykset osallistua täysimääräisesti energiamarkkinoille, näiden teknologioiden on täytettävä erinäiset markkinoille soveltuvuutta koskevat vaatimukset, jotka voivat aiheuttaa jonkin verran hallinnollista taakkaa.

Energiamarkkinoiden likviditeetin ja integroinnin parantamiseksi suunnitellut toimet voivat nekin aiheuttaa joitain lyhytaikaisia vaikutuksia yrityksille, koska niiden olisi mukauduttava uusiin energiakauppajärjestelyihin. Näitä vaikutuksia pidetään kuitenkin minimaalisina verrattuna perusskenaarioon, jossa tilanne säilyisi nykyisellään, koska uudistuksen taloudelliset hyödyt olisivat huomattavasti mittavammat kuin mistään lyhyen tai pitkän aikavälin hallinnollisesta uudelleenorganisoinnista aiheutuva taakka.

Myös säänneltyjen hintojen asteittainen poistaminen käytöstä jäsenvaltioiden tasolla edellyttää, että kansalliset sääntelyviranomaiset tehostavat markkinoiden seurantaan, toimivan kilpailun varmistamiseen ja kuluttajansuojan takaamiseen liittyviä toimenpiteitä. Nämä vaikutukset voi kumota kuluttajien lisääntyvä osallistuminen, joka luonnollisesti lisääisi kilpailua markkinoilla.

Ajantasaistetussa institutionaalisessa kehyksessä toteutettavat toimet luovat myös hallinnollisen tason osallistumista koskevia uusia vaatimuksia kansallisille sääntelyviranomaisille ja siirtoverkonhaltijoille. Näihin lukeutuu ACERin puitteissa ja päätöksentekoprosessien kautta tapahtuva osallistuminen sellaisista menetelmistä ja käytännöistä sopimiseen, joilla mahdollistetaan sujuva energiakauppa rajojen yli.

Kunkin tarkastellun toimintavaihtoehdon yksityiskohtaisia hallinnollisia ja taloudellisia vaikutuksia yrityksille ja viranomaisille käsitellään vaikutustenarvioinnin luvussa 6.

4. TALOUSARVIOVAIKUTUKSET

Tähän ehdotukseen liittyvät talousarviovaikutukset koskevat energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston (ACER) resursseja. Nämä vaikutukset on kuvattu lainsäädäntöesitykseen liittyvässä rahoitus selvityksessä, joka on liitetty komission ehdotukseen ACERin perustamisasetuksen uudelleenlaadinnasta. ACERin uudet tehtävät, jotka liittyvät muun muassa verkon riittävyyden arviointiin ja alueellisten käyttökeskusten perustamiseen, edellyttävät virastossa enimmillään 18 kokoaikaisen työntekijän lisäystä vuoteen 2020 mennessä sekä vastaavaa taloudellisten resurssien lisäystä.

5. LISÄTIEDOT

- **Toteuttamissuunnitelmat, seuranta, arviointi ja raportointijärjestelyt**

Euroopan komissio valvoo, että jäsenvaltiot ja muut toimijat panevat hyväksyttävät toimenpiteet täytäntöön ja noudattavat niitä, ja toteuttaa tarvittaessa täytäntöönpanotoimenpiteitä. Lisäksi samoin kuin kolmannen energiapaketin täytäntöönpanon yhteydessä, komissio julkaisee ohjeasiakirjoja, jotka auttavat hyväksytyjen toimenpiteiden täytäntöönpanossa.

ACER avustaa komissiota seurantaan ja täytäntöönpanoon liittyvissä tehtävissä. Tähän aloitteeseen sisältyy säännöksiä viraston vuosittaisesta raportoinnista ja sen rinnalla tehtävistä

²⁴ [Julkaisutoimisto lisää linkin vaikutustenarviointiin.]

komission arvioinneista sekä sähköalan koordinoitiryhmän vuosittain antamasta raportista. Virastoa pyydetään myös tarkastelemaan uudelleen seurantaindikaattoreitaan sen varmistamiseksi, että ne ovat edelleen relevantteja seurattaessa edistymistä nyt annettavien ehdotusten tavoitteiden saavuttamisessa, jotta ne voidaan ottaa riittävällä tavalla huomioon muun muassa ACERin vuosittaisessa markkinaseurantakertomuksessa.

Komissio esittää nyt ehdotettavien aloitteiden rinnalla energiaunionin hallintoa koskevan aloitteen, jolla virtaviivaistetaan suunnittelu-, raportointi- ja seurantavaatimuksia. Energiaunionin hallintoa koskevan aloitteen pohjalta kolmanteen energiapakettiin sisältyvät komission ja jäsenvaltioiden nykyiset seuranta- ja raportointivaatimukset yhdistetään horisontaalisiksi edistymis- ja seurantaraporteiksi. Lisätietoja seuranta- ja raportointivaatimusten virtaviivaistamisesta löytyy energiaunionin hallintoa koskevasta vaikutustenarvioinnista.

Seurantamekanismeja ja vertailuindikaattoreita käsitellään laajemmin vaikutustenarvioinnin luvussa 8.

6. EHDOTUKSIIN SISÄLTYVIEN SÄÄNNÖSTEN SELITYKSET

- **Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä (uudelleenlaadittu)**

Ehdotetun direktiivin I luvussa selvennetään direktiivin soveltamisalaa ja kohdetta ja korostetaan keskittymistä kuluttajiin sekä sisämarkkinoiden ja sen pääperiaatteiden tärkeyttä. Siinä saatetaan myös ajan tasalle keskeiset direktiivissä käytetyt määritelmät.

Ehdotetun direktiivin II luvussa vahvistetaan pääperiaate, jonka mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että EU:n sähkömarkkinat ovat kilpailuun perustuvat, kuluttajakeskeiset, joustavat ja syrjimättömät. Siinä korostetaan, että kansalliset toimenpiteet eivät saisi aiheuttomasti haitata sähkön siirtoa yli rajojen, kuluttajien osallistumista tai investointeja. Lisäksi siinä vahvistetaan periaate, jonka mukaan hintojen on oltava markkinapohjaisia, asianmukaisesti perusteltuja poikkeuksia lukuun ottamatta. Tässä luvussa selvennetään myös tiettyjä EU:n sähkömarkkinoiden toimintaan liittyviä periaatteita, kuten oikeutta valita toimittaja. Siinä esitetään myös ajantasaistetut säännöt sellaisista mahdollisista julkisen palvelun velvoitteista, joita jäsenvaltiot voivat asettaa energiayrityksille tietyissä olosuhteissa.

Ehdotetun direktiivin III luvussa vahvistetaan olemassa olevat kuluttajien oikeudet ja otetaan käyttöön uusia oikeuksia, joilla kuluttajat pyritään asettamaan energiamarkkinoiden keskiöön varmistamalla, että heillä on paremmat vaikutusmahdollisuudet ja he ovat paremmin suojattuja. Siinä esitetään selkeämpiä laskutustietoja ja sertifioituja vertailuvälineitä koskevat säännöt. Siihen sisältyy säännöksiä, joilla varmistetaan, että kuluttajat voivat vapaasti valita toimittajansa tai yhteenliittymänsä ja vaihtaa sitä, heillä on oikeus dynaamiseen hintasopimukseen ja he voivat harjoittaa kysyntäjoustoa ja omaa sähkön tuotantoa ja kulutusta. Siinä annetaan jokaiselle kuluttajalle oikeus pyytää älymittaria, jossa on tietyt vähimmäistoiminnot. Siinä parannetaan myös olemassa olevia sääntöjä, jotka koskevat kuluttajien mahdollisuutta jakaa tietonsa toimittajien ja palveluntarjoajien kanssa, selventämällä tiedonhallinnasta vastaavien osapuolten asemaa ja ottamalla käyttöön yhteinen eurooppalainen tietomuoto, jonka komissio vahvistaa täytäntöönpanosäädöksessä. Siinä pyritään myös varmistamaan, että jäsenvaltiot puuttuvat energiaköyhyyteen. Jäsenvaltiot veloitetaan määrittelemään riippumattomia yhteenliittymiä ja kysyntäjoustoa koskevat puitteet sellaisten periaatteiden pohjalta, jotka mahdollistavat niiden täysimittaisen osallistumisen markkinoille. Siinä määritellään myös kehys sellaisille paikallisille energiayhteisöille, jotka voivat harjoittaa paikallista energian tuotantoa, jakelua, yhdistämistä, varastointia tai toimittamista tai tarjota energiatehokkuuspalveluja. Lisäksi siinä selvennetään

olemassa olevia säännöksiä, jotka koskevat älymittareita, keskitettyjä palvelupisteitä sekä oikeutta tuomioistuimen ulkopuoliseen riitojen ratkaisuun, oikeutta yleispalveluun ja heikommassa asemassa olevien kuluttajien oikeuksia.

Ehdotetun direktiivin IV luvussa selvennetään jakeluverkonhaltijoiden tehtäviä. Tämä koskee erityisesti jakeluverkonhaltijoiden toimintoja, jotka liittyvät verkkopalvelujen hankintaan joustavuuden varmistamiseksi, sähköajoneuvojen liittämistä verkkoon ja tiedonhallintaa. Siinä selvennetään myös jakeluverkonhaltijoiden asemaa varastoinnin ja sähköajoneuvojen latauspisteiden osalta.

Ehdotetun direktiivin V luvussa esitetään siirtoverkonhaltijoihin sovellettavat yleiset säännöt, jotka perustuvat suurelta osin nykyiseen tekstiin; ainoastaan joitain lisäpalveluja koskevia säännöksiä on selvennetty ja uusia alueellisia käyttökeskuksia koskevat säännökset on lisätty.

Ehdotetun direktiivin VI luvussa esitetään jo kolmannessa energiapaketissa kehitetyt toimintojen eriyttämistä koskevat säännöt, ja se pysyy muuttumattomana keskeisten sääntöjen osalta. Tämä koskee erityisesti kolmea siirtoverkonhaltijoihin sovellettavaa järjestelmää (omistuksen eriyttäminen, riippumaton järjestelmävalvoja ja riippumaton siirtoverkonhaltija) sekä siirtoverkonhaltijan nimeämistä ja sertifiointia koskevia säännöksiä. Säännöksissä ainoastaan selvennetään siirtoverkonhaltijoiden mahdollisuutta omaan varastointiin ja lisäpalvelujen tarjontaan.

Ehdotetun direktiivin VII lukuun sisältyvät riippumattomien kansallisten sääntelyviranomaisten perustamista, toimivaltaa ja tehtäviä koskevat säännöt sekä niiden toimintasäännöt. Ehdotuksessa korostetaan erityisesti sääntelyviranomaisten velvollisuutta tehdä yhteistyötä naapurimaiden sääntelyviranomaisten ja ACERin kanssa asioissa, joilla on rajat ylittävää merkitystä. Lisäksi siinä saatetaan ajan tasalle sääntelyviranomaisten tehtäviä koskeva luettelo muun muassa perustettavien alueellisten käyttökeskusten valvonnan osalta.

Ehdotetun direktiivin VIII luvussa muutetaan joitain yleisiä säännöksiä, jotka koskevat muun muassa poikkeuksia direktiivin säännöksistä, komissiolle siirretyn säädösvallan käyttöä ja asetuksen (EU) N:o 182/2011 komitologiasääntöjen nojalla perustettua komiteaa.

Ehdotetun direktiivin uusissa liitteissä esitetään vertailuvälineitä, laskutusta ja laskutustietoja koskevia uusia vaatimuksia ja muutetaan älymittareita ja niiden käyttöönottoa koskevia olemassa olevia vaatimuksia

- **Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi sähkön sisämarkkinoista (uudelleenlaadittu)**

Ehdotetun asetuksen I luvussa esitetään asetuksen soveltamisala ja kohde ja määritellään siinä käytetyt termit. Siinä korostetaan vääristymättömien markkinasignaalien merkitystä suuremmalle joustavuudelle, hiilestä irtautumiselle ja innovoinnille, ja siinä saatetaan ajan tasalle tärkeimmät asetuksessa käytetyt määritelmät ja täydennetään niitä.

Ehdotetun asetuksen II luvussa asetukseen lisätään uusi artikla, jossa esitetään keskeiset periaatteet, joita kansallisessa energialainsäädännössä on noudatettava sähkön sisämarkkinoiden toiminnan mahdollistamiseksi. Siinä esitetään myös sähkökauppaa koskevien sääntöjen keskeiset oikeudelliset periaatteet eri aikaväleillä (tasehallintamarkkinat, päivänsisäiset markkinat, vuorokausimarkkinat ja termiinimarkkinat), mukaan lukien hinnanmuodostuksen periaatteet. Siinä selvennetään tasevastuun periaatetta ja luodaan kehys paremmin markkinoille soveltuville säännöille, jotka koskevat ajojärjestyksen määrittelyä, tuotannon rajoittamista ja kysyntäjoustoa, mukaan lukien ehdot näistä säännöistä poikkeamiselle.

Ehdotetun asetuksen III luvussa kuvaillaan tarjousalueiden koordinoitua määrittelyä koskeva prosessi, joka on linjassa kapasiteetin jakamista ja ylikuormituksen hallintaa koskevien suuntaviivojen vahvistamisesta annetussa asetuksessa (EU) N:o 1222/2015²⁵ luodun arviointiprosessin kanssa. Jotta voidaan puuttua ongelmaan, jonka rajat ylittävillä sähkönsiirroille asetetut merkittävät kansalliset rajoitukset edelleen aiheuttavat, tällaisia poikkeuksellisia rajoituksia koskevia ehtoja selvennetään. Tämä tapahtuu erityisesti säännöillä, joilla varmistetaan, etteivät kansalliset toimijat rajoita sähkön vientiä ja tuontia taloudellisista syistä. Lisäksi tässä luvussa muutetaan siirto- ja jakeluverkkotariffeja koskevia olemassa olevia periaatteita ja vahvistetaan menettely, jolla edistetään siirto- ja jakelutariffeihin sovellettavien menetelmien vähittäistä lähentämistä. Siinä vahvistetaan myös siirtorajoitusmaksujen käyttöä koskevat muutetut säännöt.

Ehdotetun asetuksen IV luvussa esitetään uudet yleiset periaatteet siitä, kuinka jäsenvaltiot voivat käsitellä resurssien riittävyyteen liittyviä kysymyksiä koordinoitulla tavalla. Siinä esitetään periaatteet ja menettely eurooppalaisen resurssien riittävyysarviointin laatimiseksi. Sen pohjalta voidaan paremmin arvioida, ovatko kapasiteettimekanismit tarpeellisia ja onko jäsenvaltioiden tarpeellista määrittellä luotettavuusstandardi. Siinä selvennetään miten ja millä edellytyksin kapasiteettimekanismit voidaan ottaa käyttöön markkinoiden kanssa yhteensopivalla tavalla. Lisäksi siinä selvennetään markkinoiden kanssa yhteensopivat kapasiteettimekanismien suunnitteluperiaatteet, mukaan lukien säännöt, jotka koskevat toisessa jäsenvaltiossa sijaitsevan kapasiteetin osallistumista ja yhdysjohtojen käyttöä. Siinä esitetään, kuinka alueelliset käyttökeskukset, kansalliset siirtoverkonhaltijat, Sähkö-ENTSO ja kansalliset sääntelyviranomaiset ACERin välityksellä ovat osallisina toisessa jäsenvaltiossa sijaitsevien kapasiteettien osallistumista koskevien teknisten parametrien laatimisessa, sekä niiden osallistumista koskevat käytösäännöt.

Ehdotetun asetuksen V luvussa esitetään Sähkö-ENTSON tehtävät ja velvollisuudet sekä tähän liittyvät ACERin valvontatehtävät. Samalla selvennetään ACERin velvollisuutta toimia itsenäisesti ja Euroopan etua ajatellen. Luvussa määritellään alueellisten käyttökeskusten tehtävä ja esitetään kriteerit ja menettely kunkin alueellisen käyttökeskuksen kattamien käyttöalueiden määrittelemiseksi sekä näiden keskusten toteuttamat koordinoitutehtävät. Lisäksi siinä esitetään alueellisten käyttökeskusten työ- ja organisaatiojärjestelyt, kuulemisvaatimukset, päätösten ja suositusten hyväksymistä ja niiden muuttamista koskevat vaatimukset ja menettelyt, hallintoneuvoston kokoonpano ja tehtävät sekä keskusten vastuujärjestelyt. Tähän lukuun sisältyvät myös yhteistuotantolaitosten liittämistä koskevat säännöt, jotka aiemmin sisältyivät energiatehokkuudesta 25 päivänä lokakuuta 2012 annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin 2012/27/EY. Kymmenvuotista verkon kehittämissuunnitelmaa, siirtoverkonhaltijoiden välistä korvausta, tiedonvaihtoa ja sertifiointia koskevat säännöt säilyvät suurelta osin ennallaan.

Ehdotetun asetuksen VI luvussa perustetaan jakeluverkonhaltijoiden eurooppalainen elin ja määritellään sen perustamismenettely ja tehtävät, myös sidosryhmien kuulemisen osalta. Lisäksi siinä esitetään yksityiskohtaiset säännöt jakeluverkonhaltijoiden ja siirtoverkonhaltijoiden välisestä yhteistyöstä niiden verkkojen suunnittelussa ja käytössä.

Ehdotetun asetuksen VII luvussa vahvistetaan komission olemassa olevat valtuudet hyväksyä delegoituja säädöksiä verkkosääntöjen ja suuntaviivojen muodossa ja esitetään tätä koskevat säännöt. Siinä selvennetään verkkosääntöjen ja suuntaviivojen oikeudellista luonnetta ja

²⁵ Komission asetus (EU) 2015/1222, annettu 24 päivänä heinäkuuta 2015, kapasiteetin jakamista ja ylikuormituksen hallintaa koskevien suuntaviivojen vahvistamisesta (EUVL L 197, 25.7.2015, s. 24–72).

hyväksymistä ja laajennetaan niiden mahdollinen sisältö muun muassa seuraaville alueille: jakelutariffirakenteet, taajuuteen vaikuttamattomien lisäpalvelujen tarjontaa koskevat säännöt, kysyntäjoustoa, energian varastointia ja kulutuksen rajoittamista koskevat säännöt, kyberturvallisuutta koskevat säännöt, alueellisia käyttökeskuksia koskevat säännöt sekä tuotannon rajoittaminen ja tuotannon ja kulutuksen ajojärjestyksen uudelleenmäärittely. Siinä yksinkertaistetaan ja virtaviivaistetaan sähkön verkkosääntöjen laatimismenettelyä ja annetaan kansallisille sääntelyviranomaisille mahdollisuus päättää yhdessä ACERin kanssa verkkosääntöjen ja suuntaviivojen täytäntöönpanoon liittyvistä kysymyksistä. Lisäksi siinä otetaan jakeluverkonhaltijoiden eurooppalainen elin ja muut sidosryhmät tiiviimmin osallisiksi sähkön verkkosääntöjä koskevien ehdotusten laatimismenettelyyn.

Ehdotetun asetuksen VIII luvussa esitetään loppusäännökset. Siihen sisältyvät olemassa olevat säännöt, joiden mukaisesti uudet tasavirtarajayhdysjohdot voidaan vapauttaa tiettyjen sähködirektiivin ja asetuksen vaatimusten soveltamisesta, ja siinä selvennetään menettelyä, jonka mukaisesti kansalliset sääntelyviranomaiset voivat myöhemmin muuttaa näitä vapautuksia.

Ehdotetun asetuksen liitteessä määritellään yksityiskohtaisemmin asetuksella perustettavien alueellisten käyttökeskusten tehtävät.

- **Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan unionin energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston perustamisesta (uudelleenlaadittu)**

Yleisesti ottaen ehdotetaan, että ACERia koskevat säännöt mukautetaan EU:n virastoja koskevaan ”yhteiseen lähestymistapaan”, josta Euroopan parlamentti, EU:n neuvosto ja Euroopan komissio ovat sopineet²⁶. Pienet poikkeamat ”yhteisestä lähestymistavasta” ovat kuitenkin ACERin osalta perusteltuja tässä vaiheessa.

Ehdotetun asetuksen I luvussa kuvaillaan ACERin asema, tavoitteet ja tehtävät sekä se, minkä tyyppisiä säädöksiä se voi hyväksyä, ja annetaan kuulemisia ja seuranta koskevat säännöt. Tehtävien luettelo on saatettu ajan tasalle siten, että se sisältää tukkumarkkinoiden valvontaan ja rajat ylittäviin infrastruktuureihin liittyvät ACERin tehtävät, jotka ACERille on annettu asetuksen hyväksymisen jälkeen.

Sähkön verkkosääntöjen hyväksymisen osalta ACERille annetaan enemmän vastuuta verkkosääntöjen lopullisen ehdotuksen laatimisesta ja sen esittämisestä komissiolle, samalla kun säilytetään Sähkö-ENTSON asema teknisenä asiantuntijatahona. Ehdotukseen sisältyy myös jakeluverkonhaltijoiden virallinen edustus EU:n tasolla, etenkin verkkosääntöjä koskevien ehdotusten laadinnassa, niiden kasvaneita vastuuta vastaavasti. Virasto valtuutetaan päättämään verkkosääntöjen ja suuntaviivojen täytäntöönpanoon liittyvistä ehdoista, menetelmistä ja algoritmeista.

Käyttöön otetaan alueellinen päätöksentekoprosessi sellaiseen alueelliseen kontekstiin liittyviä tehtäviä varten, joka koskee vain rajallista määrää kansallisia sääntelyviranomaisia. Tätä varten johtaja antaa lausuntonsa siitä, onko käsiteltävällä kysymyksellä pääasiassa alueellista merkitystä. Jos sääntelyneuvosto on tästä samaa mieltä, sääntelyneuvoston alueellinen alakomitea laatii kyseessä olevan päätöksen, jonka sääntelyneuvosto itse lopuksi hyväksyy tai hylkää. Muussa tapauksessa sääntelyneuvosto tekee päätöksen ilman alueellisen alakomitean osallistumista.

²⁶ Ks. 19. heinäkuuta 2012 annettu Euroopan parlamentin, EU:n neuvoston ja Euroopan komission yhteinen julkilausuma erillisvirastoista.

Tässä luvussa ACERille asetetaan myös useita uusia tehtäviä, jotka koskevat tiettyjen alueellisiin käyttökeskuksiin liittyvien toimintojen koordinointia viraston sisällä, nimitettyjen sähkömarkkinaoperaattoreiden valvontaa sekä tuotannon riittävyyteen ja riskeihin varautumiseen liittyvien menetelmien ja ehdotusten hyväksymistä.

Ehdotetun asetuksen II luku sisältää johtokuntaa, sääntelyneuvostoa, johtajaa ja valituslautakuntaa koskevat organisatoriset säännöt sekä uutena säännöksenä viraston työryhmiä koskevat säännöt. Vaikka useita yksittäisiä säännöksiä mukautetaan EU:n virastoja koskevaan yhteiseen lähestymistapaan tai neuvoston uusiin äänestysääntöihin, olemassa olevan hallintorakenteen pääpiirteet säilyvät ennallaan; tämä koskee erityisesti sääntelyneuvostoa.

Tämä poikkeaminen yhteisestä lähestymistavasta ACERin tapauksessa on perusteltua seuraavista syistä:

Unionin energiapolitiikan päätavoitteet eli toimitusvarmuus, sähkön kohtuullinen hinta ja hiilestä irtautuminen voidaan saavuttaa tehokkaimmin yhdennetyillä eurooppalaisilla sähkömarkkinoilla. Tästä syystä sähkön siirtoinfrastruktuuria liitetään asteittain yhteen, entistä suurempia määriä sähköä myydään yli rajojen, tuotantokapasiteetteja jaetaan Euroopan laajuisesti ja siirtoverkon käytössä otetaan huomioon alueelliset, rajat ylittävät näkökohdat. Nyt esitettävä lainsäädäntöpaketti vahvistaa entisestään tätä kehitystä, jonka odotetaan tuottavan tehokkuushyötyjä eurooppalaisille kuluttajille.

Sähkön sisämarkkinoiden luomisen ennakkoedellytys on alan avaaminen kilpailulle. Samoin kuin muilla talouden aloilla, sähkömarkkinoiden avaaminen on edellyttänyt uusia sääntöjä, etenkin siirto- ja jakeluverkkojen osalta, sekä viranomaisvalvontaa. Tätä tarkoitusta varten on perustettu riippumattomat sääntelyviranomaiset. Näillä elimillä on erityinen vastuu sähköalaan sovellettavien kansallisten ja eurooppalaisten sääntöjen valvonnasta.

Kun rajatylittävä kauppa lisääntyy ja verkon käytössä otetaan huomioon alueellinen ja eurooppalainen konteksti, kansallisten sääntelyviranomaisten on täytynyt koordinoida toimiaan entistä enemmän toisten jäsenvaltioiden kansallisten sääntelyviranomaisten kanssa. ACER suunniteltiin tämän vuorovaikutuksen foorumiksi, ja se on täyttänyt tämän tehtävänsä vuonna 2011 tapahtuneesta perustamisestaan lähtien. Sääntelyneuvosto on viraston sisäinen elin, jossa suurin osa viraston lausunnoista, suosituksista ja päätöksistä valmistellaan yhdessä ACERin henkilöstön kanssa. Se koostuu kansallisten sääntelyviranomaisten korkean tason edustajista ja yhdestä komission edustajasta, jolla ei ole äänivaltaa. Viraston ensimmäiset toimintavuodet ovat osoittaneet, että sääntelyneuvosto on antanut merkittävän panoksen viraston tehtävien toteuttamiseen.

Koska energiamarkkinoita säännellään edelleen suurelta osin kansallisella tasolla, kansalliset sääntelyviranomaiset ovat energiamarkkinoiden kannalta keskeisiä toimijoita. ACERin päätehtävä ei ole komissiolle siirretyn säädösvalan täytäntöönpano, vaan riippumattomien kansallisten sääntelyviranomaisten tekemien viranomaispäätösten koordinointi. Tämä tehtäväjako säilytetään suurelta osin tässä lainsäädäntöehdotuksessa. Nykyisessä rakenteessa eri toimijoiden toimivaltuuksien välillä on löydetty hienosäätöinen tasapaino, jossa otetaan huomioon kehittyvien sähkön sisämarkkinoiden erityispiirteet. Tasapainon muuttaminen tässä vaiheessa voisi vaarantaa lainsäädäntöehdotuksiin sisältyvien poliittisten aloitteiden toteuttamisen ja aiheuttaa siten esteitä energiamarkkinoiden jatkuvalle yhdentämiselle, joka on tämän ehdotuksen päätavoite. Siksi vaikuttaa ennenaikaiselta siirtää päätöksentekovaltuuksia hallintoneuvostolle, kuten yhteisessä lähestymistavassa tehdään. Sen sijaan vaikuttaa tarkoituksenmukaiselta säilyttää nykyinen rakenne, joka varmistaa, että kansalliset sääntelyviranomaiset voivat toimia ilman EU:n toimielinten tai jäsenvaltioiden suoraa puuttumista yksittäisiin kysymyksiin. Samaan aikaan sääntelyviranomaisten yleinen

toiminta edellyttää edelleen EU:n toimielinten hyväksyntää, joka annetaan ohjelmasuunnitteluun, talousarvioon ja strategiaan liittyvien asiakirjojen kautta. EU:n toimielimet osallistuvat myös hallinnollisiin asioihin. Edellä mainitusta johtuen ehdotetaan, ettei nykyisen sääntelyneuvoston rakennetta ja toimintaa muuteta.

Myöskään johtokunnan mallia ei ehdoteta mukautettavaksi yhteisen lähestymistavan mukaiseen hallintoneuvoston malliin. Viraston johtokunta on nykyisessä kokoonpanossaan osoittautunut erityisen tehokkaaksi ja toimivaksi viime vuosien aikana. Sen toiminnan takaavat Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission edustajat.

Vaikka komissio ei pidä viraston hallintorakenteen muuttamista täysin yhteisen lähestymistavan mukaiseksi tässä vaiheessa tarkoituksenmukaisena, se aikoo seurata, ovatko edellä kuvatut poikkeamat yhteisestä lähestymistavasta edelleen perusteltuja. Seuraava arviointi on määrä esittää vuonna 2021. Tässä arvioinnissa kiinnitetään viraston tavoitteiden, toimeksiannon ja tehtävien arvioinnin lisäksi erityistä huomiota viraston hallintorakenteeseen.

Ehdotetun asetuksen III luku sisältää loppusäännökset. Useita yksittäisiä säännöksiä ehdotetaan mukautettavan EU:n virastoja koskevaan yhteiseen lähestymistapaan.

Ehdotetun asetuksen IV luvussa useat yksittäiset säännökset saatetaan ajan tasalle yhteisen lähestymistavan mukaisesti; muutoin se sisältää suurelta osin muuttumattomat henkilöstöä ja vastuuvollisuutta koskevat säännökset.

↓ 2009/72/EY (mukautettu)

2016/0380 (COD)

Ehdotus

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVI

sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja ~~direktiivin 2003/54/EY kumoamisesta~~

(uudelleenlaadittu)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

↓ 2009/72/EY (mukautettu)
johdanto-osan 1 kappale

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon ~~Euroopan yhteisön perustamissopimuksen~~ ☒ Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ☒ ja erityisesti sen ~~47 artiklan 2 kohdan sekä 55 ja 95~~ ☒ 194 artiklan 2 kohdan ☒,

ottavat huomioon ☒ Euroopan ☒ komission ehdotuksen,

sen jälkeen kun esitys lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi on toimitettu kansallisille parlamenteille,

ottavat huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon²⁷,

ottavat huomioon alueiden komitean lausunnon²⁸,

noudattavat ~~perustamissopimuksen 251 artiklassa määrättyä menettelyä~~ ☒ tavallista lainsäätämisyjärjestystä ☒,

sekä katsovat seuraavaa:

↓ uusi

- (1) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin 2009/72/EY²⁹ tehdään useita muutoksia. Kyseinen direktiivi olisi selkeyden vuoksi laadittava uudestaan.

²⁷ EUVL C 211, 19.8.2008, s. 23.

²⁸ EUVL C 172, 5.7.2008, s. 55.

↓ 2009/72/EY (mukautettu)
johdanto-osan 1 kappale
⇒ uusi

- (2) ~~Yhteisössä~~ ☒ Unionissa ☒ on vuodesta 1999 lähtien toteutettu asteittain sähkön sisämarkkinoita, joilla pyritään luomaan ⇒ kilpailukykyisiä sähkömarkkinoita yli valtioiden rajojen ja tarjoamaan ⇐ todellisia valinnanmahdollisuuksia kaikille Euroopan unionin sähkönkuluttajille, niin kansalaisille kuin yrityksillekin, sekä uusia liiketoimintamahdollisuuksia, ~~ja laajempaa kaupankäyntiä rajojen yli. Näin pyritään saavuttamaan parempi tehokkuus,~~ ⇒ tehokkaita investointisignaaleja, ⇐ kilpailukykyisiä ~~hinnat~~ setiä hinnat ja parempi palvelutaso sekä edistämään toimitusvarmuutta ja kestävyyttä.

↓ 2009/72/EY (mukautettu)
johdanto-osan 2 kappale
⇒ uusi

- (3) ~~Sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä 26 päivänä kesäkuuta 2003 annettu~~ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/54/EY ²⁹ ⇒ ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/72/EY ⇐ ~~on merkittävästi edistänyt ovat merkittävästi edistäneet~~ sähkön sisämarkkinoiden luomista. ⇒ Euroopan energiajärjestelmässä on kuitenkin käynnissä perusteellinen muutos. Yhteisenä tavoitteena oleva energiajärjestelmän irtautuminen hiilestä luo uusia mahdollisuuksia ja haasteita markkinaosapuolille. Samaan aikaan tekniikan kehitys mahdollistaa kuluttajien osallistumisen ja rajat ylittävän yhteistyön uudet muodot. Unionin markkinasääntöjä on tarpeen mukauttaa uuteen markkinatodellisuuteen ⇐.

⇓ uusi

- (4) Energiaunionin strategisissa puitteissa esitetään visio energiaunionista, jonka keskiössä ovat kansalaiset, jotka sitoutuvat energiajärjestelmän muutokseen, saavat uusista teknologioista hyötyä energialaskujensa pienentyessä ja osallistuvat aktiivisesti markkinoiden toimintaan, ja jossa suojellaan heikoimmassa asemassa olevia kuluttajia.

⇓ uusi

- (5) Komissio esitti 15 päivänä heinäkuuta 2015 antamassaan tiedonannossa ”Energian kuluttajien aseman vahvistaminen”³¹ visionsa vähittäismarkkinoista, jotka palvelevat paremmin kuluttajia. Siihen sisältyi muun muassa ajatus tukku- ja vähittäismarkkinoiden liittämisestä paremmin toisiinsa. Uusien ja innovatiivisten

²⁹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/72/EY, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009, sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2003/54/EY kumoamisesta (OJ L 211, 14.8.2009, p. 55).

³⁰ ~~EYVL L 176, 21.4.1993, s. 37-56.~~

³¹ COM (2015) 339 final, 15.7.2015.

energiapalveluyritysten olisi uutta tekniikkaa hyödyntäen annettava kuluttajille mahdollisuus osallistua täysimääräisesti energia-alan muutokseen kulutustaan halliten, tarjottava energiatehokkaita ratkaisuja, jotka tuovat kuluttajille säästöä, ja edistettävä energiankulutuksen yleistä vähenemistä.

⇓ uusi

- (6) Heinäkuun 15 päivänä 2015 annetussa komission tiedonannossa ”Energiamarkkinoiden uutta rakennetta koskevan julkisen kuulemisen käynnistämisestä”³² korostettiin, että siirtyminen energian tuottamisesta suurissa keskitetyissä voimalaitoksissa kohti uusiutuvia energialähteitä käyttävää hajautettua tuotantoa ja vähähiilisiä markkinoita edellyttää sähkön kauppaa koskevien nykyisten sääntöjen mukauttamista sekä muutoksia nykyisiin markkinarooleihin. Siinä painotettiin, että sähkömarkkinat on tarpeen organisoida joustavammin ja integroida niihin täysimääräisesti kaikki markkinatoimijat, myös uusiutuvan energian tuottajat, uudet energiapalveluyritykset, energian varastointi ja kysyntäjousto.

⇓ uusi

- (7) Uusiin haasteisiin tarttumisen lisäksi direktiivillä pyritään käsittelemään sähkön sisämarkkinoiden toteuttamisen tiellä vielä olevia esteitä. Nykyisille epäyhtenäisille kansallisille markkinoille on edelleen ominaista sääntelytoimien runsaus, josta johtuvia ongelmia olisi pyrittävä ratkaisemaan täsmentämällä sääntelyä. Hajanaiset sääntelytoimet ovat synnyttäneet esteitä sähkön myynnille tasavertaisin ehdoin ja lisänneet kustannuksia verrattuna valtioiden rajat ylittävään yhteistyöhön perustuviin ja markkinaperusteisiin ratkaisuihin.

⇓ uusi

- (8) Kuluttajien merkitys on keskeinen tavoiteltaessa joustoa, joka on tarpeen sähköjärjestelmän mukauttamiseksi vaihtelevaan ja hajautettuun uusiutuvaan tuotantoon. Teknologian kehittyminen verkon hallinnoinnissa ja uusiutuvassa tuotannossa on avannut kuluttajille monia mahdollisuuksia. Terve kilpailu vähittäismarkkinoilla on välttämätöntä, jotta voidaan varmistaa sellaisten innovatiivisten uusien palvelujen markkinalähtöinen käyttöönotto, jotka vastaavat kuluttajien muuttuvia tarpeita ja valmiuksia sekä auttavat parantamaan järjestelmän joustavuutta. Kun kuluttajat voivat osallistua energiamarkkinoihin aikaisempaa enemmän ja uusilla tavoilla, kansalaiset hyötyvät sähkön sisämarkkinoista ja uusiutuvien energialähteiden käyttöä koskevien unionin tavoitteiden saavuttaminen tulee mahdolliseksi.

³² COM (2015) 340 final, 15.7.2015.

↓ 2009/72/EY johdanto-osan 3 kappale

- (9) Perustamissopimuksessa unionin kansalaisille taatut vapaudet – muun muassa tavaroiden vapaa liikkuvuus, sijoittautumisvapaus ja palvelujen tarjoamisen vapaus – ovat saavutettavissa ainoastaan täysin avoimilla markkinoilla, jotka antavat kaikille kuluttajille mahdollisuuden valita vapaasti toimittajansa ja kaikille toimittajille mahdollisuuden toimittaa vapaasti hyödykkeitä asiakkailleen.

↓ 2009/72/EY johdanto-osan 57 kappale

- (10) Jäsenvaltioiden olisi ehdottomasti huolehdittava siitä, että edistetään tervettä kilpailua ja eri toimittajien helppoa pääsyä verkkoon ~~sekä varmistetaan uuden sähköntuotannon kapasiteetti~~, jotta kuluttajat saavat täyden hyödyn vapautetuista sähkön sisämarkkinoista.

↓ 2009/72/EY johdanto-osan 8 kappale
⇒ uusi

- (11) Kilpailun ja hinnoiltaan erittäin kilpailukykyisten sähköntoimitusten varmistamiseksi jäsenvaltioiden ja kansallisten sääntelyviranomaisten olisi helpotettava eri energialähteitä hyödyntävien uusien sähköntoimittajien sekä uusien sähköntuottajien ⇒ , varastoinnin ja kysyntäjouston pääsyä verkkoihin yli valtioiden rajojen ⇐ ~~rajat ylittävää pääsyä verkkoihin~~.

↓ 2009/72/EY johdanto-osan 60 kappale

- (12) Todellisten sisämarkkinoiden yhteisten sääntöjen ja kaikkien saatavilla olevan laajan energiantarjonnan turvaamisen olisi myös oltava yksi tämän direktiivin keskeisistä tavoitteista. Vääristymättömät markkinahinnat toimisivat kannustimena rajat ylittävälle yhteenliittämiselle ja investoinneille uuteen sähköntuotantoon ja johtaisivat pitkällä aikavälillä hintojen lähentymiseen.

↓ 2009/72/EY johdanto-osan 56 kappale

- (13) Markkinahintojen olisi toimittava oikeina kannustimina, joilla edistetään verkon kehittämistä ja investointeja uuteen sähköntuotantoon.

↓ 2009/72/EY johdanto-osan 22 kappale (mukautettu)

- (14) ~~Tämä direktiivi mahdollistaa erilaiset markkinajärjestelyt~~ Sähkön sisämarkkinoilla ☒ on erilaisia markkinajärjestelyjä ☒ . Toimenpiteiden, joita jäsenvaltiot voivat toteuttaa tasapuolisten toimintaedellytysten varmistamiseksi, olisi perustuttava ensisijaisesti yleisen edun mukaisesti pakottaviin vaatimuksiin. Komissiota olisi kuultava toimenpiteiden yhteensopivuudesta perustamisopimuksen ja yhteisön ☒ unionin ☒ oikeuden kanssa.

↓ uusi

- (15) Jäsenvaltioilla olisi säilyttävä laaja harkintavalta asettaa sähköyrityksille julkisen palvelun velvoitteita yleistä taloudellista etua koskevien tavoitteiden saavuttamiseksi. Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että kotitalousasiakkailla ja jäsenvaltioiden harkinnan mukaan myös pienillä yrityksillä on oikeus saada tietynlaatuista sähköntoimituksia vertailukelpoisin, avoimin ja kilpailukykyisin hinnoin. Toimitushintojen sääntelyyn perustuvat julkisen palvelun velvoitteet ovat kuitenkin pohjimmiltaan vääristävä toimenpide, joka johtaa usein tappiollisiin hintoihin, kuluttajien valinnanvaran kaventumiseen, energian säästön kannustimien ja energiatehokkuusinvestointien kannustimien heikkenemiseen, palvelun laadun ja kuluttajien sitoutumis- ja tyytyväisyysasteen heikkenemiseen, kilpailun rajoituksiin ja innovatiivisten tuotteiden ja palvelujen vähenemiseen markkinoilla. Sen vuoksi jäsenvaltioiden olisi käytettävä muita välineitä, erityisesti kohdennettuja sosiaalipoliittisia toimenpiteitä, turvatakseen kohtuuhintaiset sähkötoimitukset kansalaisilleen. Hinnoitteluun puuttumiseen olisi turvauduttava ainoastaan rajoitetuissa poikkeustapauksissa. Täysin vapautetut sähkön vähittäismarkkinat edistäisivät hintakilpailua ja muuta kilpailua jo olemassa olevien toimittajien välillä ja kannustaisivat uusia tulemaan markkinoille, mikä parantaisi kuluttajien valinnanvaraa ja tyytyväisyyttä.

↓ 2009/72/EY johdanto-osan 45 kappale (mukautettu)

- (16) ~~Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että kotitalousasiakkailla ja jäsenvaltioiden harkinnan mukaan myös pienillä yrityksillä on oikeus saada määrätynlaatuista sähköntoimituksia vertailukelpoisin, avoimin ja kohtuullisin hinnoin. Jotta julkisen palvelun laatutaso säilyisi ☒ unionissa ☒ yhteisössä korkeana, kaikista jäsenvaltioiden tämän direktiivin tavoitteen saavuttamiseksi toteuttamista toimista olisi ilmoitettava säännöllisesti komissiolle. Komission olisi julkaistava säännöllisesti kertomus, jossa analysoidaan julkisen palvelun tavoitteiden saavuttamiseksi kansallisella tasolla toteutettuja toimenpiteitä ja vertaillaan niiden tehokkuutta suositusten antamiseksi toimenpiteistä, joita kansallisella tasolla olisi toteutettava korkean julkisen palvelun laatutason saavuttamiseksi. Jäsenvaltioiden olisi toteutettava tarvittavat toimenpiteet heikossa asemassa olevien asiakkaiden suojelemiseksi sähkön sisämarkkinoilla. Tällaiset toimenpiteet voivat vaihdella kyseisen jäsenvaltion erityisolosuhteiden mukaan, ja niihin voi kuulua sähkölaskun maksamiseen liittyviä~~

~~erityistoimenpiteitä tai sosiaaliturvajärjestelmään kuuluvia yleisempiä toimenpiteitä. Jos yleispalvelua tarjotaan myös pienille yrityksille, toimenpiteet kyseisen yleispalvelun tarjoamisen varmistamiseksi voivat olla kotitalousasiakkaiden osalta erilaiset kuin pienten yritysten osalta.~~

↓ 2009/72/EY johdanto-osan 47 kappale

- (17) Jäsenvaltioiden olisi voitava nimetä toimituksista viime kädessä vastaava tahon. Tämä sähköntoimittaja voi olla sellaisen vertikaalisesti integroituneen yrityksen myyntiosasto, joka harjoittaa myös jakelutoimintaa, edellyttäen että se täyttää tämän direktiivin mukaiset eriyttämisvaatimukset.
-

↓ 2009/72/EY johdanto-osan 48 kappale (mukautettu)

- (18) Jäsenvaltioiden toteuttamiin toimenpiteisiin sosiaaliseen ja taloudelliseen yhteenkuuluvuuteen liittyvien tavoitteiden saavuttamiseksi olisi voitava sisältyä erityisesti riittävien taloudellisten kannustimien tarjoaminen, jossa käytetään tarvittaessa kaikkia olemassa olevia kansallisia ja yhteisön ☒ unionin ☒ välineitä. Tällaisiin välineisiin voi kuulua vastuujärjestelyjä tarvittavien investointien turvaamiseksi.
-

↓ 2009/72/EY johdanto-osan 49 kappale (mukautettu)

- (19) Sikäli kuin toimenpiteet, joita jäsenvaltio toteuttaa julkisen palvelun velvoitteiden täyttämiseksi, ovat perustamisopimuksen ~~87 artiklan 1 kohdan~~ ☒ 107 artiklan 1 kohdan ☒ mukaista valtion tukea, niistä on perustamisopimuksen ~~88 artiklan 3 kohdan~~ ☒ 108 artiklan 3 kohdan ☒ mukaisesti annettava tieto komissiolle.
-

↓ 2009/72/EY johdanto-osan 52 kappale (mukautettu)
⇒ uusi

- (20) Kuluttajien olisi saatava selkeitä ja ymmärrettäviä tietoja oikeuksistaan energia-alalla. Komission ~~olisi laadittava~~ ☒ on laatinut ☒ asianomaisia sidosryhmiä, kuten jäsenvaltioita, kansallisia sääntelyviranomaisia, kuluttajajärjestöjä ja sähköalan yrityksiä, kuultuaan ~~helppokäyttöinen, käyttäjäystävällinen~~ energiankuluttajan tarkistuslistan, jonka tarkoituksena on antaa kuluttajille käytännön tietoa heidän oikeuksistaan. Tarkistuslista olisi ⇒ pidettävä ajan tasalla ⇐ ja annettava kaikkien kuluttajien käyttöön, ja sen olisi oltava julkisesti saatavilla.

↓ uusi

- (21) Nykyisin on monia tekijöitä, jotka estävät kuluttajia saamasta markkinatietoja käytettävissä olevista eri lähteistä, ymmärtämästä niitä ja toimimasta niiden mukaisesti. Sen vuoksi olisi parannettava tarjousten vertailukelpoisuutta ja minimoitava toimittajan vaihtamisen esteet siinä määrin kuin se on käytännössä mahdollista rajoittamatta aiheettomasti kuluttajien valinnanvaraa.

↓ uusi

- (22) Kuluttajilta veloitetaan vieläkin energian toimittajan vaihtamisen yhteydessä monia eri maksuja joko suoraan tai välillisesti. Tällaiset maksut vaikeuttavat parhaan mahdollisen tuotteen tai palvelun laskentaa ja pienentävät vaihtamisen välittömiä taloudellisia etuja. Maksujen poistaminen voisi rajoittaa kuluttajien valinnanvaraa, jos sen myötä poistuisi asiakasuskollisuudesta palkitsemiseen perustuvia tuotteita, mutta maksujen merkittävämpi rajoittaminen odotettavasti lisäisi kuluttajien hyvinvointia ja sitoutumista sekä kilpailua markkinoilla.

↓ uusi

- (23) Riippumattomat vertailuvälineet, verkkosivustot mukaan lukien, ovat tehokas keino asiakkaille arvioida markkinoilla saatavilla olevien erilaisten energiatarjousten etuja. Tiedonhaun kustannuksia alentaa se, että tietoja ei enää tarvitse kerätä eri toimittajilta ja palveluntarjoajilta. Tällaiset välineet voivat tasapainottaa sitä, että tietojen on tarpeen olla paitsi selkeitä ja ytimekkäitä myös täydellisiä ja kattavia. Kohteena olisi oltava mahdollisimman laaja valikoima saatavilla olevia tarjouksia, ja markkinat olisi katettava niin perusteellisesti kuin mahdollista, jotta asiakkaat saisivat edustavan kuvan tilanteesta. Tällaisilla välineillä saatavien tietojen on ehdottomasti oltava luotettavia, puolueettomia ja avoimia.

↓ 2009/72/EY johdanto-osan 54 kappale

- (24) Kaikkien kuluttajien saatavilla olevat tehokkaat riitojenratkaisukeinot takaavat paremman kuluttajansuojan. Jäsenvaltioiden olisi otettava käyttöön nopeat ja tehokkaat menettelyt valitusten käsittelemiseksi.

↓ uusi

- (25) Kaikilla kuluttajilla olisi oltava mahdollisuus välittömään osallistumiseen markkinoilla erityisesti mukauttamalla kulutustaan markkinasignaalien perusteella ja korvauksena siitä voitava saada alennuksia sähkön hinnasta tai muita rahallisia kannustimia. Tällaisen aktiivisen osallistumisen edut todennäköisesti lisääntyvät ajan mittaan, kun sähköajoneuvoista, lämpöpumpuista ja muista joustavista kuormista tulee kilpailukykyisempiä. Kuluttajien olisi voitava osallistua kaikenlaiseen

kysyntäjoustoon ja siten saada mahdollisuus valita älykäs mittausjärjestelmä ja dynaaminen sähkön hinnoittelusopimus. Tällä tavoin kuluttajat voisivat mukauttaa kulutustaan reaaliaikaisesti hintasignaaleihin, jotka perustuvat sähkön tai siirtopalvelujen arvoon ja kustannuksiin eri aikoina, ja jäsenvaltioiden olisi turvattava kuluttajien tukkuhinteristille altistumisen kohtuullisuus. Jäsenvaltioiden olisi myös varmistettava, että kuluttajia, jotka eivät halua osallistua aktiivisesti markkinoille, ei rangaista tästä vaan helpotetaan tietoon perustuvaa päätöksentekoa saatavilla olevista vaihtoehdoista keinoilla, jotka parhaiten soveltuvat kansalliseen markkinatilanteeseen.

- (26) Kaikilla asiakasryhmillä (teollisuus, kauppa ja kotitaloudet) olisi oltava pääsy energiamarkkinoille käymään kauppaa kulutusjoustollaan ja itse tuottamallaan sähköllä. Asiakkaiden olisi saatava hyödyntää kaikki edut, joita on saatavilla tuotannon ja toimitusten yhdistämisestä laajoilla alueilla sekä kilpailusta yli rajojen. Yhteenliittymillä on todennäköisesti suuri merkitys välittäjinä asiakasryhmien ja markkinoiden välillä. Olisi vahvistettava avoimet ja oikeudenmukaiset säännöt, jotka mahdollistavat riippumattomille yhteenliittymille tämän tehtävän suorittamisen. Kysyntäjouston osallistumiseen kannustamiseksi tuotteet olisi määriteltävä kaikilla järjestäytyneillä energiamarkkinoilla, myös lisäpalvelujen ja kapasiteetin markkinoilla.
- (27) Vähäpäästöistä liikkuvuutta koskevassa eurooppalaisessa strategiassa³³ painotetaan tarvetta irrottaa liikenneala hiilestä ja vähentää liikenteen päästöjä etenkin kaupunkialueilla sekä sähköisen liikkuvuuden merkitystä näiden tavoitteiden saavuttamisessa. Lisäksi sähköinen liikkuvuus on tärkeä osa energiasiiirtymää. Tässä direktiivissä säädetyillä markkinasäännöillä olisi sen vuoksi osaltaan edistettävä kaikenlaisille sähköisille ajoneuvoille suotuisia edellytyksiä. Erityisesti niillä olisi turvattava sähköajoneuvojen yleisesti saatavilla olevien ja yksityisten latauspisteiden tehokas käyttöönotto sekä varmistettava ajoneuvojen latauksen tosiasiallinen integrointi järjestelmän toimintaan.
- (28) Kysyntäjoustolla on ratkaisevaa merkitystä sähköajoneuvojen älykkään lataamisen kannalta. Se voi auttaa sähköajoneuvojen tehokasta integroimista sähköverkkoon, mikä on puolestaan hyvin tärkeää liikenteen irrottamiseksi hiiliriippuvuudesta.
- (29) Kuluttajien pitäisi voida käyttää, varastoida ja/tai myydä itse tuottamaansa energiaa markkinoille. Tulevaisuudessa tällaista toimintaa helpottaa uusi teknologia. Nykyisin sen tiellä on kuitenkin vielä oikeudellisia ja kaupallisia esteitä. Tällaisia ovat kohtuuttomat maksut sisäisesti käytetystä sähköstä, velvollisuus syöttää itse tuotettu sähkö energiasiiirtymään, hallinnolliset rasitteet, kuten vaatimus, jonka mukaan itse tuotettua sähköä verkkoon myyvien tuottajien on täytettävä energian toimittajiin sovellettavat vaatimukset. Kaikki nämä esteet, jotka estävät kuluttajia tuottamasta itse sähköä sekä käyttämästä, varastoimasta tai myymästä itse tuotettua sähköä markkinoille, olisi poistettava ja samalla varmistettava, että sähköä itse tuottavat kuluttajat osallistuvat asianmukaisesti järjestelmän kustannuksiin.
- (30) Hajautettu energiateknologia ja kuluttajien vaikutusmahdollisuudet ovat tehneet yhteisöenergiasta ja energiaosuuskunnista toimivan ja kustannustehokkaan keinon vastata kansalaisten tarpeisiin ja odotuksiin energialähteiden, palvelujen ja paikallisen osallistumisen osalta. Yhteisöenergia tarjoaa osallistavan vaihtoehdon kaikille kuluttajille, joilla on suoraa osuutta energian tuottamiseen, kuluttamiseen tai jakamiseen keskenään maantieteellisesti rajatussa yhteisöverkossa, joka voi toimia erillisenä tai olla yhdistetty yleiseen jakeluverkkoon. Yhteisöenergia-aloitteet

³³

SWD(2016) 244 final.

keskittyvät pääasiassa tuottamaan kohtuullisella hinnalla tietynlaista, esimerkiksi uusiutuvaa, energiaa jäsenilleen tai osakkeenomistajilleen eivätkä ensisijaisesti tuottamaan voittoa kuten perinteiset energiayhtiöt. Yhteisöenergia-aloitteilla, joissa kuluttajat ovat suoraan osallisina, on mahdollista helpottaa integroidusti uuden teknologian käyttöön ottamista ja uusien kulutustottumusten omaksumista, mukaan lukien älykkäät jakeluverkot ja kysyntäjousto. Yhteisöenergia voi myös edistää kotitalouksien energiatehokkuutta ja auttaa torjumaan energiaköyhyyttä vähentämällä kulutusta ja alentamalla toimitushintoja. Lisäksi yhteisöenergia mahdollistaa tiettyjen sellaisten kotitalouskuluttajaryhmien osallistumisen energiamarkkinoille, joille se ei muutoin ehkä olisi ollut mahdollista. Onnistuessaan tällaiset aloitteet ovat tuottaneet yhteisölle taloudellista, sosiaalista ja ympäristöarvoa, joka ei rajoitu pelkästään energiapalvelujen tuottamisesta saatavaan hyötyyn. Paikallisten energiayhteisöjen olisi annettava toimia markkinoilla tasavertaisin edellytyksin vääristämättä kilpailua. Kotitalouskuluttajien olisi saatava vapaaehtoisesti osallistua yhteisöenergia-aloitteisiin sekä erota niistä menettämättä pääsyä yhteisöenergia-aloitteen verkkoon tai oikeuksiaan kuluttajina. Pääsy paikallisen energiayhteisön verkkoon olisi annettava oikeudenmukaisin ja kustannusvastaavin ehdoin.

- (31) Energialaskut ja vuosiyhteenvedot ovat tärkeä keino asiakkaille tiedottamisessa. Kulutusta ja kustannuksia koskevien tietojen lisäksi niissä voidaan antaa myös muuta tietoa, joka auttaa kuluttajia vertaamaan omaa sopimustaan muihin tarjouksiin. Koska laskuihin liittyvät erimielisyydet ovat hyvin tavallinen kuluttajien valituksen aihe ja tekijä, joka vaikuttaa kuluttajien jatkuvasti alhaiseen tyytyväisyystasoon ja vähäiseen sitoutumiseen energia-alalla, laskuista ja vuosiyhteenvedoista on tarpeen tehdä selkeämpiä ja helpommin ymmärrettäviä. Samoin on varmistettava, että laskuissa on kaikki tiedot, joita kuluttajat tarvitsevat energian kulutuksensa säännöstelyyn, tarjousten vertailuun ja toimittajan vaihtamiseen.

↓ 2009/72/EY johdanto-osan 27 kappale

- (32) Jäsenvaltioiden olisi esimerkiksi älykkäiden verkkojen käyttöönoton kautta kannustettava uudistamaan sähkönjakeluverkkoja, jotka olisi rakennettava niin, että ne edistävät hajautettua sähköntuotantoa ja energiatehokkuutta.

↕ uusi

- (33) Kuluttajien sitouttaminen edellyttää asianmukaisia kannustimia ja teknologiaa, kuten älykästä mittausta. Älykkäät mittausjärjestelmät lisäävät kuluttajien mahdollisuuksia saada energian kulutuksestaan tai tuotannostaan täsmällistä ja reaaliaikaista tietoa, joka auttaa hallitsemaan niitä sekä osallistumaan kysyntäjoustoa koskeviin ohjelmiin ja muihin palveluihin ja hyötymään niistä ja siten pienentämään sähkölaskua. Lisäksi älykäs mittaus auttaa jakeluverkonhaltijoita saamaan paremman kuvan verkoistaan, mikä tarjoaa tilaisuuden vähentää käyttö- ja ylläpitokustannuksia sekä siirtää tästä saatavat säästöt jakelutariffeihin, ja sen myötä viime kädessä kuluttajille.

↓ 2009/72/EY johdanto-osan 55
kappale
⇒ uusi

- (34) Älykkäiden mittausjärjestelmien ⇒ käyttöönnotosta päättämisen kansallisella tasolla ⇐ ~~käyttöönnoton~~ olisi voitava perustua taloudelliseen arviointiin. Jos arvioinnissa todetaan, että kyseisten mittausjärjestelmien käyttöönnotto on taloudellisesti järkevää ja kustannustehokasta vain sellaisten kuluttajien osalta, jotka kuluttavat tietyn määrän sähköä, jäsenvaltioiden olisi voitava ottaa tämä huomioon täytäntöönpanossa.

↓ uusi

- (35) Jäsenvaltioiden, jotka eivät järjestelmällisesti ota käyttöön älykästä mittausjärjestelmää, olisi annettava kuluttajille mahdollisuus saada asennettua älykäs sähkömittari pyynnöstä ja oikeudenmukaisin ja kohtuullisin edellytyksin. Samalla kuluttajille olisi annettava myös kaikki asiaan liittyvä merkityksellinen tieto. Jos kuluttajilla ei ole älymittareita, heillä olisi oltava oikeus mittariin, joka täyttää ne vähimmäisvaatimukset, jotka ovat tarpeen tässä direktiivissä säädettyjen laskutustietojen saamiseksi.
- (36) Jotta kuluttajat voisivat toimia aktiivisesti sähkömarkkinoilla, jäsenvaltioiden alueellaan käyttöön ottamien älykkäiden mittausjärjestelmien olisi oltava yhteentoimivia eivätkä ne saisi muodostaa estettä toimittajan vaihtamiselle. Lisäksi niissä olisi oltava tarkoituksenmukaiset toiminnot, joiden ansiosta kuluttajat voivat saada kulutustietonsa lähes reaaliaikaisesti, mukauttaa energian kulutustaan ja, jos se on infrastruktuurin rajoissa mahdollista, tarjota joustoa verkkoon ja energiapalveluyrityksille, saada siitä korvausta ja säästää sähkölaskussaan.

↓ 2009/72/EY johdanto-osan 50
kappale (mukautettu)
⇒ uusi

- (37) ~~Julkisen palvelun, myös yleispalvelun, vaatimuksia ja niistä seuraavia yhteisiä vähimmäisnormeja olisi edelleen tiukennettava sen varmistamiseksi, että kaikki ja varsinkin heikossa asemassa olevat kuluttajat voivat hyötyä kilpailusta ja oikeudenmukaisista hinnoista. Julkisen palvelun vaatimukset olisi määriteltävä kansallisella tasolla kansallisten olosuhteiden mukaisesti; jäsenvaltioiden olisi kuitenkin tällöin noudatettava yhteisön oikeutta. Unionin kansalaisten ja jäsenvaltioiden harkinnan mukaan myös pienten yritysten olisi voitava nauttia julkisen palvelun velvoitteista, erityisesti toimitusvarmuuden ja kohtuullisten hintojen suhteen. Keskeinen tekijä kuluttajille tehtävissä toimituksissa on mahdollisuus saada puolueettomia ja avoimia kulutustietoja. Kuluttajilla olisi sen vuoksi oltava mahdollisuus saada käyttöönsä itseään koskevat kulutustiedot ja kulutukseen liittyvät hinnat sekä palvelumaksut, jotta he voivat pyytää kilpailijoita tekemään tarjouksia kyseisten tietojen pohjalta. Kuluttajilla olisi myös oltava oikeus saada asianmukaisesti tietoja energiankulutuksestaan. ⇒ Ennakkomaksut eivät saisi asettaa niiden käyttäjiä kohtuuttoman epäedulliseen asemaan ⇐ Ennakkomaksujen olisi heijastettava todennäköistä sähkönkulutusta, ja eri maksujärjestelmien olisi oltava syrjimättömiä. Kuluttajille riittävän usein annettavat tiedot energiakustannuksista kannustavat~~

energian säästämiseen, koska kuluttajat voivat saada niistä suoraa palautetta energiatehokkuuden parantamiseen tehtyjen investointien ja kulutustottumusten muutosten vaikutuksista. ~~Energian loppukäytön tehokkuudesta ja energiapalveluista 5 päivänä huhtikuuta 2006 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/32/EY³⁴~~ ☒ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2012/27/EU³⁵ ☒ täysimääräisen täytäntöönpanon kautta voidaan tältä osin auttaa kuluttajia alentamaan energiakustannuksiaan.

↓ uusi

- (38) Älykkäiden mittausjärjestelmien käyttöönoton jälkeen tietojen hallintaan on kehitetty tai kehitteillä jäsenvaltioissa erilaisia malleja. Tiedonhallintamallista riippumatta jäsenvaltioiden on tärkeää vahvistaa läpinäkyvät säännöt tietojen käyttöön saamisesta syrjimättömin edellytyksin sekä varmistettava kyberturvallisuuden ja tietosuojan mahdollisimman korkea taso ja tietoja käsittelevien tahojen puolueettomuus.

↓ 2009/72/EY johdanto-osan 45 kappale (mukautettu)
⇒ uusi

- (39) ~~Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että kotitalousasiakkaila ja jäsenvaltioiden harkinnan mukaan myös pienillä yrityksillä on oikeus saada määrätynlaatuista sähköntoimituksia vertailukelpoisin, avoimin ja kohtuullisin hinnoin. Jotta julkisen palvelun laatutaso säilyisi yhteisössä korkeana, kaikista jäsenvaltioiden tämän direktiivin tavoitteen saavuttamiseksi toteuttamista toimista olisi ilmoitettava säännöllisesti komissiolle. Komission olisi julkaistava säännöllisesti kertomus, jossa analysoidaan julkisen palvelun tavoitteiden saavuttamiseksi kansallisella tasolla toteutettuja toimenpiteitä ja vertaillaan niiden tehokkuutta suositusten antamiseksi toimenpiteistä, joita kansallisella tasolla olisi toteutettava korkean julkisen palvelun laatutason saavuttamiseksi. Jäsenvaltioiden olisi toteutettava tarvittavat toimenpiteet heikossa asemassa olevien ⇒ ja energiaköyhien ⇐ asiakkaiden suojelemiseksi sähkön sisämarkkinoilla. Tällaiset toimenpiteet voivat vaihdella kyseisen jäsenvaltion erityisolosuhteiden mukaan, ja niihin voi kuulua sähkölaskun maksamiseen liittyviä erityistoimenpiteitä ⇒ sosiaali- tai energiapolitiikan toimenpiteitä ⇐ tai sosiaaliturvajärjestelmään kuuluvia yleisempiä toimenpiteitä, ⇒ investointeja asuinrakennusten energiatehokkuuteen tai kuluttajansuojatoimenpiteitä, kuten turvaamista sähkönjakelun katkaisemiselta ⇐ . Jos yleispalvelua tarjotaan myös pienille yrityksille, toimenpiteet kyseisen yleispalvelun tarjoamisen varmistamiseksi voivat olla kotitalousasiakkaiden osalta erilaiset kuin pienten yritysten osalta.~~

³⁴ ~~EUVL L 114, 27.4.2006, s. 64.~~

³⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2012/27/EU, annettu 25 päivänä lokakuuta 2012, energiatehokkuudesta, direktiivien 2009/125/EY ja 2010/30/EU muuttamisesta sekä direktiivien 2004/8/EY ja 2006/32/EY kumoamisesta (OJ L 315, 14.11.2012, p. 1) (EUVL L 315, 14.11.2012, s. 1).

↓ uusi

- (40) Energiapalvelut ovat unionin kansalaisten hyvinvoinnin kannalta välttämättömiä. Riittävä lämpö, jäähdytys, valaistus ja laitteiden käyttövoima ovat olennaisia palveluja, joilla turvataan kansalaisten asianmukainen elintaso ja terveys. Lisäksi nämä energiapalvelut tukevat Euroopan kansalaisten mahdollisuuksien hyödyntämistä ja lisäävät sosiaalista osallistamista. Energiaköyhillä kotitalouksilla ei ole varaa energiapalveluihin pienten tulojen, suurten energiamenojen ja kotien huonon energiatehokkuuden vuoksi. Jäsenvaltioiden olisi kerättävä oikeanlaisia tietoja energiaköyhyydestä kärsivien kotitalouksien lukumäärän seuraamiseksi. Tasmällisen mittaustiedon pitäisi auttaa jäsenvaltioita yksilöimään energiaköyhyyden koskettamat kotitaloudet ja tarjoamaan kohdennettua tukea. Komission olisi tuettava aktiivisesti energiaköyhyyttä koskevien säännösten täytäntöönpanoa helpottamalla hyvien toimintatapojen jakamista jäsenvaltioiden välillä.
-

↓ 2009/72/EY johdanto-osan 53 kappale (mukautettu)
⇒ uusi

- (41) ~~Energiaköyhyys on kasvava ongelma yhteisössä.~~ Siksi kaikkien asianomaisten jäsenvaltioiden, ⇒ joihin energiaköyhyys vaikuttaa ja ⇐ jotka eivät vielä ole laatineet kansallisia toimintasuunnitelmia tai muita tarvittavia toimintapuitteita ~~energiaköyhyyden~~ ⇒ tämän ongelman ⇐ torjumiseksi, olisi tehtävä näin ja pyrittävä vähentämään tällaisessa tilanteessa olevien ihmisten määrää. ⇒ Pienet tulot, suuret energiamenot ja kotien huono energiatehokkuus ovat merkityksellisiä tekijöitä määriteltäessä indikaattoreita energiaköyhyyden mittaamiseksi. ⇐ Jäsenvaltioiden olisi joka tapauksessa varmistettava heikossa asemassa olevien ⇒ ja energiaköyhien ⇐ asiakkaiden tarvitsemat energiatoimitukset. Tätä toteutettaessa voitaisiin käyttää yhdenmuettyä lähestymistapaa esimerkiksi ⇒ energia- ja ⇐ sosiaalipolitiikan puitteissa, ja toimenpiteisiin voisi kuulua sosiaalipoliittisia toimia tai toimia asuntojen energiatehokkuuden parantamiseksi. Tällä direktiivillä olisi mahdollistettava ainakin kansalliset toimet heikossa asemassa olevien ⇒ ja energiaköyhien ⇐ asiakkaiden hyväksi.
-

↓ uusi

- (42) Jakeluverkonhaltijoiden on integroitava kustannustehokkaasti uusi sähköntuotanto ja erityisesti uusiutuvia energialähteitä käyttävät tuotantolaitokset sekä uudet kuormat kuten lämpöpumput ja sähköajoneuvot. Tätä varten jakeluverkonhaltijoilla olisi oltava mahdollisuus ja kannustimia käyttää markkinamenettelyihin perustuen palveluja, jotka liittyvät hajautettuihin energioresursseihin, kuten kysyntäjousto ja energian varastointi, jotta ne voivat käyttää verkkoaan tehokkaasti ja välttää kalliita verkon laajennuksia. Jäsenvaltioiden olisi toteutettava aiheellisia toimenpiteitä, kuten kansalliset verkkosäännöt ja markkinasäännöt, ja kannustettava jakeluverkonhaltijoita verkkotariffeilla, jotka eivät muodosta estettä joustavuudelle tai energiatehokkuuden parantamiselle verkossa. Jäsenvaltioiden olisi myös laadittava jakeluverkkojen parantamissuunnitelmia, jotta voidaan tukea uusiutuvia energialähteitä käyttävien

tuotantolaitosten integrointia, helpottaa varastojen kehittämistä ja liikenteen sähköistämistä sekä tarjota järjestelmän käyttäjille asianmukaista tietoa verkon suunnitelluista laajennuksista tai parannuksista, sillä nykyisin suurimmassa osassa jäsenvaltioita ei ole tällaista menettelyä.

↓ 2009/72/EY johdanto-osan 26 kappale

- (43) Syrjimätön pääsy jakeluverkkoon on edellytys toimitusyhteyksien luomiselle asiakkaisiin vähittäismarkkinatasolla. ~~Mahdollisuudet kolmannen osapuolen verkkoonpääsyyn ja investointeihin liittyvään syrjintään ovat kuitenkin jakelutasolla rajallisemmat kuin siirtotasolla, jolla verkon ylikuormitus ja tuotantoon tai toimitukseen liittyvien intressien vaikutukset ovat yleensä suuremmat kuin jakelutasolla. Lisäksi jakeluverkonhaltijoiden oikeudellisesta ja toiminnallisesta eriyttämisestä tuli direktiivin 2003/54/EY mukaisesti pakollista vasta 1 päivästä heinäkuuta 2007, ja sen vaikutukset sähkön sisämarkkinoihin on vielä analysoitava. Nykyiset oikeudellista ja toiminnallista eriyttämistä koskevat säännöt voivat johtaa tehokkaaseen eriyttämiseen sillä edellytyksellä, että ne määritellään selkeämmin, pannaan asianmukaisesti täytäntöön ja täytäntöönpanoa valvotaan tarkasti. Tasapuolisten toimintaedellytysten luomiseksi vähittäismarkkinatasolla jakeluverkonhaltijoiden toimintaa olisi siis valvottava, jotta niitä estettäisiin hyödyntämästä vertikaalista integroitumistaan parantaakseen kilpailuasemaansa markkinoilla erityisesti suhteessa kotitalousasiakkaisiin ja pieniin muihin kuin kotitalousasiakkaisiin.~~

↓ 2009/72/EY johdanto-osan 30 kappale

- (44) Kun erityisiä toimintavaatimuksia edellyttävän yhdenntyn energiahuollon optimaalisen tehokkuuden varmistamiseksi käytetään suljettua jakeluverkkoa tai kun suljettua jakeluverkkoa ylläpidetään ensisijaisesti verkon omistajan käyttöä varten, jakeluverkonhaltija pitäisi voida vapauttaa velvoitteista, jotka merkitsisivät tarpeetonta hallinnollista rasitetta jakeluverkonhaltijan ja verkon käyttäjien välisen suhteen erityisluonteen vuoksi. Teollisuus- tai elinkeinoalueet tai yhteisiä palveluja tarjoavat alueet, kuten rautatieasemarakennukset, lentoasemat, sairaalat, suuret leirintäalueet, joilla on yhdenntettyjä palveluja, tai kemianteollisuuden alueet, voivat sisältää suljettuja jakeluverkkoja niiden toiminnan erityisluonteen vuoksi.

↓ 2009/72/EY johdanto-osan 8 kappale

- (45) Kilpailun ja hinnoiltaan erittäin kilpailukykyisten sähköntoimitusten varmistamiseksi jäsenvaltioiden ja kansallisten sääntelyviranomaisten olisi helpotettava eri energialähteitä hyödyntävien uusien sähköntoimittajien sekä uusien sähköntuottajien rajat ylittävää pääsyä verkkoihin.

- (46) Jos verkkotoimintoja ei tehokkaasti eriytetä toimitus- ja tuotantotoiminnoista (tehokas eriyttäminen), on olemassa luontainen vaara, että syrjintää esiintyy sekä verkon toiminnassa että myös sen suhteen, minkälaisia kannustimia vertikaalisesti integroituneilla yrityksillä on tehdä riittäviä investointeja verkkoihinsa.

- (47) Tehokas eriyttäminen voidaan varmistaa ainoastaan poistamalla vertikaalisesti integroituneiden yritysten kannustin kilpailijoidensa syrjimiseen verkkoon pääsyssä ja investoinneissa. Omistuksen eriyttäminen, mikä edellyttää verkon omistajan nimeämistä verkonhaltijaksi ja sen riippumattomuutta toimituksiin ja tuotantoon liittyvistä intresseistä, on selvästi tehokas ja vakaa tapa ratkaista luontainen eturistiriita ja turvata toimitusvarmuus. Tästä syystä Euroopan parlamentti totesi kaasun ja sähkön sisämarkkinoiden mahdollisuuksista 10 päivänä heinäkuuta 2007 antamassaan päätöslauselmassa³⁶, että se pitää siirtotasolla tapahtuvaa omistuksen eriyttämistä tehokkaimpana tapana edistää infrastruktuuriin tehtäviä investointeja syrjimättömästi, uusien tulokkaiden oikeudenmukaista pääsyä verkkoon ja markkinoiden avoimuutta. Omistuksen eriyttämisen mukaisesti jäsenvaltioita olisi siksi vaadittava varmistamaan, että samalla henkilöllä tai henkilöillä ei ole sekä oikeutta käyttää määräysvaltaa sähkön tuotantoa tai toimittamista harjoittavassa yrityksessä että oikeutta käyttää samaan aikaan määräysvaltaa tai minkäänlaisia oikeuksia siirtoverkonhaltijaan tai siirtoverkkoon nähden. Samalla tavoin määräysvallan siirtoverkkoon tai siirtoverkonhaltijaan nähden olisi suljettava pois mahdollisuus, että samalla henkilöllä voisi olla oikeus käyttää määräysvaltaa tai minkäänlaisia oikeuksia tuotanto- tai toimitusyritykseen nähden. Näissä rajoissa tuotanto- tai toimitusyritys voisi olla siirtoverkonhaltijan tai siirtoverkon vähemmistöosakas.

- (48) Eriyttämisjärjestelmällä olisi poistettava tehokkaasti eturistiriitoja tuottajien, toimittajien ja siirtoverkonhaltijoiden väliltä, jotta voidaan luoda kannustimia tarvittaville investoinneille ja turvata uusien yrittäjien pääsy markkinoille avoimen ja tehokkaan sääntelyjärjestelmän avulla, eikä sillä saisi luoda kansallisten sääntelyviranomaisten kannalta liian työlästä sääntelyjärjestelmää.

³⁶ EUVL C 175 E, 10.7.2008, s. 206.

↓ 2009/72/EY johdanto-osan 14 kappale

- (49) Omistuksen eriyttäminen vaatii joissain tapauksissa yritysten rakenneuudistuksia, joten niille jäsenvaltioille, jotka päättävät toteuttaa omistuksen eriyttämisen, olisi annettava lisäaikaa asiaa koskevien säännösten soveltamiseen. Sähkö- ja kaasualojen väliset vertikaaliset yhteydet huomioon ottaen näitä eriyttämissäännöksiä olisi sovellettava molemmilla aloilla.

↓ 2009/72/EY johdanto-osan 15 kappale

- (50) Omistuksen eriyttämisen mukaisesti, jotta voitaisiin varmistaa verkkotoimintojen täydellinen riippumattomuus toimituksiin ja tuotantoon liittyvistä intresseistä ja estää luottamuksellisten tietojen vaihto, sama henkilö ei saisi olla sekä siirtoverkonhaltijan tai siirtoverkon että sähkön tuotantoa tai toimittamista harjoittavan yrityksen johtokunnan jäsen. Samasta syystä henkilöllä ei saisi olla oikeutta nimittää siirtoverkonhaltijan tai siirtoverkon johtokunnan jäseniä, jos sillä on oikeus käyttää määräysvaltaa tai minkäänlaisia oikeuksia sähkön tuottajaan tai toimittajaan nähden.

↓ 2009/72/EY johdanto-osan 16 kappale

- (51) Toimituksiin ja tuotantoon liittyvistä intresseistä riippumattoman järjestelmävastaavan tai siirtoverkonhaltijan perustamisen tulisi mahdollistaa se, että vertikaalisesti integroitunut yritys voi säilyttää verkon omistuksen samalla kun varmistetaan intressien tehokas eriyttäminen. Tämä edellyttää, että sellainen riippumaton järjestelmävastaava tai sellainen riippumaton siirtoverkonhaltija huolehtii kaikista verkonhaltijan toiminnoista, minkä lisäksi on varmistettava yksityiskohtainen sääntely ja otettava käyttöön kattavat mekanismit viranomaisvalvontaa varten.

↓ 2009/72/EY (mukautettu) johdanto-osan 17 kappale

- (52) Jos siirtoverkon omistava yritys ☒ kuului ☐ ~~kuului~~ 3 päivänä syyskuuta 2009 vertikaalisesti integroituneeseen yritykseen, jäsenvaltioille olisi annettava mahdollisuus valita joko omistuksen eriyttäminen tai toimituksiin ja tuotantoon liittyvistä intresseistä riippumattoman järjestelmävastaavan tai siirtoverkonhaltijan perustaminen.

↓ 2009/72/EY johdanto-osan 18 kappale

- (53) Vertikaalisesti integroituneiden yritysten osakkeenomistajien etujen säilyttämiseksi jäsenvaltioiden olisi voitava valita omistuksen eriyttämisen toteuttamistavaksi joko

suora divestointi tai integroituneen yrityksen osakkeiden jakaminen verkkoyrityksen osakkeisiin ja jäljelle jäävän toimitus- ja tuotantoyrityksen osakkeisiin sillä edellytyksellä, että omistuksen eriyttämisestä johtuvia vaatimuksia noudatetaan.

↓ 2009/72/EY johdanto-osan 19 kappale

- (54) Riippumattomaan järjestelmävastaavaan tai riippumattomaan siirtoverkonhaltijaan perustuvien ratkaisujen täysimääräinen vaikuttavuus olisi varmistettava asiaa koskevilla lisäsäännöillä. Riippumatonta siirtoverkonhaltijaa koskevat säännöt luovat asianmukaisen sääntelykehiksen oikeudenmukaisen kilpailun, riittävien investointien, uusien toimijoiden markkinoillepääsyn ja sähkömarkkinoiden yhdentymisen takaamiseksi. Jotta riippumattomia siirtoverkonhaltijoita koskevien säännösten avulla aikaansaatua eriyttäminen olisi tehokasta, sen olisi perustuttava organisatoristen toimenpiteiden ja siirtoverkonhaltijoiden hallintoa koskevien toimenpiteiden muodostamaan pilariin sekä investointeja, uuden tuotantokapasiteetin liittämistä verkkoon ja markkinoiden yhdentymistä alueellisen yhteistyön avulla koskevien toimenpiteiden muodostamaan pilariin. Siirtoverkonhaltijan riippumattomuus olisi myös varmistettava muun muassa asianmukaisilla ”jäviysajoilla”, jolloin ei voi toimia vertikaalisesti integroituneessa yrityksessä johtavassa asemassa tai muussa vastaavassa tehtävässä, jossa on saatavilla samat tiedot, jotka olisi voinut saada johtavassa asemassa. ~~Riippumattomien siirtoverkonhaltijoiden malliin perustuva tehokas eriyttäminen on 8 ja 9 päivänä maaliskuuta 2007 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston vahvistamien vaatimusten mukaista.~~
-

↓ 2009/72/EY johdanto-osan 21 kappale

- (55) Jäsenvaltiolla on oikeus valita täysi omistajuuden eriyttäminen alueellaan. Jos jäsenvaltio on käyttänyt tätä oikeutta, yrityksellä ei ole oikeutta perustaa riippumatonta järjestelmävastaavaa tai riippumatonta siirtoverkonhaltijaa. Tuotantoa tai toimittamista harjoittava yritys ei myöskään voi käyttää suoraan tai välillisesti määräysvaltaa tai oikeuksia täyden omistuksen eriyttämisen valinneesta jäsenvaltiosta peräisin olevaan siirtoverkonhaltijaan nähden.
-

↓ 2009/72/EY johdanto-osan 23 kappale

- (56) Tosiasiallisen eriyttämisen toteutuksessa olisi noudatettava julkisen ja yksityisen sektorin välisen syrjimättömyyden periaatetta. Tätä varten samalla henkilöllä ei saisi olla sellaista yksinomaista tai jaettua määräysvaltaa tai oikeutta sekä siirtoverkonhaltijoiden tai siirtoverkkojen että sähkön tuottajien tai toimittajien toimielinten kokoonpanon, äänestysten tai päätösten suhteen, joka on ristiriidassa omistuksen eriyttämistä tai järjestelmävastaavan riippumattomuutta koskevien

sääntöjen kanssa. Jos kyseinen jäsenvaltio voi osoittaa, että tätä vaatimusta noudatetaan omistuksen eriyttämisen ja riippumattoman järjestelmävästään osalta, kahden erillisen julkisen elimen olisi voitava käyttää määräysvaltaa toisaalta tuotanto- ja toimitustoiminnoissa ja toisaalta siirtotoiminnoissa.

↓ 2009/72/EY (mukautettu)
johdanto-osan 24 kappale

- (57) Verkkotoiminnan mahdollisimman tehokasta eriyttämistä toimitus- ja tuotantotoiminnasta olisi sovellettava kaikkialla ~~yhteisössä~~ ☒ unionissa ☒ sekä ~~yhteisön~~ ☒ unionin ☒ että ~~yhteisön~~ ☒ unionin ☒ ulkopuolisiin yrityksiin. Sen varmistamiseksi, että verkkotoiminnot ja toimitus- ja tuotantotoiminnot pysyvät toisistaan riippumattomina kaikkialla ~~yhteisössä~~ ☒ unionissa ☒, sääntelyviranomaisille olisi annettava valtuudet evätä sellaisten siirtoverkonhaltijoiden sertifiointi, jotka eivät noudata eriyttämissääntöjä. Jotta voitaisiin varmistaa näiden sääntöjen yhdenmukainen soveltaminen kaikkialla ~~yhteisössä~~ ☒ unionissa ☒, sääntelyviranomaisten olisi otettava huolellisesti huomioon komission lausunto sertifiointia koskevia päätöksiä tehdessään. Jotta voitaisiin varmistaa myös ~~yhteisön~~ ☒ unionin ☒ kansainvälisten velvoitteiden noudattaminen sekä ~~yhteisön~~ ☒ unionin ☒ sisäinen solidaarisuus ja energian toimitusvarmuus, komissiolla olisi oltava oikeus antaa sertifiointia koskevia lausuntoja kolmannelle maasta olevan henkilön tai henkilöiden määräysvallassa olevan verkonomistajan tai siirtoverkonhaltijan osalta.

↓ 2009/72/EY johdanto-osan 31
kappale

- (58) Lupamenettelyt eivät saisi aiheuttaa sähköntuottajille hallinnollista rasitetta, joka on kohtuuton niiden kokoon ja mahdolliseen vaikutukseen nähden. Tarpeettoman pitkät lupamenettelyt voivat muodostaa uusien markkinoilletulijoiden markkinoillepääsyn esteen.

↓ 2009/72/EY johdanto-osan 34
kappale

- (59) Energia-alan sääntelyviranomaisten olisi voitava tehdä päätöksiä kaikista sähkön sisämarkkinoiden moitteettoman toiminnan kannalta merkityksellisistä sääntelykysymyksistä, ja niiden tulisi olla täysin riippumattomia kaikista muista julkisista tai yksityisistä eduista. Tämä ei kuitenkaan estä muutoksenhakumahdollisuutta tuomioistuimessa kuten ei parlamentaarista valvontaakaan jäsenvaltioiden perustuslakien mukaisesti. Lisäksi kansallisen lainsäätäjän sääntelyviranomaisen talousarviolle antama hyväksyntä ei estä sitä, että sääntelyviranomaisella on talousarvioon liittyvä autonomia. Säännökset, jotka liittyvät sääntelyviranomaisen autonomiaan sille osoitetun talousarvion täytäntöönpanon suhteen, olisi pantava täytäntöön talousarviota koskevien kansallisten lakien ja sääntöjen mukaisissa puitteissa. Kun jäsenvaltiot edistävät kansallisten sääntelyviranomaisten riippumattomuutta poliittisista tai taloudellisista eduista

asianmukaisen kiertojärjestelmän avulla, niiden olisi voitava ottaa asianmukaisesti huomioon henkilöstövoimavarojen saatavuus ja johtokunnan koko.

↓ 2009/72/EY johdanto-osan 36 kappale

- (60) Kansallisten sääntelyviranomaisten olisi voitava asettaa tai hyväksyä tariffit tai niiden laskentamenetelmät siirtoverkonhaltijan tai jakeluverkonhaltijan (-haltijoiden) ehdotuksen pohjalta tai tämän verkonhaltijan (tai näiden verkonhaltijoiden) ja verkon käyttäjien yhteisesti sopiman ehdotuksen pohjalta. Näitä tehtäviä suorittaessaan kansallisten sääntelyviranomaisten olisi varmistettava, että siirto- ja jakelutariffit ovat syrjimättömiä ja vastaavat kustannuksia, ja otettava huomioon hajautetun sähköntuotannon ja kysynnänhallintatoimien ansiosta pitkällä aikavälillä vältetyt verkon rajakustannukset.

↓ 2009/72/EY johdanto-osan 37 kappale (mukautettu)
→₁ 2009/72/EY johdanto-osan 38 kappale

- (61) Energia-alan ääntelyviranomaisilla olisi oltava toimivalta tehdä sähköalan yrityksiä koskevia sitovia päätöksiä ja määrätä tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia seuraamuksia sähköalan yrityksille, jotka eivät täytä velvollisuuksiaan, tai ehdottaa, että toimivaltainen tuomioistuin määrää niille tällaisia seuraamuksia. →₁ ~~Sääntelyviranomaisilla~~ ☒ Tätä varten sääntelyviranomaisten ☒ olisi lisäksi ☒ voitava ☒ ~~oltava toimivalta~~ pyytää asiaa koskevia tietoja sähköalan yrityksiltä, tehdä tarvittavia ja riittäviä tutkimuksia sekä ratkaista riitoja pyytää asiaa koskevia tietoja sähköalan yrityksiltä, tehdä tarvittavia ja riittäviä tutkimuksia sekä ratkaista riitoja. ← Energia-alan sääntelyviranomaisille olisi myös annettava toimivalta päättää, kilpailusääntöjen soveltamisesta riippumatta, asianmukaisista toimenpiteistä, joilla taataan asiakkaan saama hyöty edistämällä sähkön sisämarkkinoiden moitteettoman toiminnan edellyttämää tosiasiallista kilpailua. ~~Virtuaalinen voimalaitoksen perustaminen sähköntuotanto-ohjelma, jossa sähköalan yritys velvoitetaan myymään tietty määrä sähköä kiinnostuneille toimittajille tai antamaan tietty määrä sähköä kiinnostuneiden toimittajien käyttöön tai myöntämään näille pääsy tuotantokapasiteettinsa osaan tietyksi ajanjaksoksi on yksi mahdollisista toimenpiteistä, joita voidaan käyttää edistämään tehokasta kilpailua ja varmistaa markkinoiden moitteeton toiminta. Energia-alan sääntelyviranomaisille olisi lisäksi annettava toimivalta osaltaan varmistaa yleispalvelun ja julkisen palvelun korkea tase markkinoiden avaamisen yhteydessä, heikossa asemassa olevien asiakkaiden suojele sekä se, että kuluttajansuojatoimenpiteet ovat tehokkaita. Kyseiset säännökset eivät saisi rajoittaa komission toimivaltaa kilpailusääntöjen soveltamisessa, mukaan luettuna sellaisten yrityskeskittymien tutkiminen, joilla on vaikutuksia yhteisön tasolla, eivätkä sisämarkkinasääntöjen kuten pääoman vapaan liikkuvuuden soveltamista. Riippumaton elin, jolta osapuolella, jota kansallisen sääntelyviranomaisen päätös koskee, on oikeus hakea muutosta, voisi olla ylioikeus tai muu tuomioistuin, jolla on lainkäyttövaltaa muutoksenhakuasioissa.~~

↓ 2009/72/EY johdanto-osan 37
kappale (mukautettu)

- (62) ~~Energia-alan sääntelyviranomaisilla olisi oltava toimivalta tehdä sähköalan yrityksiä koskevia sitovia päätöksiä ja määrätä tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia seuraamuksia sähköalan yrityksille, jotka eivät täytä velvollisuuksiaan, tai ehdottaa, että toimivaltainen tuomioistuin määrää niille tällaisia seuraamuksia. Energia-alan sääntelyviranomaisille olisi myös annettava toimivalta päättää, kilpailusääntöjen soveltamisesta riippumatta, asianmukaisista toimenpiteistä, joilla taataan asiakkaan saama hyöty edistämällä sähkön sisämarkkinoiden moitteettoman toiminnan edellyttämää tosiasiallista kilpailua. Virtuaalinen voimalaitoksen perustaminen sähköntuotanto-ohjelma, jossa sähköalan yritys velvoitetaan myymään tietty määrä sähköä kiinnostuneille toimittajille tai antamaan tietty määrä sähköä kiinnostuneiden toimittajien käyttöön tai myöntämään näille pääsy tuotantokapasiteettinsa osaan tietyn ajanjaksoksi on yksi mahdollisista toimenpiteistä, joita voidaan käyttää edistämään tehokasta kilpailua ja varmistaa markkinoiden moitteeton toiminta. Energia-alan sääntelyviranomaisille olisi lisäksi annettava toimivalta osaltaan varmistaa yleispalvelun ja julkisen palvelun korkea taso markkinoiden avaamisen yhteydessä, heikossa asemassa olevien asiakkaiden suojelu sekä se, että kuluttajansuojatoimenpiteet ovat tehokkaita. Kyseiset säännökset eivät saisi rajoittaa komission toimivaltaa kilpailusääntöjen soveltamisessa, mukaan luettuna sellaisten yrityskeskittymien tutkiminen, joilla on vaikutuksia yhteisen ☒ unionin ☒ tasolla, eivätkä sisämarkkinasääntöjen kuten pääoman vapaan liikkuvuuden soveltamista. Riippumaton elin, jolta osapuolella, jota kansallisen sääntelyviranomaisen päätös koskee, on oikeus hakea muutosta, voisi olla ylioikeus tai muu tuomioistuin, jolla on lainkäyttövaltaa muutoksenhakuasioissa.~~

↓ 2009/72/EY johdanto-osan 63
kappale
⇒ uusi

- (63) [Uudelleenlaaditun asetuksen 714/2009, sellaisena kuin sitä ehdotetaan asiakirjalla COM(2016)861/2] ~~Verkkoon pääsyä koskevista edellytyksistä rajat ylittävissä sähkön kaupassa 13 päivänä heinäkuuta 2009 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 714/2009 ⁽⁴⁰⁾ mukaan komissio voi antaa suuntaviivoja ⇒ tai verkkosääntöjä ⇐ tarvittavan yhdenmukaistamistason saavuttamiseksi. Tällaiset suuntaviivat ⇒ tai verkkosäännöt ⇐, jotka ovat sitovia täytäntöönpanotoimia, ovat myös tämän direktiivin tiettyjen säännösten kannalta hyödyllinen väline, jota voidaan tarvittaessa mukauttaa nopeasti.~~

↓ uusi

- (64) Jäsenvaltioiden ja energiayhteisön sopimuspuolten olisi tehtävä läheistä yhteistyötä kaikissa yhtenäisen sähkökauppa-alueen luomiseen liittyvissä kysymyksissä eivätkä ne saisi toteuttaa toimenpiteitä, jotka vaarantavat sähkömarkkinoiden jatkuvan yhdentämisen tai jäsenvaltioiden ja sopimuspuolten toimitusvarmuuden.

- (65) Tätä direktiiviä olisi luettava yhdessä [uudelleenlaaditun asetuksen 714/2009, sellaisena kuin sitä ehdotetaan asiakirjalla COM(2016)861/2] kanssa. Kyseisessä asetuksessa säädetään keskeisistä periaatteista uudelle sähkömarkkinoiden suunnittelulle, jolla palkitaan joustavuudesta, tarjotaan asianmukaisia hintasignaaleja ja varmistetaan toimivien ja integroitujen lyhyen aikavälin markkinoiden kehittäminen. [Uudelleenlaaditussa asetuksessa 714/2009, sellaisena kuin sitä ehdotetaan asiakirjalla COM(2016)861/2] annetaan myös uusia sääntöjä eri aloille, joita ovat muun muassa kapasiteettimekanismit ja siirtoverkonhaltijoiden yhteistyö.

↓ 2009/72/EY johdanto-osan 62 kappale (mukautettu)

- (66) Jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla saavuttaa tämän direktiivin tavoitetta eli täysin toimintakykyisten sähkön sisämarkkinoiden luomista, vaan se voidaan saavuttaa paremmin yhteisön ☒ unionin ☒ tasolla, joten yhteisö ☒ unioni ☒ voi toteuttaa toimenpiteitä perustamissopimuksen ☒ Euroopan unionista tehdyn sopimuksen ☒ 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä direktiivissä ei ylitetä sitä, mikä on tämän tavoitteen saavuttamiseksi tarpeen.

↓ 2009/72/EY johdanto-osan 68 kappale

- (67) Tässä direktiivissä otetaan huomioon perusoikeudet ja etenkin Euroopan unionin perusoikeuskirjassa tunnustetut periaatteet.

↓ uusi

- (68) Jotta voidaan varmistaa tämän direktiivin tavoitteen saavuttamiseksi tarvittava yhdenmukaistamisen vähimmäistaso, komissiolle olisi siirrettävä valta hyväksyä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 290 artiklan mukaisesti säädöksiä suuntaviivoista, joissa määritetään missä määrin sääntelyviranomaisten on tehtävä yhteistyötä toistensa ja energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston, jäljempänä 'virasto', kanssa ja joissa vahvistetaan menettelyn yksityiskohdat. On erityisen tärkeää, että komissio asiaa valmistellessaan toteuttaa asianmukaiset kuulemiset, myös asiantuntijatasolla, ja että nämä kuulemiset toteutetaan paremmasta lainsäädännöstä 13 päivänä huhtikuuta 2016 tehdyssä toimielinten välisessä sopimuksessa vahvistettujen periaatteiden mukaisesti. Jotta voitaisiin erityisesti varmistaa tasavertainen osallistuminen delegoitujen säädösten valmisteluun, Euroopan parlamentille ja neuvostolle toimitetaan kaikki asiakirjat samaan aikaan kuin jäsenvaltioiden asiantuntijoille, ja niiden asiantuntijat pääsevät systemaattisesti komission asiantuntijaryhmän kokouksiin, joissa valmistellaan delegoituja säädöksiä.
- (69) Jotta voidaan varmistaa tämän direktiivin yhdenmukainen täytäntöönpano, komissiolle olisi siirrettävä täytäntöönpanovaltaa määrittää yhteinen eurooppalainen tietomuoto sekä syrjimättömät ja avoimet menettelyt mittaus- ja kulutustietojen sekä tietojen, joita

kuluttaja tarvitsee toimittajan vaihtamiseen, saamiseksi. Tätä valtaa olisi käytettävä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 182/2011³⁷ mukaisesti.

- (70) Velvollisuus saattaa tämä direktiivi osaksi kansallista lainsäädäntöä olisi rajoitettava koskemaan ainoastaan niitä säännöksiä, joilla muutetaan aikaisemman direktiivin sisältöä. Velvollisuus saattaa sisällöltään muuttumattomat säännökset osaksi kansallista lainsäädäntöä perustuu aikaisempaan direktiiviin.
- (71) Jäsenvaltiot ovat selittävistä asiakirjoista 28 päivänä syyskuuta 2011 annetun jäsenvaltioiden ja komission yhteisen poliittisen lausuman³⁸ mukaisesti sitoutuneet perustelluissa tapauksissa liittämään ilmoitukseen toimenpiteistä, jotka koskevat direktiivin saattamista osaksi kansallista lainsäädäntöä, yhden tai useamman asiakirjan, joista käy ilmi direktiivin osien ja kansallisen lainsäädännön osaksi saattamiseen tarkoitettujen välineiden vastaavien osien suhde. Tämän direktiivin osalta lainsäätäjä pitää tällaisten asiakirjojen toimittamista perusteltuna.

↓ uusi

- (72) Tämä direktiivi ei vaikuta liitteessä IV mainittuun jäsenvaltioita velvoittavaan määräaikaan, jonka kuluessa jäsenvaltioiden on saatettava direktiivi osaksi kansallista lainsäädäntöä ja alettava soveltaa sitä.

↓ 2009/72/EY johdanto-osan 67 kappale

~~Koska direktiiviin 2003/54/EY tehdään nyt huomattavia muutoksia, kyseiset säännökset on selkeyden ja järjeistämisen vuoksi syytä laatia uudelleen kokoamalla ne uudessa direktiivissä yhdeksi säädöksi.~~

↓ 2009/72/EY johdanto-osan 5 kappale

~~Sähkön toimitusvarmuus on erittäin tärkeä tekijä Euroopan yhteiskunnallisessa kehityksessä, kestävän ilmastonmuutospolitiikan toteutuksessa ja kilpailukyvyn tehostamisessa sisämarkkinoilla. Siksi olisi kehitettävä edelleen rajat ylittävää yhteenliittämistä, jotta voidaan varmistaa kaikista lähteistä saatavan energian toimitukset erittäin kilpailukykyisin hinnoin kuluttajille ja teollisuudelle yhteisössä.~~

³⁷ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 182/2011, annettu 16 päivänä helmikuuta 2011, yleisistä säännöistä ja periaatteista, joiden mukaisesti jäsenvaltiot valvovat komission täytäntöönpanovallan käyttöä (EUVL L 55, 28.2.2011, s. 13).

³⁸ EUVL C 369, 17.12.2011, s. 14.

↓ 2009/72/EY johdanto-osan 59 kappale

~~Tämän direktiivin yhtenä keskeisenä tavoitteena olisi oltava todellisten Euroopan sähkösisämarkkinoiden kehittäminen yhteisön laajuisen yhteenliitetyn verkon avulla, minkä vuoksi rajat ylittävää yhteenliittämistä ja alueellisia markkinoita koskevien sääntelykysymysten olisi oltava sääntelyviranomaisten tärkeimpiä tehtäviä niiden toimissa tarvittaessa tiiviissä yhteistyössä viraston kanssa.~~

↓ 2009/72/EY johdanto-osan 7 kappale

~~Komission 10 päivänä tammikuuta 2007 antamassa tiedonannossa ”Energiapolitiikka Euroopalle” korostetaan tarvetta saattaa valmiiksi sähkön sisämarkkinat ja luoda tasapuoliset toimintaedellytykset kaikille yhteisöön sijoittautuneille sähköalan yrityksille. Komission 10 päivänä tammikuuta 2007 antamat tiedonannot ”Kaasun ja sähkön sisämarkkinoiden mahdollisuudet” ja ”Asetuksen (EY) N:o 1/2003 17 artiklaan perustuva Euroopan kaasun ja sähköalan tutkinta (loppuraportti)” ovat osoittaneet, että nykyiset säännöt ja toimenpiteet eivät tarjoa riittäviä puitteita tavoitteena olevien moitteettomasti toimivien sisämarkkinoiden saavuttamiseksi.~~

↓ 2009/72/EY johdanto-osan 4 kappale

~~Tällä hetkellä on kuitenkin olemassa esteitä sähkön myynnille tasapuolisin ehdoin ja ilman syrjintää tai epäsuotuisampaa asemaa yhteisössä. Erityisesti syrjimätön pääsy verkkoihin sekä tehokkuudeltaan yhdenmukainen viranomaisvalvonta eivät ole vielä toteutuneet kaikissa jäsenvaltioissa.~~

↓ 2009/72/EY johdanto-osan 41 kappale

~~Jäsenvaltioiden tai, kun jäsenvaltiossa on niin säädetty, sääntelyviranomaisen olisi kannustettava keskeytettävissä olevien toimitussopimusten kehittämistä.~~

↓ 2009/72/EY johdanto-osan 6 kappale

~~Moitteettomasti toimivilla sähkön sisämarkkinoilla voidaan tarjota tuottajille asianmukaisia kannustimia uuteen sähköntuotantoon, myös uusiutuvista energialähteistä peräisin olevan sähkön tuotantoon, investoimiseksi kiinnittäen erityistä huomiota yhteisön energiamarkkinoiden eristyneimpiin maihin ja alueisiin. Moitteettomasti toimivilla~~

~~markkinoilla voidaan myös tarjota kuluttajille asianmukaisia keinoja käyttää energiaa entistä tehokkaammin, mikä edellyttää energian toimitusvarmuutta.~~

↓ 2009/72/EY johdanto-osan 32 kappale

~~Olisi toteutettava lisätoimenpiteitä sen varmistamiseksi, että verkkoon pääsyä koskevat tariffit ovat avoimia ja syrjimättömiä. Näitä tariffeja pitäisi soveltaa kaikkiin verkon käyttäjiin syrjimättömin perustein.~~

↓ 2009/72/EY johdanto-osan 20 kappale

~~Kilpailun kehittämiseksi sähkön sisämarkkinoilla muiden suurten asiakkaiden kuin kotitalousasiakkaiden olisi voitava valita toimittajansa ja tehdä sopimuksia useiden eri toimittajien kanssa energiatarpeidensa turvaamiseksi. Näitä asiakkaita olisi suojeltava sopimusten yksinoikeuslausekkeilta, joiden tarkoituksena on estää kilpailevat tai täydentävät tarjoukset.~~

↓ 2009/72/EY johdanto-osan 51 kappale

~~Kuluttajien etujen olisi oltava keskeisessä osassa tässä direktiivissä, ja palvelun laadun olisi oltava sähköalan yritysten tärkein vastuualue. Kuluttajien nykyisiä oikeuksia on vahvistettava, ja ne on turvattava, ja niihin liittyvää avoimuutta olisi lisättävä. Kuluttajansuojatoimenpiteillä olisi varmistettava, että kaikki kuluttajat laajemmalla yhteisön toiminta-alalla hyötävät kilpailulle avoimista markkinoista. Jäsenvaltioiden tai, kun jäsenvaltiossa on niin säädetty, sääntelyviranomaisten olisi huolehdittava kuluttajien oikeuksien toteutumisesta.~~

↓ 2009/72/EY johdanto-osan 29 kappale

~~Jäsenvaltioille olisi annettava mahdollisuus tarvittaessa vapauttaa pienet jakeluverkonhaltijat näistä jakelutoiminnan oikeudellisen eriyttämisen vaatimuksista, jotta kyseisille yrityksille ei aiheutuisi suhteetonta taloudellista ja hallinnollista taakkaa.~~

↓ 2009/72/EY johdanto-osan 28 kappale

~~Kun kyseessä ovat pienet verkot, pienen verkon kanssa yhteenliitetyt siirtoverkonhaltijat saattavat joutua varmistamaan lisäpalvelujen tarjonnan.~~

↓ 2009/72/EY johdanto-osan 10 kappale

~~Direktiivissä 2003/54/EY säädetyt oikeudellista ja toiminnallista eriyttämistä koskevat säännöt eivät kuitenkaan ole johtaneet siirtoverkonhaltijoiden tehokkaaseen eriyttämiseen. Siksi Eurooppa-neuvosto pyysi 8 ja 9 päivänä maaliskuuta 2007 pitämässään kokouksessa komissiota laatimaan lainsäädäntöehdotuksia, joiden tavoitteena on ”toimitus- ja tuotantotoimien tehokas erottaminen verkkotoiminnoista”.~~

↓ 2009/72/EY johdanto-osan 13 kappale

~~Ilmauksen ”määräysvalta” määritelmä on otettu yrityskeskittymien valvonnasta 20 päivänä tammikuuta 2004 annetusta neuvoston asetuksesta (EY) N:o 139/2004 (”EY:n sulautuma-asetus”)³⁹.~~

↓ 2009/72/EY johdanto-osan 43 kappale

~~Lähes kaikki jäsenvaltiot ovat päättäneet varmistaa sähköntuotantomarkkinoiden kilpailun avoimen lupamenettelyn avulla. Jäsenvaltioiden olisi kuitenkin varmistettava mahdollisuus myötävaikuttaa toimitusvarmuuden parantamiseen tarjouskilpailu- tai vastaavalla menettelyllä, jos lupamenettelyn pohjalta ei rakenneta riittävää sähköntuotantokapasiteettia. Jäsenvaltioilla olisi ympäristönsuojelun ja uusimman teknologian edistämiseksi oltava mahdollisuus järjestää uutta kapasiteettia koskeva tarjouskilpailu, joka perustuu julkaistuihin arviointiperusteisiin. Uusi kapasiteetti käsittää muun muassa uusiutuvista energialähteistä sekä sähkön ja lämmön yhteistuotannosta saatavan sähkön.~~

↓ 2009/72/EY johdanto-osan 33 kappale

~~Direktiivin 2003/54/EY mukaan jäsenvaltioiden on perustettava sääntelyviranomaiset, joilla on määrätty toimivaltuudet. Kokemus on kuitenkin osoittanut, että sääntelyn vaikuttavuutta on usein rajoittanut sääntelyviranomaisten puutteellinen riippumattomuus hallituksesta ja niiden riittämätön toimi- ja harkintavaltia. Tästä syystä Eurooppa-neuvosto pyysi 8 ja 9 päivänä maaliskuuta 2007 pitämässään kokouksessa komissiota laatimaan~~

³⁹ EUVL L 24, 29.1.2004, s. 1.

~~lainsäädäntöehdotuksia, joiden tavoitteena on kansallisten energia-alan sääntelyviranomaisten toimivaltuuksien yhdenmukaistaminen edelleen sekä niiden riippumattomuuden lujittaminen. Olisi oltava mahdollista, että näiden kansallisten sääntelyviranomaisten toimivaltaan kuuluvat sekä sähkö että kaasuala.~~

↓ 2009/72/EY johdanto-osan 38 kappale

~~Kansallisten sääntelyviranomaisten toimivaltuuksien yhdenmukaistamisen olisi koskettava myös toimivaltuuksia tarjota sähköalan yrityksille kannustimia sekä määrätä tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia seuraamuksia näille yrityksille tai ehdottaa toimivaltaiselle tuomioistuimelle, että tämä määräisi kyseisiä seuraamuksia. Sääntelyviranomaisilla olisi lisäksi oltava toimivalta pyytää asiaa koskevia tietoja sähköalan yrityksiltä, tehdä tarvittavia ja riittäviä tutkimuksia sekä ratkaista riitoja.~~

↓ 2009/72/EY johdanto-osan 61 kappale

~~Sääntelyviranomaisten olisi myös annettava tietoja markkinoille siksi, että komissio voisi seurata ja valvoa sähkön sisämarkkinoita ja niiden lyhyen, keskipitkän ja pitkän aikavälin kehitystä, mukaan luettuina sellaiset tekijät kuin tuotantokapasiteetti, eri sähköntuotannon lähteet, siirto- ja jakeluinfrastruktuurit, palvelun laatu, rajat ylittävä kauppa, ylikuormituksen hallinta, investoinnit, tukku- ja kuluttajahinnat, markkinoiden likviditeetti sekä ympäristönäkökohtia ja tehokkuutta koskevat parannukset. Kansallisten sääntelyviranomaisten olisi ilmoitettava kilpailuviranomaisille ja komissiolle jäsenvaltioista, joissa hinnat haittaavat kilpailua ja markkinoiden moitteetonta toimintaa.~~

↓ 2009/72/EY johdanto-osan 42 kappale

~~On tärkeää, että yhteisön koko teollisuus ja kauppa, pienet ja keskisuuret yritykset mukaan luettuina, sekä kaikki unionin kansalaiset, jotka hyötyvät sisämarkkinoiden taloudellisista eduista, voisivat myös nauttia korkeatasoisesta kuluttajansuojasta, ja että erityisesti kotitalousasiakkaiden ja jäsenvaltioiden harkinnan mukaan myös pienten yritysten olisi voitava nauttia julkisen palvelun takeista, erityisesti toimitusvarmuuden ja kohtuullisten tariffien suhteen, koska se edistää oikeudenmukaisuutta, kilpailua ja epäsuorasti työllisyyttä. Näillä asiakkailta pitäisi myös olla oikeus valintaan, oikeudenmukaisuuteen, edustukseen ja riitojenratkaisumenettelyihin.~~

↓ 2009/72/EY johdanto-osan 45 kappale

~~Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että kotitalousasiakkailta ja jäsenvaltioiden harkinnan mukaan myös pienillä yrityksillä on oikeus saada määrätynlaatuista sähköntoimituksia vertailukelpoisin, avoimin ja kohtuullisin hinnoin. Jotta julkisen palvelun laatutaso säilyisi yhteisössä korkeana, kaikista jäsenvaltioiden tämän direktiivin tavoitteen saavuttamiseksi~~

~~toteuttamista toimista olisi ilmoitettava säännöllisesti komissiolle. Komission olisi julkaistava säännöllisesti kertomus, jossa analysoidaan julkisen palvelun tavoitteiden saavuttamiseksi kansallisella tasolla toteutettuja toimenpiteitä ja vertaillaan niiden tehokkuutta suositusten antamiseksi toimenpiteistä, joita kansallisella tasolla olisi toteutettava korkean julkisen palvelun laatutason saavuttamiseksi. Jäsenvaltioiden olisi toteutettava tarvittavat toimenpiteet heikossa asemassa olevien asiakkaiden suojelemiseksi sähkön sisämarkkinoilla. Tällaiset toimenpiteet voivat vaihdella kyseisen jäsenvaltion erityisolosuhteiden mukaan, ja niihin voi kuulua sähkölaskun maksamiseen liittyviä erityistoimenpiteitä tai sosiaaliturvajärjestelmään kuuluvia yleisempiä toimenpiteitä. Jos yleispalvelua tarjotaan myös pienille yrityksille, toimenpiteet kyseisen yleispalvelun tarjoamisen varmistamiseksi voivat olla kotitalousasiakkaiden osalta erilaiset kuin pienten yritysten osalta.~~

↓ 2009/72/EY johdanto-osan 46 kappale

~~Tämän direktiivin yhtenä perusvaatimuksena on julkisen palvelun vaatimuksien noudattaminen, ja on tärkeää, että tässä direktiivissä määritellään yhteiset vähimmäisnormit, joita kaikki jäsenvaltiot noudattavat ja joissa otetaan huomioon seuraavat tavoitteet: kuluttajansuoja, toimitusvarmuus, ympäristönsuojelu ja yhtäläinen kilpailun taso kaikissa jäsenvaltioissa. On tärkeää, että julkisen palvelun vaatimuksia voidaan tulkita kansalliselta pohjalta ottaen huomioon kansallinen tilanne ja noudattaen yhteisön oikeutta.~~

↓ 2009/72/EY johdanto-osan 50 kappale

~~Julkisen palvelun, myös yleispalvelun, vaatimuksia ja niistä seuraavia yhteisiä vähimmäisnormeja olisi edelleen tiukennettava sen varmistamiseksi, että kaikki ja varsinkin heikossa asemassa olevat kuluttajat voivat hyötyä kilpailusta ja oikeudenmukaisista hinnoista. Julkisen palvelun vaatimukset olisi määriteltävä kansallisella tasolla kansallisten olosuhteiden mukaisesti; jäsenvaltioiden olisi kuitenkin tällöin noudatettava yhteisön oikeutta. Unionin kansalaisten ja jäsenvaltioiden harkinnan mukaan myös pienten yritysten olisi voitava nauttia julkisen palvelun velvoitteista, erityisesti toimitusvarmuuden ja kohtuullisten hintojen suhteen. Keskeinen tekijä kuluttajille tehtävissä toimituksissa on mahdollisuus saada puolueettomia ja avoimia kulutustietoja. Kuluttajilla olisi sen vuoksi oltava mahdollisuus saada käyttöönsä itseään koskevat kulutustiedot ja kulutukseen liittyvät hinnat sekä palvelumaksut, jotta he voivat pyytää kilpailijoita tekemään tarjouksia kyseisten tietojen pohjalta. Kuluttajilla olisi myös oltava oikeus saada asianmukaisesti tietoja energiankulutuksestaan. Ennakkomaksujen olisi heijastettava todennäköistä sähkönkulutusta, ja eri maksujärjestelmien olisi oltava syrjimättömiä. Kuluttajille riittävän usein annettavat tiedot energiakustannuksista kannustavat energian säästämiseen, koska kuluttajat voivat saada niistä suoraa palautetta energiatehokkuuden parantamiseen tehtyjen investointien ja kulutustottumusten muutosten vaikutuksista. Energian loppukäytön tehokkuudesta ja energiapalveluista 5 päivänä huhtikuuta 2006 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston~~

~~direktiivin 2006/32/EY⁴⁰ täysimääräisen täytäntöönpanon kautta voidaan tältä osin auttaa kuluttajia alentamaan energiakustannuksiaan.~~

↓ 2009/72/EY johdanto-osan 64 ja 65 kappale

~~Tämän direktiivin täytäntöönpanemiseksi tarvittavista toimenpiteistä olisi päätettävä menettelystä komissiolle siirrettyä täytäntöönpanovaltaa käytettäessä 28 päivänä kesäkuuta 1999 tehdyn neuvoston päätöksen 1999/468/EY mukaisesti.~~

~~Komissiolle olisi erityisesti siirrettävä toimivalta antaa suuntaviivat, jotka ovat tarpeen tämän direktiivin tavoitteen saavuttamiseksi vaadittavan yhdenmukaistamisen vähimmäistason määrittelemiseksi. Koska nämä toimenpiteet ovat laajakantoisia ja niiden tarkoituksena on muuttaa tämän direktiivin muita kuin keskeisiä osia täydentämällä sitä uusilla muilla kuin keskeisillä osilla, ne on hyväksyttävä päätöksen 1999/468/EY⁴¹ 5 a artiklassa säädettyä valvonnan käsittävää sääntelymenettelyä noudattaen.~~

↓ 2009/72/EY johdanto-osan 66 kappale

~~Paremmasta lainsäädännöstä tehdyn toimielinten välisen sopimuksen⁴² 34 kohdan mukaisesti jäsenvaltioita kannustetaan laatimaan itseään varten ja yhteisön edun vuoksi omia taulukoitaan, joista ilmenee mahdollisuuksien mukaan tämän direktiivin ja sen kansallisen lainsäädännön osaksi saattamisen edellyttämien toimenpiteiden välinen vastaavuus, ja julkistamaan ne.~~

↓ 2009/72/EY johdanto-osan 25 kappale

~~Energian toimitusvarmuus on olennainen osa yleistä turvallisuutta ja siten luontaisesti sidoksissa sähkön sisämarkkinoiden tehokkaaseen toimintaan ja jäsenvaltioiden eristyneiden sähkömarkkinoiden yhdentymiseen. Unionin kansalaiset voivat saada sähköä ainoastaan verkon kautta. Toimivat sähkömarkkinat ja erityisesti verkot ja muu sähköntoimituksiin liittyvä omaisuus ovat olennaisen tärkeitä unionin yleisen turvallisuuden, sen talouden kilpailukyvyn ja sen kansalaisten hyvinvoinnin kannalta. Tämän vuoksi kolmansiasta maista olevilla henkilöillä saisi olla määräysvaltaa siirtoverkossa tai siirtoverkonhaltijassa vain, jos he noudattavat yhteisön sisällä sovellettavia vaatimuksia tehokkaasta eriyttämisestä. Yhteisö katsoo, että sähkön siirtoverkkotoimiala on sille erityisen tärkeä, minkä vuoksi tarvitaan uusia varotoimenpiteitä energian toimitusvarmuuden turvaamiseksi yhteisössä, jotta voidaan välttää yhteisön yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen ja unionin kansalaisten hyvinvointiin kohdistuvat mahdolliset uhat, sanotun kuitenkin rajoittamatta yhteisön kansainvälisten~~

⁴⁰ EUVL L 114, 27.4.2006, s. 64.

⁴¹ EYVL L 184, 17.7.1999, s. 23.

⁴² EUVL C 321, 31.12.2003, s. 1.

~~velvoitteiden noudattamista. Energian toimitusvarmuus yhteisössä edellyttää erityisesti sitä, että verkon toiminnan riippumattomuus, yhteisön ja yksittäisten jäsenvaltioiden riippuvuus kolmansista maista tulevista energiatoimituksista sekä energia-alan koti- ja ulkomaankaupan kohtelu ja investoinnit tietyssä kolmannessa maassa arvioidaan. Toimitusvarmuutta olisi näin ollen arvioitava tapauskohtaisesti tosiasiallisten olosuhteiden perusteella ja ottaen huomioon oikeudet ja velvoitteet, jotka johtuvat kansainvälisestä oikeudesta, erityisesti yhteisön ja asianomaisen kolmannen maan välisistä kansainvälisistä sopimuksista. Komissiota kannustetaan tarvittaessa esittämään suosituksia energian toimitusvarmuutta yhteisössä koskevien sopimusten neuvottelemiseksi kolmansien maiden kanssa tai sisällyttämään tarvittavat seikat kyseisten kolmansien maiden kanssa käytäviin muihin neuvotteluihin.~~

↓ 2009/72/EY johdanto-osan 35 kappale

~~Syrjimättömät ja kustannusvastaavuuden takaavat tasapainottamismekanismit ovat tarpeen kaikkien markkinatoimijoiden, myös uusien yrittäjien, tehokkaan markkinoille pääsyn varmistamiseksi. Tämä olisi saavutettava perustamalla tasapainottamisvaatimusten täyttämiseksi avoimet markkinaperusteiset mekanismit sähkön toimitusta ja ostoa varten niin pian kuin sähkömarkkinat ovat tulleet riittävän likvideiksi. Niin kauan kuin markkinat eivät ole likvidit, kansallisten sääntelyviranomaisten olisi toimittava aktiivisesti sen varmistamiseksi, että tasapainottavat tariffit ovat syrjimättömiä ja vastaavat kustannuksia. Samalla olisi tarjottava asianmukaisia kannustimia sähkön syötön ja oton tasapainottamiseksi ja järjestelmän tukemiseksi. Siirtoverkonhaltijoiden olisi edistettävä loppukäyttäjien ja loppukäyttäjien ryhmittymien osallistumista varavoimaa ja tasehallintaa koskeville markkinoille.~~

↓ 2009/72/EY johdanto-osan 39 ja 40 kappale

~~Sähkön sisämarkkinat kärsivät likviditeetin ja avoimuuden puutteesta, joka haittaa voimavarojen tehokasta jakamista, riskeiltä suojautumista ja uusien toimijoiden markkinoille tuloa. Kilpailua ja toimitusvarmuutta on tehostettava helpottamalla uusien voimalaitosten pääsyä sähköverkkoon kaikissa jäsenvaltioissa, erityisesti kannustamalla uusia markkinoilletulijoita. Luottamusta markkinoihin, niiden likviditeettiä ja markkinatoimijoiden lukumäärää on kasvatettava, mistä syystä sähköntoimituksia harjoittavien yritysten viranomaisvalvontaa on lisättävä. Tällaiset vaatimukset eivät saisi rajoittaa voimassa olevan rahoitusmarkkinoita koskevan yhteisön oikeuden soveltamista ja niiden tulisi olla yhteensopivia tämän kanssa. Energia-alan sääntelyviranomaisten ja rahoitusmarkkinoiden sääntelyviranomaisten olisi toimittava yhteistyössä, jotta molemmilla olisi yleiskuva kyseessä olevista markkinoista.~~

~~Ennen kuin komissio antaa suuntaviivat, joissa määritellään tarkemmin tietojensäilyttämistä koskevat vaatimukset, energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston perustamisesta 13 päivänä heinäkuuta 2009 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 713/2009⁴³) perustetun energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston,~~

⁴³ EUVL L 211, 14.8.2009, s. 1.

~~jäljempänä ”virasto”, ja komission päätöksellä 2009/77/EY⁴⁴) perustetun Euroopan arvopaperimarkkinavalvojen komitean (CESR) olisi yhteistyössä tutkittava suuntaviivojen sisältöä ja annettava siihen liittyviä neuvoja komissiolle. Viraston ja CESR:n olisi lisäksi yhteistyössä tutkittava ja annettava neuvoja siitä, olisiko sähköntoimitussopimuksilla ja sähköjohdannaisilla toteutettuihin liiketoimiin sovellettava kauppaa edeltäviä tai kaupan jälkeisiä avoimuusvaatimuksia, ja jos olisi, mikä olisi tällaisten vaatimusten sisältö.~~

↓ 2009/72/EY johdanto-osan 44 kappale

~~Toimitusvarmuuden turvaamiseksi olisi seurattava kysynnän ja tarjonnan tasapainoa yksittäisissä jäsenvaltioissa, ja tämän perusteella olisi laadittava kertomus yhteisössä vallitsevasta tilanteesta ottaen huomioon eri alueiden välinen yhteenliittämiskapasiteetti. Seuranta olisi harjoitettava ajoissa, jotta toimitusvarmuuden vaarantuessa voidaan toteuttaa asianmukaiset toimenpiteet. Tarpeellisen verkkoinfrastruktuurin rakentamisen ja ylläpidon, yhteenliittämiskapasiteetti mukaan luettuna, tulisi edistää sähköntoimitusten vakautta. Tarvittavan verkkoinfrastruktuurin, yhteenliittämiskapasiteetti ja hajautettu sähköntuotanto mukaan luettuina, ylläpito ja rakentaminen ovat tärkeitä tekijöitä vakaiden sähköntoimitusten varmistamisessa.~~

↓ 2009/72/EY johdanto-osan 58 kappale

~~Sähkön sisämarkkinoiden luomiseksi jäsenvaltioiden olisi edistettävä kansallisten markkinoidensa yhdentymistä ja verkonhaltijoiden välistä yhteistyötä yhteisön ja alueellisella tasolla ja otettava tähän mukaan myös eristyksissä toimivat sähköalan saarekkeita muodostavat verkot, joita edelleen on yhteisön alueella.~~

↓ 2009/72/EY 1 artikla
(mukautettu)
⇒ uusi

OVAT HYVÄKSYNEET TÄMÄN DIREKTIIVIN:

I LUKU

~~KOHDE, SOVELTAMISALA JA MÄÄRITELMÄT~~

1 artikla

Kohde ja soveltamisala

Tässä direktiivissä vahvistetaan yhteiset säännöt sähkön tuotannolle, siirrolle, jakelulle, ⇒ varastoinnille ⇐ ja toimitukselle sekä kuluttajansuojaa koskevat säännöt, jotta voidaan

⁴⁴ ~~EUVL L 25, 29.1.2009, s.18.~~

~~tehostaa ja ⇒ luoda aidosti yhdenmukaiset ⇒ yhdenmukaisia ⇒, kilpailuun perustuvat, kuluttajakeskeiset ja joustavat ⇒ yhteisön kilpailulle avoimia sähkömarkkinoita~~
~~☒ sähkömarkkinat unionissa ☒. ⇒ Tämän direktiivin tavoitteena on yhdenmukaisen markkinoiden etuja hyödyntäen turvata kuluttajille kohtuulliset energian hinnat, korkeatasoinen toimitusvarmuus ja sujuva siirtyminen vähähiiliseen energiajärjestelmään ⇒. Siinä annetaan ⇒ keskeiset ⇒ säännöt, jotka koskevat ☒ Euroopan ☒ sähköalan järjestämistä ja toimintaa ⇒ ja erityisesti kuluttajien vaikutusmahdollisuuksia ja kuluttajansuojaa ⇒, avointa markkinoille pääsyä ⇒ yhdenmukaisille markkinoille, kolmansien osapuolten pääsyä siirto- ja jakeluinfrastruktuuriin, toimintojen eriyttämistä ja riippumattomia kansallisia energia-alan sääntelyviranomaisia. ⇒ tarjouskilpailuihin sovellettavia perusteita ja menettelyjä, lupien myöntämistä ja verkkojen käyttöä. Siinä määritellään myös yleispalvelun velvoitteet ja sähkökuluttajien oikeudet ja selvennetään kilpailuvaatimuksia.~~

2 artikla Määritelmät

Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

1. 'asiakkaalla' sähkön tukkuasiakasta tai loppukäyttäjää;

2. 'tukkuasiakkaalla' luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka ostaa sähköä jälleenmyyntiä varten sen verkon sisällä tai ulkopuolella, johon hän/~~se~~ kuuluu;

3. 'loppukäyttäjällä' asiakasta, joka ostaa sähköä omaan käyttöönsä;

4. 'kotitalousasiakkaalla' asiakasta, joka ostaa sähköä oman kotitaloutensa käyttöön muuta kuin kaupallista tai elinkeinotoimintaa varten;

5. 'muulla kuin kotitalousasiakkaalla' luonnollisia henkilöitä tai oikeushenkilöitä, jotka ostavat sähköä muuhun kuin oman kotitaloutensa käyttöön, mukaan lukien tuottajat ⇒ teollisuusasiakkaat, pienet ja keskisuuret yritykset, liiketoiminnan harjoittajat ⇒ ja tukkuasiakkaat;

~~12. "vaatimukset täyttävällä asiakkaalla" asiakasta, joka voi 33 artiklan mukaisesti vapaasti ostaa sähköä valitsemaltaan toimittajalta;~~

↴ uusi

6. 'aktiivisella asiakkaalla' asiakasta tai yhdessä toimivien asiakkaiden ryhmää, joka kuluttaa, varastoi tai myy tiloissaan tuotettua sähköä, myös yhteenliittymien välityksellä, tai osallistuu kysyntäjoustoa tai energiatehokkuutta koskeviin järjestelyihin, jos tällainen toiminta ei ole sen ensisijaista kaupallista tai ammatillista toimintaa;

7. 'paikallisella energiayhteisöllä' yhdistystä, osuuskuntaa, yhteistyökumppanuutta, voittoa tavoittelematonta yhteisöä tai muuta oikeushenkilöä, jossa tosiasiallista määräämisvaltaa käyttävät paikalliset osakkeenomistajat tai jäsenet, joka on yleisesti voiton tavoittelun sijasta arvopohjainen ja joka harjoittaa hajautettua tuotantoa ja jakeluverkonhaltijan, toimittajan tai yhteenliittymän toimintaa paikallisella tasolla, myös yli valtioiden rajojen;

↓ 2009/72/EY

~~198.~~ 'toimituksella' ja 'toimittamisella' sähkön myyntiä asiakkaille, mukaan lukien jälleenmyynti;

~~329.~~ 'sähkötoimitussopimuksella' sähkön toimittamisesta tehtyä sopimusta, lukuun ottamatta sähköjohdannaisia;

~~3310.~~ 'sähköjohdannaisella' ~~rahoitusvälineiden markkinoista 21 päivänä huhtikuuta 2004 annetun~~ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/39/EY⁴⁵ liitteessä I olevan C osan 5, 6 tai 7 kohdassa määriteltyä rahoitusvälinettä, jonka kohde-etuus on sähkö;

↓ uusi

11. 'dynaamisella sähkön hintasopimuksella' toimittajan ja loppukäyttäjän välistä sähkötoimitussopimusta, joka seuraa spot-markkinoiden, vuorokausimarkkinat mukaan lukien, hintoja aikaväleillä, jotka vastaavat vähintään markkinoiden selvitysaikavälejä;

12. 'sopimuksen irtisanomismaksulla' sakkoa tai muuta maksua, jonka sähköntoimittajat tai yhteenliittymät voivat veloittaa asiakkailta sähköntoimitus- tai palvelusopimuksen peruuttamisesta;

13. 'vaihtomaksulla' sakkoa tai muuta maksua, jonka toimittajat tai verkonhaltijat voivat veloittaa suoraan tai välillisesti asiakkailta toimittajan vaihtamisesta, sopimuksen irtisanomismaksut mukaan lukien;

14. 'yhteenliittymällä' markkinaosapuolta, joka yhdistää usean asiakkaan kuormia tai tuotettua sähköä myytäväksi, ostettavaksi tai huutokaupattavaksi millä tahansa järjestäytyneillä energiamarkkinoilla;

15. 'riippumattomalla yhteenliittymällä' yhteenliittymää, joka ei ole sidoksissa toimittajaan tai muuhun markkinaosapuoleen;

16. 'kysyntäjoustolla' loppukäyttäjien sähkönkulutuksen muutosta verrattuna näiden tavanomaisiin tai nykyisiin kulutustapoihin vastauksena markkinoiden signaaleihin, myös aikasidonnaisiin sähkön hintoihin tai kannustaviin maksuihin, tai vastauksena loppukäyttäjän joko yksin tai yhteenliittymän kautta tekemän sellaisen tarjouksen hyväksymiseen, joka koskee kysynnän vähentämisen tai lisäämisen myymistä tiettyyn hintaan järjestäytyneillä sähkömarkkinoilla, siten kuin ne määritellään komission täytäntöönpanoasetuksessa (EU) N:o 1348/2014⁴⁶;

17. 'tavanomaisella mittarilla' analogista mittaria tai sähköistä mittaria, jolla ei voi sekä lähettää että vastaanottaa tietoa;

⁴⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2004/39/EU, annettu 21 päivänä huhtikuuta 2004, rahoitusvälineiden markkinoista (EUVL L 145, 30.4.2004, s. 1).

⁴⁶ Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 1348/2014, annettu 17 päivänä joulukuuta 2014, tietojen ilmoittamisesta energian tukkumarkkinoiden eheydestä ja tarkasteltavuudesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1227/2011 8 artiklan 2 ja 6 kohdan täytäntöönpanemiseksi (EUVL L 363, 18.12.2014, s. 121).

18. 'älykkäällä mittausjärjestelmällä' sähköistä järjestelmää, jolla voidaan mitata energian kulutusta ja tarjota enemmän tietoa kuin tavanomaisella mittarilla sekä lähettää ja vastaanottaa sähköistä viestintää käyttäen dataa tiedonsaanti-, seuranta- ja valvontatarkoituksiin;

19. 'yhteentoimivuudella' älykkään mittauksen yhteydessä kahden tai useamman energia- tai viestintäverkon, -järjestelmän, -laitteen, -sovelluksen tai -komponentin kykyä yhdistää, vaihtaa ja käyttää tietoa vaadittavien toimintojen suorittamiseksi;

20. 'lähes reaaliaikaisella' älykkään mittauksen yhteydessä aikaa, yleensä sekuntitasolle asti, joka kuluu datan kirjaamisesta sen automaattiseen käsittelyyn ja lähettämiseen käyttö- tai tietotarkoituksiin;

21. 'parhaalla käytettävissä olevalla tekniikalla', kun on kyse tietosuojasta ja -turvasta älykkäässä mittausympäristössä, toimintojen ja toimintamenetelmien kehittämisen tehokkainta ja edistyneintä astetta, jolla osoitetaan, että tietyt tekniikat, jotka on suunniteltu ehkäisemään tai rajoittamaan yksityisyydensuojaan, henkilötietojen suojaan ja tietoturvaan kohdistuvia riskejä, periaatteessa soveltuvat käytännön pohjaksi unionin tietosuojakehyksen vaatimusten noudattamiselle;

↓ 2009/72/EY
⇒ uusi

~~522.~~ 'jakelulla' sähkön siirtämistä suur-, keski- ja pienjännitteisissä jakeluverkoissa asiakkaille, mutta ei sähkön toimitusta;

~~623.~~ 'jakeluverkonhaltijalla' luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka on vastuussa jakeluverkon käytöstä, ylläpidosta ja tarvittaessa kehittämisestä tietyllä alueella, sen mahdollisista yhteyksistä muihin verkkoihin sekä sen varmistamisesta, että verkko pystyy täyttämään kohtuulliset sähkön jakeluvaatimukset pitkällä aikavälillä;

~~2024. "energiatehokkuutta edistävällä kysynnänhallinnalla" ⇒ 'energiatehokkuudella' suoritteen, palvelun, tavarun tai energian tuotoksen ja energiapanoksen välistä suhdetta ⇐ yleistä tai yhdenmukaista lähestymistapaa, jonka tavoitteena on vaikuttaa sähkönkulutuksen määrään ja ajankohtaan primaarienergian kulutuksen ja huippukuormitusten vähentämiseksi suosimalla tuotantokapasiteetin lisäämiseen tähtäävien investointien sijasta sellaisia investointeja, jotka tehdään energiatehokkuutta edistäviin toimenpiteisiin tai muihin toimenpiteisiin, kuten keskeytettävissä oleviin toimitussopimuksiin, jos tällaiset investoinnit ovat tehokkain ja taloudellisin vaihtoehto ottaen huomioon vähentyneen energiankulutuksen myönteiset ympäristövaikutukset sekä siihen liittyvät toimitusvarmuutta ja jakelukustannuksia koskevat näkökohdat;~~

~~2025. '⇒ 'uusiutuvista lähteistä peräisin olevalla energialla' ⇐ "uusiutuvilla energialähteillä" uusiutuvia, muita kuin ⇒ uusiutuvista, muista kuin fossiilisista lähteistä peräisin olevaa energiaa ⇐ fossiilisia energialähteitä ⇒ , erityisesti ⇐ (tuuli, aurinko ⇒ tuulienergiaa, aurinkoenergiaa (aurinkolämpö ja aurinkosähkö) ⇐ , maalämpö, ⇒ geotermistä energiaa, ympäristön lämpöä, vesivoimaa ja vuorovesi- ja valtamerienergiaa, ⇐, aalto ⇒ aaltoenergiaa ja uusiutuvia polttoaineita: biopolttoaineet, bionesteet, biokaasu, kiinteät biopolttoaineet ja uusiutuvaa alkuperää oleva poltettava jäte ⇐, vuorovesienergia, vesivoima, biomassa, kaatopaikoilla ja jätevedenpuhdistamoissa syntyvä kaasu ja biokaasu);~~

~~3126.~~ 'hajautetulla tuotannolla' jakeluverkkoon kytkettyjä voimaloita;

27. 'latauspisteellä' rajapintaa, jolla voidaan ladata yksi sähkökäyttöinen ajoneuvo kerrallaan tai vaihtaa yhden sähkökäyttöisen ajoneuvon akku kerrallaan;

~~328.~~ 'siirrolla' sähkön siirtämistä yhteenliitetyssä siirtojännite- ja suurjänniteverkossa toimitettavaksi loppukäyttäjille tai jakelijoille, mutta ei toimitusta;

~~429.~~ 'siirtoverkonhaltijalla' luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka on vastuussa siirtoverkon käytöstä, ylläpidosta ja tarvittaessa kehittämisestä tietyllä alueella, sen mahdollisista yhteyksistä muihin verkkoihin sekä sen varmistamisesta, että verkko pystyy täyttämään kohtuulliset sähkön siirtovaatimukset pitkällä aikavälillä;

~~430.~~ 'verkon käyttäjällä' luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka toimittaa sähköä siirto- tai jakeluverkkoon tai jolle sitä toimitetaan siirto- tai jakeluverkosta;

~~431.~~ 'tuotannolla' sähkön tuottamista;

~~432.~~ 'tuottajalla' sähköä tuottavaa luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä;

~~433.~~ 'rajayhdysjohtolla' ⇒ siirtojohtoa, joka ylittää tarjousalueiden, jäsenvaltioiden tai, EU:n lainkäyttöalueen rajalle asti, jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden välisen rajan tai kulkee sen poikki ⇐ sähköverkojen toisiinsa liittämiseen käytettäviä välineitä;

~~444.~~ 'yhteenliitetyllä verkolla' yhdellä tai useammalla rajayhdysjohtolla toisiinsa liitettyjä siirto- ja jakeluverkkoja;

~~455.~~ 'erillisellä linjalla' joko sähkölinjaa, joka liittää erillisen tuotantoyksikön erilliseen asiakkaaseen, tai sähkölinjaa, joka liittää sähköntuottajan ja sähkön toimittajan niiden omiin tiloihin, tytäryrityksiin ja vaatimukset täyttäviin asiakkaisiin suoraan sähkön toimitusta varten;

~~25. "pitkän aikavälin suunnittelulla" tuotanto-, siirto- ja jakelukapasiteetin investointitarpeen suunnittelua pitkällä aikavälillä sähkön kysynnän tyydyttämiseksi verkossa ja toimitusten varmistamiseksi asiakkaille;~~

~~2636.~~ 'pienellä erillisellä verkolla' mitä tahansa verkkoa, jossa kulutus oli alle 3 000 gigawattituntia vuonna 1996 ja jossa alle 5 prosenttia vuosikulutuksesta on peräisin yhteenliittämistä toisiin verkkoihin;

~~27. "erittäin pienellä erillisellä verkolla" mitä tahansa verkkoa, jossa kulutus oli vuonna 1996 alle 500 gigawattituntia ja jota ei ole liitetty muihin verkkoihin;~~

~~16. "taloudellisella arvojärjestyksellä" sähköntoimituslähteiden asettamista järjestykseen taloudellisin perustein;~~

~~4737.~~ 'lisäpalvelulla' siirto- tai jakeluverkon toimintaan tarvittavaa palvelua⇒, joihin luetaan myös tasehallintapalvelut ja taajuuteen vaikuttamattomat lisäpalvelut, mutta ei ylikuormituksen hallintaa ⇐;

38. 'taajuuteen vaikuttamattomalla lisäpalvelulla' palvelua, jota siirto- tai jakeluverkonhaltija käyttää pysyvän tilan jännitteen säätöön, nopeisiin vikavirran syöttöihin, inertiaan ja pimeäkäynnistysominaisuuteen;

39. 'alueellisella käyttökeskuksella' [uudelleenlaaditun asetuksen 714/2009, sellaisena kuin sitä ehdotetaan asiakirjalla COM(2016)861/2] 32 artiklassa määriteltyä alueellista käyttökeskusta;

~~2040.~~ 'integroituneella sähköalan yrityksellä' vertikaalisesti tai horisontaalisesti integroitunutta yritystä;

~~2141.~~ 'vertikaalisesti integroituneella yrityksellä' sähköalan yritystä tai sähköalan yritysten ryhmää, jossa samalla henkilöllä tai samoilla henkilöillä on oikeus käyttää, joko suoraan tai välillisesti, määräysvaltaa ja jossa yritys tai yritysten ryhmä harjoittaa ainakin joko sähkönsiirtoa tai jakelua ja ainakin joko sähkönsiirtoa tai toimittamista;

~~2242.~~ 'omistussuhteessa olevalla yrityksellä' European parlamentin ja neuvoston direktiivin 2013/34/EU⁴⁷ 2 artiklan 12 kohdassa perustamissopimuksen 44 artiklan 2 kohdan g alakohdan (13) perusteella konsolidoiduista tilinpäätöksistä (14), 13 päivänä kesäkuuta 1983 annetun seitsemännen neuvoston direktiivin 83/349/ETY 41 artiklassa ja/tai kyseisen direktiivin 33 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja sidosyrityksiä, jatai samoille osakkeenomistajille kuuluvia yrityksiä;

~~2343.~~ 'horisontaalisesti integroituneella yrityksellä' yritystä, joka harjoittaa ainakin joko sähkönsiirtoa myyntiin, sähkönsiirtoa, jakelua tai toimittamista sekä lisäksi jotain muuta sähkönsiirtoon liittymätöntä toimintaa;

~~3444.~~ 'määräysvallalla' oikeuksia, sopimuksia tai muita keinoja, jotka joko erikseen tai yhdessä ja ottaen huomioon asiaan liittyvät tosiasialliset ja oikeudelliset olosuhteet antavat mahdollisuuden käyttää ratkaisevaa vaikutusvaltaa yrityksessä, erityisesti:

- a) antamalla omistusoikeuden tai käyttöoikeuden yrityksen kaikkiin tai joihinkin varoihin;
- b) oikeuksin tai sopimuksin, joiden perusteella saadaan ratkaiseva vaikutusvalta yrityksen toimielinten kokoonpanossa, äänestyksissä tai päätöksissä;

~~3545.~~ 'sähköalan yrityksellä' luonnollista tai oikeushenkilöä, joka harjoittaa ainakin yhtä seuraavista toiminnoista: sähkönsiirtoa, siirto, jakelu, toimitus tai osto ja joka on vastuussa näihin toimintoihin liittyvistä kaupallisista, teknisistä tai ylläpitotehtävistä, lukuun ottamatta loppukäyttäjiä;

~~24. "tarjouskilpailumenettelyllä" menettelyä, jossa suunnitellut lisävaatimukset ja varakapasiteetti katetaan toimituksilla uudesta tai olemassa olevasta tuotantokapasiteetista;~~

⁴⁷

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2013/34/EU, annettu 26 päivänä kesäkuuta 2013, tietentyyppisten yritysten vuositilinpäätöksistä, konsernitilinpäätöksistä ja niihin liittyvistä kertomuksista, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/43/EY muuttamisesta ja neuvoston direktiivien 78/660/ETY ja 83/349/ETY kumoamisesta (EUVL L 182, 29.6.2013, s. 19).

2846. 'varmuudella' sähkön toimitus- ja hankintavarmuutta sekä teknistä turvallisuutta;

↓ uusi

47. 'energian varastoinnilla' sähköjärjestelmässä tuotetun sähkön tietyn määrän siirtämistä käyttöhetkeen joko loppuenergiana tai muunnettuna toiseksi energiantantajaksi.

↓ 2009/72/EY

II LUKU

YLEISET SÄÄNNÖT ALAN JÄRJESTÄMISEKSI

↓ uusi

3 artikla

Kilpailuun perustuvat, kuluttajakeskeiset, joustavat ja syrjimättömät sähkömarkkinat

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että niiden kansallinen lainsäädäntö ei aiheuttomasti haittaa sähkön siirtoa yli rajojen, kuluttajien osallistumista, myös kysyntäpuolen jouston kautta, investointeja joustavaan energiantuotantoon, energian varastointia taikka sähköisen liikkuksen tai uusien rajayhdysjohtojen käyttöönottoa ja että sähkön hinnat vastaavat tosiasiallista kysyntää ja toimituksia.
2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että sähköntuottajien ja sähköntoimittajien markkinoille pääsulle ja markkinoilta poistumiselle ei ole aiheettomia esteitä.

↓ 2009/72/EY 33 artikla
⇒ uusi

~~4~~ 33 artikla

⇒ Vapaus valita sähköntoimittaja ⇐ ~~Markkinoiden avaaminen ja vastavuoroisuus~~

- ~~1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että vaatimukset täyttäviä asiakkaita ovat:~~
⇒ kaikilla asiakkailla on vapaus ostaa sähköä valitsemaltaan toimittajalta. ⇐
~~a) 1 päivään heinäkuuta 2004 asti direktiivin 96/92/EY 19 artiklan 1–3 kohdassa tarkoitetut vaatimukset täyttävät asiakkaat; jäsenvaltioiden on julkaistava vuosittain 31 päivään tammikuuta mennessä vaatimukset täyttävien asiakkaiden määrittelyperusteet;~~
~~b) 1 päivästä heinäkuuta 2004 alkaen kaikki muut kuin kotitalousasiakkaat;~~
~~c) 1 päivästä heinäkuuta 2007 alkaen kaikki asiakkaat.~~
- ~~2. Epätasapainon välttämiseksi sähkömarkkinoiden avaamisen yhteydessä:~~

~~a) sähkötoimitussopimuksia, jotka tehdään toisen jäsenvaltion verkkoon kuuluvan vaatimukset täyttävän asiakkaan kanssa, ei voida kieltää, jos tämän asiakkaan katsotaan olevan vaatimukset täyttävä asiakas molemmissa näissä verkoissa; sekä~~

~~b) siinä tapauksessa, että a alakohdassa tarkoitetuista liiketoimista kieltäydytään, koska asiakas katsotaan vaatimukset täyttäväksi asiakkaaksi vain toisessa näistä kahdesta verkosta, komissio voi sen jäsenvaltion pyynnöstä, johon vaatimukset täyttävä asiakas on sijoittunut, ja ottaen huomioon markkinatilanteen ja yleisen edun velvoittaa liiketoimesta kieltäytyneen osapuolen suorittamaan pyydetyn toimituksen.~~

↴ uusi

5 artikla

Markkinaperusteiset toimitushinnat

1. Sähkötoimittajilla on oltava vapaus määrittää hinta, jolla ne toimittavat sähköä asiakkaille. Jäsenvaltioiden on toteutettava aiheelliset toimet sähkötoimittajien välisen tosiasiallisen kilpailun varmistamiseksi.
2. Jäsenvaltioiden on varmistettava energiaköyhien tai heikossa asemassa olevien asiakkaiden kohdennettu suojelu muilla keinoin kuin puuttumalla julkisin toimin sähkötoimitusten hinnoitteluun.
3. Poiketen siitä, mitä 1 ja 2 kohdassa säädetään, jäsenvaltiot, jotka soveltavat energiaköyhille tai heikossa asemassa oleville kotitalousasiakkaille toimitettavan sähkön hinnoitteluun julkisia toimia [Julkaisutoimisto: lisätään tämän direktiivin voimaantulopäivä], saavat jatkaa tällaisten julkisten toimien soveltamista [Julkaisutoimisto: lisätään päivämäärä viiden vuoden kuluttua tämän direktiivin voimaantulosta]. Tällaisten julkisten toimien on oltava yleisen taloudellisen edun mukaisia, selkeästi määriteltyjä, avoimia, syrjimättömiä sekä todennettavissa olevia, ja niillä on turvattava unionin sähköalan yrityksille tasavertaiset mahdollisuudet saada asiakkaita. Toimet eivät saa ylittää sitä, mikä on tarpeen niiden tavoitteena olevan yleisen taloudellisen edun saavuttamiseksi, ja niiden on oltava ajallisesti rajoitettuja sekä toimien edunsaajien osalta oikeasuhteisia.
4. Jäsenvaltiot saavat [Julkaisutoimisto: lisätään päivämäärä viiden vuoden kuluttua tämän direktiivin voimaantulopäivästä] jälkeenkin soveltaa julkisia toimia heikossa asemassa oleville kotitalousasiakkaille toimitettavan sähkön hinnoitteluun, jos se on välttämätöntä äärimmäisessä hätätilanteessa. Tällaisten toimien on oltava 3 kohdassa säädettyjen edellytysten mukaisia.

Jäsenvaltioiden on ilmoitettava ensimmäisen alakohdan mukaisesti toteutetut toimenpiteet komissiolle yhden kuukauden kuluessa niiden hyväksymisestä, ja ne saavat soveltaa toimenpiteitä välittömästi. Ilmoitukseen on liitettävä selvitys siitä, miksi tilannetta ei ole voitu käsitellä muilla keinoilla ja miten edunsaajat ja toimenpiteen kesto on määritetty. Ilmoitusta pidetään täydellisenä, jos komissio ei pyydä lisätietoja kahden kuukauden kuluessa sen vastaanottamisesta tai muun pyydetyn lisätiedon vastaanottamisesta.

Komissio voi päättää pyytää kansallisia viranomaisia muuttamaan toimenpiteitä tai peruuttamaan ne kahden kuukauden kuluessa täydellisen ilmoituksen vastaanottamisesta, jos se katsoo, että ensimmäisessä alakohdassa säädetyt

vaatimukset eivät täyty. Päätöksentekoaikaa voidaan jatkaa komission ja asianomaisen jäsenvaltion suostumuksella.

Tämän kohdan nojalla sovellettavien julkisten toimien katsotaan olevan voimassa niin pitkään kuin komissio ei ole tehnyt päätöstä, jolla se kehottaa kansallisia viranomaisia muuttamaan toimenpidettä tai peruuttamaan sen.

↓ 2009/72/EY (mukautettu)
⇒ uusi

6 ~~32~~ artikla

Kolmannen osapuolen pääsy verkkoon

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kolmansien osapuolten siirto- ja jakeluverkkoihin pääsyä varten luodaan julkaistuihin tariffeihin perustuva järjestelmä, jota voidaan soveltaa kaikkiin ~~vaatimukset täyttäviin~~ asiakkaisiin ja jota sovelletaan puolueettomasti ja syrjimättömästi verkon käyttäjien välillä. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että nämä tariffit tai niiden laskentamenetelmät hyväksytään 59 ~~37~~ artiklan mukaisesti ennen niiden voimaantuloa ja että tariffit ja, jos ainoastaan menetelmät hyväksytään, menetelmät julkaistaan ennen niiden voimaantuloa.
2. Siirto- tai jakeluverkonhaltija voi evätä verkkoon pääsyn, jos verkon kapasiteetti ei ole riittävä. Epäämiselle on esitettävä asianmukaiset perustelut, jotka pohjautuvat puolueettomiin ja teknisesti ja taloudellisesti perusteltuihin kriteereihin, ottaen erityisesti huomioon 3-9 artiklan säännökset. ⇒ Jäsenvaltioiden tai jos jäsenvaltiossa on niin säädetty, sääntelyviranomaisten ⇐ ~~Sääntelyviranomaisten, kun jäsenvaltiossa on niin säädetty, tai jäsenvaltioiden~~ on varmistettava, että näitä kriteerejä sovelletaan johdonmukaisesti ja että verkon käyttäjä, jolta pääsy on evätty, voi turvautua riitojenratkaisumenettelyyn. Sääntelyviranomaisten on myös varmistettava, että verkkoon pääsyn epäämisen yhteydessä siirto- tai jakeluverkonhaltija antaa tarvittaessa merkityksellisiä tietoja toimenpiteistä, joita verkon vahvistaminen edellyttäisi. ⇒ Nämä tiedot on annettava aina, kun latauspisteen käyttöoikeus on evätty. ⇐ Tietoja pyytävältä osapuolelta voidaan periä kohtuullinen maksu, jossa on otettu huomioon tietojen antamisesta aiheutuvat kustannukset.

734 ~~34~~ artikla

Erilliset linjat

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet, jotta:
 - a) kaikilla jäsenvaltion alueelle sijoittautuneilla sähköntuottajilla ja sähköntoimittajilla on mahdollisuus toimittaa sähköä erillisen linjan välityksellä omille laitoksilleen, tytäryrityksilleen ja ~~vaatimukset täyttävälle~~ asiakkailleen; ja
 - b) kaikilla ~~vaatimukset täyttävillä~~ asiakkailla on jäsenvaltion alueella mahdollisuus saada sähköntoimituksia tuottajalta ja sähköntoimittajilta erillisen linjan välityksellä.

2. Jäsenvaltioiden on laadittava arviointiperusteet, joita käytetään myönnettäessä lupia erillisten linjojen rakentamiseen niiden alueella. Näiden arviointiperusteiden on oltava puolueettomat ja syrjimättömät.
3. Mahdollisuudet toimittaa sähköä erillisen linjan välityksellä ~~tämän artiklan~~ 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla eivät vaikuta mahdollisuuteen tehdä sähköä koskevia sopimuksia ~~6 32~~ artiklan mukaisesti.
4. Jäsenvaltiot voivat määrätä, että luvan saaminen erillisen linjan rakentamiseksi edellyttää joko verkkoon pääsyn epäämistä, kun se on asianmukaista ~~6 32~~ artiklan perusteella, tai riitojen ratkaisumenettelyn aloittamista ~~60 37~~ artiklan mukaisesti.
5. Jäsenvaltiot voivat evätä erillisen linjan rakentamisluvan, jos luvan myöntäminen ~~☒~~ häiritsee ~~☒~~ ~~39~~ ~~☒~~ artiklan mukaisten julkisen palvelun velvoitteiden soveltamista ~~☒~~ ~~olisi vastoin 3 artiklan säännöksiä~~. Epäämiselle on esitettävä asianmukaiset perustelut.

87 artikla

Lupamenettely uuden kapasiteetin osalta

1. Uuden sähköntuotantokapasiteetin rakentamiseksi jäsenvaltioiden on luotava lupamenettely, jota on sovellettava puolueettomien, avoimien ja syrjimättömien perusteiden mukaisesti.
2. Jäsenvaltioiden on määriteltävä perusteet, joita sovelletaan tuotantokapasiteetin rakentamista koskevien lupien myöntämiseen niiden alueella. Jäsenvaltioiden on asianmukaisia perusteita määrittäessään otettava huomioon seuraavat tekijät:
 - a) sähköverkon, laitteistojen ja niihin liittyvien laitteiden turvallisuus ja varmuus,
 - b) kansanterveyden ja turvallisuuden suojeleminen,
 - c) ympäristönsuojelu,
 - d) maankäyttö ja laitosten sijaintipaikan valinta,
 - e) julkisten maa-alueiden käyttö,
 - f) energiatehokkuus,
 - g) primaaristen energialähteiden laatu,
 - h) hakijan erityisominaisuudet, kuten tekniset, taloudelliset tai rahoitukselliset valmiudet,
 - i) ~~9 3~~ artiklan mukaisesti hyväksytyjen toimenpiteiden noudattaminen,
 - j) tuotantokapasiteetin panos, jolla edistetään uusiutuvien energialähteiden vähintään 20 prosentin osuutta energian kokonaisloppukulutuksesta koskevan ~~yhteisön~~ ~~☒~~ unionin ~~☒~~ tavoitteen saavuttamista vuoteen 2020 mennessä, jota tarkoitetaan ~~uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä 23 päivänä huhtikuuta 2009 annetun~~ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/28/EY⁴⁸ 3 artiklan 1 kohdassa, ja

⁴⁸ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/28/EU, annettu 23 päivänä huhtikuuta 2009, uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energia käytön edistämisestä (EUVL L 140, 5.6.2009, s. 16).

- k) ~~tuotantokapasiteetin~~ panos päästöjen vähentämisessä.
3. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että hajautettua ja/tai pienimuotoista tuotantoa varten on erityisiä lupamenettelyjä, joissa otetaan huomioon kyseisen tuotannon rajoitettu koko ja mahdollinen vaikutus.
- Jäsenvaltiot voivat vahvistaa suuntaviivoja erityistä lupamenettelyä varten. Kansallisten sääntelyviranomaisten tai muiden toimivaltaisten kansallisten viranomaisten, mukaan luettuina suunnitteluviranomaiset, on tarkistettava kyseiset suuntaviivat, ja ne voivat suositella niihin muutoksia.
- Kun jäsenvaltiot ovat ottaneet käyttöön erityistä maankäyttöä koskevia lupamenettelyjä, joita sovelletaan merkittäviin uusiin infrastruktuurihankkeisiin tuotantokapasiteetin alalla, jäsenvaltioiden on tarvittaessa sisällytettävä uuden tuotantokapasiteetin rakentaminen kyseisten menettelyjen soveltamisalaan ja pantava ne täytäntöön syrjimättömällä tavalla ja asianmukaisessa määräajassa.
4. Lupamenettelyt ja perusteet on julkistettava. Hakijoille on ilmoitettava luvan epäämisen syyt. Syiden on oltava puolueettomia, syrjimättömiä, hyvin perusteltuja ja asianmukaisesti toteennäytettyjä. Hakijalla on oltava mahdollisuus hakea muutosta päätökseen.

↓ uusi

9 artikla

Julkisen palvelun velvoitteet

↓ 2009/72/EY 3 artiklan 1 kohta

1. Jäsenvaltioiden on oman institutionaalisen järjestelmänsä mukaisesti ja toissijaisuusperiaate asianmukaisesti huomioon ottaen varmistettava, että sähköalan yritykset toimivat tämän direktiivin periaatteiden mukaisesti siten, että sähköalalla saadaan aikaan kilpailulle avoimet, varmat ja ympäristön kannalta kestävät markkinat, sanotun kuitenkin rajoittamatta 2 kohdan soveltamista, eivätkä jäsenvaltiot saa harjoittaa syrjintää näiden yritysten välillä niiden oikeuksien tai velvollisuuksien suhteen.

↓ 2009/72/EY (mukautettu) 3 artiklan 2 kohta
⇒ uusi

2. Ottaen täysin huomioon perustamisopimuksen asiaa koskevat määräykset ja erityisesti sen ~~86~~ ~~106~~ artiklan jäsenvaltiot voivat yleisen taloudellisen edun nimissä asettaa sähköalalla toimiville yrityksille julkisen palvelun velvoitteita, jotka voivat koskea turvallisuutta, mukaan lukien toimitusvarmuus, toimitusten säännöllisyyttä, laatua ja hintaa sekä ympäristönsuojelua, mukaan lukien energiatehokkuus, uusiutuvista lähteistä tuotettu energia ja ilmaston suojeleminen. Näiden velvoitteiden on oltava selkeästi määriteltyjä, avoimia, syrjimättömiä ja todennettavia, ja niillä on turvattava se, että yhteisön unionin sähköalan

yritykset ovat tasapuolisesti jäsenvaltioiden sähkönkuluttajien käytettävissä. ~~Tässä kohdassa tarkoitettun toimitusvarmuuden turvaamiseksi ja energiatehokkuutta edistävän kysynnänhallinnan osalta sekä ympäristötavoitteiden ja uusiutuvista lähteistä tuotettavaa energiaa koskevien tavoitteiden saavuttamiseksi jäsenvaltiot voivat toteuttaa pitkän aikavälin suunnittelua ottaen huomioon, että kolmannet osapuolet saattavat pyrkiä verkkoon.~~ ⇒ Sähkön toimittamisen hinnoittelua koskevien julkisen palvelun velvoitteiden on oltava 5 artiklassa säädettyjen vaatimusten mukaisia. ⇐

↓ 2009/72/EY (mukautettu) 3 artiklan 6 kohta

3. ~~6~~ Jos jäsenvaltio myöntää 2 ~~ja 3~~ kohdassa esitettyjen velvoitteiden täyttämistä ☒ tai 27 artiklassa säädetyn yleispalvelun tarjoamisesta ☒ rahallisen korvauksen, muunlaisia korvauksia ja yksinoikeuksia, tämä on toteutettava syrjimättömällä ja avoimella tavalla.

↓ 2009/72/EY 3 artiklan 15 kohta

4. ~~15.~~ Jäsenvaltioiden on tämän direktiivin täytäntöönpanon yhteydessä ilmoitettava komissiolle kaikki yleispalvelun sekä julkisen palvelun velvoitteiden täyttämiseksi hyväksytyt toimenpiteet, mukaan lukien kuluttajansuojelu ja ympäristönsuojelu, ja niiden mahdolliset vaikutukset kansalliseen ja kansainväliseen kilpailuun riippumatta siitä, edellyttävätkö tällaiset toimenpiteet poikkeamista tämän direktiivin säännöksistä. Niiden on sen jälkeen ilmoitettava komissiolle kahden vuoden välein kaikista tällaisista toimenpiteistä koskevista muutoksista riippumatta siitä, edellyttävätkö ne poikkeamista tämän direktiivin säännöksistä.

↓ 2009/72/EY (mukautettu) 3 artiklan 14 kohta

5. Jäsenvaltiot voivat päättää olla soveltamatta ~~6, 7 ja 8~~ ~~7, 8, 22 ja/tai 34~~ artiklan säännöksiä sikäli kuin niiden soveltaminen oikeudellisesti tai tosiasiallisesti estäisi sähköalan yrityksiä täyttämästä niille yleisen taloudellisen edun nimissä asetettuja velvoitteita ja sikäli kuin sillä ei vaikuteta kaupan kehitykseen tavalla, joka olisi ristiriidassa ☒ unionin ☒ yhteisön etujen kanssa. ~~Yhteisön~~ ☒ Unionin ☒ etuihin kuuluu muun muassa kilpailu ~~vaatimukset täyttävistä~~ asiakkaista tämän direktiivin ja perustamissopimuksen ~~86~~ ☒ 106 ☒ artiklan mukaisesti.

~~III LUKU~~

~~TUOTANTO~~

~~8 artikla~~

~~Uutta kapasiteettia koskeva tarjouskilpailu~~

- ~~1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että toimitusvarmuuden turvaamiseksi on mahdollisuus tarjota uutta kapasiteettia tai energiatehokkuutta edistäviä kysynnänhallintatoimia tarjouskilpailumenettelyn tai vastaavan avoimen ja syrjimättömän menettelyn avulla julkaistujen perusteiden pohjalta. Näitä menettelyjä voidaan kuitenkin käynnistää vain siinä tapauksessa, että lupamenettelyn perusteella rakennettava kapasiteetti tai toteutettavat energiatehokkuutta edistävät kysynnänhallintatoimet eivät ole riittävät toimitusvarmuuden turvaamiseksi.~~
- ~~2. Jäsenvaltiot voivat varmistaa, että niillä on ympäristönsuojelun ja uusimman teknologian edistämiseksi mahdollisuus järjestää uutta kapasiteettia koskeva tarjouskilpailu julkaistujen perusteiden pohjalta. Tarjouskilpailu voi liittyä uuteen kapasiteettiin tai energiatehokkuutta edistäviin kysynnänhallintatoimiin. Tarjouskilpailumenettely voidaan kuitenkin käynnistää vain siinä tapauksessa, että lupamenettelyn perusteella rakennettava tuotantokapasiteetti tai toteutettavat toimenpiteet eivät ole riittävät näiden tavoitteiden saavuttamiseksi.~~
- ~~3. Tuotantotavoista ja energiatehokkuutta edistävästä kysynnänhallintatoimista pidettävän tarjouskilpailun yksityiskohdat on julkaistava Euroopan unionin virallisessa lehdessä vähintään kuusi kuukautta ennen tarjousten jättämisen asetettua määräaikaa.~~

~~Tarjouskilpailuerittelyiden on oltava kaikkien jäsenvaltion alueelle sijoittuneiden, asiasta kiinnostuneiden yritysten saatavilla siten, että niillä on riittävästi aikaa tarjouksen tekemiseen.~~

~~Avoimuuden ja syrjimättömyyden varmistamiseksi tarjouserittelyihin on sisällyttävä yksityiskohtainen kuvaus sopimuserittelyistä ja menettelystä, jota kaikkien tarjouksen tekijöiden on noudatettava, sekä täydellinen luettelo tarjouksen tekijöiden valintaa ja sopimuksen tekemistä sääntelevistä perusteista, mukaan lukien tarjouskilpailuun sisältyvät kannustimet, kuten tuet. Nämä erittelyt voivat liittyä myös 7 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuihin alueisiin.~~
- ~~4. Kun pyydetään tarjouksia tarvittavasta sähköntuotantokapasiteetista, huomioon on otettava myös olemassa olevien sähköntuotantoyksiköiden sähköntoimitustarjoukset, joihin sisältyivät pitkän aikavälin toimitustakuut, edellyttäen, että lisävaatimukset voidaan tällä tavoin täyttää.~~
- ~~5. Jäsenvaltioiden on nimettävä viranomainen tai julkainen tai yksityinen elin, joka on riippumaton sähkön tuotantoon, siirtoon, jakeluun ja toimitukseen liittyvistä~~

~~toiminnoista ja joka voi olla 35 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu sääntelyviranomainen, vastaamaan tämän artiklan 1–4 kohdassa tarkoitettua tarjouskilpailumenettelyn järjestämisestä, seurannasta ja valvonnasta. Jos siirtoverkonhaltija on omistussuhteiltaan täysin riippumaton muista siirtoverkkoon liittymättömistä toiminnoista, se voidaan nimetä elimeksi, joka vastaa tarjouskilpailumenettelyn järjestämisestä, seurannasta ja valvonnasta. Tämän viranomaisen tai elimen on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet tarjouksiin sisältyvien tietojen luottamuksellisuuden varmistamiseksi.~~

↓ uusi

III LUKU

KULUTTAJIEN VAIKUTUSMAHDOLLISUUDET JA KULUTTAJANSUOJA

↓ 2009/72/EY (mukautettu)

10 artikla~~2~~

☒ Perustavanlaatuiset sopimusoikeudet ☒

1. ~~4.~~ Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kaikilla asiakkailla on oikeus valita sähköntoimittajansa kiinnostuneiden joukosta riippumatta siitä, missä jäsenvaltiossa tällä on toimilupa, jos toimittaja noudattaa sovellettavia kauppaa ja ~~tasapainottamista~~ koskevia sääntöjä. Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että hallinnolliset menettelyt eivät syrji sähköä toimittavia yrityksiä, joilla jo on toimilupa toisessa jäsenvaltiossa.

~~5. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että~~

- a) ~~asiakkaan halutessa sopimusehtojen mukaisesti vaihtaa toimittajaa kyseinen verkonhaltija tai kyseiset verkonhaltijat saattavat muutoksen voimaan kolmen viikon kuluessa, ja~~
- b) ~~asiakkaalla on oikeus saada kaikki merkitykselliset kulutustiedot.~~

~~Jäsenvaltioiden on varmistettava, että a- ja b-alakohdassa tarkoitetut oikeudet turvataan kustannusten, työmäärän ja ajan osalta syrjimättömästi kaikille asiakkaille.~~

↓ 2009/72/EY liitteessä I oleva 1 kohta (mukautettu)
⇒ uusi

- ~~2. 1.~~ Rajoittamatta kuluttajansuojaa koskevien ☒ unionin ☒ yhteisön sääntöjen ja erityisesti kuluttajansuojasta etäsopimuksissa 20. toukokuuta 1997 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 97/7/EY ⇒ Euroopan parlamentin ja neuvoston

direktiivin 2011/83⁴⁹ ja ~~kuluttajasopimusten kohtuuttomista ehdoista 5 päivänä huhtikuuta 1993 annetun~~ neuvoston direktiivin 93/13/ETY⁽⁵⁰⁾ soveltamista, ~~⇒ jäsenvaltioiden on varmistettava ⇒ 3 artiklassa tarkoitetuilla toimenpiteillä on määrä varmistaa, että:~~

- a) asiakkailla on oikeus tehdä sähkön palveluntarjoajansa kanssa sopimus, jossa eritellään seuraavat tiedot:
- palveluntarjoajan nimi ja osoite
 - tarjotut palvelut, tarjottujen palvelujen laatu sekä perusliittymän toimitusaika
 - tarjotut ylläpitopalvelutyypit
 - menetelmät, joiden avulla voi saada ajantasaisia tietoja kaikista sovellettavista tariffeista ja ylläpitomaksuista
 - sopimuksen kesto sekä palvelujen ja sopimuksen uusimiseen ja päättämiseen sovellettavat ehdot, ~~mahdollinen irtisanomisoikeus sekä se, voidaanko sopimus irtisanoa maksutta~~
 - mahdolliset korvausmenettelyt ja ne hyvitysmenettelyt, joita sovelletaan, jos palvelun laatu ei ole sovittu tasoinen, mukaan lukien virheellinen tai viivästynyt laskutus
 - menetelmä, jonka avulla aloitetaan 26 artiklan ~~f kohdan~~ mukainen riitojenratkaisumenettely
 - tiedot kuluttajien oikeuksista, mukaan lukien valitusten käsittely ja kaikki tässä alakohdassa tarkoitettut tiedot, jotka esitetään selvästi laskuissa tai sähköalan yritysten verkkosivuilla.
- Ehtojen on oltava oikeudenmukaiset, ja niiden on oltava etukäteen tiedossa. Kyseiset tiedot olisi joka tapauksessa annettava ennen sopimuksen tekemistä tai vahvistamista. Jos sopimuksia tehdään kolmannen osapuolen välityksellä, tiedot tässä kohdassa säädetyistä asioista on silloinkin annettava ennen sopimuksen tekemistä;
- b) asiakkaille annetaan ajoissa tieto kaikista sopimusehtojen muuttamista koskevista aikomuksista ja heille tiedotetaan heidän oikeudestaan ~~sanoutua irti sopimuksesta~~ ⇒ purkaa sopimus ⇐saadessaan tietää ehtojen muuttuvan. ~~Palveluntarjoajien~~ ⇒ Toimittajien ⇐ on ilmoitettava ~~maksujen korotukset~~ ⇒ toimitushintojen muutokset sekä muutoksen syyt, edellytykset ja laajuus ⇐avaimella ja helposti ymmärrettävällä tavalla ~~tilaajilleen~~ ⇒ asiakkailleen ⇐suoraan asianmukaisena ajankohtana, kuitenkin viimeistään yhden tavanomaisen laskutuskauden kuluessa ~~siitä, kun korotukset~~ ⇒ ennen sitä, kun muutokset ⇐tulevat voimaan. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että asiakkaat voivat vapaasti sanoutua irti sopimuksista, jos ne eivät hyväksy uusia sopimusehtoja ⇒ tai toimitushinnan muutoksia ⇐, joista ⇒ sähköntoimittaja ⇐ ~~sähkön palveluntarjoaja~~ on niille ilmoittanut;
- c) asiakkaat saavat selkeät tiedot liittymiin sekä sähköpalvelujen käyttöön sovellettavista hinnoista ja tariffeista sekä niitä koskevien sopimusten vakioehdoista;

⁴⁹ EUVL L 304, 22.11.2011, s. 64–88.

⁵⁰ EYVL L 95, 21.4.1993, s. 29–34.

- d) asiakkaat voivat valita useista eri maksumenetelmistä, jotka eivät saa olla kohtuuttoman syrjiviä eri asiakkaiden välillä. ~~Ennakkomaksujärjestelmien on oltava oikeudenmukaisia ja riittävästi heijastettava todennäköistä kulutusta.~~ ⇒ Maksuissa maksumenetelmien vuoksi olevien mahdollisten erojen on vastattava toimittajalle aiheutuneita kustannuksia ⇐ ~~Ehtojen ja edellytysten mahdollisten erojen on heijastettava erilaisista maksumenetelmistä toimittajalle johtuvia kuluja.~~
- e) ~~Ennakkomaksujärjestelmien on~~ ⇒ asiakkaita ei aseteta kohtuuttoman epäedulliseen asemaan verrattuna ennakkomaksujärjestelmien keskimääräiseen markkinahintaan; ⇐
- f) ⇒ asiakkaille tarjotaan oikeudenmukaiset ja avoimet yleiset ehdot ja edellytykset ⇐ ~~Yleisten ehtojen ja edellytysten on oltava oikeudenmukaisia ja avoimia. Ne~~ ⇒ Yleiset ehdot ja edellytykset ⇐ on esitettävä selvällä ja ymmärrettävällä tavalla, eikä niihin saa sisältyä sopimuksen ulkopuolisia esteitä kuluttajien oikeuksien toteutumiseksi, kuten kohtuuttoman laajaa sopimusaineistoa. Asiakkaita on suojeltava epäoikeudenmukaisilta tai harhaanjohtavilta myyntimenetelmiltä;
- ~~e) asiakkaita ei veloiteta toimittajan vaihtamisesta;~~
- g) ~~f) asiakkaiden käytettävissä on avoimia, yksinkertaisia ja kohtuuhintaisia menettelyjä heidän valitustensa käsittelyä varten. Kaikilla kuluttajilla on erityisesti oltava oikeus sähköalan palveluntarjoajaltaan saamansa palvelun ja valitusten käsittelyn korkeaan tasoon. Kyseisten tuomioistuinten ulkopuolisten riitojenratkaisumenettelyjen avulla on mahdollista ratkaista riidat oikeudenmukaisesti ja nopeasti, mieluiten kolmen kuukauden kuluessa, ja tarvittaessa voidaan soveltaa korvaus- ja/tai hyvitysjärjestelmää. Riitojenratkaisumenettelyissä olisi noudatettava mahdollisuuksien mukaan tuomioistuinten ulkopuolisiin kuluttajariitoja ratkaiseviin elimiin sovellettavista periaatteista 30 päivänä maaliskuuta 1998 annetun komission suosituksen 98/257/EY periaatteita. (3);~~ ⇒ asiakkaille on oltava oikeus sähköalan palveluntarjoajaltaan saamansa palvelun ja valitusten käsittelyn korkeaan tasoon. Sähköalan palveluntarjoajien on käsiteltävä valitukset yksinkertaisesti, oikeudenmukaisesti ja ripeästi; ⇐
- h) asiakkaille, jotka kuuluvat 27 artiklan 3(3) perusteella annettujen jäsenvaltioiden säädösten nojalla yleispalvelun piiriin, ilmoitetaan heidän yleispalvelua koskevista oikeuksistaan;
- ~~asiakkaille on käytettävissään omat kulutustietonsa ja he voivat, nimenomaisesti sopimuksesta ja kuluitta, antaa mille tahansa rekisteröidylle sähköntoimittajalle oikeuden saada mittaritietonsa. Tiedonhallinnasta vastaava osapuoli on velvollinen antamaan nämä tiedot kyseiselle yritykselle. Jäsenvaltioiden on määriteltävä tietojen muoto sekä menettely, jonka mukaisesti toimittajat ja kuluttajat voivat saada tietoja. Kuluttajalta ei saa periä lisämaksua tästä palvelusta;~~
- ~~i) asiakkaille tiedotetaan asianmukaisesti todellisesta sähkönkulutuksesta ja kustannuksista riittävän usein, jotta he voivat säännellä omaa sähkönkulutustaan. Nämä tiedot on annettava sopivin väliajoin ottaen huomioon asiakkaan mittauslaitteiston ominaisuudet ja kyseessä oleva sähkötuote. Tällaisten toimenpiteiden kustannustehokkuus on otettava asianmukaisesti huomioon. Kuluttajalta ei saa periä lisämaksua tästä palvelusta;~~
- i) ⇒ asiakkaille annetaan riittävät tiedot siitä, mitä vaihtoehtoja on sähköntoimituksen keskeyttämiselle, riittävän ajoissa ennen suunniteltua keskeyttämistä. Vaihtoehtoisissa voi olla kyse eri lähteistä, joista voi saada tukea sähköntoimituksen keskeyttämisen

välttämiseksi, vaihtoehtoisista maksusuunnitelmista, velkaneuvonnasta tai keskeyttämisen lykkäämisestä, ja niistä ei saisi aiheutua asiakkaille ylimääräisiä kustannuksia;↵

- j) ~~(1)~~asiakkaan on saatava tasoitusloppulasku sähköntoimittajan vaihduttua viimeistään kuuden viikon kuluttua toimittajan vaihtumisesta.

↓ uusi

11 artikla

Oikeus dynaamiseen hintasopimukseen

3. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että jokaisella loppukäyttäjällä on pyynnöstä oikeus dynaamiseen sähkön hintasopimukseen toimittajan kanssa.
4. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että loppukäyttäjät saavat toimittajilta kaikki tarvittavat tiedot tällaisen sähkön dynaamisen hintasopimuksen eduista ja riskeistä.
5. Jäsenvaltioiden on kansallisten sääntelyviranomaistensa välityksellä seurattava vuosittain vähintään kymmenen vuoden ajan siitä, kun tällaiset sopimukset tulevat saataville, niiden pääasiallisia kehityssuuntia, mukaan lukien tarjoukset markkinoilla, niiden vaikutuksia kuluttajien laskuihin ja erityisesti hintojen epävakauden tasoa sekä kuluttajien reagoitiherkkyttä taloudelliseen riskiin, ja raportoitava näistä.

12 artikla

Oikeus vaihtaa toimittajaa ja säännöt vaihtamiseen liittyvistä maksuista

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että asiakkaalla, joka haluaa sopimusehtoja noudattaen vaihtaa toimittajaa, on oikeus vaihtoon kolmen viikon kuluessa.
2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että asiakkailta ei peritä vaihtamisesta maksua.
3. Poiketen siitä, mitä 2 kohdassa säädetään, jäsenvaltiot voivat sallia sen, että toimittajat perivät sopimuksen irtisanomisesta maksun sellaisilta asiakkailta, jotka omasta aloitteestaan sanovat irti määräaikaisen sopimuksen ennen määräajan päättymistä. Tällaisia maksuja saa periä ainoastaan, jos tällaisista sopimuksista voidaan osoittaa olevan selkeää hyötyä asiakkaalle. Maksut eivät myöskään saa ylittää asiakkaan sopimuksen irtisanomisesta toimittajalle aiheutuvaa suoraa taloudellista tappiota, mukaan lukien kustannukset mahdollisista yhdistetyistä investoinneista tai asiakkaalle osana sopimusta jo toimitetuista palveluista.
4. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että oikeus vaihtaa toimittajaa turvataan kustannusten, aiheutuvan vaivannäön tai tarvittavan ajan osalta syrjimättömästi kaikille asiakkaille.

13 artikla
Sopimus yhteenliittymän kanssa

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että jos loppukäyttäjä haluaa tehdä yhteenliittymän kanssa sopimuksen, siihen ei vaadita loppukäyttäjän sähköntoimittajan suostumusta.
2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että loppukäyttäjällä, joka haluaa sopimusehtoja noudattaen sanoa irti yhteenliittymän kanssa tehdyn sopimuksen, on oikeus siihen kolmen viikon kuluessa.
3. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että loppukäyttäjiltä, jotka sanovat irti yhteenliittymän kanssa tehdyn määräaikaisen sopimuksen ennen määräajan päättymistä, ei peritä irtisanomisesta maksuja, jotka ylittävät yhteenliittymälle suoraan aiheutuneet taloudelliset tappiot, mukaan lukien kustannukset mahdollisista yhdistetyistä investoinneista tai asiakkaalle osana sopimusta jo toimitetuista palveluista.
4. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että loppukäyttäjillä on oikeus saada kaikki asiaankuuluvat kysyntäjoustopa koskevat tiedot tai tiedot toimitetusta ja myydyistä sähköistä vähintään kerran vuodessa.
5. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että 1, 2, 3 ja 4 kohdassa tarkoitettut oikeudet turvataan turvataan kustannusten, aiheutuvan vaivannäön tai tarvittavan ajan osalta syrjimättömästi kaikille asiakkaille.

14 artikla
Vertailuvälineet

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että asiakkailla on maksutta käytettävissään vähintään yksi liitteessä I esitetyt sertifiointikriteerit täyttävä väline, jolla voi vertailla toimittajien tarjouksia. Vertailuvälineen voi tarjota mikä tahansa taho, myös yksityinen yritys taikka viranomaisen tai julkinen elin. Asiakkaille on tiedotettava tällaisen välineen saatavuudesta.
2. Jäsenvaltioiden on nimitettävä riippumaton toimivaltainen viranomaisen, joka vastaa vertailuvälineiden sertifiointista ja siitä, että sertifioidut vertailuvälineet täyttävät jatkuvasti liitteessä I esitetyt kriteerit.
3. Jäsenvaltiot voivat vaatia, että 1 kohdassa tarkoitettuihin vertailuvälineisiin sisältyy vertailutietoja toimittajien tarjoamien palvelujen luonteesta.
4. Mille tahansa toimittajien tarjouksia vertailevalle välineelle on saatava hakea tämän artiklan mukaista sertifiointia vapaaehtoiselta ja syrjimättömältä pohjalta.

15 artikla
Aktiiviset asiakkaat

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että:
 - a) loppukäyttäjät ovat oikeutettuja tuottamaan, varastoimaan, käyttämään ja myymään itse tuotettua energiaa kaikilla järjestäytyneillä markkinoilla joko yksittäin tai yhteenliittymän välityksellä ilman kohtuuttoman hankalia menettelyjä ja kustannuksia vastaamattomia maksuja;

- b) loppukäyttäjiin sovelletaan kustannusvastaavia, läpinäkyviä ja syrjimättömiä verkkomaksuja, joissa eritellään verkkoon syötetty energia ja verkosta kulutettu energia 59 artiklan 8 kohdan mukaisesti.
- 2. Aktiivisen asiakkaan toimintaan tarvittavien energialaitteistojen asennuksesta ja toiminnasta, mittaus ja ylläpito mukaan lukien, voi huolehtia kolmas osapuoli.

16 artikla

Paikalliset energiayhteisöt

- 1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että:
 - a) paikallisilla energiayhteisöillä on oikeus omistaa, perustaa tai vuokrata yhteisön verkkoja ja hallita niitä itsenäisesti;
 - b) paikallisilla energiayhteisöillä on syrjimätön pääsy kaikille järjestäytyneille markkinoille joko suoraan taikka yhteenliittymien tai toimittajien välityksellä;
 - c) paikallisia energiayhteisöjä ei syrjitä niiden loppukäyttäjinä, tuottajina, jakeluverkonhaltijoina tai yhteenliittyminä harjoittaman toiminnan, oikeuksien ja velvollisuuksien suhteen;
 - d) paikallisiin energiayhteisöihin sovelletaan oikeudenmukaisia, oikeasuhteisia ja avoimia menettelyjä ja kustannuksia vastaavia maksuja.
- 2. Jäsenvaltioiden on tarjottava mahdollistava sääntelykehys, jolla varmistetaan seuraavat:
 - a) osallistuminen paikalliseen energiayhteisöön on vapaaehtoista;
 - b) paikallisen energiayhteisön osakkeenomistajat tai jäsenet eivät menetä oikeuksiaan kotitalousasiakkaina tai aktiivisina asiakkaina;
 - c) osakkeenomistajilla tai jäsenillä on oikeus lähteä paikallisesta energiayhteisöstä; tällaisissa tapauksissa sovelletaan 12 artiklaa;
 - d) paikallisten energiayhteisöjen tuotantokapasiteettiin sovelletaan 8 artiklan 3 kohtaa, jos tällaista kapasiteettia voi pitää hajautettuna tai pienimuotoisena tuotantona;
 - e) jakeluverkonhaltijan toimintaa harjoittaviin paikallisiin energiayhteisöihin sovelletaan IV luvun säännöksiä;
 - f) paikallinen energiayhteisö voi tarvittaessa tehdä sopimuksen paikallisen energiayhteisön verkon käytöstä sen jakeluverkon haltijan kanssa, johon paikallisen energiayhteisön verkko on yhdistetty,
 - g) paikallisen energiayhteisön käyttämään jakeluverkkoon yhdistettyihin verkon käyttäjiin, jotka eivät ole paikallisen energiayhteisön osakkeenomistajia tai jäseniä, on tarvittaessa sovellettava oikeudenmukaisia ja kustannusperusteisia verkkomaksuja. Jos tällaiset verkon käyttäjät ja paikalliset energiayhteisöt eivät pääse sopimukseen verkkomaksuista, kumpikin osapuoli voi pyytää sääntelyviranomaista määrittämään verkkomaksujen tason asiaa koskevalla päätöksellä;
 - h) paikallisiin energiayhteisöihin sovelletaan tarvittaessa asianmukaisia verkkomaksuja yhteisön verkon ja energiayhteisön ulkopuolisen jakeluverkon välisissä liitännäiskohdissa. Tällaisissa verkkomaksuissa on eriteltävä jakeluverkkoon syötetty

energia ja energiayhteisön ulkopuolisesta jakeluverkosta kulutettu energia 59 artiklan 8 kohdan mukaisesti.

17 artikla
Kysyntäjousto

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansalliset sääntelyviranomaiset kannustavat loppukäyttäjiä, kysyntäjoustoja yhteenliittymien välityksellä tarjoavat loppukäyttäjät mukaan luettuina, osallistumaan tuottajien rinnalla ja syrjimättömältä pohjalta kaikkien järjestäytyneiden markkinoiden toimintaan.
2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että siirtoverkonhaltijat ja jakeluverkonhaltijat lisäpalveluja hankkiessaan kohtelevat kysyntäjoustop tarjoajia, myös riippumattomia yhteenliittymiä, syrjimättömästi ja niiden teknisten valmiuksien mukaisesti.
3. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että niiden sääntelykehys kannustaa yhteenliittymiä osallistumaan vähittäismarkkinoille ja että siihen sisältyvät vähintään seuraavat:
 - a) kunkin yhteenliittymän oikeus tulla markkinoille ilman muiden markkinaosapuolten suostumusta;
 - b) läpinäkyvät säännöt, joissa täsmennetään selkeästi kaikkien markkinaosapuolten tehtävät ja vastuualueet;
 - c) sellaiset läpinäkyvät säännöt ja menettelyt tietojen vaihtamiselle markkinaosapuolten kesken, joilla turvataan tietojen helppo saatavuus tasavertaisin ja syrjimättömin perustein sekä kaupallisten tietojen suojaaminen kaikilta osin;
 - d) yhteenliittymiä ei saa vaatia maksamaan korvauksia sähkön toimittajille tai tuottajille;
 - e) markkinaosapuolten välinen riitojenratkaisumenettely.
4. Sen varmistamiseksi, että yhteenliittymistä aiheutuvat tasehallinnan kustannukset ja hyödyt jakautuvat tasaisesti markkinaosapuolille, jäsenvaltiot voivat poikkeuksellisesti sallia korvausmaksut yhteenliittymien ja tasevastaavien välillä. Tällaisia maksuja saa soveltaa ainoastaan tilanteissa, joissa yhden markkinaosapuolen toimista aiheutuu toiselle markkinaosapuolelle epätasapainoa, joka johtaa rahallisiin kustannuksiin.

Näille poikkeuksellisille maksuille on saatava kansallisten sääntelyviranomaisten hyväksyntä, ja viraston on valvottava niitä.
5. Jäsenvaltioiden on varmistettava kysyntäjoustop saatavuus ja edistettävä siihen osallistumista, myös riippumattomien yhteenliittymien välityksellä kaikilla järjestäytyneillä markkinoilla. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansalliset sääntelyviranomaiset tai, jos niiden kansallinen oikeusjärjestelmä sitä edellyttää, siirtoverkonhaltijat ja jakeluverkonhaltijat määrittelevät tiiviissä yhteistyössä kysyntäpalvelujen tarjoajien ja loppukäyttäjien kanssa kyseisten markkinoiden teknisten vaatimusten ja kysyntäjoustop valmiuksien perusteella tekniset yksityiskohdat kysyntäjoustop osallistumiseksi näillä markkinoilla. Tällaisiin eritelmiin on sisällyttävä yhteenliittymien osallistuminen.

18 artikla
Laskutus ja laskutustiedot

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että laskut täyttävät liitteessä II esitetyt laskutusta ja laskutustietoja koskevat vähimmäisvaatimukset. Laskuissa olevien tietojen on oltava oikein, selkeitä ja ytimekkäitä, ja ne on esitettävä tavalla, joka edistää kuluttajien vertailumahdollisuuksia.
2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että loppukäyttäjät saavat kaikki laskunsa ja laskutustietonsa sähkön kulutuksesta maksutta ja että laskut ovat selkeitä, täsmällisiä ja helppoja ymmärtää.
3. Laskutus on toteutettava tosiasiallisen kulutuksen perusteella vähintään kerran vuodessa. Laskutustiedot on annettava vähintään joka kolmas kuukausi, joko pyynnöstä tai jos loppukäyttäjä on valinnut sähköisen laskutuksen, tai muussa tapauksessa kahdesti vuodessa.

Tämä velvoite voidaan täyttää järjestelmällä, jossa loppukäyttäjät lukevat säännöllisesti mittarinsa itse ja ilmoittavat mittarilukemansa sähköntoimittajalle. Laskutus saa perustua arvioituun kulutukseen tai kiinteään määrään ainoastaan silloin, kun loppukäyttäjä ei ole saanut mittarilukemaa tietyltä laskutuskaudelta.
4. Jos loppukäyttäjällä on mittari, joka on verkonhaltijan etäluettavissa, tosiasialliseen kulutukseen perustuvat täsmälliset laskutustiedot on annettava vähintään kerran kuukaudessa.
5. Jäsenvaltioiden on edellytettävä, että jos tiedot sähkön laskutuksesta ja historiallisesta kulutuksesta ovat saatavilla, ne on loppukäyttäjän pyynnöstä annettava toimittajalle tai palveluntarjoajalle, jonka käyttäjä on nimennyt liitteessä II olevan 3 kohdan mukaisesti.
6. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että loppukäyttäjille tarjotaan mahdollisuus saada laskutustiedot ja laskut sähköisinä sekä että he saavat pyynnöstä selkeän ja ymmärrettävän selvityksen siitä, miten heidän laskunsa muodostuvat, erityisesti jos laskut eivät perustu tosiasialliseen kulutukseen.
7. Jäsenvaltiot voivat säätää, että loppukäyttäjän pyynnöstä ei näissä laskuissa olevia tietoja katsota maksupyyntöksi. Tällaisissa tapauksissa jäsenvaltioiden on varmistettava, että toimittajat tarjoavat joustavia maksujärjestelyjä.
8. Jäsenvaltioiden on edellytettävä, että tiedot ja arviot sähkön kustannuksista annetaan pyynnöstä loppukäyttäjille hyvissä ajoin ja helposti ymmärrettävässä muodossa.

↓ 2009/72/EY (mukautettu) 3 artiklan 10 kohta
--

~~10. Jäsenvaltioiden on tarvittaessa toteutettava toimenpiteet sellaisten tavoitteiden saavuttamiseksi, jotka liittyvät sosiaaliseen ja taloudelliseen yhteenkuuluvuuteen sekä ympäristönsuojeluun, joihin on sisällyttävä energiatehokkuutta edistäviä kysynnanhallintatoimia ja ilmastomuutoksen torjuntakeinoja, sekä toimitusvarmuuteen. Toimenpiteisiin voi sisältyä erityisesti riittävien taloudellisten kannustimien tarjoaminen, jossa käytetään tarvittaessa kaikkia olemassa olevia kansallisia ja yhteisön keinoja, tarvittavan verkkoinfrastruktuurin, myös yhteenliittämiskapasiteetin, ylläpitoa ja rakentamista varten.~~

↓ 2009/72/EY (mukautettu)
⇒ uusi

319 artikla

⊠ Älykäs mittaaminen ⊠

1. ~~41~~Energiatehokkuuden edistämiseksi ⇒ ja asiakkaiden vaikutusmahdollisuuksien lisäämiseksi ⇐ jäsenvaltioiden tai, kun jäsenvaltiossa on niin säädetty, sääntelyviranomaisen on vahvasti suositeltava, että sähköalan yritykset ⇒ ja yhteenliittymät ⇐optimoivat sähkön käytön, ~~esimerkiksi~~ muun muassa tarjoamalla energianhallintapalveluja, kehittämällä innovatiivisia hinnoittelumalleja tai ottamalla tarvittaessa käyttöön⇒ yhteentoimivia ⇐ älykkäitä mittausjärjestelmiä tai älykkäitä verkkoja.

↓ uusi

2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että niiden alueella otetaan käyttöön älykkäitä mittausjärjestelmiä, jotka edistävät kuluttajien aktiivista osallistumista sähkötoimitusten markkinoille. Tällaisten järjestelmien käyttöön ottamisesta voidaan tehdä kustannus-hyötyarvio, joka on toteutettava liitteessä III vahvistettuja periaatteita noudattaen.
3. Näitä järjestelmiä käyttöön ottavien jäsenvaltioiden on hyväksyttävä ja julkaistava toiminnalliset ja tekniset vähimmäisvaatimukset alueellaan käyttöön otettaville älykkäille mittausjärjestelmille 20 artiklan ja liitteen III säännösten mukaisesti. Jäsenvaltioiden on varmistettava tällaisten älykkäiden mittausjärjestelmien yhteentoimivuus ja niiden liitettävyys kuluttajien energianhallinta-alustoihin. Tässä tarkoituksessa jäsenvaltioiden on otettava asianmukaisesti huomioon saatavilla olevat sovellettavat standardit, myös yhteentoimivuuden mahdollistamisen alalla, ja parhaat käytännöt sekä sähkön sisämarkkinoiden kehittämisen tärkeys.
4. Älykkäitä mittausjärjestelmiä käyttöön ottavien jäsenvaltioiden on varmistettava, että loppukäyttäjät osallistuvat käyttöönoton kustannuksiin avoimesti ja syrjimättömästi. Jäsenvaltioiden on seurattava säännöllisesti käyttöönottoa alueellaan siten, että niillä on tieto kustannusten ja hyötyjen kehityksestä koko arvoketjussa, mukaan lukien nettohyödyt kuluttajille.
5. Jos 2 kohdassa tarkoitettu kustannus-hyötyarvio johtaa älykkään mittauksen käyttöönoton negatiiviseen arviointiin, jäsenvaltioiden on varmistettava, että tätä arviota tarkistetaan kausittain suhteessa muutoksiin taustaoletuksissa ja teknologian ja markkinoiden kehittymiseen. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava asiasta vastaaville komission yksiköille ajantasaistetun taloudellisen arvionsa tulos, kun se on saatavilla.

20 artikla
Älykkään mittauksen toiminnot

Jos 19 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun kustannus-hyötyarvion tuloksena on positiivinen arviointi älykkäästä mittauksesta tai jos älykäs mittaus otetaan järjestelmällisesti käyttöön, jäsenvaltioiden on toteutettava älykkäät mittausjärjestelmät eurooppalaisten standardien, liitteen III säännösten ja seuraavien periaatteiden mukaisesti:

- a) mittausjärjestelmät mittaavat tarkasti tosiasiallista sähkönkulutusta ja antavat loppukäyttäjille tietoa todellisesta käyttöajasta. Näiden tietojen on oltava helposti saatavilla ja loppukäyttäjien näkyvillä ilman lisäkustannuksia ja lähes reaaliaikaisesti, jotta voidaan tukea automatisoituja energiatehokkuusohjelmia, kysyntäjoustoa ja muita palveluja;
- b) älykkäiden mittausjärjestelmien ja tietojen vaihtamisen turvallisuus on varmistettu unionin asiaa koskevan turvallisuuslainsäädännön mukaisesti, ottaen asianmukaisesti huomioon parhaat saatavilla olevat tekniikat mahdollisimman korkeatasoisen kyberturvallisuuden varmistamiseksi;
- c) loppukäyttäjien yksityisyyden suoja ja tietosuojaa turvataan tietosuoja ja yksityisyyden suojaa koskevalla unionin lainsäädännöllä;
- d) mittareista vastaavien operaattoreiden on varmistettava, että aktiivisten asiakkaiden mittari tai mittarit pystyvät ottamaan huomioon aktiivisen asiakkaan tiloissa tuotetun ja verkkoon siirretyn sähkön;
- e) jos loppukäyttäjät sitä pyytävät, niiden verkkoon tuottamaa ja verkosta ottamaa sähköä koskevat mittaustiedot on asetettava paikallisen standardoidun tietoliikenneliitännän ja/tai etäyhteyden välityksellä loppukäyttäjien tai loppukäyttäjän puolesta toimivan kolmannen osapuolen saataville 24 artiklan mukaisesti helposti ymmärrettävässä muodossa, jota loppukäyttäjät voivat käyttää sopimusten tasapuoliseen vertailuun;
- f) älymittarin asentamisen yhteydessä asiakkaille on annettava asianmukaista neuvontaa ja tietoa, erityisesti mittareiden koko potentiaalin hyödyntämisestä mittarin lukemisen hallinnan ja energiankulutuksen seurannan osalta sekä henkilötietojen keräämisestä ja käsittelystä sovellettavan unionin tietosuojalainsäädännön mukaisesti;
- g) älykkäiden mittausjärjestelmien on mahdollistettava loppukäyttäjien kulutuksen mittaaminen ja tasaaminen kansallisten markkinoiden taseselvitysjakson kanssa samalla aikaresoluutiolla.

21 artikla Oikeus älymittariin

1. Jos 19 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun kustannus-hyötyarvion tuloksena on negatiivinen arviointi älykkäästä mittauksesta tai älykästä mittausta ei oteta järjestelmällisesti käyttöön, jäsenvaltioiden on varmistettava, että jokaisella loppukäyttäjällä on oikeus saada pyynnöstä ja kohtuullisin ehdoin asennutettua tai tarvittaessa uusittua älymittari, joka täyttää seuraavat vaatimukset:
 - a) siinä on, jos se on teknisesti toteutettavissa, 20 artiklassa tarkoitetut toiminnot tai vähimmäismäärä toimintoja, jotka jäsenvaltiot määrittelevät ja julkaisevat kansallisella tasolla ja liitteen III säännösten mukaisesti,
 - b) se on yhteentoimiva ja pystyy tarjoamaan mittausinfrastruktuurin tarvittavan liitettävyyden kuluttajien energianhallintajärjestelmiin lähes reaaliaikaisesti.
2. Asiakkaan pyytäessä älymittaria 1 kohdan mukaisesti, jäsenvaltion tai, jos jäsenvaltio on niin säätänyt, nimetyn toimivaltaisen viranomaisen on:
 - a) varmistettava, että älymittarin asennusta pyytävälle loppukäyttäjälle esitetystä tarjouksesta ilmoitetaan nimenomaisesti ja kuvaillaan selkeästi:
 - i) toiminnot ja yhteentoimivuus, joita älymittarilla voidaan tukea, ja palvelut, jotka sillä ovat toteutettavissa, sekä hyödyt, jotka voivat olla realistisesti saavutettavissa kyseisellä älymittarilla kyseessä olevana ajankohtana;
 - ii) loppukäyttäjälle mahdollisesti aiheutuvat liitännäiskustannukset;
 - b) varmistettava, että mittari asennetaan kohtuullisen ajan kuluessa ja viimeistään kolmen kuukauden kuluttua asiakkaan pyynnöstä;
 - c) tarkasteltava säännöllisesti ja vähintään kahden vuoden välein liitännäiskustannuksia ja asetettava ne julkisesti saataville sekä seurattava niiden kehittymistä teknologian kehityssuuntien ja mittausjärjestelmien mahdollisten uudistusten johdosta.

22 artikla Tavanomainen mittaaminen

1. Jos loppukäyttäjillä ei ole älymittareita, jäsenvaltioiden on varmistettava, että näille toimitetaan tavanomaiset mittarit, joilla voi mitata tarkasti tosiasiallista kulutusta.
2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että loppukäyttäjät voivat lukea tavanomaiset mittarinensa helposti joko suoraan tai välillisesti verkossa olevan tai muun asianmukaisen käyttöliittymän välityksellä.

23 artikla Tiedonhallinta

1. Laatiessaan sääntöjä tietojen hallinnasta ja vaihtamisesta jäsenvaltioiden tai, jos jäsenvaltio on niin säätänyt, nimettyjen toimivaltaisten viranomaisten on täsmennettävä, millä vaatimukset täyttävillä osapuolilla voi olla pääsy loppukäyttäjän tietoihin näiden nimenomaisella suostumuksella Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/679 mukaisesti⁵¹. Tämän direktiivin soveltamiseksi tietoihin on sisällyttävä mittaus- ja kulutustiedot sekä tiedot, joita kuluttaja tarvitsee toimittajan vaihtamiseen. Vaatimukset täyttävien osapuolten on käsitettävä ainakin asiakkaat, sähköntoimittajat, siirto- ja jakeluverkonhaltijat, yhteenliittymät, energiapalveluyritykset sekä muut osapuolet, jotka toimittavat energiapalveluja tai muita palveluja asiakkaille.
2. Jäsenvaltioiden on järjestettävä tiedonhallinta siten, että voidaan turvata tietojen toimiva saatavuus ja vaihtaminen. Riippumatta siitä, mikä tiedonhallintamalli kussakin jäsenvaltiossa on käytössä, tiedonhallinnasta vastaavan osapuolen tai osapuolten on annettava loppukäyttäjän nimenomaisella suostumuksella vaatimukset täyttävälle osapuolelle pääsy loppukäyttäjän tietoihin. Vaatimukset täyttävillä osapuolilla olisi oltava saatavillaan pyydetty tiedot syrjimättömältä pohjalta ja samanaikaisesti. Tietojen on oltava helposti käytettävissä ja niihin liittyvien menettelyjen julkisesti saatavilla.
3. Jäsenvaltioiden tai, jos jäsenvaltio on niin säätänyt, nimettyjen toimivaltaisten viranomaisten on valtuutettava ja sertifioitava tietoja hallinnoivat osapuolet sen varmistamiseksi, että kyseiset osapuolet täyttävät tämän direktiivin vaatimukset. Jäsenvaltiot voivat päättää vaatia, että tietoja hallinnoivat osapuolet nimittävät noudattamisen seurannasta vastaavan toimihenkilön, joka vastaa niiden toimenpiteiden täytäntöönpanon seurannasta, joita asianomaiset osapuolet toteuttavat turvatakseen tietojen syrjimättömän saatavuuden ja tämän direktiivin vaatimusten noudattamisen, sanotun kuitenkin rajoittamatta asetuksen (EU) 2016/679 mukaisia tietosuojavastaavan tehtäviä. Tämän kohdan mukaisten velvoitteiden täyttäminen voidaan antaa tehtäväksi 35 artiklan 2 kohdan d alakohdan mukaisesti nimetyille ohjelman noudattamisen seurannasta vastaaville henkilöille tai elimille.
4. Loppukäyttäjiltä ei saa periä lisämaksua heidän tietojensa saatavuudesta. Jäsenvaltiot ovat vastuussa niiden kustannusten määrittämisestä, joita aiheutuu tietojen saatavuudesta vaatimukset täyttävälle osapuolille. Tietopalveluja tarjoavat säännellyt yhteisöt eivät saa hyötyä tästä toiminnasta.

24 artikla Tietomuoto

1. Jäsenvaltioiden on määriteltävä yhteinen tiemuoto ja läpinäkyvä menettely, jolla vaatimukset täyttävät osapuolet voivat saada käyttöönsä 23 artiklan 1 kohdassa

⁵¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/679, annettu 27 päivänä huhtikuuta 2016, luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuoja-asetus) (EUVL L 119, 4.5.2016, s. 1).

luetellut tiedot, jotta voidaan edistää kilpailua vähittäismarkkinoilla ja välttää kohtuuttomat hallinnolliset kustannukset vaatimukset täyttävälle osapuolille.

2. Komissio vahvistaa 68 artiklassa tarkoitettua neuvoa-antavaa menettelyä noudattaen hyväksymillään täytäntöönpanosäädöksillä yhteisen eurooppalaisen tietomuodon sekä syrjimättömät ja läpinäkyvät menettelyt 23 artiklan 1 kohdassa lueteltujen tietojen saamiseksi, ja ne korvaavat jäsenvaltioiden 1 kohdan mukaisesti hyväksymän kansallisen tietomuodon ja menettelyn. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että markkinaosapuolet soveltavat yhteistä eurooppalaista tietomuotoa.

↓ 2009/72/EY (mukautettu)

25 artikla

⊗ Keskitetyt palvelupisteet ⊗

~~12.~~ Jäsenvaltioiden on varmistettava, että otetaan käyttöön keskitettyjä palvelupisteitä, jotta ⊗ asiakkaille ⊗ ~~kuluttajille~~ voidaan antaa kaikki tarvittavat tiedot heidän oikeuksistaan, voimassa olevasta lainsäädännöstä ja riita-asioissa käytettävistä riitojenratkaisukeinoista. Nämä palvelupisteet voidaan sijoittaa yleisten kuluttajaneuvontapisteiden yhteyteen.

↓ 2009/72/EY (mukautettu)

~~16. Komissio laatii asianomaisia sidosryhmiä, kuten jäsenvaltioita, kansallisia sääntelyviranomaisia, kuluttajajärjestöjä, sähköalan yrityksiä ja tähän asti saavutetun edistyksen perusteella työmarkkinaosapuolia, kuultuaan selkeän ja tiiviissä muodossa olevan energiankuluttajan tarkistuslistan, jossa on käytännön tietoa energiankuluttajien oikeuksista. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että sähköntoimittajat tai jakeluverkonhaltijat ryhtyvät yhteistyössä sääntelyviranomaisen kanssa tarvittaviin toimiin, jotta kaikki kuluttajat saavat kopion energiankuluttajan tarkistuslistasta, ja että ne varmistavat, että se on julkisesti saatavilla.~~

↓ 2009/72/EY (mukautettu)

⇒ uusi

26 artikla

⊗ Oikeus riitojen ratkaisuun tuomioistuinten ulkopuolella ⊗

~~13.~~ Jäsenvaltioiden on varmistettava, että käytettävissä on riippumaton mekanismi, kuten energia-asioiden oikeusasiamies tai kuluttajansuojaelin, jonka avulla voidaan tehokkaasti käsitellä valituksia ja ratkaista riitoja tuomioistuinten ulkopuolella. ⇒ asiakkailta on käytettävissään yksinkertaiset, oikeudenmukaiset, läpinäkyvät, riippumattomat, tehokkaat ja toimivat tuomioistuinten ulkopuoliset riitojenratkaisumenettelyt tämän direktiivin mukaisesti vahvistettuja oikeuksia ja velvollisuuksia koskevien riitojen ratkaisemiseksi. Jos asiakas on Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2013/11/EU tarkoitettu kuluttaja⁵², tällaisten

⁵² EUVL L 165, 18.6.2013, p. 63–79.

↓ 2009/72/EC (mukautettu)

27 artikla

Yleispalvelu

- 2 Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kaikilla kotitalousasiakkaila ja jäsenvaltioiden harkinnan mukaan myös pienillä yrityksillä (yritys, jonka palveluksessa on vähemmän kuin 50 työntekijää ja jonka vuosiliikevaihto tai taseen loppusumma on enintään 10 miljoonaa euroa) on oikeus saada yleispalvelua eli määrätynlaatuista sähköntoimituksia niiden alueella ☒ kilpailukykyisin ☒ kohtuullisin, helposti ja selkeästi verrattavin, avoimin ja syrjimättömin hinnoin. Yleispalvelun varmistamista varten jäsenvaltiot voivat nimetä toimituksista viime kädessä vastaavan tahon. Jäsenvaltioiden on asetettava jakeluyhtiöille velvollisuus liittää asiakkaat verkkoonsa sellaisin ehdoin ja tariffein, jotka on vahvistettu 59 artiklan 6 kohdassa ~~37 artiklan 6 kohdassa~~, säädettyä menettelyä noudattaen. ~~Mikään tässä direktiivissä ei estä~~ Tämä direktiivi ☒ ei saa estää ☒ jäsenvaltioita lujittamasta yksityisten, pienten ja keskisuurten kuluttajien markkina-asemaa edistämällä mainitun kuluttajaryhmän mahdollisuuksia kehittää vapaaehtoista yhteisedustusta.
- Edellä oleva 1 ~~ala~~ kohta on pantava täytäntöön avoimella ja syrjimättömällä tavalla eikä se saa haitata 4 ~~33~~ artiklan mukaista ~~markkinoiden avaamista~~ ☒ vapautta valita toimittaja ☒.

↓ 2009/72/EY (mukautettu)

28 artikla

Heikossa asemassa olevat asiakkaat

- 7 Jäsenvaltioiden on toteutettava asianmukaiset toimenpiteet loppukäyttäjien suojelemiseksi ja varmistettava erityisesti, että heikossa asemassa olevia asiakkaita suojellaan asianmukaisilla toimenpiteillä. Tässä yhteydessä kunkin jäsenvaltion on määritettävä heikossa asemassa olevien asiakkaiden käsite, jolla voidaan viitata energiaköyhyyteen ja muun muassa kieltoon kytkeä tällaiset asiakkaat pois verkosta kriittisinä aikoina. Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että heikossa asemassa olevia asiakkaita koskevia oikeuksia ja velvoitteita sovelletaan. Niiden on erityisesti toteutettava toimenpiteitä syrjäseuduilla asuvien asiakkaiden suojelemiseksi. Niiden on varmistettava kuluttajansuojan korkea taso erityisesti sopimusehtojen, yleisen tiedottamisen ja riitojenratkaisumenettelyjen avoimuuden osalta. ~~Jäsenvaltioiden on varmistettava, että vaatimukset täyttävät asiakkaat voivat tosiasiallisesti helposti vaihtaa toimittajaa. Ainakin kotitalousasiakkaiden osalta näihin toimenpiteisiin on kuuluttava liitteessä I esitetyt toimenpiteet.~~
- 8 Jäsenvaltioiden on toteutettava asianmukaisia toimenpiteitä, kuten laadittava kansallisia energian käyttöä koskevia toimintasuunnitelmia ja myönnettävä sosiaaliturvaetuksia, heikossa asemassa olevien asiakkaiden tarvitsemien sähkötoimitusten varmistamiseksi tai tuettava energiatehokkuuden parantamista, jotta

voidaan puuttua ilmenevään energiaköyhyyteen myös tarkasteltaessa köyhyyttä laajemmin. Tällaiset toimenpiteet eivät saa estää ~~4 33~~ artiklassa tarkoitettua markkinoiden tehokasta avaamista tai markkinoiden toimintaa, ja niistä on tarvittaessa ilmoitettava komissiolle 9 artiklan 4 kohdan ~~tämän artiklan 15 kohdan~~ säännösten mukaisesti. Ilmoitus voi koskea myös yleisen sosiaaliturvajärjestelmän puitteissa toteutettuja toimenpiteitä.

↓ uusi

29 artikla Energiaköyhyys

Jäsenvaltioiden on määriteltävä perusteet energiaköyhyyden mittaamiseksi. Jäsenvaltioiden on jatkuvasti seurattava energiaköyhien kotitalouksien lukumäärää ja raportoitava energiaköyhyydestä ja sen ehkäisemiseksi toteutetuista toimenpiteistä komissiolle joka toinen vuosi osana [asiakirjalla COM(2016)759 ehdotetun hallintoasetuksen] 21 artiklan mukaisia yhdenmukaisia kansallisia energia- ja ilmastosuunnitelmia koskevia edistymisraporttejaan.

↓ 2009/72/EY (mukautettu)
⇒ uusi

~~4 artikla~~ ~~Toimitusvarmuuden seuranta~~

~~Jäsenvaltioiden on varmistettava toimitusvarmuuteen liittyvien kysymysten seuranta. Jäsenvaltiot voivat harkintansa mukaan antaa tämän tehtävän 35 artiklassa tarkoitettujen sääntelyviranomaisten hoidettavaksi. Erityisesti on seurattava tarjonnan ja kysynnän tasapainoa kansallisilla markkinoilla, odotetun tulevan kysynnän tasoa, suunnitteilla tai rakenteilla olevan lisäkapasiteetin määrää sekä verkkojen laatua ja niiden ylläpidon tasoa samoin kuin toimenpiteitä kysyntähuippujen kattamiseksi ja yhden tai useamman sähkön toimittajan toimitusvajausten hoitamiseksi. Toimivaltaisten viranomaisten on julkaistava joka toinen vuosi heinäkuun 31 päivään mennessä kertomus, jossa esitellään näiden kysymysten seurannasta saatuja tuloksia sekä mahdollisia toimenpiteitä, joita on toteutettu tai joita suunnitellaan tulosten sitä edellyttäessä, ja toimitettava tämä kertomus viipymättä komissiolle.~~

~~5 artikla~~ ~~Tekniset säännöt~~

~~Sääntelyviranomaisten, kun jäsenvaltiossa on niin säädetty, tai jäsenvaltioiden on varmistettava, että tekniset turvallisuusperusteet määritellään ja että tekniset säännöt, joilla asetetaan tekniset vähimmäisvaatimukset suunnittelulle ja toiminnalle sähköntuotantolaitosten, jakeluverkkojen, suoraan liitettyjen kuluttajien laitteistojen, rajayhdysjoiden ja erillisten linjojen liittämiseksi verkkoon, laaditaan ja julkistetaan. Näillä teknisillä säännöillä varmistetaan järjestelmien yhteentoimivuus, ja niiden on oltava puolueettomia ja syrjimättömiä. Virasto voi tarvittaessa esittää asianmukaisia suosituksia näiden sääntöjen yhteensopivuuden saavuttamiseksi. Säännöt on ilmoitettava komissiolle teknisiä standardeja ja määräyksiä ja tietoyhteiskunnan palveluja koskevia määräyksiä koskevien tietojen toimittamisessa noudatettavasta menettelystä 22 päivänä kesäkuuta 1998~~

~~annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 98/34/EY [16] 8 artiklan mukaisesti. ⁽¹⁶⁾~~

~~6 artikla~~

~~Alueellisen yhteistyön edistäminen~~

- ~~1. Jäsenvaltioiden ja sääntelyviranomaisten on toimittava keskenään yhteistyössä kansallisten markkinoidensa yhdentämiseksi yhdellä tai useammalla alueetasolla, mikä olisi ensimmäinen askel kohti täydellisesti vapautettuja sisämarkkinoita. Sääntelyviranomaisten, kun jäsenvaltioissa on niin säädetty, tai jäsenvaltioiden on erityisesti tuettava ja edistettävä siirtoverkonhaltijoiden yhteistyötä alueetasolla muun muassa rajat ylittävissä kysymyksissä kilpailulle avointen sähkön sisämarkkinoiden luomiseksi ja edistettävä oikeudellisten, teknisten ja sääntelykehystensä yhdenmukaisuutta sekä edistettävä sellaisten eristyksissä toimivien sähköalan saarekkeita muodostavien verkkojen yhdentymistä, joita edelleen on yhteisön alueella. Tällaisen alueellisen yhteistyön piiriin on kuuluttava yhteistyö niillä maantieteellisillä alueilla, jotka on määritelty asetuksen (EY) N:o 714/2009 12 artiklan 3 kohdan mukaisesti. Tällaisen yhteistyön piiriin saattaa kuulua muita maantieteellisiä alueita.~~
- ~~2. Viraston on toimittava yhteistyössä kansallisten sääntelyviranomaisten ja siirtoverkonhaltijoiden kanssa, jotta varmistetaan eri alueiden sääntelykehysten yhteensopivuus kilpailulle avointen sähkön sisämarkkinoiden luomiseksi. Jos virasto katsoo yhteistyön edellyttävän sitovia sääntöjä, se antaa asianmukaisia suosituksia.~~
- ~~3. Jäsenvaltioiden on panemalla tämä direktiivi täytäntöön varmistettava, että siirtoverkonhaltijoilla on alueetasolla yksi tai useampi yhdenmukainen järjestelmä, joka kattaa kaksi tai useampia jäsenvaltioita, kapasiteetin jakamiseksi ja verkon turvallisuuden tarkastamiseksi.~~
- ~~4. Jos vertikaalisesti integroitunut siirtoverkonhaltija osallistuu yhteisyritykseen, joka on perustettu tällaisen yhteistyön toteuttamiseksi, yhteisyrityksen on laadittava ja pantava täytäntöön sääntöjen noudattamista koskeva ohjelma, jossa esitetään toteutettavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, ettei syrjintää ja kilpailunvastaista toimintaa esiinny. Sääntöjen noudattamista koskevassa ohjelmassa on esitettävä työntekijöiden erityiset velvoitteet syrjinnän ja kilpailunvastaisen toiminnan estämistä koskevan tavoitteen saavuttamiseksi. Viraston on hyväksyttävä ohjelma. Vertikaalisesti integroituneiden siirtoverkonhaltijoiden ohjelman seuranta varten asettamien toimihenkilöiden on seurattava ohjelman noudattamista riippumattomasti.~~

~~IV~~ LUKU

JAKELUVERKON KÄYTTÖ

~~30~~ 24 artikla

Jakeluverkonhaltijoiden nimeäminen

Jäsenvaltioiden on nimettävä tai vaadittava jakeluverkon omistavia tai niistä vastuussa olevia yrityksiä nimeämään jäsenvaltioiden määrittelemäksi ajaksi tehokkuuden ja taloudellisen

tasapainon huomioon ottaen yksi tai useampi jakeluverkonhaltija. ~~Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kyseiset verkonhaltijat toimivat 25, 26 ja 27 artiklan mukaisesti.~~

31 ~~25~~ artikla

Jakeluverkonhaltijoiden tehtävät

1. Jakeluverkonhaltijan on vastattava sen varmistamisesta, että verkko pystyy täyttämään kohtuulliset sähkönjakeluvaatimukset pitkällä aikavälillä, sekä varman, luotettavan ja tehokkaan sähkönjakeluverkon käytöstä, ylläpidosta ja kehittämisestä taloudellisten edellytysten mukaisesti alueellaan ympäristö ja energiatehokkuus asianmukaisesti huomioon ottaen.
2. Jakeluverkonhaltija ei saa missään tapauksessa harjoittaa syrjintää verkon käyttäjien tai käyttäjäryhmien välillä eikä varsinkaan siihen omistussuhteessa olevien yritysten eduksi.
3. Jakeluverkonhaltijan on toimitettava verkon käyttäjille tiedot, joita nämä tarvitsevat päästäkseen tehokkaasti verkkoon ja myös käyttääkseen sitä tehokkaasti.
4. Jäsenvaltio voi vaatia jakeluverkonhaltijaa antamaan sähköntuotantolaitosten ajojärjestyksessä etusijan niille sähköntuotantolaitoksille, jotka käyttävät uusiutuvia energialähteitä ~~tai jätettä~~ tai harjoittavat lämmön ja sähkön yhteistuotantoa ⇨ [asiakirjalla COM(2016)861/2 ehdotetun uudelleenlaaditun asetuksen 714/2009] 11 artiklan mukaisesti ⇨.
5. Kunkin ~~Jakeluverkonhaltijan~~ on hankittava verkkonsa energian hävikin ja ~~varakapasiteetin~~ ⇨taajuuteen vaikuttamattomien lisäpalvelujen ⇨kattamiseksi käyttämänsä energia avointen, syrjimättömien ja markkinapohjaisten menettelyjen mukaisesti, jos se harjoittaa tätä toimintaa. ~~Tämä vaatimus ei vaikuta ennen 1 päivää tammikuuta 2002 tehtyjen sopimusten mukaisesti hankitun sähkön käyttöön.~~ ⇨ Jollei se ole kustannushyötyanalyysin mukaan perusteltua, jakeluverkonhaltijan taajuuteen vaikuttamattomien lisäpalvelujen hankinnan on oltava läpinäkyvää, syrjimätöntä ja markkinaperusteista ja mahdollistettava kaikkien markkinaosapuolten tosiasiallinen osallistuminen, mukaan lukien uusiutuvat energialähteet, kysyntäjousto, energiavarastot ja yhteenliittymät, erityisesti edellyttämällä, että sääntelyviranomaiset tai jakeluverkonhaltijat määrittelevät läheisessä yhteistyössä kaikkien markkinaosapuolten kanssa markkinoiden teknisten vaatimusten ja kaikkien markkinaosapuolten valmiuksien pohjalta yksityiskohtaiset tekniset säännöt osallistumiselle näillä markkinoilla ⇨.
- ~~6. Jos jakeluverkonhaltija on vastuussa jakeluverkon tasapainottamisesta, sen tätä varten vahvistamien sääntöjen on oltava tasapuolisia, avoimia ja syrjimättömiä ja niihin on sisällyttävä säännöt verkon käyttäjiltä energian tasepoikkeamista veloittavista maksuista. Jakeluverkonhaltijoiden näiden palvelujen tarjontaan soveltamat ehdot ja edellytykset, säännöt ja tariffit mukaan luettuina, on määriteltävä syrjimättömällä ja kustannuksia vastaavalla tavalla 37 artiklan 6 kohdan mukaisesti, ja ne on julkaistava.~~
- ~~7. Suunnitellessaan jakeluverkon kehittämistä jakeluverkonhaltijan on harkittava energiatehokkuutta edistäviä kysynnänhallintatoimia ja/tai hajautettua sähköntuotantoa, joilla voidaan välttää sähkökapasiteetin ajantasaistamisen tai korvaamisen tarve.~~

Jakeluverkonhaltijoiden tehtävät jouston käytössä

- Jakeluverkonhaltijoiden on määriteltävä hankittaville palveluille standardoidut markkinatuotteet, joilla turvataan kaikkien markkinaosapuolten tosiasiallinen osallistuminen, mukaan lukien uusiutuvat energialähteet, kysyntäjousto ja yhteenliittymät. Jakeluverkonhaltijoiden on vaihdettava keskenään kaikki tarvittavat tiedot ja koordinoitava siirtoverkonhaltijoiden kanssa varmistaa resurssien parhaan mahdollisen käytön ja järjestelmän turvallisen ja tehokkaan toiminnan sekä helpottaakseen markkinoiden kehittymistä. Jakeluverkon haltijoiden on saatava tällaisten palvelujen hankkimisesta asianmukainen korvaus, joka kattaa vähintään aiheutuneet menot, mukaan lukien tarvittavasta tieto- ja viestintäteknologiasta aiheutuneet menot ja myös menot, jotka liittyvät tarvittavaan tieto- ja viestintäinfrastruktuuriin.

- Sääntelyviranomaisen on kuultava kaikkia nykyisiä tai mahdollisia verkon käyttäjiä verkon kehittämissuunnitelmasta. Sääntelyviranomaisen on julkaistava ehdotettuja investointeja koskevan kuulemisprosessin tulokset.

Sähköisen liikkumisen integrointi sähköverkkoon

1. Jäsenvaltioiden on vahvistettava tarvittava sääntelykehys, jolla helpotetaan yleisesti saatavilla olevien ja yksityisten latauspisteiden liittämistä jakeluverkkoihin. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että jakeluverkonhaltijat tekevät syrjimättömältä pohjalta yhteistyötä yritysten kanssa, jotka omistavat, kehittävät, käyttävät tai hallinnoivat sähköajoneuvojen latauspisteitä, myös verkkoon liittämisen osalta.
2. Jäsenvaltiot voivat sallia sen, että jakeluverkonhaltijat omistavat, kehittävät, hallinnoivat tai käyttävät sähköajoneuvojen latauspisteitä vain, jos seuraavat edellytykset täyttyvät:
 - a) muut osapuolet eivät ole avoimen ja läpinäkyvän tarjouskilpailun perusteella osoittaneet kiinnostusta omistaa, kehittää, hallinnoida tai käyttää sähköajoneuvojen latauspisteitä;
 - b) sääntelyviranomainen on antanut hyväksyntänsä.
3. Jakeluverkon käyttäjiin, jotka omistavat, kehittävät, käyttävät tai hallinnoivat latauspisteitä, sovelletaan 35 ja 56 artiklan säännöksiä.
4. Jäsenvaltioiden on toteutettava säännöllisin väliajoin ja vähintään joka viides vuosi julkinen kuuleminen sen selvittämiseksi, onko markkinaosapuolilla kiinnostusta omistaa, kehittää, käyttää tai hallinnoida sähköajoneuvojen latauspisteitä. Jos julkinen kuuleminen osoittaa, että kolmannet osapuolet kykenevät omistamaan, kehittämään, käyttämään tai hallinnoimaan tällaisia pisteitä, jäsenvaltioiden on varmistettava jakeluverkonhaltijoiden asteittainen tällaisesta toiminnasta luopuminen.

34 artikla

Jakeluverkonhaltijoiden tehtävät tiedonhallinnan osalta

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kaikilla vaatimukset täyttävillä osapuolilla on pääsy tietoihin selkein ja tasavertaisin ehdoin. Jäsenvaltioissa, joissa on otettu käyttöön älykkäitä mittausjärjestelmiä 19 artiklan mukaisesti ja jakeluverkonhaltijat osallistuvat tiedonhallintaan, 35 artiklan 2 kohdan d alakohdassa säädettyyn sääntöjen noudattamista koskevaan ohjelmaan on sisällyttävä erityisiä toimenpiteitä, joilla estetään syrjivyyden vaatimukset täyttävien osapuolten tiedonsaannissa, kuten säädetään 23 artiklassa. Jos jakeluverkonhaltijoihin ei sovelleta 35 artiklan 1, 2 ja 3 kohtaa, jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että vertikaalisesti integroituneella yrityksellä ei ole etuoikeutta tietoihin energiantoimitustoimintansa harjoittamiseksi.

↓ 2009/72/EY

35 ~~26~~ artikla

Jakeluverkonhaltijoiden eriyttäminen

1. Jos jakeluverkonhaltija kuuluu vertikaalisesti integroituneeseen yritykseen, sen on oltava riippumaton muista jakeluverkkoon liittymättömistä toiminnoista ainakin oikeudellisen muotonsa, organisaationsa ja päätöksentekonsa osalta. Nämä säännöt eivät velvoita erottamaan jakeluverkonhaltijan voimavarojen omistajuutta vertikaalisesti integroituneesta yrityksestä.

2. Edellä 1 kohdassa asetettujen vaatimusten lisäksi jakeluverkonhaltijan, joka kuuluu vertikaalisesti integroituneeseen yritykseen, on oltava organisaationsa ja päätöksentekonsa osalta riippumaton muusta jakeluverkkoon liittymättömästä toiminnasta. Tämän saavuttamiseksi on sovellettava seuraavia vähimmäisvaatimuksia:
- a) jakeluverkonhaltijan hallinnosta vastaavat henkilöt eivät saa osallistua sellaisen integroituneen sähköalan yrityksen yritysraakenteisiin, joka vastaa suoraan tai välillisesti sähköön tuotantoon, siirtoon tai toimittamiseen liittyvästä päivittäisestä toiminnasta;
 - b) asianmukaiset toimenpiteet on toteutettava sen varmistamiseksi, että jakeluverkonhaltijan hallinnosta vastaavien henkilöiden ammatilliset edut otetaan huomioon tavalla, joka varmistaa, että he voivat toimia riippumattomasti;
 - c) jakeluverkonhaltijalla on oltava verkon käyttöön, ylläpitoon tai kehittämiseen tarvittavien voimavarojen osalta tosiasiallinen päätöksenteko-oikeus, joka on riippumaton integroituneesta sähköalan yrityksestä. Jakeluverkonhaltijalla on oltava käytössään näiden tehtävien hoitamiseksi tarvittavat voimavarat, myös henkilöstövoimavarat sekä tekniset, fyysiset ja taloudelliset voimavarat. Tämä ei saisi estää asianmukaisten koordinoitumismekanismien käyttöä sen varmistamiseksi, että emoyhtiön taloudelliset ja hallinnolliset valvontaoikeudet suojataan tytäryhtiöstä saatavan pääoman tuoton osalta, jota säännellään epäsuorasti 3759 artiklan 6 kohdan mukaisesti. Erityisesti tämä antaa emoyhtiölle mahdollisuuden hyväksyä jakeluverkonhaltijan vuosittaisen rahoitussuunnitelman tai vastaavan välineen ja asettaa yleiset rajat tytäryhtiönsä velkaantumistaselle. Emoyhtiöllä ei ole oikeutta antaa ohjeita, jotka koskevat päivittäisiä toimintoja tai jakelulinjojen rakentamiseen tai niiden laadun parantamiseen liittyviä yksittäisiä päätöksiä, jotka eivät ylitä hyväksytyn rahoitussuunnitelman tai vastaavan välineen ehtoja; sekä
 - d) jakeluverkonhaltijan on laadittava sääntöjen noudattamista koskeva ohjelma, jossa esitetään toimenpiteet sen varmistamiseksi, ettei syrjintää esiinny, sekä varmistettava ohjelman noudattamisen asianmukainen seuranta. Sääntöjen noudattamista koskevassa ohjelmassa on esitettävä työntekijöiden erityiset velvoitteet tämän tavoitteen saavuttamiseksi. Ohjelman noudattamisen seurannasta vastaavan henkilön tai elimen (ohjelman seurannasta vastaava toimihenkilö) on esitettävä toteutetuista toimenpiteistä 3557 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulle sääntelyviranomaiselle vuosittain kertomus, joka on julkaistava. Ohjelman seurannasta vastaavan toimihenkilön on oltava täysin riippumaton, ja hänen on tehtäviensä suorittamiseksi voitava saada käyttöönsä kaikki tarpeelliset tiedot jakeluverkonhaltijalta ja kaikilta sidosyrityksiltä.
3. Jos jakeluverkonhaltija kuuluu vertikaalisesti integroituneeseen yritykseen, jäsenvaltioiden on varmistettava, että sääntelyviranomaiset tai muut toimivaltaiset elimet valvovat jakeluverkonhaltijan toimintaa, jotta se ei voi hyötyä vertikaalisesta integroitumisestaan kilpailun vääristämiseksi. Vertikaalisesti integroituneet jakeluverkonhaltijat eivät etenkaan viestinnässään ja tuotemerkeissään saa aiheuttaa epäselvyyttä siitä, että vertikaalisesti integroituneen yrityksen toimituksista huolehtiva liiketoimintahaara on erillinen yksikkö.
4. Jäsenvaltiot voivat päättää, ettei 1, 2 ja 3 kohtaa sovelleta sellaisiin integroituneisiin sähköalan yrityksiin, joilla on alle 100 000 verkkoon liitettyä asiakasta tai jotka toimittavat sähköä pieniin erillisiin verkkoihin.

36 artikla
Varastojen omistaminen

1. Jakeluverkonhaltijat eivät saa omistaa, kehittää, hallinnoida tai käyttää energiavarastoja.
2. Poiketen siitä, mitä 1 kohdassa säädetään, jäsenvaltiot voivat sallia sen, että jakeluverkonhaltijat omistavat, kehittävät, hallinnoivat tai käyttävät varastoja vain, jos seuraavat edellytykset täyttyvät:
 - a) muut osapuolet eivät ole avoimen ja läpinäkyvän tarjouskilpailun perusteella osoittaneet kiinnostusta omistaa, kehittää, hallinnoida tai käyttää varastoja;
 - b) jakeluverkonhaltijat tarvitsevat tällaisia varastoja täyttääkseen tämän direktiivin mukaiset velvoitteensa jakeluverkon tehokkaan, luotettavan ja turvallisen toiminnan osalta; ja
 - c) sääntelyviranomainen on arvioinut tällaisen poikkeuksen tarpeellisuuden ottaen huomioon a ja b alakohdan mukaiset edellytykset ja antanut hyväksyntänsä.
3. Jakeluverkon käyttäjiin, jotka omistavat, kehittävät, käyttävät tai hallinnoivat energiavarastoja, sovelletaan 35 ja 56 artiklan säännöksiä.
4. Sääntelyviranomaisten on toteutettava säännöllisin väliajoin ja vähintään joka viides vuosi julkinen kuuleminen sen selvittämiseksi, onko markkinaosapuolilla kiinnostusta investoida energiavarastoihin taikka kehittää, käyttää tai hallinnoida niitä. Jos julkinen kuuleminen osoittaa, että kolmannet osapuolet kykenevät omistamaan, kehittämään, käyttämään tai hallinnoimaan tällaisia varastoja, jäsenvaltioiden on varmistettava jakeluverkonhaltijoiden asteittainen tällaisesta toiminnasta luopuminen.

37 ~~27~~ artikla
Jakeluverkonhaltijoiden salassapitovelvollisuus

Jakeluverkonhaltijan on pidettävä liiketoiminnan harjoittamisen yhteydessä saadut kaupallisesti arkaluontoiset tiedot luottamuksellisina ja estettävä omaa toimintaansa koskevien, mahdollisesti kaupallista etua tuottavien tietojen luovutus syrjivällä tavalla sanotun kuitenkin rajoittamatta 55 ~~30~~ artiklan soveltamista tai muun lakiin perustuvan tietojen luovutusvelvollisuuden täyttämistä.

~~38~~ 38 artikla
Suljetut jakeluverkot

1. Jäsenvaltiot voivat sallia, että kansalliset sääntelyviranomaiset tai muut toimivaltaiset viranomaiset luokittelevat suljetuksi jakeluverkoksi verkon, jossa jaetaan sähköä maantieteellisesti rajatulla teollisuus- tai elinkeinoalueella tai yhteisiä palveluja tarjoavalla alueella ja jossa ei toimiteta sähköä kotitalousasiakkaille, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 4 kohdan soveltamista, jos:
 - a) erityisistä teknisistä tai turvallisuuteen liittyvistä syistä kyseisen verkon käyttäjien toiminnot tai tuotantoprosessi on integroitu; tai
 - b) kyseisessä verkossa jaetaan sähköä ensisijaisesti verkon omistajalle tai verkonhaltijalle tai niihin omistussuhteessa oleville yrityksille.
2. Jäsenvaltiot voivat sallia, että kansalliset sääntelyviranomaiset vapauttavat suljetun jakeluverkon haltijan:
 - a) ~~31~~ 25 artiklan 5 kohdassa säädetystä vaatimuksesta, jonka mukaan sen on hankittava verkkonsa energian hävikin ja ~~varakapasiteetin~~ ⇒ taajuudesta riippumattomien lisäpalvelujen ⇐ kattamiseksi käyttämänsä energia avointen, syrjimättömien ja markkinapohjaisten menettelyjen mukaisesti;
 - b) ~~6~~ 32 artiklan 1 kohdassa säädetystä vaatimuksesta, jonka mukaan tariffit tai niiden laskentamenetelmät hyväksytään ~~37~~ 59 artiklan 1 kohdan mukaisesti ennen niiden voimaantuloa.
3. Jos 2 kohdassa tarkoitettu vapautus myönnetään, sovellettavat tariffit tai niiden laskentamenetelmät on tarkistettava ja hyväksyttävä ~~59 artiklan 1 kohdan~~ 37 artiklan mukaisesti suljetun jakeluverkon käyttäjän pyynnöstä.
4. Satunnainen käyttö pienessä määrässä kotitalouksia, joilla on työsuhteeseen perustuvia tai vastaavia yhteyksiä jakeluverkon omistajaan ja jotka sijaitsevat suljetun jakeluverkon piiriin kuuluvalla alueella, ei estä 2 kohdan mukaisen vapautuksen myöntämistä.

⇩ uusi

5. Suljettuja jakeluverkkoja pidetään tätä direktiiviä sovellettaessa jakeluverkkoina.

↓ 2009/72/EY (mukautettu)
⇒ uusi

~~39~~ 29 artikla
Yhdistetty siirto- ja jakeluverkonhaltija

Edellä oleva ~~26~~ 35 artiklan 1 kohta ei estä yhdistetyn siirto- ja jakeluverkonhaltijan toimintaa edellyttäen, että tämä verkonhaltija noudattaa ~~9~~ 43 artiklan 1 kohtaa tai ~~44~~ 13 ja ~~45~~ 14 artiklaa tai VI luvun 3 jaksoa ~~V luvun~~ tai kuuluu ~~44~~ 66 artiklan 2 kohdan soveltamisalaan.

IV V luku

~~SIIRTOVERKON KÄYTTÖ~~ ☒ SIIRTOVERKONHALTIJAAN SOVELLETTAVAT YLEISET SÄÄNNÖT ☒

40 ~~42~~ artikla

Siirtoverkonhaltijoiden tehtävät

1. Kunkin siirtoverkonhaltijan on vastattava
 - a) sen varmistamisesta, että verkko pystyy täyttämään kohtuulliset sähkönsiirtovaatimukset pitkällä aikavälillä; varmojen, luotettavien ja tehokkaiden siirtoverkkojen käytöstä, ylläpidosta ja kehittämisestä taloudellisten edellytysten mukaisesti ottaen ympäristö asianmukaisesti huomioon ⇨ ja tiiviissä yhteistyössä viereisten siirto- ja jakeluverkonhaltijoiden kanssa⇦;
 - b) riittävien resurssien varmistamisesta ~~palvelua koskevien velvoitteiden~~ ☒ velvoitteidensa ☒ täyttämiseksi;
 - c) osaltaan toimitusvarmuuden turvaamisesta varmistamalla riittävä siirtokapasiteetti ja verkon toimintavarmuus;
 - d) verkon sähkövirtojen ohjaamisesta ottaen huomioon energiavaihto muiden yhteenliitettyjen verkkojen kanssa. Tällöin siirtoverkonhaltija on vastuussa siitä, että sähköverkko on varma, luotettava ja tehokas, sekä tässä yhteydessä siitä, että kaikki tarvittavat lisäpalvelut, myös kysyntäjouston ⇨ ja energian varastoinnin ⇦ edellyttämät palvelut, ovat saatavilla, siltä osin kuin kyseinen saatavuus ei riipu jostain muusta verkon kanssa yhteenliitetystä siirtoverkosta;
 - e) riittävien tietojen toimittamisesta verkon kanssa yhteenliitettyjen muiden verkkojen haltijoille, jotta yhteenliitetyn verkon varma ja tehokas toiminta, koordinoitu kehittäminen ja yhteentoimivuus voidaan varmistaa;
 - f) sen varmistamisesta, ettei verkon käyttäjien tai käyttäjäryhmien välillä harjoiteta syrjintää varsinkaan siihen omistussuhteessa olevien yritysten eduksi;
 - g) sellaisten tietojen toimittamisesta verkon käyttäjille, joita nämä tarvitsevat päästäkseen tehokkaasti verkkoon; ja
 - h) siirtorajoitusmaksujen ja [uudelleenlaaditun asetuksen 714/2009, sellaisena kuin sitä ehdotetaan asiakirjalla COM(2016)861/2] 46 ~~43~~ artiklan mukaiseen siirtoverkonhaltijoiden väliseen korvausmekanismiin liittyvien maksujen perimisestä myöntämällä kolmannelle osapuolelle verkkoon pääsy ja hallinnoimalla sitä sekä antamalla perusteltuja selvityksiä, kun tällainen pääsy kielletään, mitä kansallisten sääntelyviranomaisten on valvottava; suorittaessaan tässä artiklassa tarkoitettuja tehtäviään siirtoverkonhaltijoiden on ensisijaisesti pyrittävä edistämään markkinoiden yhdentymistä;

⇩ uusi

- i) lisäpalvelujen hankkimisesta markkinaosapuolilta käyttövarmuuden turvaamiseksi.

- j) alueellisten käyttökeskusten välisen yhteistyön ja koordinoinnin puitteiden hyväksymisestä.
2. Jäsenvaltiot voivat säätää, että yksi tai useampi 1 kohdan a–j alakohdassa luetelluista vastuualueista osoitetaan siirtoverkonhaltijalle, joka ei ole sen siirtoverkon omistaja, johon kyseisiä vastuualueita muutoin sovellettaisiin. Siirtoverkonhaltijan, jolle tehtäviä osoitetaan, on oltava sertifioitu omistukseltaan eriytetyksi ja täytettävä 43 artiklassa säädetyt vaatimukset, mutta sen ei tarvitse omistaa vastuullaan olevaa siirtoverkkoa. Siirtoverkon omistavan siirtoverkonhaltijan on täytettävä VI luvussa säädetyt vaatimukset ja oltava sertifioitu 43 artiklan mukaisesti.
3. Edellä 1 kohdassa lueteltuja tehtäviä suorittaessaan siirtoverkonhaltijan on otettava huomioon alueellisten käyttökeskusten suorittamat toiminnot ja tehtävä tarvittaessa yhteistyötä viereisten siirtoverkonhaltijoiden kanssa.
4. Edellä 1 kohdan i alakohdassa kuvailtuja tehtäviä suorittaessaan siirtoverkonhaltijan on varmistettava, että tasehallintapalvelujen hankinta ja – jollei se ole kustannus-hyötyanalyysin mukaan perusteltua – taajuuteen vaikuttamattomien lisäpalvelujen hankinta:
- a) on läpinäkyvää, syrjimätöntä ja markkinaperusteista;
- b) mahdollistaa kaikkien markkinaosapuolten tosiasiallisen osallistumisen, mukaan lukien uusiutuvat energialähteet, kysyntäjousto, energiavarastot ja yhteenliittymät, erityisesti edellyttämällä, että sääntelyviranomaiset tai siirtoverkonhaltijat määrittelevät läheisessä yhteistyössä kaikkien markkinaosapuolten kanssa markkinoiden teknisten vaatimusten ja kaikkien markkinaosapuolten valmiuksien pohjalta yksityiskohtaiset tekniset säännöt osallistumiselle näillä markkinoilla.
5. Siirtoverkonhaltijoilla ei saa olla omaisuutta, jota käytetään lisäpalvelujen tarjoamiseen muutoin kuin 54 artiklassa säädetyin edellytyksin.

~~15 artikla~~

~~Ajojärjestys ja tasapainottaminen~~

- ~~1. Siirtoverkonhaltija vastaa sähköntuotantolaitosten ajojärjestyksestä alueellaan sekä rajayhdysjohtojen käytön määrittelemisestä, jos se harjoittaa sellaista toimintaa, sanotun kuitenkaan rajoittamatta sähköntoimitusta sopimusvelvoitteiden perusteella, mukaan lukien tarjouserittelyistä aiheutuvat velvoitteet.~~
- ~~2. Sähköntuotantolaitosten ajojärjestys ja rajayhdysjohtojen käyttö on määriteltävä sellaisin puolueettomin perustein, jotka kansallisten sääntelyviranomaisten, mikäli nämä ovat toimivaltaisia, on hyväksyttävä ja jotka on julkaistava ja joita on sovellettava syrjimättömällä tavalla siten, että sähkön sisämarkkinoiden moitteeton toiminta varmistetaan. Näissä perusteissa on otettava huomioon käytettävissä olevista tuotantolaitoksista tai rajayhdysjohtojen kautta tapahtuvista siirroista saatavan sähkön taloudellinen arvojärjestys sekä verkon tekniset rajoitukset.~~
- ~~3. Jäsenvaltion on vaadittava verkonhaltijoita toimimaan direktiivin 2009/28/EY 16 artiklan mukaisesti, kun nämä määrittävät uusiutuvia energialähteitä käyttävien sähköntuotantolaitosten asemaa ajojärjestyksessä. Se voi myös vaatia verkonhaltijaa antamaan sähköntuotantolaitosten ajojärjestyksessä etusijan sähkön ja lämmön yhteistuotantoa harjoittaville sähköntuotantolaitoksille.~~
- ~~4. Jäsenvaltio voi sähköntoimituksen turvaamiseksi määrätä, että tämä etusija ajojärjestyksessä annetaan sellaisille sähköntuotantolaitoksille, jotka käyttävät~~

~~kotimaisia raakaenergiapolttoainelähteitä, mutta vain siinä määrin, että minään kalenterivuonna ei ylitetä 15:tä prosenttia kyseisessä jäsenvaltiossa kulutettavan sähkön tuottamiseen tarvittavasta raakaenergian kokonaismäärästä.~~

- ~~5. Sääntelyviranomaisten, kun jäsenvaltiossa on niin säädetty, tai jäsenvaltion on vaadittava, että siirtoverkonhaltijat noudattavat siirtoverkon, yhteenliittämiskapasiteetti mukaan luettuna, ylläpidon ja kehittämisen osalta tiettyjä vähimmäisnormeja.~~
- ~~6. Siirtoverkonhaltijoiden on hankittava verkkonsa energian hävikin ja varakapasiteetin kattamiseksi käyttämänsä energia avointen, syrjimättömien ja markkinapohjaisten menettelyjen mukaisesti, jos ne harjoittavat sellaista toimintoa.~~
- ~~7. Siirtoverkonhaltijoiden vahvistamien sähköverkon tasapainottamista koskevien sääntöjen on oltava tasapuolisia, avoimia ja syrjimättömiä, ja niihin on sisällyttävä säännöt verkon käyttäjiltä energian tasepoikkeamista veloittavista maksuista. Siirtoverkonhaltijoiden näiden palvelujen tarjontaan soveltamat ehdot ja edellytykset, tariffit ja säännöt mukaan luettuina, on vahvistettava syrjimättömällä ja kustannuksia vastaavalla tavalla 37 artiklan 6 kohdan mukaista menetelmää noudattaen, ja ne on julkaistava.~~

↓ 2009/72/EY (mukautettu)
⇒ uusi

41 ~~46~~ artikla

Siirtoverkonhaltijoiden ja siirtoverkon omistajien salassapitovelvollisuus ☒ ja avoimuusvaatimukset ☒

1. Kunkin siirtoverkonhaltijan ja kunkin siirtoverkon omistajan on pidettävä toimintansa harjoittamisen yhteydessä saadut kaupallisesti arkaluonteiset tiedot luottamuksellisina, ja sen on estettävä omaa toimintaansa koskevien, mahdollisesti kaupallista etua tuottavien tietojen luovuttaminen syrjivällä tavalla, sanotun kuitenkin rajoittamatta ~~5530~~ 5530 artiklan soveltamista tai muun lakiin perustuvan tietojen luovutusvelvollisuuden täyttämistä. Varsinkaan se ei saa luovuttaa kaupallisesti arkaluonteisia tietoja yrityksen jäljelle jääneille osille, jollei tämä ole tarpeellista liiketoimen suorittamiseksi. Tietojen eriyttämistä koskevien sääntöjen täydellisen noudattamisen varmistamiseksi jäsenvaltioiden on myös varmistettava, etteivät siirtoverkon omistaja ja yrityksen jäljelle jäänyt osa käytä yhteisiä palveluja, kuten esimerkiksi yhteistä oikeudellista yksikköä, lukuun ottamatta puhtaasti hallinnollisia tai tietotekniikkatoimintoja.
2. Siirtoverkonhaltijat eivät saa niihin omistussuhteessa olevien yritysten suorittaman sähkön myynnin tai oston yhteydessä käyttää väärin kaupallisesti arkaluonteisia tietoja, joita ne ovat saaneet kolmansilta osapuolilta verkkoon pääsyä järjestettäessä tai siitä neuvoteltaessa.
3. Tehokkaan kilpailun ja markkinoiden tehokkaan toiminnan edellyttämät tiedot on julkistettava. Tämä velvoite ei estä käsittelemästä kaupallisesti arkaluonteisia tietoja luottamuksellisina.

42 ~~23~~ artikla

Uusien voimalaitosten liittämistä siirtoverkkoon koskevat päätöksentekovaltuudet

1. Siirtoverkonhaltijan on laadittava ja julkaistava avoimet ja tehokkaat menettelyt uusien voimalaitosten ⇒ ja energiavarastojen ⇐ liittämiseksi verkkoon syrjimättömällä tavalla. Kansallisten sääntelyviranomaisten on hyväksyttävä nämä menettelyt.
2. Siirtoverkonhaltija ei saa kieltäytyä liittämästä uutta voimalaitosta ⇒ tai energiavarastoa ⇐ vetoamalla käytettävissä olevassa verkkokapasiteetissa myöhemmin mahdollisesti ilmeneviin rajoituksiin, kuten esimerkiksi ylikuormitukseen siirtoverkon syrjäisemmissä osissa. Siirtoverkonhaltijan on toimitettava tarvittavat tiedot.
3. Siirtoverkonhaltija ei saa kieltäytyä hyväksymästä uutta liittäntäkohtaa vetoamalla siihen, että se lisää kustannuksia, koska verkon siirtokapasiteettia on lisättävä liittäntäkohdan läheisyydessä.

⊠ VI luku

SIIRTOVERKONHALTIJOIDEN ERIYTTÄMINEN ⊠

⊠ 1 JAKSO

OMISTUKSEN ERIYTTÄMINEN JA ~~SERTIFIKAATI~~ ⊠

43 ~~9~~ artikla

Siirtoverkkojen ja siirtoverkonhaltijoiden ⊠ omistuksen ⊠ eriyttäminen

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että ~~3 päivästä maaliskuuta 2012 alkaen:~~
 - a) jokainen yritys, joka omistaa siirtoverkon, toimii siirtoverkonhaltijana;
 - b) samalla henkilöllä tai henkilöillä ei ole oikeutta:
 - käyttää suoraan tai välillisesti määräysvaltaa tuotantoa tai toimittamista harjoittavassa yrityksessä ja käyttää suoraan tai välillisesti määräysvaltaa siirtoverkonhaltijaan tai siirtoverkkoon nähden tai käyttää suoraan tai välillisesti oikeuksia siirtoverkonhaltijaan tai siirtoverkkoon nähden; eikä
 - käyttää suoraan tai välillisesti määräysvaltaa siirtoverkonhaltijaan tai siirtoverkkoon nähden ja käyttää suoraan tai välillisesti määräysvaltaa tuotantoa tai toimittamista harjoittavassa yrityksessä tai käyttää suoraan tai välillisesti oikeuksia tuotantoa tai toimittamista harjoittavaan yritykseen nähden;
 - c) samalla henkilöllä tai samoilla henkilöillä ei ole oikeutta nimittää siirtoverkonhaltijan tai siirtoverkon hallintoneuvoston, hallituksen tai yritystä lain mukaan edustavan toimielimen jäseniä ja käyttää suoraan tai välillisesti määräysvaltaa sähkön tuotantoa tai toimittamista harjoittavassa yrityksessä tai käyttää suoraan tai välillisesti oikeuksia tuotantoa tai toimittamista harjoittavaan yritykseen nähden; sekä

- d) sama henkilö ei voi olla yrityksen hallintoneuvoston, hallituksen tai yritystä lain mukaan edustavan toimielimen jäsen sekä tuotantoa tai toimittamista harjoittavassa yrityksessä että siirtoverkonhaltijassa tai siirtoverkossa.
2. Edellä 1 kohdan b ja c alakohdassa tarkoitettuihin oikeuksiin kuuluvat erityisesti seuraavat:
- oikeus käyttää äänivaltaa,
 - oikeus nimittää hallintoneuvoston, hallituksen tai yritystä lain mukaan edustavan toimielimen jäseniä, tai
 - enemmistöosuuden omistaminen.
3. Edellä olevaa 1 kohdan b alakohtaa sovellettaessa ilmaisuun ”tuotantoa tai toimittamista harjoittava yritys” sisältyy ~~maakaasun sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä~~ 13 päivänä heinäkuuta 2009 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2009/73/EY⁵³ tarkoitettu ”tuotantoa ja toimittamista harjoittava yritys” ja ilmaisuihin ”siirtoverkonhaltija” ja ”siirtoverkko” sisältyvät kyseisessä direktiivissä tarkoitetut ”siirtoverkonhaltija” ja ”siirtoverkko”.
- ~~4. Jäsenvaltiot voivat myöntää poikkeuksia 1 kohdan b ja c alakohdan soveltamisesta 3 päivään maaliskuuta 2013 saakka sillä edellytyksellä, että siirtoverkonhaltijat eivät kuulu vertikaalisesti integroituneeseen yritykseen.~~
4. ~~5.~~ Edellä 1 kohdan a alakohdassa asetettu velvollisuus katsotaan täytetyksi tilanteessa, jossa kaksi tai useampi siirtoverkkoja omistava yritys ovat perustaneet yhteisyrityksen, joka toimii siirtoverkonhaltijana kahdessa tai useammassa jäsenvaltiossa kyseisten siirtoverkkojen osalta. Yhteisyritykseen ei saa osallistua muita yrityksiä, ellei yritystä ole hyväksytty riippumattomaksi järjestelmävastaavaksi ~~44 13~~ artiklan nojalla tai riippumattomaksi siirtoverkonhaltijaksi ~~3 jakson V luvun~~ soveltamista varten.
5. ~~6.~~ Jos tätä artiklaa sovellettaessa 1 kohdan b, c ja d alakohdassa tarkoitettu henkilö on jäsenvaltio tai muu julkinen elin, kahta erillistä julkista elintä, jotka käyttävät määräysvaltaa yhtäältä siirtoverkonhaltijassa tai siirtoverkossa ja toisaalta tuotantoa tai toimittamista harjoittavassa yrityksessä, ei pidetä samana henkilönä tai samoina henkilöinä.
6. ~~7.~~ Jäsenvaltioiden on varmistettava, että ~~41 16~~ artiklassa tarkoitettuja kaupallisesti arkaluonteisia tietoja, jotka ovat vertikaalisesti integroituneeseen yritykseen kuuluneen siirtoverkonhaltijan ja sen henkilöstön hallussa, tai tällaisen siirtoverkonhaltijan henkilöstöä, ei siirretä tuotantoa tai toimittamista harjoittaville yrityksille.
7. ~~8.~~ Jos siirtoverkko kuuluu 3 päivänä syyskuuta 2009 vertikaalisesti integroituneeseen yritykseen, jäsenvaltio voi päättää olla soveltamatta 1 kohtaa.
- Tällöin kyseisen jäsenvaltion on joko
- nimettävä riippumaton järjestelmävastaava ~~44 13~~ artiklan mukaisesti, tai
 - noudatettava ~~3 jakson V luvun~~ säännöksiä.

⁵³

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/73/EY, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009, maakaasun sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä (EUVL L 211, 14.8.2009, s. 94).~~136~~

8. ~~9.~~ Jos siirtoverkko kuuluu 3 päivänä syyskuuta 2009 vertikaalisesti integroituneeseen yritykseen ja on tehty järjestelyjä, jotka takaavat siirtoverkonhaltijalle tehokkaamman riippumattomuuden kuin 3 jakson V-luvun säännökset, jäsenvaltio voi päättää olla soveltamatta 1 kohtaa.
- ~~9.~~~~10.~~ Ennen kuin yritys hyväksytään ja nimetään siirtoverkonhaltijaksi 8 kohdan mukaisesti, se on sertifioitava noudattaen tämän direktiivin ~~1052~~ artiklan 4, 5 ja 6 kohdan ja [uudelleenlaaditun asetuksen 714/2009, sellaisena kuin sitä ehdotetaan asiakirjalla COM(2016)861/2] ~~3-48~~ artiklan mukaisia menettelyjä, joiden mukaisesti komissio varmistaa, että tehdyt järjestelyt takaavat siirtoverkonhaltijalle tehokkaamman riippumattomuuden kuin 3 jakson V-luvun säännökset.
10. ~~11.~~ Vertikaalisesti integroituneita yrityksiä, jotka omistavat siirtoverkon, ei kuitenkaan saa estää toteuttamasta toimia 1 kohdan noudattamiseksi.
11. ~~12.~~ Tuotantoa tai toimittamista harjoittavat yritykset eivät saa missään suoraan tai välillisesti ottaa määräysvaltaa tai käyttää oikeuksia eriytettyihin siirtoverkonhaltijoihin nähden jäsenvaltioissa, jotka soveltavat 1 kohtaa.

☒ 2 JAKSO

RIIPPUMATON JÄRJESTELMÄVASTAAVA ☒

44 ~~43~~ artikla

Riippumaton järjestelmävastaava

1. Jos siirtoverkko kuuluu vertikaalisesti integroituneeseen yritykseen 3 päivänä syyskuuta 2009, jäsenvaltiot voivat päättää olla soveltamatta 43 ~~9~~ artiklan 1 kohtaa ja nimetä riippumattoman järjestelmävastaavan siirtoverkon omistajan ehdotuksesta. Komission on hyväksyttävä tällainen nimeäminen.
2. Jäsenvaltio voi hyväksyä ja nimetä riippumattoman järjestelmävastaavan ainoastaan, jos
 - a) ehdotettu järjestelmävastaava on osoittanut täyttävänsä 43 ~~9~~ artiklan 1 kohdan b, c ja d alakohdan vaatimukset;
 - b) ehdotettu järjestelmävastaava on osoittanut, että sillä on käytössään tarvittavat taloudelliset, tekniset, fyysiset ja henkilöstövoimavarat 40 ~~42~~ artiklan mukaisten tehtäviensä suorittamiseksi;
 - c) ehdotettu järjestelmävastaava on sitoutunut noudattamaan sääntelyviranomaisen valvomaa kymmenvuotista verkon kehittämissuunnitelmaa;
 - d) siirtoverkon omistaja on osoittanut pystyvänsä täyttämään 5 kohdan mukaiset velvollisuutensa. Tätä varten sen on toimitettava luonnokset kaikista sopimusjärjestelyistä ehdotetun järjestelmävastaavan ja kaikkien muiden asiaankuuluvien tahojen kanssa;
 - e) ehdokkaana oleva verkonhaltija on osoittanut pystyvänsä täyttämään [uudelleenlaaditun asetuksen 714/2009, sellaisena kuin sitä ehdotetaan asiakirjalla COM(2016)861/2] velvoitteet, mukaan luettuna siirtoverkonhaltijoiden välinen yhteistyö Euroopan ja alueellisella tasolla.
3. Jäsenvaltioiden on hyväksyttävä ja nimettävä riippumattomiksi järjestelmävastaaviksi yritykset, joiden kansallinen sääntelyviranomainen on varmistanut täyttäneen 53 ~~41~~ artiklan ja tämän artiklan 2 kohdan vaatimukset. ~~Tämän direktiivin~~ Jäljempänä 52 ~~40~~ artiklassa ja [uudelleenlaaditun asetuksen 714/2009,

sellaisena kuin sitä ehdotetaan asiakirjalla COM(2016)861/2] ~~483~~ artiklassa tai tämän direktiivin ~~53~~ ~~44~~ artiklassa tarkoitettua sertifiointimenettelyä on sovellettava.

4. Kukin riippumaton ~~verkonhaltija~~ ☒ järjestelmävastaava ☒ vastaa kolmansien osapuolten verkkoon pääsyn myöntämisestä ja hallinnoimisesta, johon sisältyy verkkoon pääsystä perittävien maksujen, siirtorajoitusmaksujen ja [uudelleenlaaditun asetuksen 714/2009, sellaisena kuin sitä ehdotetaan asiakirjalla COM(2016)861/2] ~~46~~ ~~43~~ artiklan mukaiseen siirtoverkonhaltijoiden väliseen korvausmekanismiin liittyvien maksujen perimisestä sekä siirtoverkon käytöstä, ylläpidosta ja kehittämisestä sekä sen varmistamisesta, että verkko pystyy pitkällä aikavälillä täyttämään kohtuulliset sähkönsiirtovaatimukset investointien suunnittelun avulla. Siirtoverkkoa kehittäessään riippumaton järjestelmävastaava on vastuussa uuden infrastruktuurin suunnittelusta (myös lupamenettelyistä), rakentamisesta ja käyttöönotosta. Tätä varten riippumattoman järjestelmävastaavan on toimittava siirtoverkonhaltijana tämän jakson luvun mukaisesti. Siirtoverkon omistaja ei saa olla vastuussa kolmansien osapuolten verkkoon pääsyn myöntämisestä ja hallinnoimisesta eikä investointien suunnittelusta.
5. Jos riippumaton järjestelmävastaava on nimetty, siirtoverkon omistajan on
 - a) tehtävä asiaankuuluvaa yhteistyötä riippumattoman järjestelmävastaavan kanssa ja annettava sille kaikkea asiaankuuluvaa tukea sen tehtävien suorittamisessa ja erityisesti annettava sille kaikki asiaankuuluvat tiedot;
 - b) rahoitettava riippumattoman järjestelmävastaavan päättämät ja sääntelyviranomaisen hyväksymät investoinnit tai annettava suostumuksensa sille, että ne rahoittaa mikä tahansa asiasta kiinnostunut osapuoli, mukaan lukien riippumaton järjestelmävastaava. Sääntelyviranomaisen on hyväksyttävä tätä koskevat rahoitusjärjestelyt. Ennen tällaisen hyväksynnän antamista sääntelyviranomaisen on kuultava siirtoverkon omistajaa sekä muita asiasta kiinnostuneita osapuolia;
 - c) huolehdittava verkko-omaisuuteen liittyvien vastuiden kattamisesta lukuun ottamatta sitä osaa vastuusta, joka liittyy riippumattoman järjestelmävastaavan tehtäviin sekä
 - d) annettava takuut, joilla helpotetaan verkon laajennusten rahoitusta, lukuun ottamatta investointeja, joiden osalta se on antanut b alakohdan mukaisesti suostumuksensa sille, että ne rahoittaa mikä tahansa asiasta kiinnostunut osapuoli, mukaan lukien riippumaton järjestelmävastaava.
6. Asianomaiselle kansalliselle kilpailuviranomaiselle on läheisessä yhteistyössä sääntelyviranomaisen kanssa annettava asianmukaiset toimivaltuudet, jotta se voi tehokkaasti valvoa, että siirtoverkon omistaja noudattaa 5 kohdan mukaisia velvollisuuksiaan.

45 ~~44~~ artikla

Siirtoverkon omistajien eriyttäminen

1. Jos riippumaton järjestelmävastaava on nimetty, siirtoverkon omistajan, joka kuuluu vertikaalisesti integroituneeseen yritykseen, on oltava riippumaton muusta siirtoon liittymättömästä toiminnasta ainakin oikeudellisen muotonsa, organisaationsa ja päätöksentekonsa osalta.
2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetun siirtoverkon omistajan riippumattomuuden varmistamiseksi sovelletaan seuraavia vähimmäisvaatimuksia:

- a) Siirtoverkon omistajan hallinnosta vastaavat henkilöt eivät saa osallistua sellaisen integroituneen sähköalan yrityksen yritysraakenteisiin, joka vastaa suoraan tai välillisesti sähköön tuotantoon, jakeluun tai toimittamiseen liittyvästä päivittäisestä toiminnasta;
- b) Asianmukaiset toimenpiteet on toteutettava sen varmistamiseksi, että siirtoverkon omistajan hallinnosta vastaavien henkilöiden ammatilliset edut otetaan huomioon tavalla, joka varmistaa sen, että he voivat toimia riippumattomasti; sekä
- c) Siirtoverkon omistajan on laadittava sääntöjen noudattamista koskeva ohjelma, jossa esitetään toimenpiteet sen varmistamiseksi, ettei syrjintää esiinny, sekä varmistettava ohjelman noudattamisen asianmukainen seuranta. Sääntöjen noudattamista koskevassa ohjelmassa on esitettävä työntekijöiden erityiset velvoitteet näiden tavoitteiden saavuttamiseksi. Ohjelman noudattamisen seurannasta vastaavan henkilön tai elimen on esitettävä toteutetuista toimenpiteistä sääntelyviranomaiselle vuosittain kertomus, joka on julkaistava.

~~3. Komissio voi antaa suuntaviivoja sen varmistamiseksi, että siirtoverkon omistaja noudattaa täysimääräisesti ja tosiasiallisesti tämän artiklan 2 kohtaa. Kyseiset toimenpiteet, joiden tarkoituksena on muuttaa tämän direktiivin muita kuin keskeisiä osia täydentämällä sitä, hyväksytään 46 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua valvonnan käsittävää sääntelymenettelyä noudattaen.~~

VLUKU 3 jakso **RIIPPUMATON SIIRTOVERKONHALTIJA**

46 17 artikla

Varat, laitteet, henkilöstö ja identiteetti

1. Siirtoverkonhaltijoilla on oltava käytössään kaikki henkilöstövoimavarat sekä tekniset, fyysiset ja rahoitukselliset voimavarat, joita ne tarvitsevat tämän direktiivin mukaisten velvoitteidensa täyttämiseksi ja sähkönsiirtotoiminnan harjoittamiseksi, erityisesti:
 - a) Siirtoverkonhaltijan on omistettava sähkönsiirtotoimintaa varten tarvittavat varat, mukaan lukien siirtoverkko.
 - b) Sähkönsiirtotoimintaa, mukaan lukien kaikkien yritystehtävien suorittaminen, varten tarvittavan henkilöstön on oltava siirtoverkonhaltijan palveluksessa.
 - c) Henkilöstön vuokraaminen ja palvelujen tarjoaminen vertikaalisesti integroituneen yrityksen muihin osiin ja muista osista on kielletty. Siirtoverkonhaltija voi kuitenkin tarjota palveluja vertikaalisesti integroituneelle yritykselle, sikäli kuin

näitä palveluja tarjottaessa ei syrjitä verkonkäyttäjiä, palvelut ovat kaikkien verkonkäyttäjien saatavilla samoin ehdoin ja ne eivät rajoita, vääristä eivätkä estä kilpailua tuotannon tai toimittamisen alalla, sekä

– sääntelyviranomainen on hyväksynyt näiden palvelujen tarjoamista koskevat ehdot.
 - d) Vertikaalisesti integroituneen yrityksen on hyvissä ajoin siirtoverkon haltijan esittämän asianmukaisen pyynnön jälkeen asetettava siirtoverkonhaltijan käytettäväksi tulevia investointihankkeita ja/tai nykyisten varojen korvaamista varten tarvittavat asianmukaiset rahoitusvarat, sanotun kuitenkin rajoittamatta 49 ~~20~~ artiklan mukaisen valvontaelimen päätösten soveltamista.

2. Sähkön siirtotoimintaan on ~~40 42~~ artiklassa lueteltujen lisäksi kuuluttava ainakin seuraavat tehtävät:
 - a) siirtoverkonhaltijan edustaminen ja yhteydenpito kolmansien osapuoliin ja sääntelyviranomaisiin,
 - b) siirtoverkonhaltijan edustaminen sähkön siirtoverkonhaltijoiden eurooppalaisessa verkostossa (European Network of Transmission Operators for Electricity eli Sähkö-ENTSO),
 - c) kolmansien osapuolten verkkoon pääsyn myöntäminen ja hallinnoiminen syrjimättömällä tavalla verkon käyttäjien tai käyttäjäryhmien välillä,
 - d) kaikkien siirtoverkkoon liittyvien maksujen kerääminen, mukaan lukien verkkoon pääsyä koskevat maksut ~~ja tasapainotusmaksut lisäpalveluista kuten palvelujen oston (tasapainottamisen kustannukset, häviöenergia) ⇒ ja maksut lisäpalveluista ⇐,~~
 - e) turvallisen, tehokkaan ja taloudellisen siirtoverkon käyttö, ylläpito ja kehittäminen,
 - f) investointien suunnittelu, jolla varmistetaan, että verkolla pystytään tyydyttämään kohtuullinen kysyntä ja varmistamaan toimitusvarmuus pitkällä aikavälillä,
 - g) asianomaisten yhteisyritysten perustaminen, myös yhden tai useamman siirtoverkonhaltijan kanssa, ja sähköpörssien ja muiden asiaankuuluvien toimijoiden perustaminen, jotta alueellisten markkinoiden perustamisen kehittämistä tai vapauttamisprosessin helpottamista koskevat tavoitteet voitaisiin saavuttaa, sekä
 - h) kaikki yrityspalvelut, mukaan lukien oikeudelliset palvelut, kirjanpito ja tietotekniikkapalvelut.
3. Siirtoverkonhaltijoiden organisaatiolla on oltava Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/101/EY ⁵⁴ ~~neuvoston direktiivin 68/151/ETY~~ 1 artiklassa tarkoitettu oikeudellinen muoto .
4. Siirtoverkonhaltija ei saa yrityskuvassaan, viestinnässään, tuotenimessään eikä toimitiloissaan aiheuttaa epäselvyyttä siitä, että vertikaalisesti integroitunut yritys tai mikä tahansa sen osa on erillinen yksikkö.
5. Siirtoverkonhaltijalla ei saa olla yhteisiä tietotekniikkajärjestelmiä tai -laitteita, fyysisiä tiloja ja pääsynvalvontajärjestelmiä vertikaalisesti integroituneen yrityksen minkään osan kanssa eikä se saa käyttää niiden kanssa samoja konsultteja tai ulkopuolisia hankkijoita tietotekniikkajärjestelmiä tai -laitteita eikä pääsynvalvontajärjestelmiä varten.
6. Siirtoverkonhaltijoiden tilintarkastajan on oltava muu kuin vertikaalisesti integroituneen yrityksen tai jonkin sen osan tilintarkastaja.

⁵⁴ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/101/ETY, annettu 16 päivänä syyskuuta 2009, niiden takeiden yhteensovittamisesta samanveroisiksi, joita jäsenvaltioissa vaaditaan perustamissopimuksen 48 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuilta yhtiöiltä niiden jäsenten sekä ulkopuolisten etujen suojaamiseksi (EUVL L 258, 1.10.2009, s. 11) ~~49~~.

Siirtoverkonhaltijan riippumattomuus

1. Rajoittamatta ~~49~~ ~~20~~ artiklan mukaisen valvontaelimen päätösten soveltamista siirtoverkonhaltijalla on oltava
 - a) vertikaalisesti integroituneesta yrityksestä riippumattomat tehokkaat päätöksentekooikeudet siirtoverkon käyttöön, ylläpitoon tai kehittämiseen tarvittavien varojen osalta, sekä
 - b) toimivalta hankkia varoja pääomamarkkinoilla erityisesti ottamalla lainaa ja korottamalla pääomaa.
2. Siirtoverkonhaltijan on aina toimittava niin, että se voi varmistaa, että sillä on tarvittavat voimavarat voidakseen harjoittaa siirtoverkkotoimintaa asianmukaisesti ja tehokkaasti sekä kehittää ja ylläpitää tehokasta, varmaa ja taloudellista siirtoverkkoa.
3. Vertikaalisesti integroituneen yrityksen ~~☒~~ yritys ja sen ~~☒~~ tytäryhtiöt, jotka harjoittavat tuotanto- tai toimitustoimintoja, eivät saa omistaa suoraan eivätkä välillisesti siirtoverkonhaltijan osakkeita. Siirtoverkonhaltija ei saa omistaa suoraan eikä välillisesti sellaisten vertikaalisesti integroituneiden yritysten tytäryhtiöiden osakkeita, jotka harjoittavat tuotanto- tai toimitustoimintoja, eikä se saa vastaanottaa osinkoja eikä muunlaista rahallista hyötyä tällaisilta tytäryhtiöiltä.
4. Siirtoverkonhaltijan koko hallintorakenteen ja yhtiöjärjestyksen on oltava sellaiset, että siirtoverkonhaltijan tosiasiallinen riippumattomuus voidaan varmistaa tämän ~~jakson luvun~~ mukaisesti. Vertikaalisesti integroitunut yritys ei saa määrittää suoraan eikä välillisesti siirtoverkonhaltijan kilpailukäyttäytymistä tämän päivittäisessä toiminnassa ja verkon hallinnoinnissa tai ~~51~~ ~~22~~ artiklan nojalla laaditun verkon kymmenvuotisen kehittämissuunnitelman valmisteluun tarvittavissa toiminnoissa.
5. Suorittaessaan tämän direktiivin ~~☒~~ 40 ~~☒~~ ~~12~~ artiklan ja ~~☒~~ 46 ~~☒~~ ~~17~~ artiklan 2 kohdan mukaisia tehtäviään ja noudattaessaan [uudelleenlaaditun asetuksen 714/2009, sellaisena kuin sitä ehdotetaan asiakirjalla COM(2016)861/2] 14, ~~15,~~ ~~16,~~ ~~☒~~ 17 ~~☒~~ ja ~~☒~~ 47 ~~☒~~ ~~16~~ artiklaa ~~☐~~ artiklassa säädettyjä velvoitteita ~~☐~~ siirtoverkonhaltijat eivät saa harjoittaa syrjintää eri henkilöitä tai yksiköitä kohtaan, eivätkä ne saa rajoittaa, vääristää tai estää kilpailua tuotannon tai toimituksen alalla.
6. Vertikaalisesti integroituneen yrityksen ja siirtoverkonhaltijan välisten mahdollisten kaupallisten ja rahoituksellisten suhteiden, mukaan lukien siirtoverkonhaltijan lainat vertikaalisesti integroituneelle yritykselle, on oltava markkinaehtoisia. Siirtoverkonhaltijan on säilytettävä yksityiskohtaiset tiedot tällaisista kaupallisista ja rahoituksellisista suhteista ja annettava ne pyydettyä sääntelyviranomaisen käyttöön.
7. Siirtoverkonhaltijan on toimitettava sääntelyviranomaiselle hyväksyntää varten kaikki vertikaalisesti integroituneen yrityksen kanssa tehdyt kaupalliset ja rahoitukselliset sopimukset.
8. Siirtoverkonhaltijan on ilmoitettava sääntelyviranomaiselle ~~46~~ ~~17~~ artiklan 1 kohdan d alakohdassa tarkoitetut rahoitusvarat, jotka ovat käytettävissä tuleviin investointihankkeisiin ja/tai nykyisten varojen korvaamiseen.
9. Vertikaalisesti integroituneen yrityksen on pidättäydyttävä kaikista toimista, jotka vaikeuttavat tai haittaavat siirtoverkonhaltijan tämän luvun mukaisten velvoitteiden

noudattamista, eikä se saa vaatia, että siirtoverkonhaltijan on pyydyttävä vertikaalisesti integroituneelta yritykseltä lupaa näiden velvoitteiden täyttämiseen.

10. Asianomaisen jäsenvaltion on hyväksyttävä ja nimettävä siirtoverkonhaltijaksi yritys, jonka sääntelyviranomainen on varmistanut täyttävän tämän luvun vaatimukset. Tämän direktiivin 52 ~~49~~ artiklassa ja [asetuksen 714/2009, sellaisena kuin sitä ehdotetaan asiakirjalla COM(2016)861/2, 348] artiklassa tai tämän direktiivin 53 ~~44~~ artiklassa tarkoitettua sertifiointimenettelyä on sovellettava.

48 ~~49~~ artikla

Henkilöstön riippumattomuus ja siirtoverkonhaltijan hallinnointi

1. Siirtoverkonhaltijan valvontaelimen, joka on nimitetty 49 ~~20~~ artiklan mukaisesti, on tehtävä päätökset siirtoverkonhaltijan hallinnoinnista vastaavien henkilöiden ja/tai sen hallintoelinten jäsenten nimittämisestä ja nimityksen uusimisesta sekä palvelussuhteen ehdoista, mukaan lukien palkkaus ja palvelussuhteen päättäminen.
2. Henkilöiden, jotka valvontaelin on nimennyt siirtoverkonhaltijan hallinnoinnista vastaaviksi johtohenkilöiksi ja/tai sen hallintoelinten jäseniksi tai joiden nimitys uusitaan, henkilötiedot ja heidän palvelussuhteensa ehtoja, kestoja ja päättämistä koskevat edellytykset sekä tällaisen palvelussuhteen päättämistä koskevan päätösehdotuksen syyt on ilmoitettava sääntelyviranomaiselle. Edellä 1 kohdassa tarkoitetuista edellytyksistä ja päätöksistä tulee sitovia ainoastaan, jos sääntelyviranomainen ei vastusta niitä kolmen viikon kuluessa ilmoittamisesta.

Sääntelyviranomainen voi vastustaa 1 kohdassa tarkoitettuja päätöksiä:

- a) jos syntyy epäilyjä sen suhteen, onko siirtoverkonhaltijan hallinnoinnista vastaavaksi henkilöksi ja/tai sen hallintoelinten jäseneksi nimetty henkilö ammatillisesti riippumaton, tai
 - b) kun kyseessä on palvelussuhteen ennenaikainen päättäminen, on epäilyjä ennenaikaisen päättämisen oikeutuksesta.
3. Siirtoverkonhaltijaa lukuun ottamatta tässä kohdassa tarkoitettulla siirtoverkonhaltijan hallinnoinnista vastaavalla henkilöllä ja/tai sen hallintoelinten jäsenillä ei saa olla ollut nimitystään edeltävien kolmen vuoden aikana suoraan eikä välillisesti minkäänlaista muuta ammatillista asemaa tai vastuuta, etua tai liikesuhteita missään muussa vertikaalisesti integroituneen yrityksen osassa tai sen määräysvaltaa käyttävässä osakkeenomistajassa.
 4. Siirtoverkonhaltijan hallinnoinnista vastaavilla henkilöillä ja/tai sen hallintoelinten jäsenillä ja työntekijöillä ei saa olla suoraan eikä välillisesti minkäänlaista muuta ammatillista asemaa tai vastuuta, etua tai liikesuhteita missään muussa vertikaalisesti integroituneen yrityksen osassa tai sen määräysvaltaa käyttävässä osakkeenomistajassa.
 5. Siirtoverkonhaltijan hallinnoinnista vastaavilla henkilöillä ja/tai sen hallintoelinten jäsenillä ja työntekijöillä ei saa olla suoraan tai välillisesti minkäänlaista etua missään vertikaalisesti integroituneen yrityksen osassa, lukuun ottamatta siirtoverkonhaltijaa, eikä heillä ole oikeutta saada siltä suoraan tai välillisesti minkäänlaista taloudellista etua. Heidän palkkansa ei saa riippua vertikaalisesti integroituneen yrityksen, lukuun ottamatta siirtoverkonhaltijaa, toiminnoista tai tuloksista.

6. Siirtoverkonhaltijan hallinnoinnista vastaaville henkilöille ja/tai sen hallintoelinten jäsenille on varmistettava tosiasiallinen oikeus hakea sääntelyviranomaiselta muutosta heidän palvelussuhteensa ennen aikaista päättämistä koskeviin päätöksiin.
7. Sen jälkeen, kun siirtoverkonhaltijan hallinnoinnista vastaavien henkilöiden ja/tai sen hallintoelinten jäsenten palvelussuhde siirtoverkonhaltijassa on päättynyt, heillä ei saa olla vähintään neljään vuoteen minkäänlaista ammatillista asemaa tai vastuuta, etua tai liikesuhdetta missään vertikaalisesti integroituneen yrityksen osassa, lukuun ottamatta siirtoverkonhaltijaa, eikä sen määräysvaltaa käyttävässä osakkeenomistajassa.
8. Edellä olevan 3 kohdan säännöksiä sovelletaan suurimpaan osaan siirtoverkonhaltijan hallinnoinnista vastaavista henkilöistä ja/tai sen hallintoelinten jäsenistä.

Siirtoverkonhaltijan hallinnoinnista vastaavilla henkilöillä ja/tai sen hallintoelinten jäsenillä, joita 3 kohdan säännökset eivät koske, ei saa olla ollut ainakaan nimitystään edeltävien kuuden kuukauden aikana johtavaa asemaa tai muuta vastaavaa tehtävää vertikaalisesti integroituneessa yrityksessä.

Tämän kohdan ensimmäistä alakohtaa sekä 4–7 kohtaa sovelletaan kaikkiin johtoon kuuluviin henkilöihin sekä niihin henkilöihin, jotka raportoivat näille suoraan verkon käyttöön, ylläpitoon tai kehittämiseen liittyvistä asioista.

49 ~~20~~ artikla

Valvontaelin

1. Siirtoverkonhaltijalla on oltava valvontaelin, joka vastaa sellaisten päätösten tekemisestä, joilla voi olla merkittävä vaikutus siirtoverkonhaltijan osakkeenomistajien varojen arvoon, ja erityisesti sellaisten päätösten tekemisestä, jotka koskevat vuotuisten ja pitkän aikavälin rahoitus suunnitelmien hyväksyntää, siirtoverkonhaltijan velkaantumistasetta ja osakkeenomistajille jaettujen osinkojen määrää. Valvontaelimen toimivaltaan eivät kuulu päätökset, jotka liittyvät siirtoverkonhaltijan päivittäiseen toimintaan ja verkon hallintaan tai 51~~22~~ artiklan nojalla laaditun kymmenvuotisen verkon kehittämissuunnitelman valmisteluun tarvittaviin toimiin.
2. Valvontaelimeen on kuuluttava vertikaalisesti integroitunutta yritystä edustavia jäseniä, kolmannen osapuolen osakkeenomistajia edustavia jäseniä ja, jos näin jäsenvaltion asiaa koskevassa lainsäädännössä säädetään, siirtoverkonhaltijan työntekijöiden kaltaisia muita asianomaisia osapuolia edustavia jäseniä.
3. Edellä olevan 48~~19~~ artiklan 2 kohdan ensimmäistä alakohtaa ja 48~~19~~ artiklan 3–7 kohtaa on sovellettava vähintään puoleen valvontaelimen jäsenistä vähennettynä yhdellä.

Valvontaelimen kaikkiin jäseniin sovelletaan 48~~19~~ artiklan 2 kohdan toisen alakohdan b alakohtaa.

50 ~~21~~ artikla

Sääntöjen noudattamista koskeva ohjelma ja ohjelman seurannasta vastaava

toimihenkilö

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että siirtoverkonhaltijat laativat ja panevat täytäntöön sääntöjen noudattamista koskevan ohjelman, jossa vahvistetaan toteutetut toimenpiteet, joilla varmistetaan, että syrjintää ei esiinny ja että tämän ohjelman noudattamista seurataan asianmukaisesti. Sääntöjen noudattamista koskevassa ohjelmassa on esitettävä työntekijöiden erityiset velvoitteet näiden tavoitteiden saavuttamiseksi. Sääntelyviranomaisen on hyväksyttävä ohjelma. Rajoittamatta kansallisen sääntelyviranomaisen toimivaltaa ohjelman seurannasta vastaavan toimihenkilön on seurattava riippumattomasti ohjelman noudattamista.
2. Ohjelman seurannasta vastaavan toimihenkilön nimittää valvontaelin, ja sääntelyviranomaisen on hyväksyttävä nimitys. Sääntelyviranomainen voi kieltäytyä hyväksymästä ohjelman seurannasta vastaavaa toimihenkilöä ainoastaan riippumattomuuden tai ammatillisten valmiuksien puuttumisen johdosta. Ohjelman seurannasta vastaava toimihenkilö voi olla joko luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö. Ohjelman seurannasta vastaavaan toimihenkilöön sovelletaan ~~4849~~ artiklan 2–8 kohtaa.
3. Ohjelman seurannasta vastaava toimihenkilö vastaa:
 - a) sääntöjen noudattamista koskevan ohjelman täytäntöönpanon seurannasta,
 - b) sellaisen vuosikertomuksen laadinnasta, jossa selvitetään, mihin toimenpiteisiin on ryhdytty sääntöjen noudattamista koskevan ohjelman täytäntöön panemiseksi, ja sen toimittamisesta sääntelyviranomaiselle,
 - c) sääntöjen noudattamista koskevaan ohjelmaan ja sen täytäntöönpanoon liittyvästä raportoinnista valvontaelimelle sekä niitä koskevien suositusten antamisesta,
 - d) sääntöjen noudattamista koskevan ohjelman täytäntöönpanoon liittyvien merkittävien rikkomusten ilmoittamisesta sääntelyviranomaiselle, sekä
 - e) vertikaalisesti integroituneen yrityksen ja siirtoverkonhaltijan välisiä mahdollisia kaupallisia ja rahoituksellisia suhteita koskevasta raportoinnista sääntelyviranomaiselle.
4. Ohjelman seurannasta vastaavan toimihenkilön on toimitettava sääntelyviranomaiselle päätösehdotukset investointisuunnitelmasta tai verkkoon tehtävistä yksittäisistä investoinneista. Tämä on tehtävä viimeistään silloin, kun siirtoverkonhaltijan hallinto ja/tai toimivaltainen hallintoelin toimittaa ne valvontaelimelle.
5. Jos vertikaalisesti integroitunut yritys on yleiskokouksessa tai nimittämiensä valvontaelimen jäsenten äänestyksessä estänyt jonkin päätöksen tekemisen, minkä johdosta sellaiset investoinnit estyvät tai viivästyvät, jotka kymmenvuotisen verkon kehittämissuunnitelman mukaan olisi pitänyt tehdä seuraavien kolmen vuoden kuluessa, ohjelman seurannasta vastaavan toimihenkilön on ilmoitettava tästä sääntelyviranomaiselle, jonka on tämän jälkeen toimittava ~~5122~~ artiklan mukaisesti.
6. Sääntelyviranomaisen on hyväksyttävä ohjelman seurannasta vastaavan toimihenkilön toimeksiantoa tai palvelussuhdetta koskevat edellytykset, mukaan lukien toimeksiannon kesto. Kyseisillä edellytyksillä on varmistettava ohjelman seurannasta vastaavan toimihenkilön riippumattomuus, myös antamalla tälle kaikki tämän tehtävien hoitamiseksi tarvittavat voimavarat. Toimeksiantonsa aikana ohjelman seurannasta vastaavalla toimihenkilöllä ei saa olla minkäänlaista muuta

ammattillista asemaa, vastuuta tai etuja suoraan tai epäsuorasti vertikaalisesti integroituneen yrityksen minkään osan kanssa tai sen määräysvaltaisten osakkeenomistajien kanssa.

7. Ohjelman seurannasta vastaavan toimihenkilön on raportoitava sääntelyviranomaiselle säännöllisesti joko suullisesti tai kirjallisesti ja sillä on oltava oikeus antaa säännöllisesti raportteja joko suullisesti tai kirjallisesti siirtoverkonhaltijan valvontaelimelle.
8. Ohjelman seurannasta vastaava toimihenkilö voi osallistua kaikkiin siirtoverkonhaltijan hallinnon tai hallintoelinten kokouksiin sekä valvontaelimen kokouksiin ja yleiskokoukseen. Ohjelman seurannasta vastaavan toimihenkilön on osallistuttava kaikkiin kokouksiin, joissa käsitellään seuraavia asioita:
 - a) [uudelleenlaaditussa asetuksessa 714/2009, sellaisena kuin sitä ehdotetaan asiakirjalla COM(2016)861/2] määritellyt verkkoon pääsyä koskevat edellytykset ennen kaikkea tariffien, kolmannen osapuolen verkkoon pääsyyn liittyvien palvelujen, kapasiteetin jaon ja ylikuormituksen hallinnan, avoimuuden, ~~tasapainottamisen~~ ⇒ lisäpalvelujen ⇐ ja jälkimarkkinoiden osalta;
 - b) siirtoverkon käyttöä, ylläpitoa ja kehittämistä, mukaan lukien yhteenliittäminen ja liittämisinvestoinnit, koskevat hankkeet;
 - c) siirtoverkon käyttämiseksi tarvittavat energian ostot ja myynnit.
9. Ohjelman seurannasta vastaavan toimihenkilön on seurattava, että siirtoverkonhaltija noudattaa ~~4146~~ artiklan säännöksiä.
10. Ohjelman seurannasta vastaavalla toimihenkilöllä on oltava pääsy kaikkiin asiaa koskeviin tietoihin ja siirtoverkonhaltijan toimistoihin ja kaikkiin tehtäviensä hoitamiseksi tarvitsemiinsa tietoihin.
11. Sääntelyviranomaisen antaman etukäteishyväksynnän jälkeen valvontaelin voi erottaa ohjelman seurannasta vastaavan toimihenkilön. Sen on erotettava ohjelman seurannasta vastaava toimihenkilö riippumattomuuden tai ammatillisten valmiuksien puuttumisen johdosta sääntelyviranomaisen pyynnöstä.
12. Ohjelman seurannasta vastaavalla toimihenkilöllä on oltava pääsy siirtoverkonhaltijan toimistotiloihin ilman ennakkoilmoitusta.

51 ~~22~~ artikla

Verkon kehittäminen ja toimivalta tehdä investointipäätöksiä

1. Sen jälkeen, kun siirtoverkonhaltija on kuullut kaikkia asianomaisia sidosryhmiä, sen on toimitettava ~~joka vuosi~~ ⇒ vähintään joka toinen vuosi ⇐ sääntelyviranomaiselle kymmenvuotinen verkon kehittämissuunnitelma, joka perustuu nykyisiin ja ennakoituihin toimituksiin ja kysyntään. Tähän kehittämissuunnitelmaan on sisällyttävä tehokkaita toimenpiteitä, joilla varmistetaan verkon suorituskyvyn riittävyys ja toimitusvarmuus.
2. Kymmenvuotisessa ~~verkon kehittämissuunnitelmassa~~ on erityisesti
 - a) ilmoitettava markkinaosapuolille ne pääasialliset siirtoinfrastruktuurit, joita on rakennettava tai parannettava seuraavien kymmenen vuoden aikana,
 - b) mainittava kaikki jo päätetyt investoinnit ja uudet investoinnit, jotka on tehtävä seuraavien kolmen vuoden aikana, sekä

- c) vahvistettava määräaika kaikille investointihankkeille.
3. Siirtoverkonhaltijan on kymmenvuotista verkon kehittämissuunnitelmaa laatiessaan tehtävä kohtuullisia oletuksia tuotannon, toimitusten⇒ , energian varastoinnin, ⇐ ja kulutuksen sekä muiden maiden kanssa käytävän kaupan kehityksestä ottaen huomioon alueellisia ja ☒ unionin ☒ ~~yhteisön~~ laajuisia verkkoja koskevat investointisuunnitelmat.
4. Sääntelyviranomaisen on kuultava kaikkia tosiasiallisia tai mahdollisia verkon käyttäjiä kymmenvuotisesta verkon kehittämissuunnitelmasta julkisella ja avoimella tavalla. Henkilöitä tai yrityksiä, jotka väittävät olevansa mahdollisia käyttäjiä, voidaan pyytää perustelemaan väitteensä. Sääntelyviranomaisen on julkaistava kuulemisprosessin tulokset erityisesti mahdollisten investointitarpeiden osalta.
5. Sääntelyviranomaisen on tarkasteltava, kattaako kymmenvuotinen verkon kehittämissuunnitelma kaikki kuulemisprosessissa esille tulleet investointitarpeet ja onko se johdonmukainen [uudelleenlaaditun asetuksen 714/2009, sellaisena kuin sitä ehdotetaan asiakirjalla COM(2016)861/2 27 artiklan 1 kohdan b alakohdassa ~~8 artiklan 3 kohdassa~~] tarkoitetun ei-sitovan☒ unionin ☒ ~~yhteisön~~ laajuisen kymmenvuotisen verkon kehittämissuunnitelman kanssa (☒ unionin ☒ ~~yhteisön~~ laajuinen kymmenvuotinen verkon kehittämissuunnitelma). Jos suunnitelman johdonmukaisuutta ei-sitovan ~~yhteisön~~ ☒ unionin ☒ laajuisen kymmenvuotisen verkon kehittämissuunnitelman kanssa epäillään, sääntelyviranomaisen on neuvoteltava viraston kanssa. Sääntelyviranomaisen voi vaatia siirtoverkonhaltijaa muuttamaan kymmenvuotista verkon kehittämissuunnitelmaansa.
6. Sääntelyviranomaisen on valvottava ja arvioitava verkon kymmenvuotisen kehittämissuunnitelman täytäntöönpanoa.
7. Jos kyseessä ei ole ylivoimainen este ja siirtoverkonhaltija ei tee investointia, joka kymmenvuotisen verkon kehittämissuunnitelman mukaan olisi pitänyt tehdä seuraavien kolmen vuoden kuluessa, jäsenvaltioiden on varmistettava, että sääntelyviranomaisen on velvollinen toteuttamaan ainakin yhden seuraavista toimenpiteistä sen varmistamiseksi, että kyseessä oleva investointi tehdään, jos tällä investoinnilla on vielä merkitystä viimeisimmän kymmenvuotisen verkon kehittämissuunnitelman perusteella:
- a) siirtoverkonhaltija veloitetaan tekemään kyseessä olevat investoinnit,
- b) kaikille investoijille avoin tarjouskilpailu järjestetään kyseessä olevasta investoinnista, tai
- c) siirtoverkonhaltija veloitetaan hyväksymään pääoman korotus tarvittavien investointien rahoittamiseksi ja sallimaan riippumattomien investoijien osallistuminen pääoman merkitsemiseen.
- Jos sääntelyviranomaisen on käyttänyt ensimmäisen alakohdan b alakohdan mukaista toimivaltaansa, se voi velvoittaa siirtoverkonhaltijan hyväksymään yhden tai useita seuraavista:
- jonkin kolmannen osapuolen suorittama rahoitus;
 - jonkin kolmannen osapuolen suorittama rakentaminen;
 - asianomaisten uusien varojen hankkiminen, tai
 - asianomaisten uusien varojen käyttäminen.

Siirtoverkonhaltijan on annettava investoijille kaikki investoinnin tekemiseksi tarvittavat tiedot, liitettävä uusia kohteita siirtoverkkoon ja yleisesti pyrittävä helpottamaan investointihankkeen täytäntöönpanoa parhaalla mahdollisella tavalla.

Sääntelyviranomaisen on hyväksyttävä asiaankuuluvat rahoitusjärjestelyt.

8. Jos sääntelyviranomainen on käyttänyt 7 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaista toimivaltaansa, asiaankuuluvan tariffisääntelyn on katettava kyseessä olevien investointien kustannukset.

☒ 4 JAKSO

SIIRTOVERKONHALTIJOIDEN NIMEÄMINEN JA SERTIFIOINTI ☒

52 ~~40~~ artikla

Siirtoverkonhaltijoiden nimeäminen ja sertifiointi

1. Ennen kuin yritys hyväksytään ja nimetään siirtoverkonhaltijaksi, se on sertifioitava tämän artiklan 4, 5 ja 6 kohdan ja [uudelleenlaaditun asetuksen 714/2009, sellaisena kuin sitä ehdotetaan asiakirjalla COM(2016)861/2] ~~3~~ 48 artiklan mukaisia menettelyjä noudattaen.
2. Jäsenvaltioiden on hyväksyttävä ja nimettävä siirtoverkonhaltijoiksi yritykset, ~~jotka omistavat siirtoverkon ja~~ joiden kansallinen sääntelyviranomainen on jäljempänä esitetyn sertifiointimenettelyn mukaisesti varmistanut noudattaneen ~~43~~ 43 artiklan vaatimuksia. Siirtoverkonhaltijoiden nimeäminen on ilmoitettava komissiolle ja julkaistava *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.
3. Siirtoverkonhaltijoiden on ilmoitettava sääntelyviranomaiselle kaikista suunnitelluista liiketoimista, jotka voivat edellyttää sen uudelleenarviointia, ovatko ne ~~43~~ artiklan vaatimusten mukaisia.
4. Sääntelyviranomaisten on valvottava, että siirtoverkonhaltijat noudattavat jatkuvasti ~~43~~ artiklan vaatimuksia. Niiden on aloitettava sertifiointimenettely tällaisen vaatimusten noudattamisen varmistamiseksi:
 - a) kun siirtoverkonhaltija tekee 3 kohdassa tarkoitetun ilmoituksen;
 - b) omasta aloitteestaan, jos niiden tiedossa on, että suunniteltu muutos siirtoverkon omistajien tai siirtoverkonhaltijoiden suhteen käytetyissä oikeuksissa tai vaikutusvallassa saattaa johtaa ~~43~~ artiklan rikkomiseen, tai jos niillä on syytä epäillä, että tällainen rikkominen on saattanut tapahtua; tai
 - c) komission perustellusta pyynnöstä.
5. Sääntelyviranomaisten on tehtävä päätös siirtoverkonhaltijan sertifioinnista neljän kuukauden kuluessa siirtoverkonhaltijan tekemän ilmoituksen päivämäärästä tai komission pyynnön päivämäärästä. Tämän määräajan päätyttyä sertifiointi katsotaan myönnettyksi. Sääntelyviranomaisen nimenomainen tai hiljainen päätös voi tulla voimaan vasta sen jälkeen kun 6 kohdassa säädetty menettely on saatettu loppuun.
6. Sääntelyviranomaisen on ilmoitettava siirtoverkonhaltijan sertifiointia koskevasta nimenomaisesta tai hiljaisesta päätöksestä viipymättä komissiolle ja toimitettava ilmoituksen mukana kaikki päätöksen kannalta merkitykselliset tiedot. Komissio päättää asiasta [uudelleenlaaditun asetuksen 714/2009, sellaisena kuin sitä ehdotetaan asiakirjalla COM(2016)861/2, ~~3~~ 48 artiklassa] säädettyä menettelyä noudattaen.

7. Sääntelyviranomaiset ja komissio voivat pyytää siirtoverkonhaltijoilta ja tuotantoa tai toimittamista harjoittavilta yrityksiltä kaikkia tietoja, joilla on merkitystä niille tämän artiklan nojalla kuuluvien tehtävien suorittamisessa.
8. Sääntelyviranomaiset ja komissio käsittelevät kaupallisesti arkaluonteisia tietoja luottamuksellisina.

53 ~~44~~ artikla

Sertifiointi kolmansien maiden osalta

1. Kun sertifiointia pyytää siirtoverkon omistaja tai siirtoverkonhaltija, joka on kolmannesta maasta olevan henkilön tai kolmansista maista olevien henkilöiden määräysvallassa, sääntelyviranomaisen on ilmoitettava asiasta komissiolle.
Sääntelyviranomaisen on myös ilmoitettava viipymättä komissiolle sellaisista tilanteista, jotka johtaisivat siihen, että kolmannesta maasta oleva henkilö tai kolmansista maista olevat henkilöt hankkivat määräysvallan siirtoverkkoon tai siirtoverkonhaltijaan.
2. Siirtoverkonhaltijoiden on ilmoitettava sääntelyviranomaiselle sellaisista tilanteista, jotka johtaisivat siihen, että kolmannesta maasta oleva henkilö tai kolmansista maista olevat henkilöt hankkivat määräysvallan siirtoverkkoon tai siirtoverkonhaltijaan.
3. Sääntelyviranomaisen on hyväksyttävä päätösluonnos siirtoverkonhaltijan sertifiointista neljän kuukauden kuluessa siirtoverkonhaltijan tekemän ilmoituksen päivämäärästä. Sen on evättävä sertifiointi, jos
 - a) ei ole osoitettu, että kyseinen yksikkö noudattaa 439 artiklan vaatimuksia; sekä
 - b) ei ole osoitettu sääntelyviranomaiselle tai muulle jäsenvaltion nimeämälle toimivaltaiselle viranomaiselle, että sertifiointin myöntäminen ei vaaranna energian toimitusvarmuutta jäsenvaltiossa ja yhteisössä ☒ unionissa ☒. Sääntelyviranomaisen tai muun nimetyn toimivaltaisen viranomaisen on asiaa harkitessaan otettava huomioon
 - ne yhteisön ☒ unionin ☒ oikeudet ja velvoitteet asianomaisen kolmannen maan suhteen, jotka johtuvat kansainvälisestä oikeudesta, myös sellaisesta yhden tai useamman kolmannen maan kanssa tehdystä sopimuksesta, jossa yhteisö ☒ unioni ☒ on sopimuspuolena ja jossa käsitellään energian toimitusvarmuuteen liittyviä seikkoja;
 - ne jäsenvaltion oikeudet ja velvoitteet asianomaisen kolmannen maan suhteen, jotka johtuvat kyseisen kolmannen maiden kanssa tehdyistä sopimuksista, edellyttäen että ne ovat yhteisön ☒ unionin ☒ oikeuden mukaisia, sekä
 - muut tapaukseen ja asianomaiseen kolmanteen maahan liittyvät erityiset tosiseikat ja olosuhteet.
4. Sääntelyviranomaisen on annettava päätöksensä sekä kaikki päätöstä koskevat olennaiset tiedot viipymättä tiedoksi komissiolle.
5. Jäsenvaltioiden on annettava sääntelyviranomaiselle tai 3 kohdan b alakohdassa tarkoitettulle nimetylle toimivaltaiselle viranomaiselle mahdollisuus pyytää komissiolta lausunto ennen kuin sääntelyviranomainen tekee sertifiointipäätöksen siitä,
 - a) täyttääkö asianomainen yksikkö 439 artiklan vaatimukset; sekä

- b) vaarantaako sertifiointin myöntäminen energian toimitusvarmuuden yhteisössä ☒ unionissa ☒.
6. Komissio tutkii 5 kohdassa tarkoitetun pyynnön heti sen saatuaan. Se toimittaa lausuntonsa kahden kuukauden kuluessa pyynnön vastaanottamisesta kansalliselle sääntelyviranomaiselle tai nimetylle toimivaltaiselle viranomaiselle, jos pyynnön esittäjä on kyseinen viranomainen.
- Komissio voi lausuntoa laatiessaan pyytää viraston, asianomaisen jäsenvaltion ja asianosaisten näkemyksiä. Jos komissio tekee tällaisen pyynnön, kahden kuukauden määräaikaa jatketaan kahdella kuukaudella.
- Jos komissio ei ole toimittanut lausuntoaan ensimmäisessä ja toisessa alakohdassa tarkoitetussa määräajassa, katsotaan, ettei sillä ole sääntelyviranomaisen päätöksen johdosta huomautettavaa.
7. Arvioidessaan, vaarantaako kolmannelle maasta olevalla henkilöllä tai kolmansista maista olevilla henkilöillä oleva määräysvalta energian toimitusvarmuuden yhteisössä ☒ unionissa ☒, komissio ottaa huomioon
- a) tapauskohtaiset seikat ja sen, mikä kolmas maa tai mitkä kolmannet maat ovat kyseessä, sekä
- b) ne yhteisön ☒ Euroopan unionin ☒ oikeudet ja velvoitteet asianomaisen kolmannen maan suhteen, jotka johtuvat kansainvälisestä oikeudesta, myös sellaisesta yhden tai useamman kolmannen maan kanssa tehdystä sopimuksesta, jossa yhteisö ☒ unioni ☒ on sopimuspuolena ja jossa käsitellään energian toimitusvarmuuteen liittyviä seikkoja.
8. Kansallisen sääntelyviranomaisen on tehtävä kahden kuukauden kuluessa 6 kohdassa tarkoitetun määräajan päättymisestä lopullinen päätöksensä sertifiointista. Kansallisen sääntelyviranomaisen on lopullista päätöstä tehdessään otettava komission lausunto mahdollisimman tarkasti huomioon. Jäsenvaltioilla on joka tapauksessa oikeus evätä sertifiointi, jos sertifiointin myöntäminen vaarantaa energian toimitusvarmuuden jäsenvaltiossa tai toisen jäsenvaltion energian toimitusvarmuuden. Jos jäsenvaltio on nimennyt muun toimivaltaisen viranomaisen arvioimaan 3 kohdan b) alakohtaa, se voi pyytää kansallista sääntelyviranomaista tekemään lopullisen päätöksensä kyseisen toimivaltaisen viranomaisen arvioinnin mukaisesti. Kansallisen sääntelyviranomaisen lopullinen päätös ja komission lausunto julkaistaan yhdessä. Jos lopullinen päätös eroaa komission lausunnosta, kyseisen jäsenvaltion on esitettävä tällaisen päätöksen perustelut ja julkaistava ne yhdessä päätöksen kanssa.
9. Tämä artikla ei rajoita jäsenvaltioiden oikeutta harjoittaa kansallista oikeudellista valvontaa oikeutettujen yleisten turvallisuusetujen suojaamiseksi yhteisön ☒ unionin ☒ oikeutta noudattaen.
- ~~10. Komissio voi antaa suuntaviivoja, joissa kuvataan yksityiskohtaisesti tämän artiklan soveltamiseksi noudatettava menettely. Kyseiset toimenpiteet, joiden tarkoituksena on muuttaa tämän direktiivin muita kuin keskeisiä osia täydentämällä sitä, hyväksytään 46 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua valvonnan käsittävää sääntelymenettelyä noudattaen.~~
10. ~~10.~~ Tätä artiklaa sovelletaan 3 kohdan a) alakohtaa lukuun ottamatta myös jäsenvaltioihin, joita koskee 6644 artiklan mukainen poikkeus.

54 artikla

Siirtoverkonhaltijoiden varastojen omistaminen ja lisäpalvelujen tarjoaminen

1. Siirtoverkonhaltijat eivät saa omistaa, hallinnoida tai käyttää energiavarastoja tai vastata niiden käytöstä eivätkä omistaa suoraan tai välillisesti omaisuutta, jota käytetään lisäpalvelujen tarjoamiseen.
2. Poiketen siitä, mitä 1 kohdassa säädetään, jäsenvaltiot voivat sallia sen, että siirtoverkonhaltijat omistavat, hallinnoivat tai käyttävät varastoja tai omaisuutta, jota käytetään taajuuteen vaikuttamattomien lisäpalvelujen tarjontaan, jos seuraavat edellytykset täyttyvät:
 - a) muut osapuolet eivät ole avoimen ja läpinäkyvän tarjouskilpailun perusteella osoittaneet kiinnostusta omistaa, hallita, hallinnoida tai käyttää tällaisia mahdollisuuksia varastoinnin ja/tai taajuuteen vaikuttamattomien lisäpalvelujen tarjoamiseen siirtoverkonhaltijalle;
 - b) siirtoverkonhaltijat tarvitsevat tällaisia varastoja tai taajuuteen vaikuttamattomia lisäpalveluja täyttääkseen tämän direktiivin mukaiset velvoitteensa siirtoverkon tehokkaan, luotettavan ja turvallisen toiminnan osalta, ja niitä ei käytetä sähkön myymiseen markkinoille; ja
 - c) sääntelyviranomainen on arvioinut tällaisen poikkeuksen tarpeellisuuden ottaen huomioon tämän kohdan a ja b alakohdan mukaiset edellytykset ja antanut hyväksyntänsä.
3. Poikkeuksen myöntämistä koskeva päätös on annettava tiedoksi virastolle ja komissiolle yhdessä pyyntöä koskevien merkityksellisten tietojen ja poikkeuksen perustelujen kanssa.
4. Siirtoverkonhaltijan on toteutettava säännöllisin väliajoin ja vähintään joka viides vuosi julkinen kuuleminen sen selvittämiseksi, onko markkinaosapuolilla kiinnostusta investoida tällaisiin varastoihin, sekä lopetettava oma varastointitoimintansa, jos kolmannet osapuolet kykenevät tarjoamaan palvelun kustannustehokkaasti.

VII LUKU 5 jakso

Eriyttäminen ja kirjanpidon avoimuus

55 ~~30~~ artikla

Oikeus tutustua kirjanpitoon

1. Jäsenvaltioilla tai niiden nimeämillä toimivaltaisilla viranomaisilla, myös 57~~35~~ artiklassa tarkoitetuilla sääntelyviranomaisilla, on oltava tehtäviensä hoitamisen

niin edellyttäessä oikeus tutustua sähköalan yritysten kirjanpitoon ~~5634~~ artiklan mukaisesti.

2. Jäsenvaltioiden ja nimettyjen toimivaltaisten viranomaisten, kuten sääntelyviranomaisten, on pidettävä kaupallisesti arkaluontoiset tiedot luottamuksellisina. Jäsenvaltiot voivat edellyttää tällaisten tietojen paljastamista, jos se on tarpeen toimivaltaisten viranomaisten tehtävien hoitamisen kannalta.

~~56 34~~ artikla Kirjanpidon eriyttäminen

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että sähköalan yritysten kirjanpito hoidetaan 2 ja 3 kohdan mukaisesti.
2. Sähköalan yritysten on niiden omistusrakenteesta tai oikeudellisesta muodosta riippumatta laadittava tilinpäätöksensä, annettava tilinsä tarkastettaviksi ja julkaistava tilinpäätöksensä ☒ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2013/34/EU⁵⁵ ☒ ~~yhtiömuodoltaan tietynlaisten yhtiöiden tilinpäätöksistä perustamissopimuksen 44 artiklan 2 kohdan g⁵⁶ alakohdan nojalla 25 päivänä heinäkuuta 1978 annetun neljännen neuvoston direktiivin 78/660/ETY⁵⁷ nojalla annetun osakeyhtiöiden tilinpäätöksiä koskevan kansallisen lainsäädännön mukaisesti.~~

Yritysten, joilla ei ole lainsäädännöllistä velvoitetta julkaista tilinpäätöstään, on pidettävä pääkonttorissaan yleisön saatavilla jäljennös tilinpäätöksestään.
3. Syrjinnän, ristisubvention ja kilpailun vääristymisen välttämiseksi sähköalan yritysten on sisäisessä kirjanpidossaan pidettävä erillistä kirjanpitoa kustakin siirtoon ja jakeluun liittyvästä toiminnosta siten kuin niitä vaadittaisiin tekemään, jos erilliset yritykset harjoittaisivat kyseisiä toimintoja. Niiden on myös laadittava tilinpäätös, joka voi olla konsolidoitu, siirtoon ja jakeluun liittymättömistä muista sähköliiketoiminnoista. ~~Niiden on pidettävä erillistä kirjanpitoa vaatimukset täyttävälle asiakkaille ja muille asiakkaille suoritettaviin toimituksiin liittyvistä toiminnoista 1 päivään heinäkuuta 2007 asti.~~ Kirjanpidossa on eriteltävä siirtoverkon tai jakeluverkon omistamisesta saatava tuotto. Yritysten on tarvittaessa laadittava konsolidoitu tilinpäätös muista kuin sähköalaan kuuluvista toiminnoista. Sisäisessä kirjanpidossa on laadittava erillinen tase ja tuloslaskelma kustakin liiketoiminnasta.
4. Edellä 2 kohdassa tarkoitettussa tilintarkastuksessa on varmistettava erityisesti, että noudatetaan 3 kohdassa tarkoitettua velvoitetta välttää syrjintää ja ristisubventiota.

⁵⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2013/34/EU, annettu 26 päivänä kesäkuuta 2013, tietentyypisten yritysten vuositilinpäätöksistä, konsernitilinpäätöksistä ja niihin liittyvistä kertomuksista, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/43/EY muuttamisesta ja neuvoston direktiivien 78/660/ETY ja 83/349/ETY kumoamisesta (EUVL L 182, 29.6.2013, s. 19).

⁵⁶ Direktiivin 78/660/ETY nimi on mukautettu Euroopan yhteisön perustamissopimuksen artikloiden uudelleen numeroinnin, jota Amsterdamin sopimuksen 12 artikla edellyttää, ottamiseksi huomioon alkuperäinen viittaus oli 54 artiklan 3 kohdan g alakohtaan.

⁵⁷ EYVL L 222, 14.8.1978, s. 11.

~~VIII LUKU~~

~~VERKKOON PÄÄSYN JÄRJESTÄMINEN~~

~~VII IX~~ LUKU

KANSALLISET SÄÄNTELYVIRANOMAISET

↓ 2009/72/EY (mukautettu)

~~5735~~ artikla

Säätelyviranomaisten nimeäminen ja riippumattomuus

1. Kunkin jäsenvaltion on nimettävä yksi kansallinen säätelyviranomainen kansallisella tasolla.
2. ~~Tämän artiklan~~ Edellä oleva 1 kohta ei estä nimeämästä muita säätelyviranomaisia jäsenvaltioiden aluetasolla, edellyttäen että yhteisön ☒ unionin ☒ tasolla on edustus- ja yhteydenpitotarkoituksia varten yksi korkean tason edustaja energia-alan säätelyviranomaisten yhteistyöviraston säätelyneuvostossa [uudelleenlaaditun asetuksen 713/2009, sellaisena kuin sitä ehdotetaan asiakirjalla COM(2016)863/2] ~~22~~ ~~14~~ artiklan 1 kohdan mukaisesti.
3. Poiketen siitä, mitä ~~tämän artiklan~~ 1 kohdassa säädetään, jäsenvaltio voi nimetä säätelyviranomaisia pieniä verkkoja varten maantieteellisesti eristyksissä olevilla alueilla, joilla kulutus vuonna 2008 oli alle kolme prosenttia sen jäsenvaltion kokonaiskulutuksesta, johon alue kuuluu. Tämä poikkeus ei estä nimittämästä yhtä korkean tason edustajaa yhteisön ☒ unionin ☒ tasolla edustus- ja yhteydenpitotarkoituksia varten yhteistyöviraston säätelyneuvostoon energia-alan säätelyviranomaisten yhteistyöviraston säätelyneuvostossa ☒ säätelyneuvostoon ☒ [uudelleenlaaditun asetuksen 714/2009, sellaisena kuin sitä ehdotetaan asiakirjalla COM(2016)861/2 ~~22~~ ~~14~~ artiklan 1 kohdan] mukaisesti.
4. Jäsenvaltioiden on taattava säätelyviranomaisen riippumattomuus ja varmistettava, että se käyttää toimivaltuuksiaan puolueettomasti ja avoimesti. Tätä varten jäsenvaltion on varmistettava, että säätelyviranomainen on tässä direktiivissä ja siihen liittyvässä lainsäädännössä sille asetettuja viranomaistehtäviä suorittaessaan
 - a) oikeudellisesti erillinen ja toiminnallisesti riippumaton kaikista muista julkisista ja yksityisistä elimistä
 - b) ja että sen henkilöstö ja johtohenkilöt
 - i) toimivat markkinoiden eduista riippumatta sekä
 - ii) eivät viranomaistehtäviä suorittaessaan pyydä eivätkä ota suoria ohjeita miltyään hallitukselta tai muulta julkiselta tai yksityiseltä elimeltä. Tämä vaatimus ei rajoita tarvittaessa tiivistä yhteistyötä muiden asiaankuuluvien kansallisten viranomaisten kanssa eikä hallituksen julkaisemien, ~~5937~~ artiklan mukaisiin säätelytehtäviin ja toimivaltuuksiin liittymättömien yleisten poliittisten suuntaviivojen noudattamista.

5. Sääntelyviranomaisen riippumattomuuden suojelemiseksi jäsenvaltioiden on erityisesti varmistettava, että
- a) sääntelyviranomainen voi tehdä itsenäisiä päätöksiä poliittisista elimistä riippumatta ja toteuttaa itsenäisesti sille osoitettua talousarviota erillisten vuotuisten talousarviomäärärahojen perusteella sekä että sillä on riittävät henkilöstö- ja taloudelliset voimavarat tehtäviensä suorittamiseksi; ja
 - b) sääntelyviranomaisen johtokunnan jäsenet tai, jos johtokuntaa ei ole, sääntelyviranomaisen ylimmät johtohenkilöt nimitetään vähintään viiden mutta enintään seitsemän vuoden toimikaudeksi, joka voidaan uusida kerran⁵⁹³⁷;

↓ uusi

- c) sääntelyviranomaisen johtokunnan jäsenet tai, jos johtokuntaa ei ole, sääntelyviranomaisen ylimmät johtohenkilöt nimitetään objektiivisin, avoimin ja julkistetuin perustein riippumattomalla ja puolueettomalla menettelyllä, jolla varmistetaan, että ehdokkailla on tarvittava pätevyys ja kokemus paikkaan kansallisessa sääntelyviranomaisessa ja että parlamentaariset kuulemiset toteutetaan;
- d) eturistiriitoja varten on olemassa säännökset ja salassapitovelvollisuus jatkuu sääntelyviranomaisen johtokunnan jäsenten tai, jos johtokuntaa ei ole, sääntelyviranomaisen ylimpien johtohenkilöiden toimikauden jälkeen;
- e) sääntelyviranomaisen johtokunnan jäsenet tai, jos johtokuntaa ei ole, sääntelyviranomaisen ylimmät johtohenkilöt voidaan erottaa ainoastaan vahvistetuin avoimin perustein.

↓ 2009/72/EY

Ensimmäisen alakohdan b alakohdan osalta jäsenvaltioiden on varmistettava, että käyttöön otetaan johtokunnan tai ylimpien johtohenkilöiden asianmukainen kiertojärjestelmä. Johtokunnan jäsenet tai, jos johtokuntaa ei ole, ylimmät johtohenkilöt voidaan vapauttaa tehtävistään kesken toimikauden ainoastaan, jos he eivät enää täytä tässä artiklassa asetettuja vaatimuksia tai ovat syyllistyneet rikkomukseen kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

↓ 2009/72/EY (mukautettu)
⇒ uusi

5836 artikla

Sääntelyviranomaisen yleistavoitteet

Tässä direktiivissä määriteltyjä viranomaistehtäviä suorittaessaan sääntelyviranomaisen on toteutettava kaikki kohtuulliset toimenpiteet seuraavien tavoitteiden edistämiseksi 5937 artiklassa säädettyjen tehtäviensä ja toimivaltuuksiensa puitteissa tarvittaessa tiiviissä yhteydenpidossa muiden asiaankuuluvien kansallisten viranomaisten, myös kilpailuviranomaisten ⇨ ja naapurimaiden – myös kolmansien maiden – viranomaisten ⇦, kanssa ja tämän rajoittamatta näiden toimivaltaa:

- a) kilpailulle avointen, ⇨ joustavien, ⇨ varmojen ja ympäristön kannalta kestävien sähkön sisämarkkinoiden edistäminen ~~yhteisön~~ ☒ unionin ☒ alueella ja markkinoiden tehokas avaaminen kaikille ~~yhteisön~~ ☒ unionin ☒ asiakkaille ja toimittajille läheisessä yhteistyössä viraston, muiden jäsenvaltioiden sääntelyviranomaisten ja komission kanssa sekä asianmukaisten edellytysten varmistaminen sähköverkkojen tehokasta ja luotettavaa käyttöä varten pitkän aikavälin tavoitteet huomioon ottaen;
- b) kilpailulle avointen ja moitteettomasti toimivien alueellisten ⇨ rajatylittävien, ⇨ markkinoiden kehittäminen ~~yhteisön~~ ☒ unionin ☒ alueella ja alakohdassa tarkoitetun tavoitteen saavuttamiseksi;
- c) jäsenvaltioiden välisen sähkökaupan rajoitusten poistaminen, muun muassa sellaisen tarkoituksenmukaisen rajat ylittävän siirtokapasiteetin kehittäminen, jolla voidaan vastata kysyntään ja parantaa kansallisten markkinoiden yhdentymistä, mikä voi edistää sähköenergiavirtoja kaikkialla ~~yhteisössä~~ ☒ unionissa ☒;
- d) kuluttajien tarpeisiin suuntautuneiden varmojen, luotettavien ja tehokkaiden sekä syrjimättömien verkkojen kehittämisen edistäminen mahdollisimman kustannustehokkaasti sekä verkon riittävän siirtokyvyn ja yleisten energiapoliittisten tavoitteiden mukaisesti energiatehokkuuden edistäminen sekä suuri- ja pienimuotoisen uusiutuviin energialähteisiin perustuvan sähköntuotannon ja hajautetun sähköntuotannon integroiminen sekä siirto- että jakeluverkkoihin ⇨ ja niiden toiminnan helpottaminen suhteessa muihin kaasun tai lämmön energiaverkkoihin ⇨;
- e) uuden tuotantokapasiteetin ⇨ ja energiavarastojen ⇨ verkkoon pääsyn helpottaminen erityisesti poistamalla uusien markkinoilletulijoiden ja uusiutuvista energialähteistä peräisin olevan sähkön markkinoillepääsyn mahdollisia esteitä;
- f) sen varmistaminen, että verkonhaltijoille ja verkonkäyttäjille tarjotaan sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä asianmukaisia kannustimia lisätä verkon suorituskykyä ⇨ , erityisesti energiatehokkuutta, ⇨ ja edistää markkinoiden yhdentymistä;
- g) sen varmistaminen, että asiakkaat hyötyvät kansallisten markkinoiden tehokkaasta toiminnasta, sekä tehokkaan kilpailun ja kuluttajansuojan varmistamisen edistäminen;
- h) yleispalvelun ja julkisten palvelujen korkean tason saavuttamisen edistäminen sähköntoimituksissa, osallistuminen heikossa asemassa olevien asiakkaiden suojeluun ja toimittajan vaihtamisen edellyttämien tiedonvaihtomenettelyjen yhteensopivuuden edistäminen.

59 ~~37~~ artikla

Sääntelyviranomaisen tehtävät ja toimivaltuudet

1. Sääntelyviranomaisen tehtävänä on:
 - a) vahvistaa tai hyväksyä avointen kriteerien mukaisesti siirto- tai jakelutariffit ~~tai~~ ☒ ja ☒ niiden laskentamenetelmät;
 - b) varmistaa, että siirto- ja jakeluverkonhaltijat, ja tarvittaessa verkon omistajat, sekä kaikki sähköalan yritykset ⇨ ja muut markkinaosapuolet ⇨ noudattavat tästä direktiivistä ⇨ , [uudelleenlaaditusta asetuksesta 714/2009, sellaisena kuin sitä ehdotetaan asiakirjalla COM(2016)861/2], [uudelleenlaaditun asetuksen 714/2009,

sellaisena kuin sitä ehdotetaan asiakirjalla COM(2016)861/2] 54 ja 55 artiklan mukaisesti hyväksytyistä verkkosäännöistä ja [uudelleenlaaditun asetuksen 714/2009, sellaisena kuin sitä ehdotetaan asiakirjalla COM(2016)861/2] 57 artiklan mukaisesti hyväksytyistä suuntaviivoista ~~ja~~ ja muusta asiaa koskevasta yhteisen ~~unionin~~ lainsäädännöstä johtuvia velvollisuuksiaan, myös rajat ylittävien kysymysten osalta;

↓ uusi

- c) hyväksyä tuotteet ja hankintamenettelyt taajuuteen vaikuttamattomien lisäpalvelujen osalta;
- d) panna täytäntöön [uudelleenlaaditun asetuksen 714/2009, sellaisena kuin sitä ehdotetaan asiakirjalla COM(2016)861/2] 54–57 artiklan mukaisesti hyväksytyt verkkosäännöt ja suuntaviivat kansallisilla toimenpiteillä tai tarvittaessa koordinoituilla alueellisilla tai unionin laajuisilla toimenpiteillä;

↓ 2009/72/EY

⇒ uusi

- e) ~~tehdä~~ rajat ylittävissä asioissa yhteistyötä kyseisten jäsenvaltioiden sääntelyviranomaisen tai sääntelyviranomaisten ja viraston kanssa, ⇒ erityisesti osallistumalla viraston sääntelyneuvoston työhön [uudelleenlaaditun asetuksen 713/2009, sellaisena kuin sitä ehdotetaan asiakirjalla COM(2016)863/2] 22 artiklan mukaisesti;
- f) ~~hoidattaa~~ kaikkia asiaan liittyviä oikeudellisesti sitovia viraston ja komission päätöksiä ja panna ne täytäntöön;

↓ uusi

- g) varmistaa rajayhdysjohtokapasiteetin mahdollisimman hyvä saatavuus [uudelleenlaaditun asetuksen 714/2009, sellaisena kuin sitä ehdotetaan asiakirjalla COM(2016)861/2], 14 artiklan mukaisesti;

↓ 2009/72/EY (mukautettu)

- h) ~~antaa~~ vuosittain kertomus toiminnastaan ja tehtäviensä suorittamisesta jäsenvaltioiden asiaankuuluville viranomaisille, virastolle ja komissiolle. Kertomuksessa on esitettävä toteutetut toimenpiteet ja saavutetut tulokset kunkin tässä artiklassa luetellun tehtävän osalta;
- i) ~~varmistaa~~, ettei siirtoon, jakeluun ja toimitukseen liittyvien toimintojen välillä esiinny ristisubventioita;
- j) ~~seurata~~ siirtoverkonhaltijoiden investointisuunnitelmia ja esittää vuosikertomuksessaan arvio siitä, kuinka siirtoverkonhaltijoiden investointisuunnitelmat vastaavat [uudelleenlaaditun asetuksen 714/2009, sellaisena kuin sitä ehdotetaan asiakirjalla COM(2016)861/2] ~~asetuksen~~

~~(EY) N:o 714/2009 8 artiklan 3 kohdan b alakohdassa~~ 27 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettua yhteisön ☒ unionin ☒ laajuista verkon kehittämissuunnitelmaa; arvioon voi sisältyä suosituksia kyseisten investointisuunnitelmien muuttamisesta;

⇓ uusi

- k) mitata siirto- ja jakeluverkonhaltijoiden suoritustasoa sellaisen älykkään verkon kehittämisessä, joka edistää energiatehokkuutta ja uusiutuvien energialähteiden verkkoon liittämistä, käyttäen rajallista joukkoa unionin laajuisia indikaattoreita sekä julkaista joka toinen vuosi kansallinen raportti, jossa esitetään tarvittaessa suosituksia parannusten tekemiseksi;

↓ 2009/72/EY (mukautettu)
⇒ uusi

- l) ~~h) vahvistaa tai hyväksyä palvelun ja toimitusten laatua koskevia standardeja ja vaatimuksia tai osallistua tähän yhdessä muiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa ja~~ seurata verkon varmuutta ja luotettavuutta koskevien sääntöjen noudattamista ja arvioida niiden aiempaa toimivuutta ~~sekä vahvistaa tai hyväksyä palvelun ja toimitusten laatua koskevia standardeja ja vaatimuksia tai osallistua tähän yhdessä muiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa;~~
- m) ~~h)~~ seurata avoimuuden tasoa, tukkuhinnat mukaan lukien, ja varmistaa, että sähköalan yritykset noudattavat avoimuutta koskevia velvollisuuksia;
- n) ~~h)~~ seurata, miten avoimia ja tehokkaita tukku- ja vähittäismyyntimarkkinat ovat ja missä määrin niillä esiintyy kilpailua, mihin kuuluvat sähköpörssit, kotitalousasiakkaiden maksamat hinnat, mukaan lukien ennakkomaksujärjestelmät, toimittajaa vaihtaneiden asiakkaiden määrä, verkosta kytkettyjen asiakkaiden määrä, ylläpitopalvelujen maksut ja näiden palvelujen toteuttaminen ja kotitalousasiakkaiden tekemät valitukset, sekä mahdollisia kilpailun vääristymiä tai rajoituksia, mihin sisältyy kaikkien asiaa koskevien tietojen antaminen, sekä saattaa tarvittaessa tapaukset asiaankuuluvien kilpailuviranomaisten käsiteltäviksi;
- o) ~~h)~~ seurata rajoittavien sopimuskäytäntöjen esiintymistä, mukaan lukien yksinoikeuslausekkeet, joilla voidaan estää muita suuria asiakkaita kuin kotitalousasiakkaita tekemästä samanaikaisesti sopimuksia useamman kuin yhden toimittajan kanssa tai rajoittaa niiden vapautta tehdä tällaisia sopimuksia, ja tarvittaessa ilmoittaa kansallisille kilpailuviranomaisille tällaisista käytännöistä;
- ~~n) noudattaa sopimusvapautta keskeytettävissä olevien toimitussopimusten ja pitkän aikavälin sopimusten osalta edellyttäen, että ne ovat yhteisön lainsäädännön sekä yhteisön politiikkojen mukaisia;~~
- p) ~~m)~~ seurata aikaa, jonka siirto- ja jakeluverkonhaltijat käyttävät liitäntöjen ja korjausten suorittamiseen;
- q) ~~n)~~ osaltaan varmistaa muiden asiaankuuluvien viranomaisten kanssa ~~muun muassa liitteessä I säädettyjen~~ kuluttajansuojatoimenpiteiden tehokkuus ja täytäntöönpano;

- r) ~~ei~~ julkasta vähintään vuosittain suosituksia 5 ~~3~~ artiklan noudattamisesta toimitushinnoissa ja toimittaa suositukset tarvittaessa kilpailuviranomaisille;
- s) ~~ei~~ varmistaa asiakkaiden mahdollisuus saada kulutustietoja, kulutustietojen tarjoaminen helppotajuisessa yhdenmukaistetussa muodossa kansallisella tasolla valinnaista käyttöä varten sekä kaikkien asiakkaiden mahdollisuus saada pikaisesti tällaisia ~~23~~ ja 24 artiklassa ~~liitteessä I olevassa 1 kohdassa~~ tarkoitettuja tietoja;
- t) ~~ei~~ seurata siirtoverkonhaltijoiden, jakeluverkonhaltijoiden, toimittajien ja asiakkaiden ja muiden markkinaosapuolten asemaa ja vastuita koskevien sääntöjen täytäntöönpanoa [uudelleenlaaditun asetuksen 714/2009, sellaisena kuin sitä ehdotetaan asiakirjalla COM(2016)861/2] ~~asetuksen (EY) N:o 714/2009~~ mukaisesti;
- u) ~~ei~~ seurata tuotanto ⇨ - ja varastointi ⇦ kapasiteettiin tehtäviä investointeja suhteessa toimitusvarmuuteen;
- v) ~~ei~~ seurata ~~yhteisön~~ ~~unionin~~ ja kolmansien maiden siirtoverkonhaltijoiden teknistä yhteistyötä;
- ~~v) seurata 42 artiklassa tarkoitettujen suojatoimenpiteiden täytäntöönpanoa; ja~~
- w) edistää tärkeimpiä markkinamenettelyjä koskevien tiedonvaihtomenettelyjen yhteensopivuutta alueetasolla;

⇩ uusi

- y) seurata vertailusivustojen saatavuutta, 14 artiklassa ja liitteessä I vahvistetut kriteerit täyttävät vertailuvälineet mukaan lukien.

↓ 2009/72/EY

2. Kun jäsenvaltiossa on niin säädetty, muu viranomainen kuin sääntelyviranomainen voi hoitaa 1 kohdassa säädetyt seurantatehtävät. Tällöin tästä seurannasta saadut tiedot on saatettava sääntelyviranomaisen käyttöön niin pian kuin mahdollista.

Sääntelyviranomaisen on riippumattomuutensa säilyttäen ja parempaa sääntelyä koskevien periaatteiden mukaisesti 1 kohdassa säädetyjä tehtäviä suorittaessaan tarvittaessa kuultava siirtoverkonhaltijoita ja tehtävä tarvittaessa tiivistä yhteistyötä muiden asiaankuuluvien kansallisten viranomaisten kanssa, sanotun kuitenkin rajoittamatta näiden omia erityisiä toimivaltuuksia.

Sääntelyviranomaisen tai viraston tämän direktiivin mukaisesti antamat hyväksynnät eivät estä sääntelyviranomaista käyttämästä asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa myöhemmin toimivaltuuksiaan tämän artiklan mukaisesti eivätkä rajoita muiden asiaan kuuluvien viranomaisten tai komission määrittämiä seuraamuksia.

↓ 2009/72/EY (mukautettu)
⇨ uusi

3. ~~4~~ Jäsenvaltioiden on varmistettava, että sääntelyviranomaisille annetaan toimivaltuudet, joiden nojalla ne voivat suorittaa ~~tässä artiklassa~~ ~~1, 3 ja 6~~

~~kohdassa~~ tarkoitetut tehtävät tehokkaasti ja joutuisasti. Tätä varten sääntelyviranomaisella on oltava vähintään valtuudet:

- a) tehdä sähköalan yrityksiä sitovia päätöksiä;
 - b) tehdä sähkömarkkinoiden toimintaa koskevia tutkimuksia ja päättää sekä määrätä tarvittavista ja oikeasuhteisista toimenpiteistä tehokkaan kilpailun edistämiseksi ja markkinoiden moitteettoman toiminnan varmistamiseksi. Lisäksi sääntelyviranomaisella on oltava tarvittaessa oikeus tehdä yhteistyötä kansallisen kilpailuviranomaisen ja rahoitusmarkkinoiden sääntelyviranomaisten tai komission kanssa kilpailulainsäädäntöön liittyvän tutkimuksen tekemisessä;
 - c) vaatia sähköalan yrityksiltä kaikkia sen tehtävien suorittamisen kannalta merkityksellisiä tietoja, mukaan lukien perustelut kolmannen osapuolen pääsyn epäämiseksi sekä kaikki tiedot verkon vahvistamisen edellyttämistä toimenpiteistä;
 - d) määrätä tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia seuraamuksia sähköalan yrityksille, jotka eivät täytä velvollisuuksiaan, jotka johtuvat tästä direktiivistä tai asiaan liittyvistä oikeudellisesti sitovista sääntelyviranomaisen tai viraston tekemistä päätöksistä, tai ehdottaa toimivaltaiselle tuomioistuimelle, että tämä määräisi kyseisiä seuraamuksia. Tähän on sisällyttävä toimivalta määrätä tai ehdottaa määrättäväksi siirtoverkonhaltijalle enintään kymmentä prosenttia sen vuotuisesta liikevaihdosta tai vertikaalisesti integroituneelle yritykselle enintään kymmentä prosenttia sen vuotuisesta liikevaihdosta vastaavia seuraamuksia, jos nämä eivät täytä tämän direktiivin mukaisia velvoitteitaan; sekä
 - e) tarkoituksenmukaiset valtuudet suorittaa tutkintaa ja ratkaista riitoja ~~11 ja 12 kohdan~~ 60 artiklan 2 ja 3 kohdan nojalla.
4. ~~2.~~ Jos ~~44~~ 44 ~~13~~ artiklan nojalla on nimetty riippumaton järjestelmävastaava, sääntelyviranomaisen on sille tämän artiklan 1 ja 3 kohdassa asetettujen tehtävien lisäksi:
- a) seurattava, että siirtoverkon omistaja ja riippumaton järjestelmävastaava noudattavat tästä artiklasta johtuvia velvollisuuksiaan, ja määrättävä velvollisuuksien rikkomisesta seuraamuksia ~~3~~ 4 kohdan d alakohdan mukaisesti; ~~fmalta~~
 - b) seurattava riippumattoman ~~verkonhaltijan~~ verkonhaltijan ~~ja~~ järjestelmävastaavan ~~ja~~ siirtoverkon omistajan välisiä suhteita ja välistä tiedonvaihtoa sen varmistamiseksi, että riippumaton järjestelmävastaava noudattaa velvollisuuksiaan, ja erityisesti hyväksyttävä sopimukset ja toimittava riitojenratkaisuviranomaisena riippumattoman järjestelmävastaavan ja siirtoverkon omistajan välillä kaikissa valituksissa, joita kumpi tahansa osapuoli tekee 11 kohdan mukaisesti;
 - c) hyväksyttävä ensimmäiseen kymmenvuotiseen verkon kehittämissuunnitelmaan sisältyvä investointisuunnitelma ja hyväksyttävä monivuotiset verkon kehittämissuunnitelmat, jotka riippumaton järjestelmävastaava esittää ⇒ vähintään joka toinen vuosi ⇐ ~~vuosittain~~, sanotun kuitenkaan rajoittamatta ~~4413~~ 4413 artiklan 2 kohdan c alakohdassa tarkoitetun menettelyn soveltamista;
 - d) varmistettava, että riippumattoman järjestelmävastaavan perimiin verkkoonpääsytariffeihin sisältyy ~~siirto~~ siirto verkon omistajalle tai omistajille maksettava riittävä korvaus verkko-omaisuuden käyttämisestä ja siihen tehdyistä uusista investoinneista, edellyttäen että ne on tehty taloudellisesti ja tehokkaasti;
 - e) voitava suorittaa tarkastuksia myös ennalta ilmoittamatta siirtoverkon omistajan ja riippumattoman järjestelmävastaavan toimitiloissa; sekä

- f) seurattava niiden ylikuormitusmaksujen käyttöä, jotka riippumaton järjestelmävastaava on kerännyt [uudelleenlaaditun asetuksen 714/2009, sellaisena kuin sitä ehdotetaan asiakirjalla COM(2016)861/2, 17 artiklan 2 kohdan~~16 artiklan 6 kohdan~~] mukaisesti.
5. Kun siirtoverkonhaltija on nimetty ~~VII~~ luvun 3 jakson mukaisesti, sääntelyviranomaiselle osoitetaan tämän artiklan 1 ja ~~3-4~~ kohdan nojalla annettujen tehtävien ja toimivaltuuksien lisäksi ainakin seuraavat tehtävät ja toimivaltuudet:
- a) määrätä seuraamuksia ~~3~~ 4 kohdan d alakohdan mukaisesti vertikaalisesti integroitunutta yritystä suosivista, muita syrjivistä käytännöistä;
- b) seurata siirtoverkonhaltijan ja vertikaalisesti integroituneen yrityksen välistä viestintää sen varmistamiseksi, että siirtoverkonhaltija täyttää velvoitteensa;
- c) toimia vertikaalisesti integroituneen yrityksen ja siirtoverkonhaltijan välillä riitojenratkaisuviranomaisena 60 artiklan 2 kohdan ~~11 kohdan~~ nojalla tehtyjen valitusten osalta;
- d) seurata vertikaalisesti integroituneen yrityksen ja siirtoverkonhaltijan välisiä kaupallisia ja rahoituksellisia suhteita mukaan lukien lainoja;
- e) hyväksyä kaikki vertikaalisesti integroituneen yrityksen ja siirtoverkonhaltijan väliset kaupalliset ja rahoitussopimukset edellyttäen, että niissä noudatetaan markkinaehtoja;
- f) pyytää vertikaalisesti integroituneelta yritykseltä perustelut, kun ohjelman seurannasta vastaava toimihenkilö on tehnyt sille ~~5021~~ 21 artiklan 4 kohdan mukaisen ilmoituksen. Tällaisiin perusteluihin on sisällyttävä todisteet siitä, että vertikaalisesti integroitunutta yritystä hyödyttävää syrjintää ei ole harjoitettu;
- g) suorittaa tarkastuksia, myös ennalta ilmoittamatta, vertikaalisesti integroidun yrityksen ja siirtoverkonhaltijan tiloissa; sekä
- h) osoittaa siirtoverkonhaltijan kaikki tehtävät tai joitakin tiettyjä tehtäviä ~~4413~~ artiklan mukaisesti nimetyille riippumattomalle järjestelmävastaavalle, jos siirtoverkonhaltija rikkoo toistuvasti tämän direktiivin mukaisia velvoitteitaan, erityisesti silloin, kun tämä toistuvasti harjoittaa vertikaalisesti integroitunutta yritystä suosivia, muita syrjiviä käytäntöjä.
6. ⇒Lukuun ottamatta tapauksia, joissa virastolla on toimivalta vahvistaa ja hyväksyä ehdot ja edellytykset tai menetelmät [uudelleenlaaditun asetuksen 714/2009, sellaisena kuin sitä ehdotetaan asiakirjalla COM(2016)861/2] VII luvun mukaisten verkkosääntöjen ja suuntaviivojen täytäntöönpanemiseksi [uudelleenlaaditun asetuksen 713/2009, sellaisena kuin sitä ehdotetaan asiakirjalla COM(2016)863/2] 5 artiklan 2 kohdan mukaisesti niiden koordinoitun luonteen vuoksi, ⇐
~~S~~sääntelyviranomaisilla on oltava velvollisuus vahvistaa tai hyväksyä riittävän ajoissa ennen niiden voimaantuloa ainakin ⇒ kansalliset ⇐ menetelmät, joita käytetään seuraavien seikkojen laskennassa tai niitä koskevien ehtojen ja edellytysten vahvistamisessa:
- a) liittäminen ja pääsy kansallisiin verkkoihin, siirto- ja jakelutariffit tai niitä koskevat menetelmät mukaan luettuina. Näiden tariffien tai menetelmien on mahdollistettava tarvittavien investointien tekeminen verkkoihin niin, että kyseisillä investoinneilla voidaan varmistaa verkkojen toimivuus;

- b) sellaisten ~~tasapainottamispalvelujen~~ ⇒ lisäpalvelujen ⇐ tarjonta, jotka suoritetaan mahdollisimman taloudellisesti ja jotka tarjoavat verkon käyttäjille asianmukaisia kannustimia sähkön syötön ja oton tasapainottamiseksi. ~~Tasapainottamispalvelut~~ ⇒ Lisäpalvelut ⇐ on tarjottava oikeudenmukaisesti ja syrjimättömästi, ja niiden on perustuttava puolueettomiin kriteereihin; ja
- c) pääsy rajat ylittäviin infrastruktuureihin, mukaan lukien kapasiteetin jakoa ja ylikuormituksen hallintaa koskevat menettelyt.
7. Edellä 6 kohdassa tarkoitetut menetelmät tai ehdot ja edellytykset on julkaistava.
- ~~8. Sääntelyviranomaisten on tariffeja tai menetelmiä sekä tasapainottamispalveluja vahvistaessaan tai hyväksyessään varmistettava, että siirto- ja jakeluverkonhaltijoille annetaan sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä asianmukaisia kannustimia parantaa tehokkuutta, edistää markkinoiden yhdentymistä ja toimitusvarmuutta sekä tukea asiaan liittyviä tutkimustoimia.~~

⇓ uusi

8. Avoimuuden lisäämiseksi markkinoilla ja jotta kaikki, joita asia koskee, voisivat saada kaikki tarvittavat tiedot, päätökset ja päätösehdotukset siirto- ja jakelutariffeista, joita tarkoitetaan 60 artiklan 3 kohdassa, sääntelyviranomaisten on annettava markkinaosapuolten saataville yksityiskohtaiset tiedot menetelmistä ja kustannuksista, joita on käytetty kyseessä olevien verkkotariffien laskennassa.

⇓ 2009/72/EY

9. Sääntelyviranomaisten on seurattava kansallisten sähköverkkojen, mukaan lukien rajayhdysjohtojen, ylikuormituksen hallintaa sekä ylikuormituksen hallintaa koskevien sääntöjen soveltamista. Tätä varten siirtoverkonhaltijoiden tai markkinoiden ylläpitäjien on toimitettava ylikuormituksen hallintaa ja myös kapasiteetin jakoa koskevat sääntönsä kansallisille sääntelyviranomaisille. Kansalliset sääntelyviranomaiset voivat pyytää näiden sääntöjen muuttamista.

⇓ 2009/72/EY (mukautettu)
⇒ uusi

60 artikla ~~37~~

⊗ Päätökset ja valitukset ⊗

1. ~~10.~~ Sääntelyviranomaisilla on oikeus vaatia, että siirto- ja jakeluverkonhaltijat tarvittaessa muuttavat ~~tässä~~ ⊗ 59 ⊗ artiklassa tarkoitettuja ehtoja ja edellytyksiä, tariffit tai menetelmät mukaan luettuina, sen varmistamiseksi, että ne ovat oikeasuhteisia ja että niitä sovelletaan syrjimättömällä tavalla ⇒ , [uudelleenlaaditun asetuksen 714/2009, sellaisena kuin sitä ehdotetaan asiakirjalla COM(2016)861/2] 16 artiklan mukaisesti⇐. Jos siirto- ja jakelutariffien vahvistaminen viivästyy, sääntelyviranomaisilla on valtuudet vahvistaa tai hyväksyä alustavat siirto- ja jakelutariffit tai niiden laskentamenetelmät ja päättää asiaankuuluvista

korvaustoimenpiteistä, mikäli lopulliset siirto- ja jakelutariffit tai niiden laskentamenetelmät eroavat alustavista tariffeista tai menetelmistä.

2. ~~11.~~ Jos jokin osapuoli haluaa tehdä valituksen siirto- tai jakeluverkonhaltijasta tästä direktiivistä johtuvien kyseisen verkonhaltijan velvoitteiden osalta, se voi osoittaa valituksensa sääntelyviranomaiselle, joka tekee riitojenratkaisuviranomaisena asiasta päätöksen kahden kuukauden kuluessa valituksen vastaanottamisesta. Tätä määräaikaa voidaan pidentää kahdella kuukaudella, jos sääntelyviranomainen pyytää lisätietoja. Tätä pidennettyä määräaikaa voidaan pidentää edelleen valituksen tekijän suostumuksella. Sääntelyviranomaisen päätös on sitova, paitsi jos ja siihen asti kun se kumotaan muutoksenhaussa.
3. ~~12.~~ Kuka tahansa haittaa kärsinyt osapuoli, jolla on oikeus tehdä valitus ~~tämän~~ ☒ 59 ☒ artiklan mukaisesti tehdystä menetelmiä koskevasta päätöksestä tai, jos sääntelyviranomaisella on velvollisuus neuvotella, ehdotetuista tariffeista tai menetelmistä, voi viimeistään kahden kuukauden kuluessa tai jäsenvaltioiden asettaman lyhyemmän ajanjakson kuluessa päätöksen tai päätösehdotuksen julkaisemisesta esittää valituksen vaatien päätöksen uudelleentarkastelua. Valituksella ei ole lykkäävää vaikutusta.
4. ~~13.~~ Jäsenvaltioiden on luotava sellaiset asianmukaiset ja tehokkaat menetelmät sääntelyn, valvonnan ja avoimuuden turvaamiseksi, joilla vältetään määräävän aseman väärinkäyttö etenkin kuluttajien etujen vastaisella tavalla sekä kaikenlainen markkinoiden valtauksen tähtäävä toiminta. Näissä menetelmissä on otettava huomioon perustamisopimuksen määräykset ja erityisesti sen ~~102~~ ~~82~~ artikla.
5. ~~14.~~ Jäsenvaltioiden on varmistettava, että vastuussa olevia luonnollisia tai oikeushenkilöitä vastaan toteutetaan asianmukaiset toimenpiteet, muun muassa jäsenvaltioiden kansallisen oikeuden mukaiset hallinnolliset toimet tai rikosoikeudelliset menettelyt, jos tässä direktiivissä säädettyjä luottamuksellisuussääntöjä ei ole noudatettu.
6. ~~15.~~ Edellä ~~11.~~ 2 ja ~~312~~ kohdassa tarkoitettut valitukset eivät rajoita ~~yhteisön~~ ☒ unionin ☒ oikeuden ja/tai kansallisen oikeuden mukaisen muutoksenhakuoikeuden käyttöä.
7. ~~16.~~ Sääntelyviranomaisten tekemät päätökset on joka suhteessa perusteltava muutoksenhakumenettelyn mahdollistamiseksi tuomioistuimessa. Päätökset on julkistettava siten, että kaupallisesti arkaluonteiset asiat käsitellään luottamuksellisina.
8. ~~17.~~ Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansallisella tasolla on olemassa sopivat järjestelmät, joiden mukaisesti osapuoli, jota sääntelyviranomaisen päätös koskee, voi hakea siihen muutosta elimeltä, joka on riippumaton asianomaisista osapuolista ja hallituksista.

~~6138~~ artikla

Rajat ylittävää kysymyksiä koskeva sääntelyjärjestelmä ☒ Sääntelyviranomaisten alueellinen yhteistyö rajat ylittävissä kysymyksissä ☒

1. Sääntelyviranomaisten on kuultava toisiaan ja tehtävä tiivistä yhteistyötä keskenään $\Rightarrow$, erityisesti viraston puitteissa, $\Leftarrow$ sekä annettava toisilleen ja virastolle kaikki tiedot, joita ne tarvitsevat tästä direktiivistä johtuvien tehtäviensä suorittamiseksi.

Vastaanottavan viranomaisen on vaihdettavien tietojen osalta varmistettava sama luottamuksellisuuden taso kuin tiedot lähettäneeltä viranomaiselta edellytetään.

2. Sääntelyviranomaisten on tehtävä yhteistyötä vähintään alueellisella tasolla
- a) edistääkseen sellaisten operatiivisten järjestelyjen luomista, joilla voidaan varmistaa verkon optimaalinen hallinta, edistää yhteisiä sähköpörssejä ja rajat ylittävän kapasiteetin jakamista ja varmistaa riittävän yhteenliittämiskapasiteetin, myös uusien yhteyksien, vähimmäistaso alueella ja alueiden välillä, jotta tehokas kilpailu voi kehittyä ja toimitusvarmuus parantua, syrjimättä eri jäsenvaltioiden sähköntoimittajia;

↓ uusi

- b) koordinoidakseen alueellisen tason toimintoja suorittavien tahojen yhteistä valvontaa;
- c) koordinoidakseen yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa kansallisten, alueellisten ja Euroopan laajuisten riittävyysarviointien yhteistä valvontaa;

↓ 2009/72/EY (mukautettu)
⇒ uusi

- d) koordinoidakseen asianomaisia siirtoverkonhaltijoita ja muita markkinatoimijoita koskevien verkkosääntöjen ☒ ja suuntaviivojen ☒ kehittämistä; ja
- e) koordinoidakseen ylikuormituksen hallintaa koskevien sääntöjen kehittämistä.
3. Kansallisilla sääntelyviranomaisilla on oltava oikeus yhteistyöjärjestelyihin toistensa kanssa sääntely-yhteistyön edistämiseksi.
4. Edellä 2 kohdassa tarkoitetut toimet on tarvittaessa suoritettava tiiviissä yhteydenpidossa muiden asiaankuuluvien kansallisten viranomaisten kanssa ja tämän rajoittamatta niiden toimivaltaa.
5. ~~Komissio voi ☒ Siirretään komissiolle valta☒ antaa ⇒ 67 artiklan mukaisesti delegoituja säädöksiä ☒ suuntaviivojen antamiseksi siitä, missä määrin sääntelyviranomaisten on tehtävä yhteistyötä toistensa ja viraston kanssa. Kyseiset toimenpiteet, joiden tarkoituksena on muuttaa tämän direktiivin muita kuin keskeisiä osia täydentämällä sitä, hyväksytään 46 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua valvonnan käsittelevää sääntelymenettelyä noudattaen.~~

↓ uusi

62 artikla

Sääntelyviranomaisten tehtävät ja valtuudet alueellisten käyttökeskusten suhteen

1. Sen maantieteellisen alueen, jolla alueellinen käyttökeskus sijaitsee, alueellisten sääntelyviranomaisten on läheisessä yhteistyössä toistensa kanssa:
 - a) hyväksyttävä perussääntö ja työjärjestys;

- b) hyväksyttävä vuotuinen talousarvio;
 - c) hyväksyttävä yhteistyöhön perustuva päätöksentekomenettely;
 - d) arvioitava, onko alueellisella käyttökeskuksella asianmukainen toimivalta, resurssit ja puolueettomuus, jotta se voi suorittaa riippumattomasti sille osoitetut toiminnot ja tehtävät, mukaan lukien turvallisuus-, vastuu- ja valmiusjärjestelyt;
 - e) varmistettava tämän direktiivin ja muun unionin lainsäädännön mukaisten velvoitteiden noudattaminen erityisesti rajat ylittävissä kysymyksissä;
 - f) seurattava toimintojen suorittamista ja raportoitava siitä vuosittain virastolle.
2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että sääntelyviranomaisille annetaan toimivaltuudet, joiden nojalla ne voivat suorittaa 1 kohdassa tarkoitetut tehtävät tehokkaasti ja joutuisasti. Tätä varten sääntelyviranomaisella on oltava vähintään valtuudet:
- a) pyytää tietoja alueellisilta käyttökeskuksilta;
 - b) tehdä tarkastuksia myös ennalta ilmoittamatta alueellisten käyttökeskusten toimitiloissa;
 - c) tehdä alueellisia käyttökeskuksia koskevia sitovia päätöksiä.

↓ 2009/72/EY (mukautettu)
⇒ uusi

63 ~~29~~ artikla

⇒ Verkkosääntöjen ja ⇐ Suuntaviivojen noudattaminen

1. Mikä tahansa sääntelyviranomainen tai komissio voi pyytää virastolta lausuntoa siitä, onko jokin sääntelyviranomaisen tekemä päätös tässä direktiivissä tai [uudelleenlaaditun asetuksen 714/2009, sellaisena kuin sitä ehdotetaan asiakirjalla COM(2016)861/2] ☒ VII luvun ☒ ~~asetuksessa (EY) N:o 714/2009~~ tarkoitettujen ⇒ verkkosääntöjen ja ⇐ suuntaviivojen mukainen.
2. Virasto antaa lausuntonsa sitä pyytäneelle sääntelyviranomaiselle tai komissiolle sekä kyseisen päätöksen tehneelle sääntelyviranomaiselle kolmen kuukauden kuluessa pyynnön vastaanottamisesta.
3. Jos päätöksen tehnyt sääntelyviranomainen ei noudata viraston lausuntoa neljän kuukauden kuluessa lausunnon vastaanottamisesta, virasto ilmoittaa asiasta komissiolle.
4. Mikä tahansa sääntelyviranomainen, joka katsoo, ettei jokin toisen sääntelyviranomaisen tekemä rajat ylittävän kaupan kannalta merkityksellinen päätös ole tässä direktiivissä tai [uudelleenlaaditun asetuksen 714/2009, sellaisena kuin sitä ehdotetaan asiakirjalla COM(2016)861/2] ☒ VII luvussa ☒ ~~asetuksessa (EY) N:o 714/2009~~ tarkoitettujen ⇒ verkkosääntöjen ja ⇐ suuntaviivojen mukainen, voi ilmoittaa asiasta komissiolle kahden kuukauden kuluessa päätöksen tekemisestä.
5. Jos komissio kahden kuukauden kuluessa siitä, kun se on saanut ilmoituksen virastolta 3 kohdan mukaisesti tai joltain sääntelyviranomaiselta 4 kohdan mukaisesti, tai omasta aloitteestaan kolmen kuukauden kuluessa päätöksen tekemisestä, katsoo, että sääntelyviranomaisen päätös herättää vakavia epäilyjä siitä,

onko se tässä direktiivissä tai [uudelleenlaaditun asetuksen 714/2009, sellaisena kuin sitä ehdotetaan asiakirjalla COM(2016)861/2] ☒ VII luvussa ☒ asetuksessa (EY) N:o 714/2009 tarkoitettujen $\Rightarrow$ verkkosääntöjen ja $\Leftarrow$ suuntaviivojen mukainen, komissio voi päättää tutkia asiaa edelleen. Tällöin se pyytää sääntelyviranomaista ja menettelyn osapuolia esittämään huomautuksensa.

6. Jos komissio päättää tutkia asiaa edelleen, se tekee enintään neljän kuukauden kuluessa tällaisen päätöksen tekemisestä lopullisen päätöksen siitä, että se
 - a) ei vastusta sääntelyviranomaisen päätöstä; tai
 - b) pyytää asianomaista sääntelyviranomaista peruuttamaan päätöksensä, koska $\Rightarrow$ verkkosääntöjä ja $\Leftarrow$ suuntaviivoja ei ole noudatettu.
7. Jos komissio ei ole tehnyt päätöstä asian edelleen tutkimisesta 5 kohdassa tarkoitettussa määräajassa tai tehnyt lopullista päätöstä 6 kohdassa tarkoitettussa määräajassa, sen katsotaan olleen vastustamatta sääntelyviranomaisen päätöstä.
8. Sääntelyviranomaisen on noudatettava päätöksensä peruuttamista koskevaa komission päätöstä kahden kuukauden kuluessa ja ilmoitettava tästä komissiolle.
9. ~~Komissio voi~~ ☒ Siirretään komissiolle valta ☒ antaa $\Rightarrow$ 67 artiklan mukaisesti delegoituja säädöksiä vahvistaakseen $\Leftarrow$ suuntaviivoja, joissa kuvataan yksityiskohtaisesti tämän artiklan soveltamiseksi noudatettava menettely. ~~Kyseiset toimenpiteet, joiden tarkoituksena on muuttaa tämän direktiivin muita kuin keskeisiä osia täydentämällä sitä, hyväksytään 46 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua valvonnan käsitteävää sääntelymenettelyä noudattaen.~~

64 40 artikla

Tietojen säilyttäminen

1. Jäsenvaltioiden on edellytettävä, että sähköntoimittajat pitävät kansallisten viranomaisten, mukaan lukien kansallisen sääntelyviranomaisen, kansallisten kilpailuviranomaisten ja komission saatavilla niiden tehtävien suorittamiseksi vähintään viiden vuoden ajan merkitykselliset tiedot kaikista sähköntoimitussopimuksiin ja sähköjohdannaisiin liittyvistä liiketoimista tukkuasiakkaiden ja siirtoverkonhaltijoiden kanssa.
2. Tiedoissa on oltava yksityiskohdat kyseessä olevien liiketoimien ominaispiirteistä kuten kestosta ja toimitus- ja selvityssäännöistä, määristä, toteutuspäivistä ja -kellonajoista ja hinnoista sekä tiedot, joiden perusteella kyseinen tukkuasiakas voidaan yksilöidä, sekä määritellyt tiedot kaikista selvittämättä jääneistä sähköntoimitussopimuksista ja sähköjohdannaisista.
3. Sääntelyviranomainen voi päättää asettaa osia näistä tiedoista markkinaosallistujien saataville edellyttäen, ettei yksittäisiä markkinatoimijoita tai yksittäisiä liiketoimia koskevia kaupallisesti arkaluonteisia tietoja julkaista. Tätä kohtaa ei sovelleta direktiivin 2004/39/EY soveltamisalaan kuuluvia rahoitusvälineitä koskeviin tietoihin.
- ~~4. Tämän artiklan yhdenmukaisen soveltamisen varmistamiseksi komissio voi antaa suuntaviivoja, joissa määritellään tietojen säilyttämiseen sovellettavat menettelyt ja järjestelyt sekä säilytettävien tietojen muoto ja sisältö. Kyseiset toimenpiteet, joiden tarkoituksena on muuttaa tämän direktiivin muita kuin keskeisiä osia täydentämällä~~

~~sitä, hyväksytään 46 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua valvonnan käsittävää sääntelymenettelyä noudattaen.~~

~~5. Niiden sähköjohdannaisiin liittyvien liiketoimien osalta, joita sähkötoimittajat toteuttavat tukkuasiakkaiden ja siirtoverkonhaltijoiden kanssa, tätä artiklaa sovelletaan vasta sen jälkeen kun komissio on antanut 4 kohdassa tarkoitettua suuntaviivaa.~~

~~6. Tämän artiklan säännökset eivät aiheuta direktiivin 2004/39/EY soveltamisalaan kuuluville toimijoille lisävelvollisuuksia 1 kohdassa tarkoitettuja viranomaisia kohtaan.~~

4. ~~7.~~ Jos 1 kohdassa tarkoitettujen viranomaisten on saatava käyttöönsä tietoja, jotka ovat direktiivin 2004/39/EY soveltamisalaan kuuluvien toimijoiden hallussa, mainitun direktiivin nojalla toimivaltaisten viranomaisten on annettava näille viranomaisille niiden tarvitsemat tiedot.

↓ 2009/72/EY

~~X LUKU~~

~~VÄHITTÄISMARKKINAT~~

↓ 2009/72/EY

~~41 artikla~~

~~Vähittäismarkkinat~~

~~Moitteettomasti toimivien ja avoimien vähittäismarkkinoiden syntymisen helpottamiseksi yhteisön alueella jäsenvaltioiden on varmistettava, että siirtoverkon ja jakeluverkonhaltijoiden, toimittajien ja asiakkaiden sekä mahdollisten muiden markkinaosapuolten asema ja vastuu määritellään sopimusjärjestelyjen, asiakkaille annettujen sitoumusten, tietojen vaihdon ja taseselvitystä koskevien sääntöjen, tietojen omistusoikeuden ja mittausvastuun osalta.~~

~~Kyseiset säännöt on julkistettava, niillä on pyrittävä helpottamaan asiakkaiden ja toimittajien pääsyä verkkoihin, ja sääntelyviranomaisten tai muiden asiaankuuluvien kansallisten viranomaisten on voitava arvioida niitä.~~

~~Muilla suurilla asiakkailla kuin kotitalousasiakkailla on oltava oikeus tehdä samanaikaisia sopimuksia useiden toimittajien kanssa.~~

VIII~~IX~~ LUKU

LOPPUSÄÄNNÖKSET

~~42~~ artikla ~~Suojatoimenpiteet~~

~~Jos energiamarkkinoilla ilmenee äkillinen kriisi ja jos ihmisten, laitteiden tai laitosten turvallisuus tai verkon toiminta vaarantuu, jäsenvaltio voi toteuttaa tilapäisesti tarpeelliset suojatoimenpiteet.~~

~~Toimenpiteiden on oltava sellaisia, että ne aiheuttavat mahdollisimman vähän häiriötä sisämarkkinoiden toiminnalle, eivätkä ne saa olla laajempia kuin on ehdottomasti tarpeen syntyneiden äkillisten vaikeuksien poistamiseksi.~~

~~Asianomaisen jäsenvaltion on viipymättä ilmoitettava kyseisistä toimenpiteistä muille jäsenvaltioille ja komissiolle, joka voi päättää, että asianomaisen jäsenvaltion on muutettava toimenpiteitä tai lopetettava ne siltä osin kuin ne vääristävät kilpailua ja vaikuttavat kauppaan haitallisesti yhteisen edun vastaisella tavalla.~~

~~65~~⁴³ artikla **Tasapuoliset toimintaedellytykset**

1. Toimenpiteiden, joita jäsenvaltiot voivat toteuttaa tämän direktiivin nojalla tasapuolisten toimintaedellytysten takaamiseksi, on oltava ~~EY:n~~ ^{perustamis} sopimuksen, erityisesti sen ~~36~~ ³⁰ artiklan, ja ~~yhteisön~~ ^{unionin} oikeuden mukaisia.
2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden on oltava oikeasuhteisia, syrjimättömiä ja avoimia. Nämä toimenpiteet saa panna täytäntöön vasta sen jälkeen, kun niistä on ilmoitettu komissiolle ja komissio on hyväksynyt ne.
3. Komissio reagoi 2 kohdassa tarkoitettuun ilmoitukseen kahden kuukauden kuluessa sen vastaanottamisesta. Määräaika alkaa täydellisten tietojen vastaanottamista seuraavasta päivästä. Jos komissio ei ole reagoinut tämän kahden kuukauden määräajan kuluessa, katsotaan, ettei komissio vastusta ilmoitettuja toimenpiteitä.

~~66~~⁴⁴ artikla **Poikkeukset**

1. Jäsenvaltiot, jotka voivat osoittaa ~~tämän direktiivin voimaantulon jälkeen~~, että niiden pienten erillisten verkkojen toiminnassa on huomattavia vaikeuksia, voivat hakea

~~komissiolta poikkeuksia olemassa olevan kapasiteetin kunnostamisen, parantamisen ja lisäämisen osalta IV, V ja VI luvun sekä 4, 6, 7 ja 8 artiklan IV, VI, VII VIII sekä erittäin pienen erillisen verkon tapauksessa III luvun asiaankuuluvista säännöksistä. Komissio ilmoittaa ennen päätöstään jäsenvaltioille näistä hakemuksista luottamuksellisuutta noudattaen. Päätös julkaistaan Euroopan unionin virallisessa lehdessä.~~

2. ~~Kyprokseen, Luxemburgiin ja Maltaan ei sovelleta 439 artiklaa. Maltaan ei sovelleta myöskään 6 ja 35 26, 32 ja 33 artiklaa.~~

Ilmaisuun ”sähkön tuotantoa tai toimittamista harjoittava yritys” eivät ~~43~~ 9 artiklan 1 kohdan b alakohdassa sovellettaessa sisälly loppukäyttäjät, jotka harjoittavat sähkön tuotantoa ja/tai toimittamista joko suoraan tai sellaisen yrityksen kautta, joissa niillä on määräysvalta joko yksin tai yhdessä, edellyttäen että loppukäyttäjät ja määräysvallan alainen yritys ovat vuotuisena keskiarvona mitattuna sähkön nettokuluttajia ja että niiden kolmansille osapuolille myymän sähkön taloudellinen arvo on vähäinen niiden muuhun liiketoimintaan nähden.

~~45 artikla~~

~~Uudelleentarkastelumenettely~~

~~Siinä tapauksessa, että komissio päätyy 47 artiklan 6 kohdassa tarkoitetussa kertomuksessa toteamaan, että jossakin jäsenvaltiossa, jossa verkkoon pääsy on järjestetty tehokkaasti siten, että se mahdollistaa täysin tehokkaan, syrjimättömän ja esteettömän verkkoon pääsyn, tietyt tässä direktiivissä yrityksille asetetut velvoitteet (esimerkiksi jakeluverkonhaltijoiden oikeudellisen eriyttämisen osalta) eivät ole oikeasuhteisia tavoiteltuun tavoitteeseen nähden, tämä jäsenvaltio voi pyytää komissiolta vapautusta kyseisestä vaatimuksesta.~~

~~Jäsenvaltion on esitettävä pyyntönsä viipymättä komissiolle kaikkien sellaisten asiaa koskevien tietojen kanssa, jotka ovat tarpeen sen osoittamiseksi, että kertomuksessa todettu tehokas verkkoon pääsy ylläpidetään myös vastedes.~~

~~Komissio antaa jäsenvaltion esittämää pyyntöä koskevan lausuntonsa kolmen kuukauden kuluessa sen vastaanottamisesta ja tekee tarvittaessa ehdotuksia Euroopan parlamentille ja neuvostolle tämän direktiivin asianomaisten säännösten muuttamisesta. Komissio voi tämän direktiivin muuttamista koskevilla ehdotuksissa ehdottaa jäsenvaltion vapauttamista tietyistä vaatimuksista, jos jäsenvaltio toteuttaa asianmukaisesti yhtä tehokkaita toimenpiteitä.~~

~~46 artikla~~

~~Komitea~~

- ~~1. Komissiota avustaa komitea.~~
2. ~~Jos tähän kohtaan viitataan, sovelletaan päätöksen 1999/468/EY 5 a artiklan 1-4 kohtaa ja 7 artiklaa ottaen huomioon mainitun päätöksen 8 artiklan säännökset.~~

~~47 artikla~~

~~Kertomukset~~

- ~~1. Komissio seuraa ja arvioi tämän direktiivin soveltamista ja antaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen yleisestä edistymisestä ensimmäisen kerran 4 päivään elokuuta 2004 mennessä ja sen jälkeen vuosittain. Edistymiskertomuksessa käsitellään ainakin seuraavia näkökohtia:~~

- a) ~~saatu kokemus ja edistyminen täydellisten ja täysin toimivien sähkön sisämarkkinoiden luomisessa sekä tähän liittyvät jäljellä olevat esteet, mukaan luettuina määräävään markkina asemaan, markkinoiden keskittymiseen, markkinoiden valtaamiseen tähtäävään tai kilpailua rajoittavaan toimintaan liittyvät näkökohdat ja niiden vaikutukset markkinoiden vääristymiseen;~~
- b) ~~missä määrin tässä direktiivissä asetettujen, toimintojen eriyttämistä ja tariffeja koskevien vaatimusten avulla on onnistuttu varmistamaan tasapuolinen ja syrjimätön pääsy yhteisön sähköverkkoon ja yhtäläinen kilpailun taso, sekä sähkömarkkinoiden avautumisen taloudelliset, sosiaaliset ja ympäristöön liittyvät seuraukset asiakkaille;~~
- c) ~~sellaisten kysymysten käsittely, jotka liittyvät sähköverkon kapasiteettiin ja sähkön toimitusvarmuuteen yhteisössä ja erityisesti kysynnän ja tarjonnan vallitsevaan ja ennakoituun tasapainoon ottaen huomioon eri alueiden välinen fyysinen siirtokapasiteetti;~~
- d) ~~erityistä huomiota kiinnitetään jäsenvaltioiden toteuttamiin toimenpiteisiin kysyntähuippujen kattamiseksi ja yhden tai useamman sähköntoimittajan toimitusvajauksen hoitamiseksi;~~
- e) ~~edellä 26 artiklan 4 kohdassa edellytetyn poikkeuksen täytäntöönpano kynnysarvon mahdollista tarkistamista varten;~~
- f) ~~yleinen arvio edistymisestä kahdenvälisissä suhteissa kolmansiin maihin, jotka tuottavat ja vievät tai kuljettavat sähköä, mukaan luettuina edistymisen markkinoiden yhdentymisessä, sähköllä käytävän kaupan sosiaaliset ja ympäristövaikutukset ja kyseisten kolmansien maiden pääsy verkkoon;~~
- g) ~~mahdollisesti tarvittavat yhdenmukaistamisvaatimukset, jotka eivät liity tämän direktiivin säännöksiin; sekä~~
- (h) ~~tapa, jolla jäsenvaltiot ovat panneet käytännössä täytäntöön 3 artiklan 9 kohdan energiamerkintöjä koskevat vaatimukset, sekä tapa, jolla mahdolliset asiaa koskevat komission suositukset on otettu huomioon.~~

~~Edistymiskertomuksessa voidaan tarvittaessa antaa suosituksia erityisesti merkintäsääntöjen soveltamisalan ja soveltamistavan osalta, mukaan luettuna se, miten viitataan olemassa oleviin viitelähteisiin ja kyseisten lähteiden sisältöön, ja erityisesti suosituksia siitä, miten tiedot eri energialähteisiin perustuvasta sähköntuotannosta johtuvista ympäristövaikutuksista, ainakin hiilidioksidipäästöistä ja radioaktiivisista jätteistä, voidaan asettaa saataville avoimessa, helposti käytettävässä ja vertailukelpoisessa muodossa koko yhteisön alueella ja miten jäsenvaltioiden toteuttamat toimenpiteet toimittajien antamien tietojen paikkansapitävyyden valvomiseksi voidaan selkeyttää, sekä suosituksia toimenpiteiksi määräävän markkina aseman ja markkinoiden keskittymisen kielteisten vaikutusten torjumiseksi.~~

- ~~2. Lisäksi 1 kohdassa tarkoitetussa edistymiskertomuksessa analysoidaan joka toinen vuosi erilaisia toimenpiteitä, joita jäsenvaltiot ovat toteuttaneet julkisen palvelun velvoitteiden täyttämiseksi, sekä tarkastellaan näiden toimenpiteiden tehokkuutta ja erityisesti niiden vaikutuksia sähkömarkkinoilla käytävään kilpailuun. Kertomuksessa voidaan tarvittaessa suositella toimenpiteitä, joita olisi toteutettava kansallisella tasolla korkeiden julkisen palvelun vaatimusten täyttämiseksi tai joilla pyritään estämään markkinoiden sulkeutuminen.~~
- ~~3. Komissio toimittaa 3 päivään maaliskuuta 2013 mennessä osana yleistä tarkastelua Euroopan parlamentille ja neuvostolle yksityiskohtaisen erityiskertomuksen, jossa~~

esitetään pääpiirteet siitä, missä määrin V luvun mukaisilla eriyttämisvaatimuksilla on onnistuttu varmistamaan siirtoverkonhaltijoiden täysi ja tehokas riippumattomuus, käyttämällä vertailuperustana vaikuttavaa ja tehokasta eriyttämistä.

- ~~4. Edellä olevan 3 kohdan mukaisen arvioinnin tekemiseksi komissio ottaa huomioon erityisesti seuraavat arviointiperusteet: oikeudenmukainen ja syrjimätön pääsy verkkoon, tehokas sääntely, verkon kehittäminen markkinoiden tarpeita vastaavasti, vääristymättömät kannustimet investoinneille, verkkojen yhteenliittämisen edellyttämän infrastruktuurin kehittäminen, tehokas kilpailu yhteisön energiamarkkinoilla ja toimitusvarmuuden tilanne yhteisössä.~~
- ~~5. Tarvittaessa ja erityisesti siinä tapauksessa, että 3 kohdassa tarkoitetussa yksityiskohtaisessa erityiskertomuksessa todetaan, että 4 kohdassa tarkoitettujen edellytysten täyttymistä ei ole käytännössä varmistettu, komissio toimittaa ehdotuksia Euroopan parlamentille ja neuvostolle varmistaa siirtoverkonhaltijoiden kaililta osin tehokkaan riippumattomuuden 3 päivään maaliskuuta 2014 mennessä.~~
- ~~6. Komissio toimittaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle 1 päivään tammikuuta 2006 mennessä yksityiskohtaisen kertomuksen edistymisestä sähkön sisämarkkinoiden toteuttamisessa. Kertomuksessa käsitellään erityisesti seuraavia asioita:~~
 - ~~— syrjimättömän verkkoon pääsyn toteutuminen,~~
 - ~~— tehokas sääntely,~~
 - ~~— verkkojen yhteenliittämisen infrastruktuurin kehitys ja toimitusvarmuustilanne yhteisössä,~~
 - ~~— missä määrin pienet yritykset ja kotitalousasiakkaat hyötyvät markkinoiden avautumisen kaikista eduista erityisesti julkisen palvelun vaatimusten osalta,~~
 - ~~— missä määrin markkinat ovat käytännössä avoimet tosiasialliselle kilpailulle, mukaan luettuina näkökohdat, jotka liittyvät määräävään markkina asemaan ja markkinoiden keskittymiseen sekä markkinoiden valtaamiseen tähtäävään tai kilpailua rajoittavaan toimintaan,~~
 - ~~— missä määrin asiakkaat todellisuudessa vaihtavat toimittajia ja neuvottelevat tariffeja uudelleen,~~
 - ~~— hintakehitys, myös toimitushinnat, suhteessa markkinoiden avautumisen asteeseen, sekä~~
 - ~~— tämän direktiivin soveltamisesta saadut kokemukset verkonhaltijoiden tosiasiallisesta riippumattomuudesta vertikaalisesti integroituneissa yrityksissä, ja onko muita, vaikutukseltaan oikeudellista eriyttämistä vastaavia toimenpiteitä kehitetty toiminnallisen riippumattomuuden ja kirjanpidollisen eriyttämisen lisäksi.~~

~~Komissio tekee tarvittaessa Euroopan parlamentille ja neuvostolle ehdotuksia, etenkin taatakseen julkisen palvelun korkean tason.~~

~~Komissio tekee tarvittaessa Euroopan parlamentille ja neuvostolle ehdotuksia, etenkin varmistaa jakeluverkonhaltijoiden täydellisen ja tosiasiallisen riippumattomuuden ennen 1 päivää heinäkuuta 2007. Tarvittaessa nämä ehdotukset koskevat kilpailulainsäädännön mukaisesti myös toimenpiteitä, joilla voidaan puuttua määräävään markkina asemaan ja markkinoiden keskittymiseen sekä markkinoiden valtaamiseen tähtäävään tai kilpailua rajoittavaan toimintaan.~~

67 artikla

Siirretyn säädösvallan käyttäminen

1. Komissiolle siirrettyä valtaa antaa delegoituja säädöksiä koskevat tässä artikkelissa säädetyt edellytykset.
2. Siirretään komissiolle ... päivästä ...kuuta ...(julkaisutoimisto: lisätään voimaantulopäivä) määräämättömäksi ajaksi 61 ja 63 artikkelissa tarkoitettu valta antaa delegoituja säädöksiä.
3. Euroopan parlamentti tai neuvosto voi milloin tahansa peruuttaa 61 ja 63 artikkelissa tarkoitettua säädösvallan siirtoa. Peruuttamispäätöksellä lopetetaan tuossa päätöksessä mainittu säädösvallan siirto. Peruuttaminen tulee voimaan sitä päivää seuraavana päivänä, jona sitä koskeva päätös julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*, tai jonakin myöhempanä, kyseisessä päätöksessä mainittuna päivänä. Peruuttamispäätös ei vaikuta jo voimassa olevien delegoitujen säädösten pätevyYTEEN.
4. Ennen kuin komissio hyväksyy delegoidun säädöksen, se kuulee kunkin jäsenvaltion nimeämiä asiantuntijoita paremmasta lainsäädännöstä 13 päivänä huhtikuuta 2016 tehdyssä toimielinten välisessä sopimuksessa vahvistettujen periaatteiden mukaisesti.
5. Heti kun komissio on antanut delegoidun säädöksen, komissio antaa sen tiedoksi yhtäaikaaisesti Euroopan parlamentille ja neuvostolle.
6. Edellä 61 ja 63 artiklan nojalla annettu delegoitu säädös tulee voimaan ainoastaan, jos Euroopan parlamentti tai neuvosto ei ole kahden kuukauden kuluessa siitä, kun asianomainen säädös on annettu tiedoksi Euroopan parlamentille ja neuvostolle, ilmaissut vastustavansa sitä tai jos sekä Euroopan parlamentti että neuvosto ovat ennen mainitun määräajan päättymistä ilmoittaneet komissiolle, että ne eivät vastusta säädöstä. Euroopan parlamentin tai neuvoston aloitteesta tätä määräaikaa jatketaan kahdella kuukaudella.

68 artikla

Komiteamenettely

1. Komissiota avustaa komitea. Tämä komitea on asetuksessa (EU) N:o 182/2011 tarkoitettu komitea.
2. Kun viitataan tähän kohtaan, sovelletaan asetuksen (EU) N:o 182/2011 4 artiklaa.

69 artikla

Kertomukset

Komissio seuraa ja arvioi tämän direktiivin soveltamista ja antaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle raportin yleisestä edistymisestä asetuksen [asiakirjalla COM(2016) 549 ehdotetun hallintoasetuksen 29 artikkelissa] tarkoitettua energiaunionin tilaa koskevan katsauksen liitteenä.

~~49~~ 70 artikla

Saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä

1. Jäsenvaltioiden on saatettava ~~tämän direktiivin~~ ☒ 2, 3 ja 5 artiklan, 6 artiklan 2 kohdan, 9 artiklan 2 kohdan, 10 artiklan 2 kohdan, 11–24 artiklan, 26 ja 29 artiklan, 31–34 ja 36 artiklan, 38 artiklan 5 kohdan, 40, 42, 51, 54, 57–59 ja 61–63 artiklan sekä liitteiden I–III ☒ noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään ☒ [12 kuukauden kuluttua voimaantulosta] ☒ ~~3 päivänä maaliskuuta 2011~~. Niiden on viipymättä ~~ilmoitettava siitä komissiolle~~ ☒ toimitettava komissiolle kirjallisina nämä säännökset ☒.

Niiden on sovellettava näitä säännöksiä ☒ [12 kuukauden kuluttua voimaantulosta] lukuun ottamatta 5 artiklan 3 kohtaa, jota niiden on sovellettava [voimaantulopäivästä] ☒ ~~3 päivästä maaliskuuta 2011 lukuun ottamatta 11 artiklaa, jota niiden on sovellettava 3 päivästä maaliskuuta 2013~~.

Näissä jäsenvaltioiden toteuttamissa toimissa on viitattava tähän direktiiviin tai niihin on liitettävä tällainen viittaus, kun ne virallisesti julkaistaan. ☒ Niissä on myös mainittava, että voimassa oleviin lakeihin, asetuksiin ja hallinnollisiin määräyksiin sisältyviä viittauksia tällä direktiivillä kumottuun direktiiviin pidetään viittauksina tähän direktiiviin. ☒ Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, miten viittaukset ☒ ja maininnat tehdään ☒.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

~~71~~ 48 artikla

Kumoaminen

Kumotaan direktiivi ~~2003/54/EY 3 päivästä maaliskuuta 2011~~ ☒ 2009/72/EY [12 kuukautta voimaantulosta] ☒ , sanotun kuitenkaan rajoittamatta jäsenvaltioiden velvoitteita noudattaa ☒ liitteessä IV säädettyjä ☒ määräaikoja mainitun direktiivin saattamiseksi osaksi kansallista lainsäädäntöä ja sen soveltamiseksi.

Viittauksia kumottuun direktiiviin pidetään viittauksina tähän direktiiviin liitteessä ~~H~~ ☒ V ☒ olevan vastaavuustaulukon mukaisesti.

~~72~~ 50 artikla

Voimaantulo

Tämä direktiivi tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

~~7351~~ artikla
Osoitus

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä

Euroopan parlamentin puolesta
Puhemies

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja